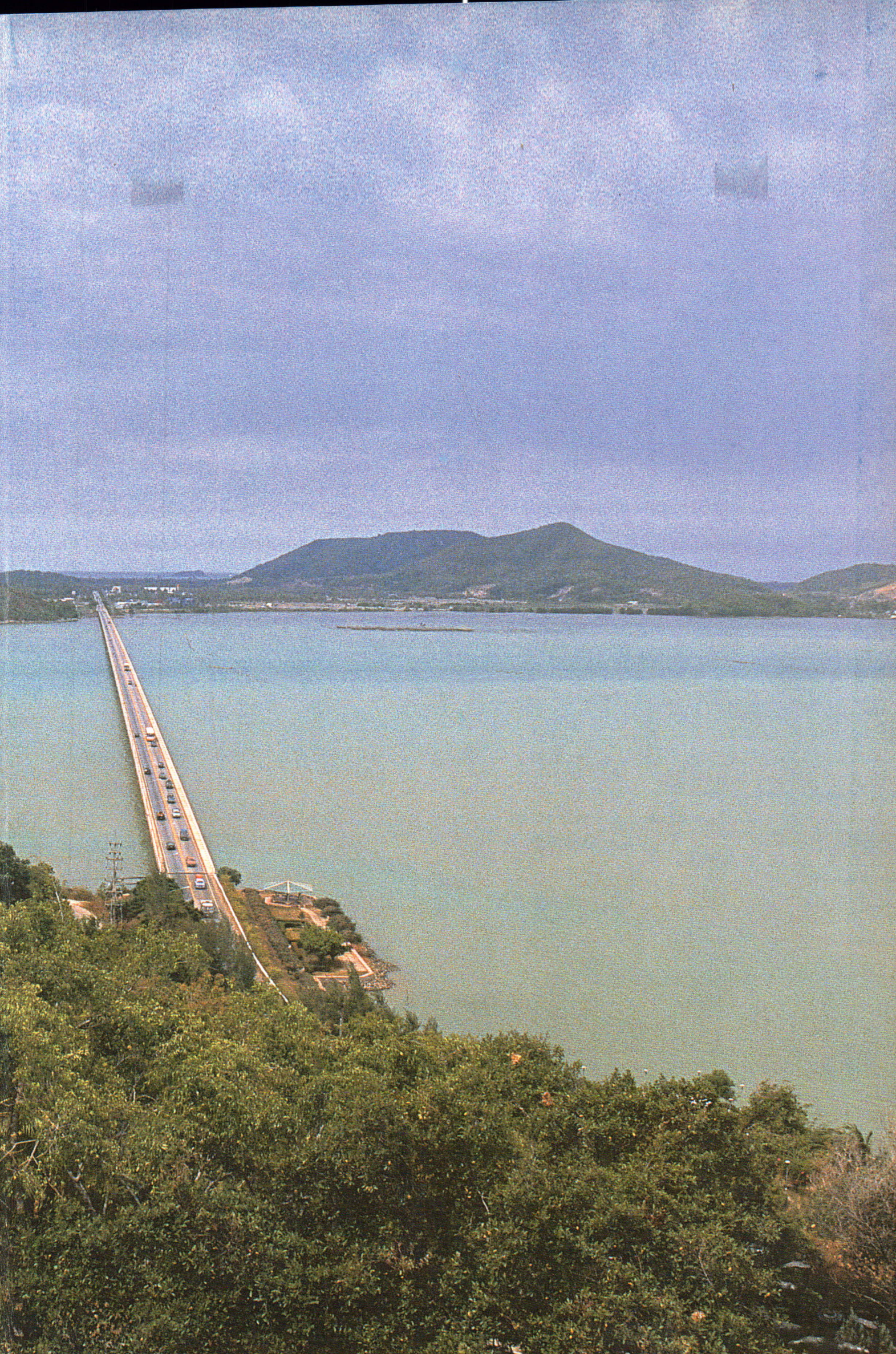

เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน
พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

จัดพิมพ์โดย
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน
พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

จัดพิมพ์โดย
สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ศรัทธาสดุดี

ศุภอรุณศรัทธาสดุดี
และรัฐบุรุษสุทนต์
เจ็ดรอบนักัษัตราดล
สรรพผลสร้างสรรคือนันตคุณ
เป็นศักดิ์เป็นศรีสกุล
เป็นบุญบารมีดั่งาม
เป็นหลักหนักแน่นทุกยาม
ชื่อสัตย์สุจริตชีวิน
จงรักภักดีภูมินทร์
ด้วยมั่นกตัญญูตา
คลี่คลายสลายปัญหา
ด้วยกล้าด้วยหาญชาญชัย
สุขุมลุ่มลึกเลิศใน
การเมืองและเรื่องการทหาร
วิเทศเศรษฐกิจพณิชยการ
ประสานสิทธิ์ผลเพิ่มพูน
เอกลักษณ์ชาติไทยไพบุลย์
จริยธรรมดำรง
คุณธรรมล้ำค่ามั่นคง
เสริมส่งแบบสุ่อนุชน
รักษาดีรักษานฐานตน
ภูมิภมในความเป็นไทย
มิติตตียิตหลงไหล
ตำแหน่งผู้นำรัฐบาล
เมื่อท่านประเมินประมาณ
ท่านผ่านท่าน “พัน” วนวัง
สร้างสรรคสิ่งดีจั้ง
ประโยชน์เพื่อพลสุธา
ให้ทุนหนุนการศึกษา
ให้ชนเป็นพลเมืองดี

ประธานองคมนตรี
อายุมงคล
ยศเกียรติอดุล
เป็นตัวอย่างความ
สนองคุณแผ่นดิน
วิฤตนั้นครา
กลยุทธกลไก
นโยบายงาน
จรัสจรัญ
เคร่งครัดชัดตรง
ภาษานุสนธิ์
อำนาจเนื่องใน
“พอ” ควรแก่การณ้
มูลนิธิยัง-
เสริมส่งชีวา

ศุภอรรถศรีทฐาวาที
ยบุคคลของประเทศไทย
อัญเชิญคุณพระรัตนตรัย
สากลโปรดอภิบาล
ให้ท่านสุขเกษมศานต์
เบิกบานพลานามัย
ปฏิภาณพรณะฟ่องใส
ทุกสมัยของชาติบ้านเมือง

ท่านคือปฐนี-
ลึงค์ดีลิตีใน
อายุยืนนาน
เป็นศรีสง่าใน

วนิดา สถิตานนท์

คำนำ

คงมิใช่เป็นการง่ายนักที่ใครสักคนจะได้รับการยกย่องเชิดชูจากผู้คนในสังคมให้เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตน แต่ด้วยคุณงามความดีที่ **ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์** ได้เพียรกระทำไม่ว่าจะเป็นในช่วงวัยเยาว์ วัยเรียน หรือวัยทำงาน เป็นที่ประจักษ์ทั่วกัน ดังได้นำมาประมวลไว้ในหนังสือ เรื่อง **“เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน : พลเอก เปรม ติณสูลานนท์”** เล่มนี้ ซึ่งจะเผยแพร่ไปสู่สถานศึกษาทุกระดับทั่วพระราชอาณาจักร ตลอดจนห้องสมุดประเภทต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อเด็กและเยาวชนรุ่นปัจจุบันและอนุชนรุ่นหลัง ตลอดจนบุคคลทั่วไปจะได้ศึกษาไว้เป็นแบบอย่าง

ในความจริงของชีวิตนั้น **ฯพณฯ พลเอก เปรม** ก็มีใช้เป็นคนุเคราะห์พิเศษที่แตกต่างไปจากคนทั่วไป คงเป็นเพียงคนธรรมดาคนหนึ่งที่ได้ผ่านชีวิตมาเช่นเดียวกับคนอื่นๆ แต่ด้วยคุณธรรมที่ได้รับการสั่งสมมาแต่วัยเยาว์ จากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา และการอบรมสั่งสอนของครูอาจารย์ โดยเฉพาะการที่บิดามารดา ญาติผู้ใหญ่ ครู อาจารย์ และผู้อาวุโสในสังคม เป็นตัวอย่างที่ดีให้ได้พบเห็นมาโดยตลอด คุณธรรมดังกล่าวจึงซึมซับเข้าสู่จิตใจกลายเป็นเครื่องกล่อมเกลาคความประพฤติทั้งทางกาย วาจา และใจ ให้ดูงาม และได้เป็นพื้นฐานอันสำคัญที่ทำให้ **ฯพณฯ พลเอก เปรม** ประสบกับความสุขสงบในชีวิตส่วนตัว และความเจริญก้าวหน้าทั้งในราชการประจำ และราชการการเมือง จนได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยอย่างสูง โดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นรัฐบุรุษ องคมนตรี และประธานองคมนตรีโดยลำดับ

ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี จึงพิจารณาเห็นเป็นการสมควรที่จะรวบรวมเกียรติประวัติของ **ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์** ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ ไว้ในรูปของการวิเคราะห์แนวคิด

และการประพฤติปฏิบัติตนอันเป็นผลมาจากการเลี้ยงดูของบิดามารดา สภาพแวดล้อมในวัยเยาว์ และการอบรมสั่งสอนของครูอาจารย์ในวัยศึกษา เพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่อนุชนรุ่นหลังสืบไป โดยได้แต่งตั้ง**คณะกรรมการจัดทำหนังสือประวัติและผลงานของ ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์** ขึ้น รับผิดชอบดำเนินการค้นคว้า รวบรวม และนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ และเรียบเรียงเนื้อหาโดยลำดับตามประวัติความเป็นมา และคุณธรรมที่ปรากฏในแต่ละช่วงเวลาของชีวิต มี **พลเอก พงษ์เทพ เทศประทีป** เป็นประธานอนุกรรมการ และผู้ทรงคุณวุฒิอีกหลายท่าน เป็นกรรมการ

คณะกรรมการจัดทำหนังสือประวัติและผลงานของ ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ เรื่อง **“เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน : พลเอก เปรม ติณสูลานนท์”** จะยังประโยชน์แก่เยาวชนทุกรุ่น และผู้ที่ได้อ่านได้ศึกษาข้อมูลจากหนังสือเล่มนี้โดยทั่วกัน

คณะกรรมการจัดทำหนังสือ

ประวัติและผลงานของ ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

ประวัติย่อ

วันเกิด ๒๖ สิงหาคม ๒๔๖๓
สถานที่เกิด ตำบลบ่อทราย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
บิดา-มารดา หลวงวินิจทัศนทรรณ - คุณแม่อด ดิณสุลนันท
สถานภาพสมรส โสด

การศึกษา

ปี ๒๕๐๙ วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
ปี ๒๕๐๓ วิทยาลัยการทัพบก (หลักสูตรพิเศษ)
ปี ๒๔๙๖ โรงเรียนยานเกราะ สหรัฐอเมริกา (หลักสูตรผู้บังคับกองพัน)
ปี ๒๔๙๕ โรงเรียนยานเกราะ สหรัฐอเมริกา (หลักสูตรผู้บังคับกองร้อย)
ปี ๒๔๙๐ โรงเรียนนายร้อยทหารม้า
ปี ๒๔๘๘ โรงเรียนเทคนิควิศวกรบก (หลักสูตรพิเศษ) (โรงเรียนนายร้อย-
พระจุลจอมเกล้า)

ยศทางทหาร

๑ ต.ค. ๒๕๒๐	พลเอก
๑ ต.ค. ๒๕๑๗	พลโท
๑ ต.ค. ๒๕๑๑	พลตรี
๑ ม.ค. ๒๔๙๙	พันเอก
๓๐ ม.ค. ๒๔๙๗	พันโท
๑ ก.ค. ๒๔๙๒	พันตรี
๑ ก.ค. ๒๔๘๙	ร้อยเอก

- ๑ ก.ค. ๒๔๔๕ ร้อยโท
- ๑๙ มิ.ย. ๒๔๔๔ ร้อยตรี
- ๒๐ ม.ค. ๒๔๔๔ ว่าที่ร้อยตรี

ตำแหน่งสำคัญทางทหาร

- ๑ ต.ค. ๒๕๒๑ ผู้บัญชาการทหารบก
- ๑ ต.ค. ๒๕๒๐ ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก
- ๑ ต.ค. ๒๕๑๗ แม่ทัพภาคที่ ๒
- ๑ ต.ค. ๒๕๑๖ รองแม่ทัพภาคที่ ๒
- ๑ ต.ค. ๒๕๑๑ ผู้บัญชาการศูนย์การทหารม้า และผู้บังคับการจังหวัดทหารบก
สระบุรี
- ๑ ต.ค. ๒๕๐๖ รองผู้บัญชาการศูนย์การทหารม้า และรองผู้บังคับการจังหวัด
ทหารบกสระบุรี
- ๑๓ มี.ค. ๒๕๐๖ รองผู้บัญชาการโรงเรียนทหารม้า ศูนย์การทหารม้า
- ๒๕ ธ.ค. ๒๕๐๑ รองผู้บัญชาการโรงเรียนทหารม้ายานเกราะ ศูนย์การทหารม้า
- ๑๐ มี.ค. ๒๕๐๑ ผู้ช่วยผู้บัญชาการโรงเรียนทหารม้ายานเกราะ ศูนย์การทหารม้า
- ๓๐ ธ.ค. ๒๔๙๗ ผู้บังคับกองพันที่ ๕ กรมทหารม้าที่ ๒ รักษาพระองค์
แผนกวิชาทหารกองการศึกษา โรงเรียนยานเกราะ กองพลน้อย
ทหารม้า

ตำแหน่งนายทหารพิเศษ

- ปี ๒๕๒๐ นายทหารพิเศษ ประจำกรมทหารราบที่ ๑ มหาดเล็กรักษา
พระองค์
- ๑ ต.ค. ๒๕๑๔ ราชองครักษ์พิเศษ นายทหารพิเศษประจำกรมทหารม้าที่ ๑
รักษาพระองค์
- ปี ๒๕๑๒ ราชองครักษ์เวร

ตำแหน่งสำคัญทางการเมือง

- ๓ มี.ค. ๒๕๒๓ - ๔ ส.ค. ๒๕๓๑ นายกรัฐมนตรี (๕ สมัย)
- ๒๒ พ.ค. ๒๕๒๒ - ๔ ส.ค. ๒๕๒๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม
- ๑๓ พ.ย. ๒๕๒๐ - ๑๑ พ.ค. ๒๕๒๒ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย
- ปี ๒๕๒๐ สมาชิกสภานโยบาย
- ปี ๒๕๑๖ สมาชิกสมัชชาแห่งชาติ
- ปี ๒๕๑๑ สมาชิกวุฒิสภา
- ปี ๒๕๐๒ สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง

๔ ก.ย. ๒๕๔๑	ประธานองคมนตรี
๒๙ ส.ค. ๒๕๓๑	รัฐบุรุษ
๒๓ ส.ค. ๒๕๓๑	องคมนตรี

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญตรา (ไทย)

๕ ธ.ค. ๒๕๓๙	ปฐมดิเรกคุณาภรณ์
๒๗ ม.ค. ๒๕๓๓	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันมีศักดิ์รามาธิบดีชั้นที่ ๑ เสนาภคบดี
๒๖ ส.ค. ๒๕๓๑	เครื่องราชอิสริยาภรณ์ อันเป็นโบราณมงคลนพรัตน์- ราชวราภรณ์
๑๐ มิ.ย. ๒๕๓๑	รามกীরติลูกเสือสดุดี ชั้นพิเศษ
๕ พ.ค. ๒๕๒๕	ปฐมจุลจอมเกล้า
๒๙ มี.ค. ๒๕๒๕	เหรียญรัตนาภรณ์ ชั้นที่ ๑
๕ พ.ค. ๒๕๒๒	รามาธิบดี ชั้นที่ ๒ (มหาโยธิน)
๕ ธ.ค. ๒๕๒๑	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก
๒ ส.ค. ๒๕๒๑	เหรียญพิทักษ์เสรีชน ชั้นที่ ๑
๒๕ พ.ค. ๒๕๒๑	เหรียญรัตนาภรณ์ ชั้นที่ ๓
๕ พ.ค. ๒๕๒๑	ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ
๕ พ.ค. ๒๕๑๙	ทุติยจุลจอมเกล้า
๕ ธ.ค. ๒๕๑๘	มหาวชิรมงกุฏ
๕ พ.ค. ๒๕๑๖	ตติยจุลจอมเกล้าวิเศษ
๕ ธ.ค. ๒๕๑๕	ประดมาภรณ์ช้างเผือก
๕ ธ.ค. ๒๕๑๒	ประดมาภรณ์มงกุฎไทย
๓ ก.ย. ๒๕๐๕	เหรียญชัยสมรภูมิ (สงครามมหาเอเชียบูรพา)
๒๔ เม.ย. ๒๔๘๔	เหรียญชัยสมรภูมิ (กรณีพิพาทอินโดจีน)

เครื่องราชอิสริยาภรณ์ และเหรียญตรา (ต่างประเทศ)

๑๖ ก.ค. ๒๕๔๑	Commandeur Dans l'Ordre de la Legion D'Honneur ประเทศฝรั่งเศส
๑๘ พ.ย. ๒๕๓๐	Grand Cruz Isabel la Catolica ประเทศสเปน
๑๕ ก.พ. ๒๕๒๔	Seri Maharaja Mangku Negara (S.M.N.) ประเทศ มาเลเซีย (ดุน)
๑๒ ธ.ค. ๒๕๒๗	Trishati - Patta ประเทศเนปาล
๒๙ ก.พ. ๒๕๒๗	Grand Cross First Class ประเทศสหพันธ์ สาธารณรัฐเยอรมัน

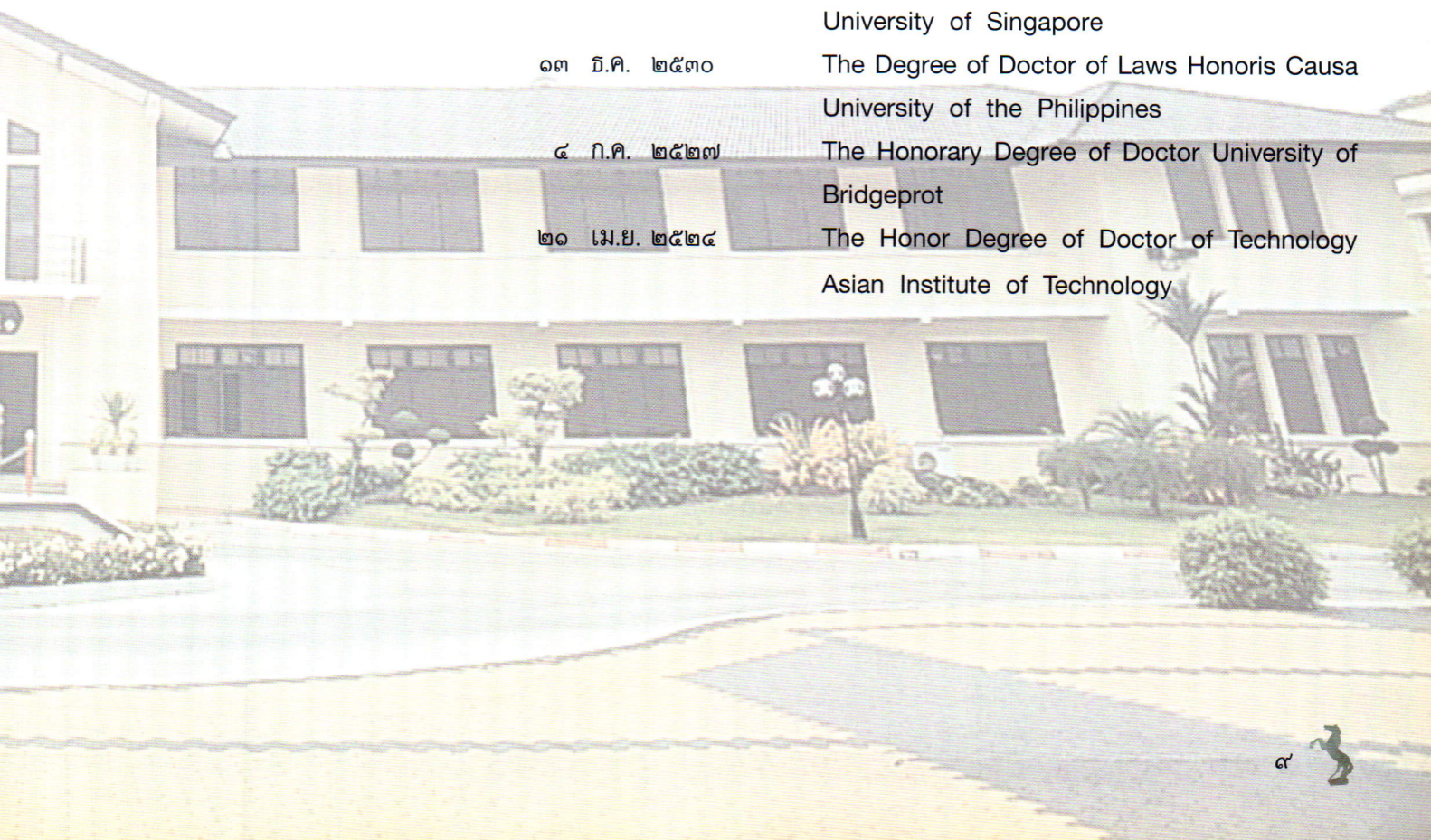

๖ ส.ค. ๒๕๒๕	Nishan - E - Quaid - E - Azaim ประเทศปากีสถาน
๒๑ เม.ย. ๒๕๒๕	Drass Grosse Goldene Ehrenzechen am Bande fur Verdienste um die Republic Osterrech Verliehen Hat ประเทศออสเตรีย
๙ พ.ย. ๒๕๒๔	Order of National Security Merit (Tong-II Medal) ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี
๑๓ ต.ค. ๒๕๒๔	The First Class of the Order of the Rising Sun ประเทศญี่ปุ่น
๑๗ ก.ค. ๒๕๒๔	Order of Diplomatic Service Merit (Grand Gwanghwa Medal) ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี
๑๔ มิ.ย. ๒๕๒๒	The Philippine Legion of Honor ประเทศสาธารณรัฐฟิลิปปินส์
๑๕ มิ.ย. ๒๕๒๒	Panglima Mangku Negara (P.M.N.) ประเทศมาเลเซีย (ตันศรี)
๑๔ มิ.ย. ๒๕๒๒	Bintang Kartika Eka Paci Utama ประเทศอินโดนีเซีย

ปริญญาคุณวุฒิตกิดติมศักดิ์ จากต่างประเทศ

๒๙ ส.ค. ๒๕๓๒	Degree of Doctor of Laws Honoris Causa University of Singapore
๑๓ ธ.ค. ๒๕๓๐	The Degree of Doctor of Laws Honoris Causa University of the Philippines
๔ ก.ค. ๒๕๒๗	The Honorary Degree of Doctor University of Bridgeport
๒๑ เม.ย. ๒๕๒๔	The Honor Degree of Doctor of Technology Asian Institute of Technology

บทนำ

ถ้าจะมองหาสิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของความเป็นคนไทยและความเป็นไทยแล้ว คงไม่มีสิ่งใดจะแสดงให้เห็นได้เด่นชัดเหนือไปกว่าสถาบันหลักทั้งสาม ได้แก่ สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะสถาบันพระมหากษัตริย์นั้น เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งประเทศมาเป็นเวลานานกว่า ๗๐๐ ปี นับตั้งแต่แรกตั้ง กรุงสุโขทัยเป็นราชธานี ยิ่งเมื่อล่วงมาถึงรัชกาลปัจจุบัน คนไทยยังประจักษ์ชัดว่า พระมหากษัตริย์นั้น เป็นร่มโพธิ์ร่มไทรของประชาชนในทุกสถานการณ์ เพื่อทรงบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่อาณาประชาราษฎร์ พร้อมไปกับการทะนุบำรุงบ้านเมืองให้วัฒนา-สถาพร ด้วยพระราชปณิธานอันมั่นคงที่ **“...จะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”** ดังปรากฏว่า ตลอดระยะเวลาอันยาวนานถึง ๕๗ ปี ที่ทรงครองราชย์นั้น พระองค์ทรงเป็นกำลังของแผ่นดินสมตามพระปรมาภิไธย **“ภูมิพล”** โดยแท้ พระราชกรณียกิจที่ทรงบำเพ็ญจึงได้จารึกอยู่ในหัวใจพสกนิกรชาวไทยทั้งมวล ไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะมีถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่บนผืนแผ่นดินไทย หรืออยู่นอกพระราช-อาณาจักรก็ตาม

และคงปฏิเสธไม่ได้ว่าการที่แผ่นดินไทยได้ผ่านยุคแห่งความทุกข์ลำเค็ญหลังช่วง สงครามโลกครั้งที่ ๒ มาพบกับความสุขสงบจนเป็นปึกแผ่นมั่นคงมาถึงทุกวันนี้ได้นั้น ก็เนื่องด้วยพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช โดยที่ พระองค์และพระบรมวงศานุวงศ์ในพระบรมราชจักรีวงศ์ ทรงผ่อนบรรเทาทุกข์ภัย ในมวลหมู่ประชาราษฎร์ให้คลี่คลาย ด้วยการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียน บำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนด้วยพระองค์เอง ช่วยให้ทรงทราบปัญหาทุกอย่าง ด้วยพระเนตรพระกรรณ นอกจากนั้น เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ขึ้นในแผ่นดินคราวใด ไม่ว่า

จะเป็นเหตุการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคม ก็จะต้องเปลี่ยนแปลง ทั้งหลายที่เกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่า ให้กลายเป็นความร่มเย็น จนก่อให้เกิดความหวังขึ้น ในสังคมไทยเสมอ อีกทั้งแนวพระราชดำริที่พระราชทานเพื่อการแก้ปัญหาต่างๆ ล้วนมีความเหมาะสม กอปรด้วยพระวิสัยทัศน์อันกว้างไกล ทำให้ผู้รับสนองพระราชดำริสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงทุกโครงการ คนไทยจำนวนไม่น้อยจึงได้เดิน **“ตามรอยพระยุคลบาท”** โดยน้อมเกล้าฯ นำแนวพระราชดำริมาปฏิบัติเพื่อยังประโยชน์สุขแก่ตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม สืบไป

หนึ่งในบรรดาบุคคลที่ปฏิบัติตามแนวพระราชดำรินั้นเป็นที่ประจักษ์ชัดแก่สังคม คือ **พลเอก เปรม ติณสูลานนท์** ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ ซึ่งการปฏิบัติของท่านได้ก่อประโยชน์อย่างยิ่งแก่ประเทศชาติและประชาชน พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ จึงเป็นอีกบุคคลหนึ่งที่เป็นแบบอย่างอันดีงามของสังคมไทย และนับเป็นบุคคลที่มีความสมบูรณ์ในชีวิต แต่ถ้าจะมีคำถามว่าความสมบูรณ์ของชีวิตคืออะไร และได้มาอย่างไร ด้วยวิธีการใด คำตอบที่ได้รับจากแต่ละคน คงจะแตกต่างกันไปตามภูมิหลังของบุคคลนั้นๆ การศึกษาประวัติชีวิตของบุคคลที่ประสบผลสำเร็จในชีวิต จึงเป็นหนทางหนึ่งที่จะได้มาซึ่งคำตอบสำหรับคำถามข้างต้น

ในกรณีของ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นั้น ภาพของท่านเป็นภาพของบุคคลที่มีความสมบูรณ์ในชีวิต อยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง บนฐานหลักแห่งคุณธรรม และที่เด่นชัดมาก คือ ความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดช่วงชีวิตของการรับราชการทหารสนองพระมหากษัตริย์คุณ ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด ท่านได้ใช้ความรู้ความสามารถปฏิบัติงานทุกอย่างด้วยความทุ่มเทอย่างเต็มกำลัง โดยใช้เวลาเกือบทั้งหมดของชีวิตเพื่องานของแผ่นดินอย่างแท้จริง ส่งผลให้ท่านที่ปฏิบัติได้รับความสำเร็จเป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชา ผู้ร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา รวมไปถึงบุคคลทั่วไป จากผลงานและความเสียสละดังเป็นที่ประจักษ์แล้วนั่นเอง ท่านจึงได้รับความไว้วางใจจากผู้บังคับบัญชาให้ก้าวขึ้นดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ทั้งทางด้านการทหาร และด้านการบริหารราชการแผ่นดิน กล่าวคือ ในชีวิตราชการทหาร ได้ครองยศสูงสุดถึงพลเอกและได้รับพระมหากษัตริย์โปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ส่วนด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รวม ๕ สมัย

ขณะรับราชการในตำแหน่งต่างๆ ไม่ว่าในฐานะข้าราชการประจำหรือข้าราชการการเมือง พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มิเคยเปลี่ยนแปลง ทั้งยังเฉลียวฉลาดปรีชาสามารถในการบริหารราชการแผ่นดิน ส่งผลให้ปัญหาสำคัญของชาติในหลายๆ เรื่อง

ได้รับการแก้ไขให้ลุล่วงไปด้วยดี ที่สำคัญยิ่ง ได้แก่ ปัญหาด้านความมั่นคง โดยท่านได้เพียรพยายามวิเคราะห์หาจุดบกพร่องของสังคมไทย อันเป็นเหตุให้ฝ่ายคอมมิวนิสต์เข้ามาขยายงานอยู่ในประเทศไทยอย่างได้ผล และในที่สุดก็พบวิธีการแก้ปัญหาที่ให้ผลดีกับทุกฝ่าย ช่วยให้คนไทยไม่ต้องจับอาวุธขึ้นต่อสู้กันเองอีกต่อไป นั่นคือการประกาศใช้นโยบายที่ ๖๖/๒๕๒๓ อันเป็นนโยบายที่ใช้ **“การเมืองนำการทหาร”** หลังการประกาศใช้นโยบายดังกล่าวได้ไม่นาน แผ่นดินที่เคยลุกเป็นไฟ ก็ค่อยสงบเย็นลงเป็นลำดับ จนนำไปสู่การยุติสถานการณ์ปฏิวัติของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในที่สุด

นอกจากนั้น ในด้านการต่างประเทศ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ก็ได้สร้างสัมพันธภาพที่ดีทางการทูตกับผู้นำประเทศทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก โดยเฉพาะกับประเทศมหาอำนาจ สำหรับในด้านเศรษฐกิจนั้น นอกจากจะสามารถคลี่คลายแก้ไขปัญหาการถดถอยทางเศรษฐกิจได้แล้ว ยังนำไปสู่การพัฒนาที่สร้างความมั่นคงทางสังคมซึ่งยังคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติเป็นอเนกประการอีกด้วย

ในการปฏิบัติงานทุกอย่าง พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ มุ่งเพื่อยังประโยชน์แก่แผ่นดินเป็นสำคัญ ด้วยสำนึกของความกตัญญูต่อแผ่นดินอันเป็นที่ให้กำเนิดและที่อยู่อาศัย ทั้งให้ความสนใจต่อปัญหาที่นำความเดือดร้อน ความเสื่อมเสีย มาสู่ส่วนรวมเป็นพิเศษ อีกทั้งในการแก้ปัญหาของชาติก็ได้ยึดพระราชดำริเป็นแนวปฏิบัติตลอดมาอย่างแน่วแน่ มั่นคง และมีความต่อเนื่อง นับเป็นบุคคลผู้มีจิตใจงดงามอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในการสนองพระราชปณิธาน ท่านได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ในการแสดงปาฐกถาพิเศษ เมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ณ โรงแรมอิมพีเรียล คีนส์ปาร์ค ดังความตอนหนึ่งว่า

“....เรื่องสนองพระราชปณิธานนี้ ที่จะพูดในวันนี้ อาจจะเข้าใจยากสักหน่อย จึงใคร่ขอชี้แจงไว้ก่อนว่า คำว่าปณิธาน หรือปฏิญาณแปลว่าการตั้งความปรารถนา ฉะนั้น การพูดเรื่องสนองพระราชปณิธานก็ย่อมาหมายความว่าผมจะพูดถึงเรื่องว่า พวกเราควรประพฤติปฏิบัติอย่างไร กิจกรรมต่างๆ จึงจะสำเร็จลุล่วงไปตามที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงตั้งความปรารถนาไว้.....พวกเราทั้งหลายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วประเทศต่างก็รับทราบชื่นชม ปลื้มปิติยินดี ในพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำริเหล่านั้น ต่างก็รับใส่เกล้าใส่กระหม่อมไปด้วยความเต็มใจกันทั่วหน้า เวลาพบหน้ากันก็เล่าสู่กันฟัง เวลาจะไปพูดที่ไหนก็มักจะเชิญพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำริ ไปอ้างอิง นับว่าเป็นการกระทำที่ดีมาก เป็นการเทิดพระเกียรติ และแผ่พระเกียรติให้ไพศาล แต่.....สิ่งที่พวกเราไม่ค่อยจะได้คิดไม่ได้ทำกันก็คือ และจะสนองพระราชปณิธานนั้นได้อย่างไร กิจกรรมสำคัญของชาติบ้านเมือง จึงจะเป็นไปตามที่ทรงตั้งพระราชปณิธานไว้ จึงใคร่ขอเรียนพวกเราทั้งหลายว่าเราไม่มีหน้าที่จะต้องจดจำ หรือเชิญไปอ้างอิง แต่เราต้องคิด

ต้องพิจารณา ต้องหามาตรการ เพื่อนำพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส ไปกำหนดแนวทางเพื่อนำไปใช้ประพฤติปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมอย่างจริงจัง จึงจะได้ชื่อว่าเราได้สนอง พยายามสนอง และจะสนองพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส พระราชดำริ ให้เกิดผลครบถ้วน สมบูรณ์ ยั่งยืน ยังประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองของเรา กับประชาชนของพระองค์ได้อย่างแท้จริง.....”

และในช่วงท้ายของปาฐกถา ท่านได้กล่าวเชิญชวนคนไทยทั้งมวลให้ “...ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และจงรักภักดีต่อแผ่นดิน ด้วยการน้อมนำเอาพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปประพฤติปฏิบัติ ตามให้ครบถ้วน สมบูรณ์ และตลอดไป จึงจะได้ชื่อว่าเราได้สนองพระราชปณิธานของพระผู้ทรงมีพระคุณล้นเหลือของแผ่นดิน”

สำหรับหลักเกณฑ์และมาตรการที่จะสนองพระราชปณิธานให้ได้รับผลสำเร็จนั้น พลเอก เปรม มีคำตอบไว้ให้ผู้ที่เรียนถามเสมอว่า

“...คำตอบกว้างๆ และครอบคลุมทุกอย่างก็คือ เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน หากพวกเรายอมรับคำตอบนี้ ก็หมายความว่าเราเป็นคนดีของแผ่นดิน ย่อมจะกระทำแต่ในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อแผ่นดิน คนดีของแผ่นดินย่อมจะซาบซึ้งในพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระราชดำริ ศรัทธาเทิดทูนในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฉะนั้น จะไม่มีสิ่งใดที่เป็นที่สงสัยเลยว่าคนดีของแผ่นดิน จะสนองพระราชปณิธานด้วยความสมัครใจ เต็มใจ พร้อมเพรียงกันโดยยั่งยืนตลอดไป”

ด้วยแนวคิดที่พร้อมบริบูรณ์ด้วยคุณงามความดีสมควรแก่การเป็นตัวอย่างของคนในแผ่นดิน จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ เมื่อ ๒๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ ยกย่อง พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ไว้ในฐานะ**รัฐบุรุษ** หลังจากมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็น **องคมนตรี** เพียง ๕ วัน ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นตัวอย่างอันดีงามแก่อนุชนรุ่นหลังสืบไป และด้วยความซื่อตรง จงรักภักดีอย่างเด่นชัด พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ จึงได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยอย่างสูงโดยทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็น**ประธานองคมนตรี** ในเวลาต่อมา เพื่อให้รับราชการสนองพระเดชพระคุณใกล้ชิดเบื้องพระยุคลบาทมากยิ่งขึ้น ซึ่งคงไม่ใช่เรื่องง่ายนักที่ใครสักคนจะได้รับการไว้วางพระราชหฤทัย โปรดเกล้าฯ ยกย่องไว้ในฐานะ**รัฐบุรุษ** และคงเป็นการยากยิ่งขึ้นไปอีก ที่บุคคลคนเดียวกัน จะได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งองคมนตรี และประธานองคมนตรีมาโดยลำดับ ดังนั้น การที่ **พลเอก เปรม ติณสูลานนท์** ที่ได้รับการยกย่องในฐานะ**รัฐบุรุษ**และได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยให้ดำรงตำแหน่ง**ประธานองคมนตรี** ด้วยนั้น ย่อมเป็นเครื่องยืนยัน

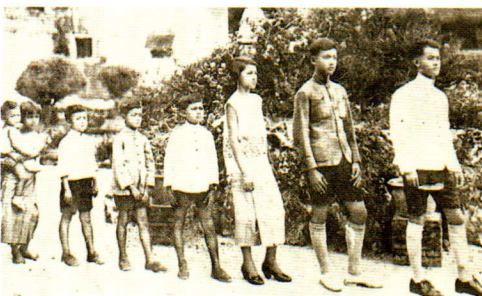

ได้ถึงความเป็นบุคคลพิเศษ ซึ่งเพียบพร้อมไปด้วยคุณงามความดีที่ได้กระทำแล้วทั้งต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม ต่ออาชีพการงาน ต่อสถาบันหลักของชาติ และต่อประเทศ

มิใช่เพียงเท่านั้น หากแต่ยังมีเกียรติยศอันยิ่งใหญ่ที่ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ได้รับและควรค่าแก่การนำมาบันทึกไว้อย่างยิ่ง ได้แก่ การที่ได้รับพระราชทาน **เครื่องราชอิสริยาภรณ์** อันเป็นโบราณมรดกของพระมหากษัตริย์ไทย ซึ่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลนี้ ในอดีตพระบรมวงศานุวงศ์ที่เคยได้รับพระราชทานมีเพียง ๑๐ พระองค์ สำหรับในรัชกาลปัจจุบัน มีพระราชวงศ์ที่ได้รับพระราชทาน ๕ พระองค์ ได้แก่ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ส่วน พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นับเป็นสามัญชนคนที่ ๔ ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลนี้ สามท่านแรกที่ได้รับพระราชทานไปแล้ว ได้แก่ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายปรีดี พนมยงค์ และจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์

จึงกล่าวอย่างภาคภูมิใจได้ว่า พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรี และรัฐบุรุษ คือปูชนียบุคคลของแผ่นดินโดยแท้ สมควรได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างของสังคมและประเทศชาติสืบไป

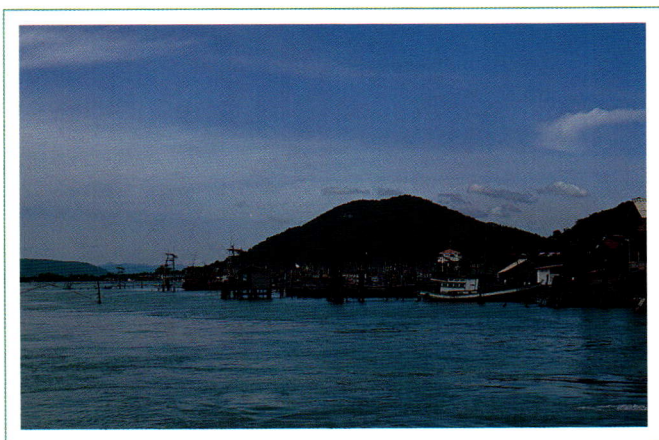

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๔
ประวัติย่อ	๖
บทนำ	๑๐
บทที่ ๑ ปฐมบรรพ	๑๖
บทที่ ๒ วันวารผ่านวัยศึกษา	๒๖
บทที่ ๓ ผู้กล้าหาญ เสียสละและจงรักภักดี	๖๐
บทที่ ๔ วิสัยทัศน์การบริหารประเทศ	๑๐๔
บทที่ ๕ เอกลักษณ์ไทยและคุณค่าความเป็นไทย	๑๔๒
บทที่ ๖ คุณธรรมด้านความเสียสละ ซื่อสัตย์สุจริตและความมีระเบียบวินัย	๑๕๔
อนุสรณ์สถาน	๑๘๐
ก่อนปิดปก	๑๙๑

นครศรีธรรมราช ราชธานีเก่าแก่โบราณ มีความเจริญรุ่งเรืองติดต่อกันมา ยาวนาน นับแต่อดีตจวบจนปัจจุบัน เป็นนครที่มีความสำคัญในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และที่สำคัญ การพระศาสนาที่ลี้ลับกว้างไกลในสยามประเทศ ได้รับและเผยแพร่ไปจากนครศรีธรรมราชตั้งแต่ยุคสุโขทัย นครศรีธรรมราชจึงเป็น เมืองที่มีความสำคัญมากที่สุดเมืองหนึ่งในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๑,๔๐๐ ปี มีหลักฐานทาง โบราณคดีและทางเอกสารที่ปรากฏในขณะนี้ ยืนยันได้ว่า นครศรีธรรมราชมีกำเนิด มาแล้วตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๗ เป็นอย่างน้อย

วัดปะ ตำบลท่าดี อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่ง นายสุก-นางขลิบ บิดามารดาของหลวงวินิจทัศนกรรม (บั้ง ติณสูลานนท์) ถวายการอุปถัมภ์มาแต่ครั้งอดีต ขณะนี้คณะญาติและพุทธบริษัท ได้ถวายเงินจำนวนหนึ่ง เพื่อบูรณะพระอุโบสถ (ในภาพกำลังบูรณะ)

ชีวิตทางสังคมของชาวนครศรีธรรมราชในอดีต แบ่งผู้คนออกเป็นสามกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีชีวิตอยู่ในเมือง ซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่บริเวณหาดทรายแก้ว ใกล้หน่วย การปกครอง ใกล้แหล่งวัฒนธรรมและชุมชนค้าขาย นับเป็นกลุ่มชนที่รับรู้ได้เห็นมาก ถือเป็นพวกเจริญ มี ภูมิปัญญาทันยุคทันเหตุการณ์ ได้รับการขนานนามว่า “คนคอน” กลุ่มต่อมาเป็นกลุ่มคนที่อาศัยอยู่บนที่สูง ทางเนินเขาด้านตะวันตกของเมือง เรียกว่า “ชาวเหนือ” พวกนี้มีรูปร่างใหญ่โตสง่างาม เข้มแข็ง บึกบึน ชื่อตรง ชอบแต่งตัวดูดี และมีบุคลิกเฉยๆ แบบคนที่อยู่ ห่างไกลแหล่งวัฒนธรรมคนเมือง กลุ่มสุดท้าย เรียกว่า “ชาวนอก” อาศัยอยู่แถบตะวันออกของเมือง แผ่นดิน แถบนี้เป็นพื้นที่ราบ ใช้ปลูกข้าว ทำนาข้าว นาเกลือ จับสัตว์น้ำและของทะเล กลุ่มคนนี้มีเฉลียวฉลาด

ว่องไว ชาวเมืองจะเรียกพวกนี้แบบล้อเลียนว่า พวกนอก หรือ พวกหลุดติดดิน เนื่องจาก ฝ่าเท้าแบนและมีโคลนติด เพราะย่ำมาจากท้องนา แม้จะมีความแตกต่างกันดังกล่าวแล้ว แต่คนทั้งสามกลุ่มก็มีความเหมือนกันตรงที่เป็นพวกไฟธรรม จึงสามารถอยู่ร่วมกันได้ อย่างถ้อยที่ถ้อยอาศัย มีความเป็นกัลยาณมิตรสูง นิยมการผูก-เกลอคือเป็นเพื่อนผูก มิตรไว้แลกเปลี่ยนสิ่งของจำเป็นแก่การดำรงชีพซึ่งกันและกันแทนการค้าขายด้วยเงิน ตราซึ่งในสมัยนั้นหาได้ยากมาก

ริมน้ำสายหนึ่งที่เรียกว่า “คลองท่าใหญ่” มีวัดเล็กๆ อยู่วัดหนึ่งชื่อ “วัดปะ” และใกล้กับวัดนี้มีหมู่บ้าน ที่หมู่ ๑ ตำบลท่าดี อำเภอมือง อยู่ล้อมรอบ ซึ่งต่อมาเปลี่ยน เป็นอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ณ ที่นี้เอง คือนิवासถานของครอบครัว นายสุก-นางขลิบ ราษฎรชาวสวนผู้มีความขยันขันแข็ง บ้านของครอบครัวนี้เป็นเรือน เครื่องลับหรือเรือนเครื่องประดู่ฝากระดานหลังคามุงกระเบื้องเกายอ อันเป็นเครื่อง แสดงความมีฐานะของครอบครัวหนึ่งในตำบลนั้น

วัดท่าโพธิ์ ที่ตั้งเดิมของโรงเรียนสุโขมาภิบาล
ซึ่งนายบั้งเคยเข้ารับการศึกษายูที่นี้

ครอบครัวนายสุก-นางขลิบ มีบุตรธิดารวม ๔ คน ชายหญิงสลับกันไป คนหัวปีเป็นชาย ชื่อ**นายบั้ง** คนต่อมาเป็นหญิง ชื่อนางช่วย ลำดับสามเป็นชายชื่อนายเที่ยง และคนสุดท้ายเป็นหญิงชื่อนางยก พี่น้องทั้งสี่คนใช้ชีวิตแตกต่างกันไป

กล่าวเฉพาะ**นายบั้ง** บุตรคนหัวปี ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญของตระกูลนี้ นายบั้งเกิดเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๒๔ ต้นรัชสมัย**พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว** รัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ นายบั้งมีแววชอบศึกษาเล่าเรียน ชอบแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และเลือกคบคนดีมีปัญญาอยู่เสมอ บิดาจึงสนับสนุนให้ลูกได้รับการศึกษาอย่างเต็มที่ ซึ่งในสมัยนั้น **วัด** คือสถาบันการศึกษาที่สำคัญ

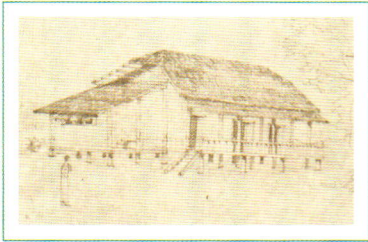
หลังจากสำเร็จการศึกษาขณะอายุได้ ๑๙ ปี นายบั้งได้สมัครเข้ารับราชการ เริ่มต้นจากการเป็นเสมียนกองมหาดไทย เมืองนครศรีธรรมราช และได้รับความเจริญก้าวหน้าในชีวิตราชการมาโดยลำดับ

นายบั้งเป็นคนมีน้ำใจดีงาม มีเมตตาธรรม มีอุดมคติสูง มีความกตัญญูทวนเวทต่อผู้มีอุปการคุณ โอบอ้อมอารีต่อบุคคลทั่วไป มีอารมณ์เยือกเย็นสุขุม ดังจะเห็นได้จากใบหน้า ไม่ว่าจะพูดจาปราศรัยกับใคร ทั้งดวงตาและใบหน้าจะยิ้มแย้มอยู่เสมอ ประการสำคัญ คือนายบั้งเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ราชการ กล่าวหาญมานะ อดทน ในอันที่จะทำงานให้สำเร็จตามปรารถนา เมื่อจะก้าวขึ้นรับตำแหน่งหัวหน้าบังคับบัญชาคน ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงจึงให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ส่งผลให้มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ เป็นที่ไว้วางใจแก่ผู้บังคับบัญชา มาโดยตลอด กิตติศัพท์ความดีงามนี้เป็นที่เปิดเผยรู้กันทั่วทั้งในหมู่ข้าราชการและสังคม “ชาวนคร” ทั่วไป

หลวงวิจิตรทัตทกรรม
(บั้ง ติณสูลานนท์)
ขณะที่มีอายุ ๒๙ ปี
รับราชการในตำแหน่ง
แพ่งเมืองนครศรีธรรมราช

เรือนไม้ชั้นเดียวของนางออด
ตั้งอยู่บริเวณบ้านหัวคูตะวันตก
อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ใกล้ๆ กับกำแพงเมืองด้านทิศตะวันตก

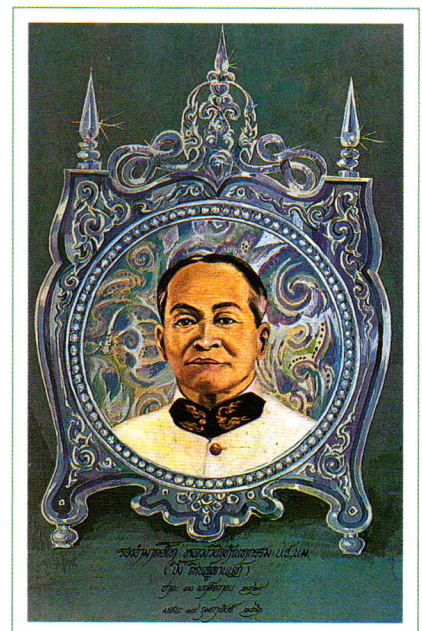

กำแพงเมืองนครด้านทิศตะวันตก
เดิมทอดผ่านบริเวณใกล้ๆ บ้านนางออด
ต่อมาภายหลังทางราชการ
ได้รื้อลงเพื่อก่อสร้างถนน
ปัจจุบันยังคงเหลืออยู่เพียงเล็กน้อย
(ภาพนี้เป็นกำแพงด้านทิศเหนือ)

ด้านชีวิตครอบครัวของนายบั้ง เริ่มต้นที่บ้านหมู่ที่ ๒ ตำบลนา บ้านหัวคูตะวันตก อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช อันเป็นที่ตั้งนิเวศสถานของครอบครัวนายหมี่-นางมุดสัง หรือนางสัง มัฏฐกุล ผู้มีอันจะกินครอบครัวหนึ่ง โดยสมรสกับ “ ออด ” บุตริคนสุดท้ายของครอบครัวนี้ หลังจากมีบุตรคนแรก (ชูป ติณสูลานนท์) จึงแยกออกจากครอบครัวพ่อตา แม่ยาย ขณะเป็นแพ่งอัยการเมืองนครศรีธรรมราช

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งกองเสือป่าขึ้น นายบั้งได้รับสนองพระราชดำริด้วยการสมัครเข้าเป็นสมาชิกเสือป่าด้วย และในพุทธศักราช ๒๔๕๕ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ นายบั้ง เป็นยุกรบัตรเมือง ประจำอำเภอปากพนัง ซึ่งเป็นตำแหน่งเทียบเท่าตำแหน่งอัยการจังหวัดในปัจจุบัน นายบั้งได้พาครอบครัวย้ายตามไปอยู่ที่อำเภอปากพนังด้วย ณ ที่นี้เอง นางออดได้ให้กำเนิดทายาทอีก ๒ คน เลข ติณสูลานนท์ และชยัน ติณสูลานนท์

อีกสองปีต่อมา นายบั้งได้เลื่อนยศข้าราชการฝ่ายพลเรือนเป็น **รองอำมาตย์ตรี** ซึ่งเป็นช่วงเดียวกับที่กรมมหาดไทยได้จัดระเบียบกรมราชทัณฑ์สำหรับหัวเมืองขึ้นใหม่ นายบั้งจึงได้โอนจากกรมอัยการไปเป็น **พระทأمะรง** (เดิมเขียนว่า พธำมะรงค์) หรือพัศดีในกรมราชทัณฑ์ประจำเรือนจำเมืองสงขลา นายบั้งจึงได้ย้ายครอบครัวไปอยู่ที่จังหวัดสงขลา อันเป็นที่ตั้งพิพิธภัณฑสถานพธำมะรงค์ จังหวัดสงขลาในปัจจุบัน

ด้วยความมานะ ซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียรในงานราชการ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสัญญาบัตรบรรดาศักดิ์เป็น **ขุนวินิจทัณฑกรรม** ตั้งแต่วันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๕๙ ถือศักดินา ๔๐๐ ไร่ ซึ่งสำหรับสังคมไทยในยุคที่ผ่านมา ถือกันว่ามีศักดินา ๔๐๐ ไร่ขึ้นไป มีชั้นทางสังคมสูงขึ้น เรียกว่า **ผู้ดี** มีสิทธิบางประการเหนือกว่าผู้มีศักดินาต่ำกว่านั้น เวลาล่วงมาอีกเพียงปีเดียว รองอำมาตย์ตรี ขุนวินิจทัณฑกรรมก็ได้รับการเลื่อนยศข้าราชการพลเรือน เป็น **รองอำมาตย์โท**

พระมหากรุณาธิคุณ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว อีกประการหนึ่งคือ ได้พระราชทานนามสกุล **“ติณสูลานนท์”** แก่ขุนวินิจทัณฑกรรม (บั้ง) เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๔๖๒ หลังจากพระองค์โปรดให้ตรา**พระราชบัญญัติขนานนามสกุล** **พุทธศักราช ๒๔๕๖** ขึ้น

นามสกุลพระราชทาน “ติณสูลานนท์” มีความหมาย ๒ นัย ดังนี้

ความหมายแรกคือ ความยินดีหรือพอใจในใบบัญชีที่มีคม เพราะ “ติณ” แปลว่า ใบบัญชี “สูลา” แปลว่า คมหรือยอด และ “นนท์” แปลว่า ความพอใจหรือยินดี

อีกความหมายหนึ่ง คือ ความเบิกบานหรือยินดีในของมีคม ซึ่งเป็นเครื่องมือแสดงอำนาจของพระตำมะรงหรือพัศดี ในการป้องกันไม่ให้นักโทษก่อเหตุวุ่นวาย เพราะ “ติณสูล” แปลว่า หลาว หอก ดาบ ส่วน “นนท์” แปลว่า ความยินดีหรือพอใจ

มิใช่เพียงเท่านั้น หากแต่ยังได้รับพระราชทานสัญญาบัตรบรรดาศักดิ์ เป็น **หลวงวินิจทัณฑกรรม** ถือศักดินา ๖๐๐ ไร่ เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๖๒ และในปีต่อมา ตั้งแต่วันที่ ๒๖ สิงหาคม นางออกยังได้ให้กำเนิดบุตรคนที่ ๖ (เปรม ติณสูลานนท์)

ล่วงเข้าสู่รัชสมัย**พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว** รองอำมาตย์โท หลวงวินิจทัณฑกรรม ได้เลื่อนตำแหน่งเป็นพระตำมะรงพิเศษ เมืองสงขลา

และได้รับเงินเดือนตอบแทนเพิ่มขึ้นเป็นประจำทุกปี จนถึงเงินเดือนขั้นสูงสุดในตำแหน่งพระตำมะรงเมืองสงขลา

ซุบ เปรม สมบุญ ที่บันไดหน้าบ้านหลังแรกของพ่อ

หลังจากได้รับการแต่งตั้งเป็นข้าหลวงตรวจการราชทัณฑ์ อีกตำแหน่งหนึ่ง รองอำมาตย์โท หลวงวินิจทัศนทรรณมได้ตัดสินใจขอลาออกจากราชการ เมื่อปลายพุทธศักราช ๒๔๗๗ ขณะมีอายุ ๕๓ ปี เพื่อรับบำนาญ และให้มีเวลาในการประกอบอาชีพอื่นเพิ่มเติม จะได้มีรายได้เพียงพอแก่การเลี้ยงดูและอุดหนุนการศึกษาของบุตรธิดา

หลังการลาออกจากราชการ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๗ หลวงวินิจทัศนทรรณมได้นำเงินที่เก็บออมไว้ ขณะรับราชการ ไปสร้างบ้านสำหรับครอบครัวขึ้นหนึ่งหลัง บนเนื้อที่ ๑๓๐ ตารางวา มีภูมิลำเนาอยู่ที่ตำบลบ่อทราย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ชีวิตครอบครัวของสมาชิกตระกูล “ติณสูลานนท์” ก็เหมือนกับครอบครัวชาวชนบททั่วไป กล่าวคือ ต้องต่อสู้ดิ้นรนเลี้ยงลูกๆ ทุกคน ให้ได้รับความสุขตามควรแก่อัตภาพ ยังมียศมีบรรดาศักดิ์ ยิ่งต้องนำครอบครัวเป็นแบบอย่างแก่คนในสังคมรอบข้าง

พลเอก เปรม ได้เล่าถึงบิดามารดาด้วยความชื่นชมและยกย่อง บอกได้ถึงบรรยากาศอันอบอุ่นในวัยเยาว์ และประสบการณ์ที่ยังอยู่ในความทรงจำ

“พ่อผมเป็นพศติ มีตำแหน่งที่เรียกกันในสมัยนั้นว่า พระตำมะรัง มีหน้าที่ควบคุมดูแลเรือนจำจังหวัดสงขลา ส่วนแม่ผมอยู่กับบ้าน ท่านทำหน้าที่แม่บ้าน คอยดูแลลูกๆ ในทุกสิ่งทุกอย่าง..”

“พ่อและแม่ของผมเป็นชาวนครศรีธรรมราช ลูกบางคนเกิดที่นครฯ แต่ส่วนมากเกิดที่สงขลา เนื่องจากพ่อย้ายไปรับราชการที่สงขลาเป็นเวลานาน จนเกษียณอายุเป็นข้าราชการบำนาญเมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๗ หลังออกจากราชการแล้ว พ่อก็ยังอยู่ที่สงขลาอีกหลายปี จึงเข้ามาอยู่กรุงเทพฯ กับลูกๆ จนท่านได้ถึงแก่กรรมด้วยโรคชรา เมื่อวันที่อาทิตย์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๖ รวมอายุได้ ๙๑ ปีเศษ ส่วนแม่ผมท่านถึงแก่กรรมที่สงขลา ท่านได้เสียชีวิตนานแล้ว ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๘๐”

และอีกช่วงหนึ่งที่บอกให้รู้ถึงความผูกพัน ความเสียสละของคนที่เป็นพ่อแม่

“พ่อเป็นคนบ้านนอก ได้เรียนหนังสือจากวัด แต่ท่านก็มีความปรารถนาที่จะให้ลูกได้เรียนหนังสือมากกว่าตัวท่าน ท่านจึงทุ่มเททุกอย่างให้แก่ลูก ด้วยเหตุที่พ่อมี

ภาระมากมายในหน้าที่ราชการแม้แต่วันหยุดเสาร์-อาทิตย์ การดูแลลูกๆ จึงตกเป็นหน้าที่ของแม่เป็นส่วนใหญ่

พ่อชอบงานช่างไม่ใช่วิตชีวิตจิตใจ ท่านเก่งในเรื่องการก่อสร้าง ท่านชอบทำอะไรด้วยตัวของท่านเอง ท่านเป็นคนที่มีจิตใจโอบอ้อมอารี ไม่เคยดูใคร ไม่เคยตีลูกๆ ท่านใจดีมาก พวกเราทุกคนไม่มีความรู้สึกกลัวพ่อ มีแต่ความเคารพรัก ในช่วงที่ท่านเข้ามาอยู่กับลูกๆ ที่กรุงเทพฯ ทุกเช้าท่านจะเดินออกกำลังกาย ในช่วงนั้นบริเวณใกล้ๆ บ้าน มีการก่อสร้าง ท่านก็มักจะเดินไปคุยกับนายช่าง บางครั้งก็ใช้เวลาเป็นชั่วโมง คงจะเป็นความสุขอย่างหนึ่งของท่าน”

คนได้เป็นคนรักถิ่นกำเนิด รักพวกพ้อง มีวิถีชีวิตที่เรียบง่าย รักสันโดษ มีชีวิตอยู่กับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ค่อยให้ความสำคัญกับฐานะทางเศรษฐกิจมากนัก ประกอบกับยุคสมัยนั้น คนส่วนใหญ่จะสนใจการมีชีวิตที่ดี โดยไม่จำเป็นต้องมีเงิน รวมทั้งการมีเพื่อน มีสังคม มีวัดวาอาราม และมีพระดี ตลอดจนมีความเคารพต้นหมากรากไม้ เคารพแม่น้ำลำคลอง เป็นญาติสนิทกับธรรมชาติ ในทางสังคมก็กำหนดฐานะกันด้วยความมีคุณธรรม ความมีใจโอบอ้อมอารี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก การเคารพผู้มีคุณธรรมและประพฤติปฏิบัติตามคำสอนและมั่นคงในพระพุทธศาสนา อันนี้เป็นพื้นฐานดั้งเดิมของชาวบ้านเกือบทุกครัวเรือน

หลวงวิจิตถนอมกรรมได้สืบทอดคุณลักษณะดังกล่าวไว้ได้ครบถ้วน แม้จะจากบ้าน จากถิ่นเกิดที่ตำบลลานสกา มาตั้งหลักฐานมั่นคงอยู่ที่สงขลาเป็นเวลานานแล้วก็ตาม ทั้งยังได้เป็นกำลังสำคัญในการช่วยเหลือคนถิ่นเก่า ไม่ว่าจะเป็นในด้านใด จนกลายเป็นที่พึ่งแก่ญาติมิตรชนชาติที่หาที่ติไม่ได้ ทั้งยังได้เป็นกำลังสำคัญในการก่อตั้งชมรมชาวนครศรีธรรมราชขึ้นในจังหวัดสงขลาด้วย

พลเอก เปรม และพี่ชายของท่านได้ย้อนรำลึกถึงคุณธรรมและจิตใจอันกว้างขวางของบิดาที่ควรค่าแก่การบันทึกไว้ ดังความต่อไปนี้

“พ่อเป็นคนที่มีใจกว้างขวาง ให้ความเป็นมิตรกับคนโดยทั่วไป เป็นกันเองกับผู้ใต้บังคับบัญชา ลูกน้องของพ่อที่ไปจากนครมีหลายคน เท่าที่จำได้ก็มี นายมน้ำจ๋า ที่เรียกว่าน้ำจ๋าไม่ใช่เป็นญาติ แต่เรียกเพราะพวกเราให้ความเคารพนับถือ เรียกกันตามประเพณี ชาวนครที่ไปอยู่สงขลา ก็มักจะมาพูดคุยกับพ่อย่อยเสมอ มีอยู่ครั้งหนึ่งคณะลูกเสือจากนครศรีธรรมราช จะเดินทางไปชุมนุมที่กรุงเทพฯ ได้แวะมาพักที่สงขลา ก่อนลงเรือ ชาวนครในสงขลา ก็ให้การต้อนรับเป็นอย่างดี...”

“สมัยก่อนที่สงขลา还没有โรงแรม ชาวนครที่มาธุระสงขลา ก็มักจะมาพักค้างคืนที่บ้าน หลายคนที่มาสมัครงานที่สงขลา ก็ให้พ่อเป็นผู้รับรองความประพฤติ เท่าที่

**จำได้ก็มีอดีตนายไปรษณีย์สงขลาคนหนึ่ง ที่พ่อได้เป็นผู้รับรองคำประกันให้เข้าทำงาน
เดี๋ยวนี้ปลดเกษียณไปแล้ว”**

ทางด้าน “นางออด” มารดาสมัยเมื่อเยาว์วัยจนเข้าสู่รุ่นสาว ไม่ได้เรียนหนังสือตามระบบโรงเรียน เนื่องจากสมัยนั้น การแสวงหาความรู้ศิลปวิทยาการต่างๆ ของกุลบุตรกุลธิดา ยังไม่เป็นระบบ ยังไม่มีโรงเรียน สำหรับให้การศึกษา

แต่การไม่ได้รับการศึกษาในระบบเชื่อว่าจะทำให้แม่ออดด้อยสติปัญญา ทั้งยังดูราวกับว่า การศึกษาเล่าเรียนในด้านการอ่าน การเขียน นั้นไม่จำเป็นแก่ชีวิตการครองเรือนด้วยซ้ำไป เพราะสมัยนั้นการศึกษาจะเน้นที่การอบรมด้านความประพฤติ การมีคุณธรรมประจำใจ และที่จำเป็นอย่างยิ่งก็คือการศึกษาจากประสบการณ์และฐานะของสตรีแม่บ้านชนบทในสมัยก่อน ถ้าพิจารณาให้ลึกซึ้งจะเห็นได้ว่าผู้หญิงค่อนข้างจะเป็นหลักของครอบครัว และเป็นผู้ชี้หน้าอนาคตของลูก มีการกระหมัดกระหม่อมและเก็บออมเพื่อลูก เพราะถือว่าลูกเป็นธงชัยของชีวิต ความสำเร็จในการครองเรือนของชีวิตคู่ จึงดูจากความสามารถในการเลี้ยงลูก อบรมลูก ประจักษ์พยานคือ การที่ลูกเป็นคนดี เป็นศักดิ์ศรีของตระกูล และพึ่งตนเอง เลี้ยงตนเองได้

ผู้หญิงในสมัยแม่ออด ไม่มีภารกิจมากนัก และมีสูตรสำเร็จสำหรับครองชีวิตตามที่สังคมกำหนดไว้แล้ว คือการอยู่กับเหย้าเฝ้ากับเรือน เป็นภรรยาที่ดีของสามี เป็นแม่ที่โอบอุ้มเอื้ออาทรต่อลูกทุกคน มีงานทำกับข้าวสำหรับทุกปากทุกท้องในบ้าน มีงานบ้านทั้งเพื่อสุขอนามัยและการเก็บหอมรอมริบเป็นแบบอย่างแก่การดำเนินชีวิตของลูกหญิงเมื่อเติบโตใหญ่ไปในอนาคต และมีงานอบรมสั่งสอนคุณธรรม จริยธรรม การรู้จักกาลเทศะ คารวธรรม และการนบนอบต่อผู้ใหญ่ เป็นต้น

พลเอก เปรม กล่าวถึงบทบาทของผู้เป็นแม่ด้วยความรู้สึกลึกซึ้งอย่างลึกซึ้งว่า

“ผมสนิทสนมกับแม่มากกว่าพ่อ ใกล้ชิดแม่มากกว่าพ่อ ส่วนมากแม่เป็นผู้ดูแลสั่งสอน ผมไม่อายุที่จะบอกว่า แม่ผมอ่านหนังสือไม่ออก อ่านไม่ได้เลย เรื่องอะไรต่างๆ ที่ท่านอยากจะทำทราบ ส่วนมากผมนี้แหละเป็นคนอ่านให้ท่านฟัง เช่น บทละคร หรือเรื่องรามเกียรติ์ อะไรทำนองนั้น

ถึงแม้ท่านจะไม่ได้เรียนหนังสือ แต่ท่านก็มีวิธีการสอนลูกให้เป็นคนดี เช่น คอยเตือนให้ลูกไปโรงเรียน เมื่อถึงเวลาที่จะต้องไปโรงเรียนแล้ว เนื่องจากท่านมีลูกหลายคน ผมเป็นคนที่ถูกคนที่เจ็ดก็เสียชีวิตไป ท่านจึงต้องคอยดูแลอยู่เสมอว่า ลูกๆ ไปโรงเรียนกันหมดทุกคนหรือยัง ถ้าลูกคนใดต้องการจะทำอะไรในเรื่องการศึกษา แม่ก็มักจะให้การสนับสนุน อย่างเช่น ผมอยากเรียนกลางคืนเพื่อเรียนเพิ่มเติมเหมือนอย่างโรงเรียนกวดวิชาในสมัยนี้ ท่านก็อนุญาตให้ไปเรียน ก็ครูเหล่านี้แหละไม่ใช่ใคร

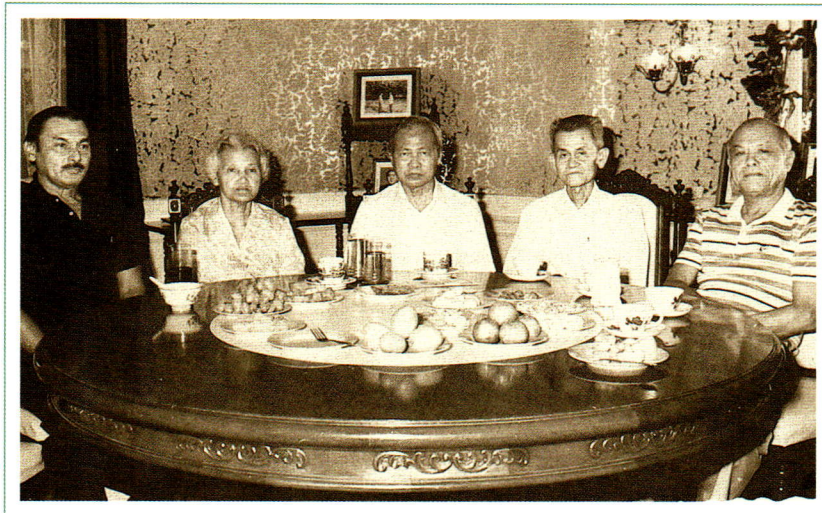

อื่นที่สอนเด็กตอนกลางคืน วิชาที่ผมอยากเรียนมากตอนนั้นคือภาษาอังกฤษ ครูเกล้า ท่านทราบว่าผมชอบวิชาภาษาอังกฤษ ก็ชวนผมไปเรียน เสียเงินบ้างไม่มากนัก รู้สึกจะสองสามบาทต่อเดือน อย่างนี้เป็นต้น ที่แม่อนุญาตให้ผมทำได้”

จากประวัติชีวิตข้างต้นจะเห็นได้ว่า การศึกษาและการฝึกฝนตนเองนั้นให้ผลอย่างน่ามหัศจรรย์ ต่อการเปลี่ยนแปลงชีวิตของผู้นำตระกูล “ติณสูลานนท์” จากนายบั้งชาวตำบลนาดี อำเภอลานสกา ให้เป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในกรมราชทัณฑ์ที่สามารถสร้างอนาคตให้แก่ทายาท ด้วยการให้การศึกษาให้สูงที่สุดเท่าที่กำลังความสามารถของข้าราชการที่ซื่อสัตย์ซื่อตรงต่อหน้าที่คนหนึ่งจะพึงกระทำได้

มีคำไว้อาลัยของบุตรธิดาหลวงวินิจทัศนกรรมในหนังสืออนุสรณ์พระราชทานเพลิงศพ รองอำมาตย์โท หลวงวินิจทัศนกรรม (บั้ง ติณสูลานนท์) ที่กล่าวถึงช่วงสุดท้ายของชีวิตผู้นำแห่งสกุล “ติณสูลานนท์” ดังนี้

ห้าพี่น้อง “ติณสูลานนท์” ในปัจจุบัน
(จากซ้ายไปขวา : วีระณรงค์ ชัยน เปรม ชูป สมนึก)

“...เมื่อพ่อได้ตกลงใจขึ้นมาอยู่กรุงเทพฯ กับลูก ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๙๖ ลูกๆ มีความยินดีและมีความสุขมาก ด้วยว่าได้อยู่ใกล้ชิดมีโอกาสได้ทดแทนพระคุณกันเต็มที่ แม้พ่ออายุ ๗๒ ปีแล้ว แต่ร่างกายยังแข็งแรงมาก เดินเหินได้ดีและไกลพอควร หูตาดี ฟังวิทยุและดูโทรทัศน์ได้ชัดเจน ถึงวันพระพ่อก็เดินไปวัดใกล้บ้าน รับศีลและพูดคุยกับพระ การได้ทำเช่นนี้ดูพ่อก็มีความสุขมาก ลูกก็พลอยปลื้มใจ และสุขใจไปด้วย

พ่อเข้าโรงพยาบาลครั้งแรกของชีวิต เมื่อ ๑๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๐๕ เพราะระบบการย่อยอาหารทรุดหนักจนถึงขั้นอันตราย ที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า...

การเอาใจใส่ดูแลโดยใกล้ชิดของแพทย์ พ่อกลับดีขึ้นทุกวัน จนแพทย์อนุญาตให้กลับบ้านได้ เมื่อ ๒๓ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๑๖ เป็นที่ปิติยินดีของลูกหลานทั่วหน้ากัน

ในระหว่างที่พ่อไปพักรักษาตัวที่บ้าน พ่อรำเริงมาก พูดคุยกับลูกๆ ด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส... ชมเชยว่าลูกทุกคนต่างช่วยกันดูแลพ่ออย่างจริงจัง และรักใคร่กลมเกลียวกันดี แต่หลังจากพักอยู่บ้านได้เพียง ๑๔ วัน ก็มีอาการเพียบหนักฉับพลัน ต้องกลับเข้าโรงพยาบาลอีกคำรบหนึ่ง เมื่อ ๔ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๖ คราวนี้ดูอาการของพ่อดูจะยิ่งหนักกว่าครั้งแรก...

และแล้ว วันเวลาแห่งวาระสุดท้ายของพ่อก็มาถึง ที่จริงพ่อเริ่มไม่รู้สึกร่างตัวมา ๔ - ๕ วันแล้ว และแสดงอาการไม่ดีมากมาตั้งแต่ ๑๗ กุมภาพันธ์ แต่โดยที่แพทย์ได้ใช้ความพยายามทุกอย่าง พ่อจึงได้อยู่มาได้อีกหนึ่งวันหนึ่ง ในตอนเย็นของวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ก่อนที่พ่อจะสิ้นใจสัก ๒๐ นาที พ่อกลับลืมตาขึ้นมาได้อีกแล้วส่ายตามองไปรอบๆ เหมือนประสพโชคจะกล่าวคำอำลาลูกหลานเป็นครั้งสุดท้าย ด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม... รอยยิ้มแห่งความรักและปรารถนาดีต่อลูก ยังคงปรากฏอยู่บนใบหน้า พ่อถอนใจครั้งสุดท้ายครั้งเดียวเท่านั้น ไม่มีเสียงร้องแห่งความเจ็บปวด ไม่มีการดิ้นรน แล้วลมหายใจครั้งสุดท้ายของพ่อก็หยุดลง เมื่อเวลา ๑๗.๑๕ น. ของวันอาทิตย์ที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๑๖

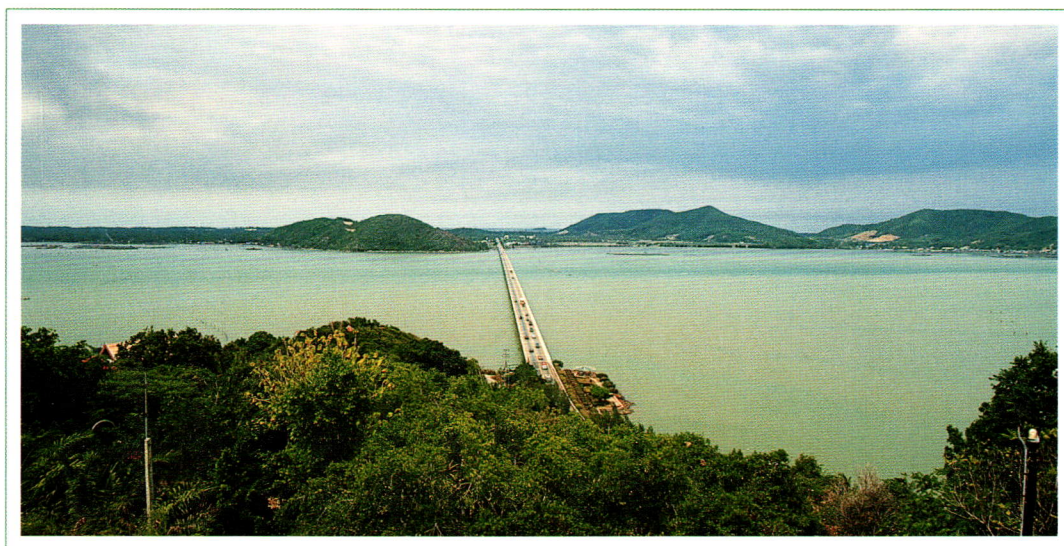
นั่นคือวาระสุดท้ายของพ่อ ของต้นตระกูล “ติณสูลานนท์” ผู้ซึ่งใช้ชีวิตมา ๙๑ ปี กับ ๓ เดือน เพื่อหยิบยื่นความสุขและความเจริญให้แก่ลูกๆ ทุกคน ด้วยความเหนื่อยยาก โดยมีได้หวังสิ่งตอบแทนยิ่งไปกว่าความภูมิใจ

บทที่ ๒

วันวารผ่านวัยศึกษา

สงขลาเป็นเมืองใหญ่และเก่าแก่ มีประวัติความเป็นมายาวนานนับพันๆ ปี บางยุคบางสมัยก็เรียก สทิงพระ บางสมัยก็เรียกพัทลุง ชื่อเมืองสงขลามิบันทึกครั้งแรกในเอกสารการเดินทางเรือค้าขายของพ่อค้าชาวอาหรับ-เปอร์เซีย ระหว่างพุทธศักราช ๑๙๙๓ - ๒๐๙๓ ในนามของเมืองซิงกูร์ หรือซิงกอร่า สงขลาเป็นเมืองท่านานาชาติให้ความสะดวกแก่พ่อค้าที่ล่องเรือมาจากมหาสมุทรอินเดียผ่านช่องแคบมะละกาพักสินค้าที่สงขลา แล้วตัดเฉียงเข้าทะเลจีนไปญวน จีน และญี่ปุ่น ส่วนทางบก มีทางเดินบกข้ามคาบสมุทรไปเชื่อมกับเมืองท่าไทรบุรีและสตูลทางด้านตะวันตกได้ด้วย สงขลา

สะพานติณสูลานนท์

ยุคแรก ตั้งเมืองอยู่ที่ท่าเขาแดงปากทางเข้าทะเลสาบสงขลา ยุคที่สอง ตั้งอยู่ที่ฝั่งแหลมสนเป็นพื้นที่แคบๆ เมื่อชุมชนหนาแน่นขึ้น **พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว** โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายตัวเมืองไปตั้งบนสันทรายที่ตำบลบ่อยาง ในพุทธศักราช ๒๓๗๕ มีการสร้างบ้านสร้างเมืองใหม่ ประกอบด้วยจวนเจ้าเมือง ป้อมปราการ และวัดวาอารามมาก รวมทั้งศาลหลักเมือง และกำแพงเมืองด้วย

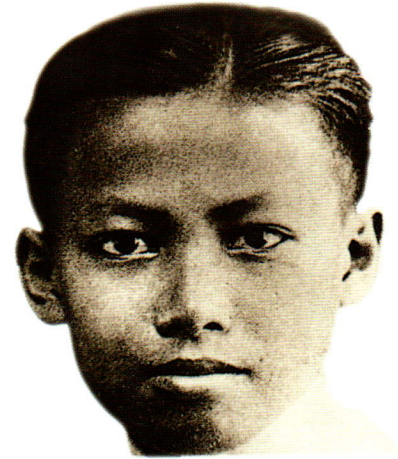
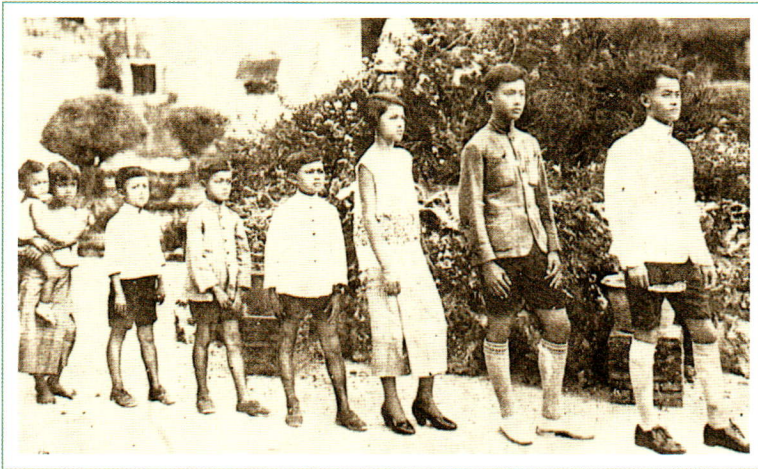
บริเวณหน้ากำแพงเมืองด้านทิศตะวันตก เป็นที่ตั้งของบ้านเลขที่ ๑ ถนนจะนะ ตำบลบ่อยาง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นบ้านพักของทางราชการหรือบ้านพักพระตำมะรัง

หลวงวินิจทัศนกรรม (บึ้ง ติณสูลานนท์) กับบ้านส่วนตัวหลังแรกที่ท่านออกแบบก่อสร้างด้วยตนเอง บ้านหลังนี้อยู่เยื้องกับกำแพงเมืองสงขลา ซึ่งเป็นที่ตั้งของเรือนจำสงขลาในอดีต

ณ บ้านพักพระตำมะรังแห่งนี้ ย้อนเหตุการณ์กลับไปในปีพุทธศักราช ๒๔๕๗ เมื่อนายบึ้ง ยุกรบัตรเมือง อำเภอปากพนัง ได้เลื่อนขึ้นเป็นรองอำมาตย์ตรี ในสายงานข้าราชการพลเรือน และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นพระตำมะรังเมืองสงขลา นายบึ้งได้พาครอบครัวมาพักอาศัยอยู่ที่นี่ การรับราชการของรองอำมาตย์ตรีบึ้งมีความเจริญก้าวหน้าเป็นลำดับ จนได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้เลื่อนยศและบรรดาศักดิ์เป็น **ขุนวินิจทัศนกรรม** และเป็นรองอำมาตย์โท **หลวงวินิจทัศนกรรม** พระตำมะรังเมืองสงขลา ตามลำดับ

เจ็ดพี่น้อง “ติณสูลานนท์” (ตามลำดับพี่น้องจากขวาไปซ้าย) คือ ชูบ เลข ชยัน สมนึก สมบุญ เปรม และวีระณรงค์หรือเพิ่มพูน (พี่เลี้ยงกำลังอุ้ม)

บุตรชายคนที่ ๖ ของหลวงวินิจทัศนกรรม คือ “ด.ช. เปรม” ซึ่งประจักษ์กันในเวลาต่อมาถึงความเป็นอภิชาตบุตรนั้น ถือกำเนิดที่บ้านหลังนี้ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๔๖๓ ตรงกับวันขึ้น ๑๒ ค่ำ ปีมอก โทศก ศักราช ๑๒๘๒ ราศีสิงห์ มหัทธโนฤกษ์ เวลา ๐๖.๒๐ น.

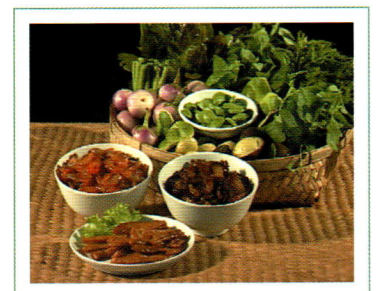
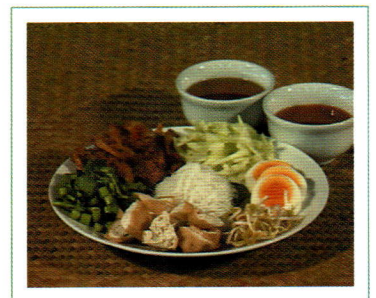
ครอบครัวหลวงวินิจทัศนกรรม (บึ้ง ติณสูลานนท์) พักอาศัยอยู่ที่บ้านพะตำมะรงด้วยความสุขและเจริญในหน้าที่ราชการ ลูกๆ ทุกคนใช้ชีวิตร่วมกันท่ามกลางบรรยากาศที่อบอุ่นไปด้วยความอบอุ่นและเอื้ออาทร เยี่ยงครอบครัวที่มีพระคุณครองเรือนทั้งหลาย นอกจากบ้านหลังนี้จะใช้เป็นที่พักอาศัยแล้ว ยังใช้เป็นบ้านรับรองข้าราชการและผู้มาเยือนจากต่างถิ่นด้วย เนื่องจากสมัยนั้นยังไม่มีโรงแรมที่พักสำหรับคนเดินทาง

ความเป็นอยู่ภายในครอบครัว “ติณสูลานนท์” ก็เหมือนกับครอบครัวชนบทอื่นๆ ทั่วไป โดยพ่อจะเป็นผู้วางอนาคตให้ครอบครัวและลูก แม่จะอบรมสั่งสอน ดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในบ้านและงานครัว พลเอก เปรม ได้เล่าถึงสภาพในวัยเด็กว่า

“สมัยที่เป็นเด็ก พวกเรานอนไม่เป็นที่ ไม่มีห้องนอนประจำ กางมุ้งนอนตรงไหนก็ได้ แต่พ่อกับแม่มีห้องนอนประจำ พวกเราผู้ชายก็หาที่นอนกันตามใจชอบที่ตรงไหนก็ได้ แต่เมื่อตื่นนอนแล้ว ต้องจัดเก็บเครื่องนอนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย”

ด้านอาหารการกิน พลเอก เปรม ก็อดนึกถึงอาหารฝีมือแม่ไม่ได้

“อาหารเช้า ผมจะกินจากบ้านก่อนไปโรงเรียน ส่วนใหญ่จะเป็นข้าวต้มและเต้าหู้ ผมกินได้เกือบทุกวัน ไม่เบื่อ กินข้าวเสร็จแล้วก็หิ้วบิณฑ์แม่จัดไว้ให้ไป

โรงเรียนไว้กินตอนเที่ยง สมัยนั้นนักเรียนส่วนใหญ่มักหิ้วบันไดไปกินกันที่โรงเรียน แม่ก็ให้เงินไปบ้าง รู้สึกว่าจะสัก ๒ - ๓ สตางค์ ผมก็มักจะไปซื้อน้ำแข็งกดใส่ใส่น้ำเชื่อม ซึ่งเด็กรุ่นผมเรียกกันว่า “ยัดดูด”

เมื่อถึงเวลาอาหารเย็น ที่บ้านผมใครทักก็เข้าครัวกินก่อนได้ ไม่แน่นอน นานๆ ครั้งถึงจะได้กินพร้อมหน้ากัน นั่งล้อมวงกินกันทั้งพ่อ แม่ ลูก สุนัข สามีเป็นเด็ก ผมกินข้าวด้วยมือ ใช้มือเปิบ...อร่อย

ฝีมือทำกับข้าวของแม่วิเศษเหลือหลาย จับอะไรก็อร่อยไปหมด หารับประทานไม่ได้มาจนทุกวันนี้

ผลไม้พื้นเมืองผมชอบทุกชนิด ลูกยาร่วง (มะม่วงหิมพานต์) ผมก็ชอบ ต้นยาร่วงเป็นของป่า ขึ้นเองตามธรรมชาติ มีมาก เป็นต้นไม้สาธารณะ ใครๆ ก็เก็บกินได้”

ในอดีตเมืองสงขลาเป็นที่ตั้งของมณฑลปกครองนครศรีธรรมราช มีถนนสามสายขนานกันไปผ่านตัวเมือง ผู้คนตั้งบ้านเรือนเรียงรายกันไปตามถนน มีถนนซอยเชื่อมถนนใหญ่ทั้งสามสาย แหล่งบันเทิงของผู้คนในตัวเมืองสงขลาเวลานั้น คือโรงหนัง

พลเอก เปรม เล่าถึงเรื่องดังกล่าวนี้ด้วยอารมณ์เข้มข้นว่า

“สมัยคุณๆ ทันทันหรือเปล่า สมัยที่ผมเป็นเด็กผมได้ดูหนังฟรีที่โรงหนัง “หวังดี” ก่อนหนังจะฉายเขาจะบรรเลงแตรวงเรียกคนหน้าโรง จะใช้เพลงที่เป็นสัญลักษณ์ ซึ่งทราบกันโดยทั่วไปว่าหนังจะฉายแล้วนะ จังหวะนั้นผมก็จะไปช่วยเขายกแตรวงเข้าไปในโรงหนัง ผมได้ดูหนังฟรีด้วยวิธีการนี้ทุกครั้งที่ยากจะดู”

ด้านการลงโทษนักโทษที่ผู้เป็นบิดาเกี่ยวข้องอยู่โดยตรงในฐานะผู้บังคับบัญชาเรือนจำจังหวัดสงขลาซึ่งเป็นเรือนจำขนาดใหญ่ นั้น หากจะมีการลงโทษผู้กระทำความผิดที่ต้องโทษถึงขั้นประหารชีวิตตามคำพิพากษาของศาลแล้ว ต้องขอเพชฌฆาตมาจากกรุงเทพฯ พลเอก เปรม ย้อนเล่าให้ฟังว่า

“ผมเคยเห็นเพชฌฆาต เรือนจำทางกรุงเทพฯ ส่งไปประหารชีวิตนักโทษที่สงขลา พ่อให้เพชฌฆาตพักค้างคืนที่บ้าน เขามีดาบติดตัวไปด้วย สถานที่ประหารอยู่แถวชายทะเล เวลาประหารชีวิตก็มีชาวบ้านไปดูกันมาก แต่ผมไม่ได้ไปดู แม่ไม่ยอมให้ไป อาจเพราะผมยังเด็กมากตอนนั้น”

เกี่ยวกับสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ นอกจากโรงหนังที่กล่าวถึงแล้ว เมืองสงขลา ยังมีمنتชล์อยู่ที่ชายทะเลด้วย เพราะเมืองนี้อยู่คู่กับแหลมสมิหลามานานแล้ว หาดสมิหลาและหาดชลาทัศน์ที่ยังคงอยู่ถึงในเวลาปัจจุบัน เกิดจากอิทธิพลของลมมรสุม

ตะวันออกเฉียงเหนือ คลื่นและกระแสน้ำทะเลพัดพาทรายมาทับถมกันเป็นแนวยาว มีต้นสนทะเลขึ้นเต็มตลอดแนว แลดูสวยงามมาก ผู้คนโดยทั่วไปจึงใช้แหลมสมิหราเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ชีวิตพลเอก เปรม ในยามวัยเยาว์ก็ผูกพันอยู่กับแหลมสมิหราเช่นกัน

“ชายทะเลแหลมสมิหราผมไปบ่อยมาก ผมมักจะไปวิ่งเล่นแถวชายหาด ไม่ได้ลงไปเล่นน้ำทะเล เพราะตอนนั้นผมยังว่ายน้ำไม่เป็น สมัยก่อนคนไปเที่ยวแหลมสมิหรากันมาก ส่วนใหญ่ก็มักจะเอาข้าวท้อไปกินด้วย”

นอกจากนั้นยังมีสถานที่อีกแห่งหนึ่งที่เด็กชายเปรม จะเข้าไปวิ่งเล่นบ่อยมาก โดยเฉพาะในวันเสาร์ อาทิตย์

“...ก็คือในเรือนจำสงขลา เนื่องจากพ่อไปทำงานทุกวันไม่มีวันหยุด พวกเราก็ถือโอกาสตามพ่อเข้าไปวิ่งเล่นด้วย บางวันตอนเย็นๆ ผมยังเคยเข้าไปวิ่งเล่นรอเวลาพ่อเลิกงานจะได้กลับบ้านพร้อมกับพ่อ...”

กีฬาที่ชื่นชอบ และนิยมเล่นขณะที่ไปวิ่งเล่นในที่ต่างๆ คือฟุตบอล รวมทั้งการละเล่นอื่นๆ ด้วย

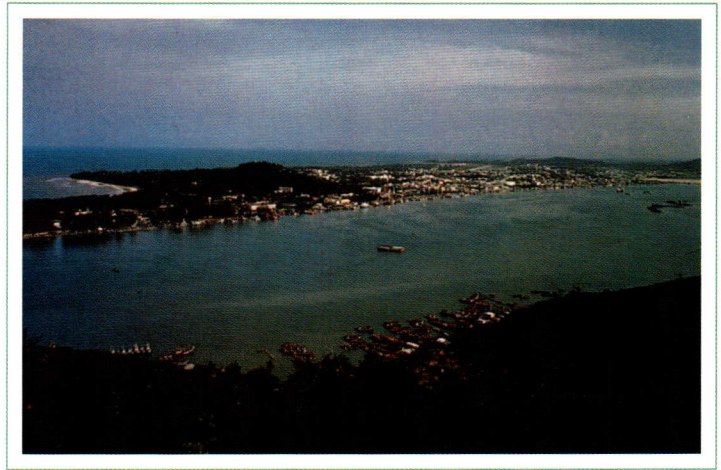
“สมัยเป็นเด็กพวกเราชอบเล่นฟุตบอล นึก บุญ และผมก็เล่นฟุตบอลด้วยกันนึกเขาเล่นฟุตบอลเก่งที่สุดในบรรดาพี่น้อง ก็ครูเล่าอีกนั่นแหละที่เป็นครูสอน

ในส่วนของการละเล่นพื้นบ้าน เด็กๆ ในสมัยผมชอบเล่นลูกข่าง ชั้ดราว พัดยาร่วง ทอยกอง กัดจิ้งหรีด บางทีวันอาทิตย์ก็ยังคงไปดูวัวชนที่สนามชายทะเล เป็นสนามของหลวง มีวัวจากต่างจังหวัดมาชนกันบ่อย เช่น วัวเมืองคอน วัวเมืองลุง เป็นต้น”

เด็กชายเปรม เข้ารับการศึกษาประถมปีที่ ๑ ที่โรงเรียน “มหาวชิราวุธ” สงขลา เมื่อปีการศึกษา ๒๔๖๙ ขณะมีอายุได้ ๖ ขวบ โดยบิดาเป็นผู้พาไปฝาก ได้หมายเลขประจำตัว ๑๖๗ เรียนจบมัธยมปีที่ ๖ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๔

โรงเรียนมหาวชิราวุธแห่งนี้ เป็นโรงเรียนประจำมณฑลนครศรีธรรมราช เปิดสอนหลักสูตรของกระทรวงธรรมการ ตั้งแต่ประถมปีที่ ๑ ถึงมัธยมปีที่ ๔ สมัยนั้นโรงเรียนประจำมณฑลนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ที่เมืองสงขลา จึงมีชื่อเรียกกันทั่วไปว่า “มหาวชิราวุธ สงขลา”

พุทธภานิตที่ใช้เป็นคำขวัญประจำโรงเรียน คือ **“รक्षาม อุตฺตโน สาธุ”**

แปลความว่า จงรักษาความดี ดุจเกลือกษาความเค็ม

โรงเรียนมหาวชิราวุธ จังหวัดสงขลา ในอดีต

โรงเรียนมหาวชิราวุธ สงขลา สถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ ๑ มกราคม ร.ศ. ๑๑๕ ตรงกับพุทธศักราช ๒๔๓๙ ผู้ที่คิดริเริ่มก่อตั้งโรงเรียนคือ **เจ้าพระยายมราช (ปั้น สุขุม)** ตั้งแต่ครั้งยังเป็น **พระยาสุขุมนัยวินิจ** ข้าหลวงเทศาภิบาลหรือสมุหเทศาภิบาลสำเร็จราชการมณฑลนครศรีธรรมราช รัฐบุรุษวิเศษคนหนึ่งในสมัยรัชกาล และเป็นผู้ที่สืบทอดเจตนารมณ์ของ**พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว** ในการสร้างคุณภาพประชากรด้วยการศึกษา ผู้ร่วมคิดด้วยคือ พระยาวิเชียรคีรี (ชม ณ สงขลา) ผู้สำเร็จราชการเมืองสงขลาในขณะนั้น เพื่อให้**มณฑลนครศรีธรรมราช** มีการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบเช่นเดียวกับในพระนครหลวง

ล่วงมาถึงพุทธศักราช ๒๔๕๔ **พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว** ได้เสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมมณฑลปักษ์ใต้ และเสด็จเข้าประทับแรม ณ ตำหนักเขาน้อย ครั้งนั้นสมเด็จพระเจ้าฟ้ากรมขุนลพบุรีราเมศวร์ สมุหเทศาภิบาล ได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลว่า

“เมื่อวันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๓๙ พระยาสุขุมนัยวินิจ พระยาวิเชียรคีรี และกรรมการจัดการเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ในโอกาสนั้นได้เรียกริเงินสร้างโรงเรียนขึ้น และพร้อมกันขนานนามว่า “มหาวชิราวุธ” จะโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมทรงพระราชวินิจฉัยว่าการจะควรประการใด”

โรงเรียนมหาวชิราวุธสงขลาในปัจจุบัน

หอประชุมเปรม ๑๐๐ ปี มหาวชิราวุธ

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นเกล้าฯ พระองค์ได้มีพระราชหัตถเลขาแจ้งมาว่า

“โรงเรียนตั้งมานานปี มีผู้สำเร็จการศึกษาจบออกไปทำประโยชน์แก่บ้านเมืองมากแล้ว จึงอนุมัติให้คงชื่อเดิมต่อไป”

นับแต่พุทธศักราช ๒๔๕๔ เป็นต้นมา โรงเรียนจึงได้คงชื่อ **“มหาวชิราวุธ”** ไว้ตามเดิม เพราะเป็นชื่อที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยตรง

เมื่อครั้งอดีต โรงเรียนมหาวชิราวุธ สงขลา จัดการเรียนการสอนเป็นสองระดับ คือระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา มีอาคารเรียน ๒ หลัง นักเรียนชายก็เรียนที่โรงเรียนนี้ ส่วนนักเรียนหญิงเรียนที่โรงเรียนวรนารีเฉลิม การจัดการเรียนการสอนที่นี่ เทียบได้กับโรงเรียนชั้นดีในกรุงเทพฯ ในระยะแรกเปิดสอนถึงชั้นมัธยมปีที่ ๖ เท่านั้น จนหลังจากพุทธศักราช ๒๔๗๓ ได้ครุมาช่วยเพิ่มเติม จึงขยายไปถึงชั้นมัธยมปีที่ ๘

หอสมุดตินสูลานนท์

กิจกรรมลูกเสือ จัดเป็นกิจกรรมหาประสบการณ์กลางแจ้งที่สำคัญ ที่โรงเรียนมหาวิทยาลัย สงขลา ให้การสนับสนุน และได้มีการขยายกองลูกเสือเป็น ๔ กอง ต้องเดินทางไกลและแรมคืนอย่างน้อย ปีละ ๒ ครั้ง

ครูเคลา คชาฉัตร

ครูเคลา คชาฉัตร คือตำนานครูที่ประทับอยู่ในความทรงจำของศิษย์เป็นพิเศษ เนื่องจากเป็นแรงดึงดูดที่ทำให้เด็กอยากเรียนวิชาลูกเสือ รวมไปถึงทุกวิชา เพราะครูมีวิธีการที่ทั้งสนุก ทั้งให้ความรู้ โดยเฉพาะในการฝึกลูกเสือ ครูได้จัดให้นักเรียนแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทั้งโดยส่วนตัวและเป็นกลุ่ม โดยเฉพาะในการเรียนว่ายน้ำ ครูเคลาจะสอนให้เรียนรู้สภาพแวดล้อม ภูมิประเทศ สิ่งมีชีวิตรอบกายที่เป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อการดำรงชีวิต สัตว์และพืชต่างๆ ที่เหมาะสมแก่ภัยและความรู้ โดยให้มีประสบการณ์ตรง เช่น การได้เรียนรู้ว่าน้ำสามารถพุงตัวให้คนลอยได้เหมือนปลา เป็นต้น

ศิษย์รักของครูเคลาที่ชื่อ “เปรม” เขียนถึงครูเคลาไว้ว่า

“การว่ายน้ำเป็นวิชาของลูกเสือโท ซึ่งผมเป็นลูกเสือตรีอยู่เวลานั้นจะต้องสอบให้ผ่าน แต่ผมว่ายน้ำไม่ค่อยเป็น ครูเคลาเป็นผู้ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำจนผมสอบผ่านวิชาว่ายน้ำได้ ครูเคลาไม่ได้เรียนวิชาจิตวิทยาแบบสมัยใหม่ แต่สอนด้วยความรู้สึก สอนดีมาก ตลอดเลย ครูเคลานั้นชั้นหนึ่งจริงๆ เวลาสอนเด็กนักเรียนฟังด้วยความตั้งใจไม่ง่วงนอน สอนเยี่ยมมาก สอนเก่งจริงๆ เล่านิทานก็เก่ง นิทานของครูเคลานั้นนักเรียนหัวเราะกันได้ทุกคน นี่ถ้าครูเคลายังมีชีวิตอยู่ ท่านจะดีใจมากที่ได้เห็นผมอยู่ในสภาพเช่นนี้ ครูเคลาท่านเสียชีวิตตอนที่ผมเข้ามาอยู่กรุงเทพฯ แล้ว”

นายหมู่ลูกเสือตรีเปรม ได้เล่าประสบการณ์ของชีวิตลูกเสืออีกช่วงหนึ่งว่า

“ผมเป็นนายหมู่ลูกเสือตรี ครูพาไปพักแรมกันทุกปี ส่วนมากก็มักจะพาไปสวนตุน ไปสร้างค่ายพักแรม เล่นรอบกองไฟ ว่ายน้ำและกิจกรรมอื่นๆ ก็ครูเคลาอีกนั่นแหละที่เป็นคนจัดการ ท่านเป็นครูผู้กำกับลูกเสือ จึงต้องดูแลในเรื่องนี้ด้วย

ลูกเสือสมัยก่อน ต้องเรียนการใช้ไม้พลอง การผูกเงื่อน การสะกดรอย เมื่อก่อนเรียกวิชาการคาดคะเน โดยเอาสิ่งของมากองไว้ แล้วให้กะจำนวน ศัพท์สมัยก่อนก็ดินะ เรียกว่าวิชาคาดคะเน”

ภาพสมัยเด็กในชุดลูกเสือที่ไม่ได้สวมรองเท้า แต่ผูกนาฬิกาไว้ ก็ช่วยฟื้นความทรงจำได้ดีทีเดียว

“เมื่อไม่นานมานี้ ผมได้รับเชิญไปเป็นประธานในพิธีเปิดการประชุมลูกเสือแห่งชาติ หลังจากพิธีเปิดแล้ว ผมได้เดินชมนิทรรศการ ได้เห็นภาพภาพหนึ่ง เป็นภาพ

ของผมในอดีต สมัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๕ ข. ผมแต่งชุดลูกเสือ ไม่สวมรองเท้า ถ่ายร่วมกับเพื่อนนักเรียนในชั้น สมัยนั้นนักเรียนไม่สวมรองเท้า ในภาพผมผูกนาฬิกาข้อมือด้วย นาฬิกาที่ผมผูกอยู่ตอนนั้น ผมยืมของพ่อใช้ชั่วคราว นาฬิกาของผมเพิ่งจะมีตอนเรียนจบแล้ว ตอนเสร็จสงครามอินโดจีนใหม่ๆ ยี่ห้อมิโด ผมซื้อมาราคาเรือนละ ๔๐ กว่าบาท แพงมากในสมัยนั้น”

ด้านกีฬา ก็ครองความเป็นเลิศ โดยเริ่มจัดกิจกรรมกีฬาย่างเป็นล่ำเป็นสันเมื่อ พุทธศักราช ๒๔๗๔

พลเอก เปรม เล่าว่า

“สมัยนั้นพวกเราชอบเล่นฟุตบอลมาก นึกกับบุญ พี่ชายผม เขาเล่นฟุตบอลเก่งมาก เป็นนักกีฬาฟุตบอลทีมโรงเรียนมหาฯ ต่อมา นึกเข้ามาเรียนต่อที่สวนกุหลาบ ก็ยังเล่นฟุตบอล จนได้เลื้อยสามรถและหมวกสามรถของกระทรวงศึกษาธิการ ส่วนผมถึงแม้จะชอบฟุตบอล แต่เนื่องจากรูปร่างค่อนข้างเล็ก จึงไม่ติดทีมโรงเรียน แต่ก็หันไปเล่นกรีฑาประเภทวิ่งเร็วและวิ่งผลัด”

หากจะมองในด้านความผูกพันและความกตัญญูทวนเวที่ต่อสถาบันการศึกษาของ พลเอก เปรม แล้ว ต้องมองย้อนไปตั้งแต่ปีที่ท่านเริ่มเข้ารับการศึกษาที่โรงเรียนมหาวิชราวุธ ซึ่งขณะนั้น หลวงปิยวิทยาการ (เปี้ย แยมพลอย) เป็นครูใหญ่ โดยดำรงตำแหน่งมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๖๕ จนถึงพุทธศักราช ๒๔๗๓ คนต่อมาคือหลวงประเวศวุฒตศึกษา (ประเวศ จันทนียิงยง พุทธศักราช ๒๔๖๓ - ๒๔๗๖) และครูใหญ่

คนสุดท้ายในช่วงที่ พลเอก เปรม เข้ารับการศึกษาอยู่ คือ หลวงชัยจิตรกรรม (ชัย จิตรกุล พุทธศักราช ๒๔๗๖ - ๒๔๗๙) ซึ่งในยุคหลวงชัยจิตรกรรมเป็นครูใหญ่นั้น ท่านได้ของบประมาณสร้างอาคารเพิ่มขึ้นอีก เมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๘ สร้างเป็นอาคารไม้ ๒ ชั้น ๑๒ ห้องเรียนในบริเวณที่เป็นพื้นที่โรงเรียนในปัจจุบัน

พลเอก เปรม ได้เล่าถึงความรู้สึกที่ผูกพันและความประทับใจที่มีต่อ “มหาวิทยาลัยราชวชิราวุธ” สถานศึกษาแห่งแรกในชีวิตไว้อย่างน่าสนใจว่า

“พวกเราเริ่มเรียนชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนมหาฯ เพียงโรงเรียนเดียว ผมจึงรักโรงเรียนมหาฯ มาก เพราะผมเริ่มเรียนหนังสือที่นี่ตั้งแต่เด็กๆ ในชั้นประถมปีที่ ๑ จนถึงมัธยมปีที่ ๖

โรงเรียนมหาฯ ที่ผมเรียนไม่ใช่โรงเรียนที่ตั้งอยู่ทุกวันนี้ แต่ที่ผมเคยเรียนก็อยู่ใกล้ๆ กัน อาคารเรียนสำหรับชั้นประถมตอนนั้นเป็นอาคารเก่าชั้นเดียว ติดกับพื้น ส่วนอาคารเรียนอีกหลังหนึ่งเป็นอาคาร ๒ ชั้น เด็กมัธยมเขาเรียน ผมเองเคยเรียนทั้งสองหลัง อาคารเก่าแก่มาก ขณะนี้รื้อไปแล้ว”

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

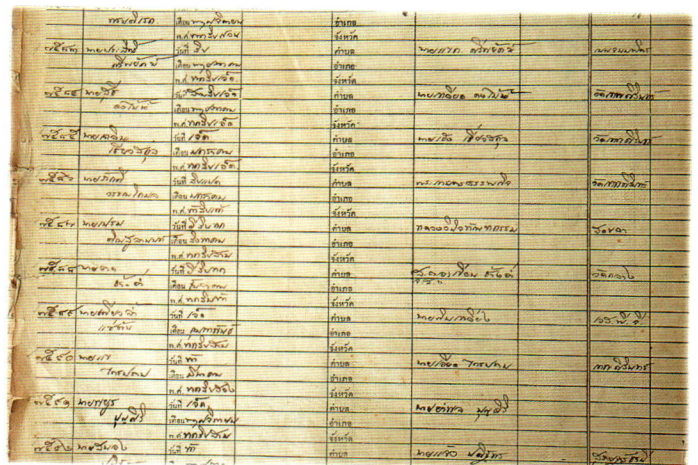
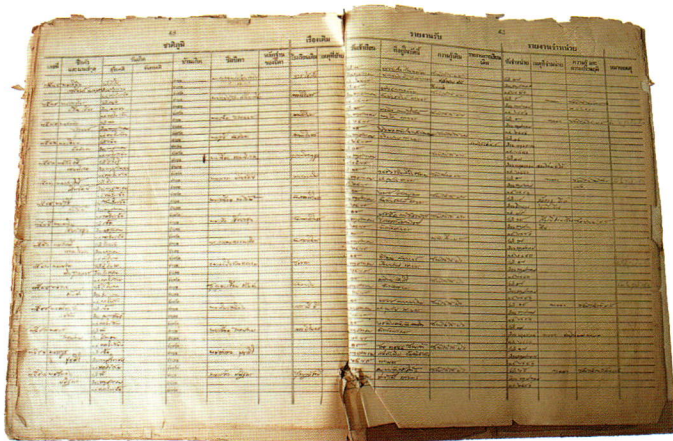
เมื่อเกิดเหตุการณ์กบฏพระองค์เจ้าบรมเดชขันธ์ ในพุทธศักราช ๒๔๗๖ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระบรมราชินี และพระบรมวงศานุวงศ์ ได้เสด็จแปรพระราชฐานมาประทับที่พระตำหนักเขาน้อย และมีนักเรียนตามเสด็จมาจากกรุงเทพฯ หลายคน จึงต้องเข้ามาเรียนในชั้นต่างๆ ที่โรงเรียนมหาวชิราวุธ เป็นการชั่วคราว ในช่วงเวลาดังกล่าว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินี ได้เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมโรงเรียน และทอดพระเนตรการเรียนการสอนด้วย ยิ่งความปิติมาสู่ชาวมหาวชิราวุธเป็นล้นพ้น

พลเอก เปรม จำเหตุการณ์วันที่ทั้งสองพระองค์เสด็จพระราชดำเนินไปที่โรงเรียนได้อย่างไม่มีวันลืม เพราะเป็นครั้งแรกในชีวิตที่มีโอกาสได้เข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอย่างใกล้ชิด และพระองค์ยังทรงอ่านคำบางคำจากสมุดจดงานของตนให้ได้ยินด้วย ดังถ้อยคำที่นำมาเล่าสู่ร่นน้องว่า

“...เมื่อตอนที่ผมเรียนอยู่ชั้นมัธยม ๔ เมื่อพุทธศักราช ๒๔๗๖ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จฯ มาเยี่ยมโรงเรียนของเรา และบังเอิญผมเป็นเด็กที่ค่อนข้างจะตัวเล็กที่สุดในชั้น นั่งอยู่แถวหน้า เพราะฉะนั้นผมก็ได้เฝ้าฯ อยู่ใกล้กับพระองค์ท่านมาก พระองค์ท่านได้

เดินมาใกล้โต๊ะที่ผมนั่งเรียนอยู่ ตอนนั้นเรากำลังเรียนวิชาสรีรศาสตร์ เดียวนี้จะเรียกว่าอะไรผมไม่ทราบ และท่านก็ทรงอ่านออกเสียงสมุดที่ผมจดว่า “สะ-รี-ระ-ศาสตร์” แล้วก็ไม่รับสั่งอะไร ทำให้เรากาตุมิใจว่า โรงเรียนของเราพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อย่างน้อยที่สุดก็สองพระองค์แล้ว ได้เคยเสด็จมาทรงเยี่ยมโรงเรียนของเรา อันนั้นนอกจากจะเป็นเกียรติประวัติแก่โรงเรียนแล้ว ผมคิดว่าเป็นสิริมงคล เป็นบุญ เป็นกุศล พระบารมีปกเกล้าปกกระหม่อมโรงเรียน และนักเรียนของเราด้วย”

พลเอก เปรม ยังได้เล่าถึงเกียรติประวัติที่ได้รับ ว่า

“สมัยที่ผมเป็นนักเรียนโรงเรียนมหาวชิราวุธ ผมเคยได้รับเกียรติบัตรจากรักพุทธภษิต “รชขาม อุดตโน สารุ” ยกย่องเป็นนักเรียนหมั่นเรียนหลายใบ ซึ่งทางโรงเรียนได้มอบให้นักเรียนที่เรียนดี ไม่เคยสาย ไม่เคยขาดเรียน เป็นประจำทุกปี”

นายชูป ติณสูลานนท์ นางชยัน (ติณสูลานนท์) โมนะกุล และนายสมนึก ติณสูลานนท์ บรรดาพี่ๆ ที่วัยห่างกันไม่มากนัก ได้เล่าให้ฟังถึงบุคลิกเฉพาะตนของ พลเอก เปรม ในวัยเด็กให้ฟังว่า

“เปรมเขาเป็นเด็กที่มีความประพฤติเรียบร้อย ขยันขันแข็งเป็นที่รักใคร่ของพ่อแม่ ครูอาจารย์ เลิกเรียนกลับมาถึงบ้าน ก็จะอาบน้ำแล้วอ่านหนังสือ ไม่เคยปรากฏว่าถูกลงโทษ ทำงานก็เป็นระเบียบเรียบร้อย เครื่องแต่งตัวสะอาดสะอ้านมาตั้งแต่เด็กจนเป็นนิสัย ในวัยเด็กค่อนข้างจะเงียบขรึม แต่ก็มินิสัยโอบอ้อมอารีต่อเพื่อนๆ อย่างเสมอดันเสมอปลาย มีอยู่บ่อย

ครั้งที่ชวนเพื่อนไปเที่ยวที่บ้าน เลี้ยงขนมเลี้ยงน้ำอย่างเต็มอิ่มทุกครั้ง บางทีก็ไปเยี่ยมเพื่อน ๆ ที่บ้าน และวัด ซึ่งเพื่อน ๆ บางคนอาศัยอยู่”

นับเป็นบุญอย่างยิ่งกับการที่ได้เกิดมาอยู่ท่ามกลางคนดี มิใช่เพียงที่บ้าน แต่ที่โรงเรียนทายาทจากตระกูล “ติณสูลานนท์” ที่ชื่อ “เปรม” ก็พบแต่ “แม่พิมพ์” ที่เป็นพิมพ์เนื้อแท้ อาจจะเป็นด้วยเหตุที่ในสมัยนั้น ครูทุกคนเริ่มการศึกษาจากวัด ซึ่งมี “พระแท้” ทำหน้าที่หล่อหลอมกลมเกลียวความเป็น “มนุษย์” ให้ ก็เป็นไปได้

พลเอก เปรม เป็นหนึ่งในความภูมิใจของสถาบันแห่งนี้ และในทางกลับกัน สถาบันแห่งนี้ก็เป็นความภาคภูมิใจของบรรดาศิษย์เช่นกัน

“ถ้าถามผมว่าผมประทับใจในตัวครูอย่างไรบ้าง ผมอยากจะเอ่ยชื่อครูคนหนึ่ง ที่จริงแล้วครูทุกคนมีบุญคุณต่อผมมาก ทุกท่านให้ความเมตตา เอาใจใส่ในการศึกษาของผมเป็นอย่างดี มีครูคนหนึ่งชื่อ ครูเคล้า นามสกุล คชาฉัตร ซึ่งผมเรียนกับท่านหลายปี และท่านก็รักผมมาก ให้ความสนใจ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา ดูแลงวดขันเป็นอย่างดี อาจจะเพราะว่าผมเป็นเด็กตัวเล็กๆ เรียนหนังสืออยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างพอใช้ได้ เวลาผมไปสงขลาเจอเพื่อนๆ ก็มักจะพูดคุยถึงเรื่องของครูเคล้า หากท่านยังมีชีวิตอยู่ ท่านคงจะดีใจมาก ที่เห็นผมอยู่ในสภาพอย่างนี้ แต่ไม่ได้หมายความว่า ครูคนอื่นไม่ดีนะ

ครูในสมัยนั้นล้วนแต่เป็นครูที่ดี ถึงแม้ว่าจะไม่ค่อยมีวุฒิสถู เรียนจบทางครูมาบ้าง จบชั้นมัธยมปีที่ ๔ แล้วมาสอนบ้าง โดยความคิดส่วนตัวของผม ครูเหล่านั้นก็สอนได้ดีมาก ไม่มีปัญหาเลย สอนให้นักเรียนเข้าใจ สอบไล่ได้ เมื่อมาเรียนต่อในกรุงเทพฯ ก็เรียนได้ดี แสดงว่าครูมีความสามารถในการสอนดีมาก สมัยก่อนครูประจำชั้นสอนทุกวิชา ยกเว้นวิชาวาดเขียนกับพลศึกษา เมื่อนักเรียนสอบเลื่อนชั้น ครูประจำชั้นก็จะเลื่อนตามนักเรียนขึ้นมาสอนด้วยการรำลึกถึงครูด้วยจิตที่ผ่องใส มีกตัญญูตาเป็นมงคลแก่ชีวิตด้วย..”

กาลเวลาที่ล่วงเลยไป มิได้ทำให้ภาพที่แจ่มชัดของครูเคล้าเลือนหายไปเลย นายสมนึก ติณสูลานนท์

และพลเอก เปรม ลูกศิษย์ของครูเกล้า ยังคงเล่าถึงความมีโชคที่ได้เป็นลูกศิษย์ของครูเกล้าได้อย่างชัดเจน

“ครูเกล้า คชาฉัตร มีลักษณะเป็นผู้นำ มีอารมณ์ขัน ทำอะไรให้นักเรียนหัวเราะได้ตลอดวัน เป็นผู้ที่มีความสามารถหลายด้าน ทั้งการไต่เวที เล่นหนังตะลุง เล่นโนรา การละคร นอกจากนั้น ยังสอนหนังสือเก่ง ลายมือก็สวย

ในเรื่องการแสดงละครประจำปีก่อนปิดภาคเรียน ครูเกล้า คชาฉัตร เขียนบทเอง กำกับการแสดงเอง ส่วนใหญ่นักเรียนชั้นสูงแสดงนำ ส่วนผมแสดงเป็นตัวประกอบ การแสดงละครของครูเกล้า คชาฉัตร ได้รับความสนใจจากนักเรียนและผู้ปกครองเป็นอย่างมากทุกครั้ง”

จากพุทธศักราช ๒๔๗๔ ที่ พลเอก เปรม สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชบุรีออกมา จนถึงพุทธศักราช ๒๕๒๔ นับเป็นเวลา ๕๐ ปี บรรดาศิษย์ ทั้งศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบัน ได้ร่วมกันจัดงานชุมนุมชาวมหาวิทยาลัยราชบุรี สงขลา ขึ้น เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ในวันนั้น พลเอก เปรม ได้กล่าวปราศรัยถึงความรู้สึกผูกพันต่อสถาบันการศึกษาท่ามกลางศิษย์รุ่นพี่ แวดล้อมด้วยศิษย์รุ่นน้อง ด้วยถ้อยคำง่าย ๆ แต่ลึกซึ้งจับใจว่า

“โรงเรียนมหาวิทยาลัย เป็นโรงเรียนที่เคยเรียนมา ตั้งแต่ ป. ๑ จนถึง ม. ๖ ถึงแม้ไม่ใช่สถานที่ที่พวกเรากำลังนั่งอยู่ แต่ที่เคยเรียนก็อยู่ใกล้ๆ บริเวณนี้ ตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๗๔ หลังจากจบ ม. ๖ แล้ว ไปเรียนต่อที่กรุงเทพฯ ทุกครั้งที่ได้มีโอกาสกลับมาเยี่ยมบ้าน ซึ่งแต่ก่อนมีอยู่ แต่เดี๋ยวนี้ไม่มีเสียแล้ว และทุกครั้งก็เคยเข้ามาเยี่ยมโรงเรียนมหาฯ อยู่เสมอ...”

“ทุกครั้งที่มาสงขลา สิ่งที่เราคิดถึงอยู่เสมอก็คงจะมีสองอย่าง อย่างหนึ่งนึกถึงพ่อแม่ผู้ให้กำเนิดเรา เดียวนี้ท่านอยู่ที่วัดได้ อย่างที่สอง คือโรงเรียนที่เราเคยเรียนหนังสือมา ซึ่งก็ถือว่าเป็นพ่อแม่ทางวิชาการของเรา ตั้งแต่เราเป็นเด็กๆ ได้อาศัยเรียนหนังสืออยู่ที่นี่ ได้อาศัยบุญคุณของครูที่สอนหนังสือให้เราจนเติบโตขึ้นมาสามารถมีความรู้ไปประกอบอาชีพได้ ฉะนั้น ถ้าพูดถึงบุญคุณของโรงเรียนมหาฯ ที่มีอยู่แล้วก็ใหญ่หลวงมาก เกินที่จะบรรยายให้ทราบว่ามีคามนึกคิดอย่างไร รู้อย่างเดียวว่าถ้าไม่มีโรงเรียนมหาฯ แล้ว เราก็จะไม่เป็นคนอย่างที่เป็นอย่างปัจจุบันนี้ หรืออาจจะเป็นคนที่ไม่ดี เป็นคนที่ไม่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เป็นคนที่น่ารังเกียจ แต่เมื่อโรงเรียนมหาฯ บันให้เป็นคนดี และสามารถมีความรู้ สามารถประกอบอาชีพได้ เพราะฉะนั้นก็ไม่มีปัญหาที่เราจะถือว่าโรงเรียนนี้ คือ พ่อแม่ทางวิชาการของเราตั้งแต่เกิดมา”

พลเอก เปรม ศิษย์เก่าที่เป็นความภาคภูมิใจของครูอาจารย์ และเพื่อนร่วมสถาบัน ได้กล่าวปียวาจายืนยันให้รุ่นน้องเห็นภาพแห่งกตัญญูต่อสถาบันว่า

“โดยส่วนตัวของผม ไม่เอาหน้าที่ราชการเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยส่วนตัวในฐานะนักเรียนเก่าหมายเลขประจำตัว ๑๖๗ นี้ ผมจะพยายามทุกวิถีทางที่จะดูแลโรงเรียนที่ผมได้เรียนแล้วว่า เป็นโรงเรียนที่มีพระคุณต่อผมอย่างล้นเหลือให้ดีที่สุด อย่างน้อยที่สุด ผมก็จะเอาใจช่วยโรงเรียนนี้ได้เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียง

ผมขออนุญาตเรียนซ้ำว่า ผมไม่มีวันลืมโรงเรียนมหาวชิราวุธที่ผมเคยอาศัยเรียนตั้งแต่ชั้นประถมปีที่ ๑ จนถึงมัธยมปีที่ ๖ และผมจะรักษา และเทิดทูนโรงเรียนนี้ ผมจะรักษาชื่อเสียงเกียรติยศของโรงเรียนนี้ ด้วยการกระทำแต่ความดีเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม เพื่อประโยชน์ของประเทศไทยเป็นที่ตั้ง ผมจะรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนนี้ ไว้ยิ่งกว่าชื่อเสียงและเกียรติยศของผม”

ปัจจุบันเมื่อศิษย์เก่าหรือแขกมาเยือนโรงเรียนมหาวชิราวุธ สงขลา จะได้เห็นอาคารอนุสรณ์แห่งคุณความดี ที่แสดงถึงคุณธรรมความมีกตัญญูทวดทวดของบรรดา

ศิษย์เก่าซึ่งร่วมแรงร่วมใจกันหาทุนทรัพย์ก่อสร้างหอประชุมอันกว้างขวาง สง่างามยิ่งนัก เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การศึกษาสำหรับเยาวชนในภาคใต้ หอประชุมนั้นชื่อว่า **“หอประชุม เปรม ๑๐๐ ปี มหาชิราวุธ”** เพื่อเป็นเกียรติแด่พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ ศิษย์เก่าหมายเลข ๑๖๗ อดีตเด็กนักเรียนร่างเล็ก ผู้ขยันขันแข็ง ที่นั่งอยู่แถวหน้า ผู้เป็นหัวแรงสำคัญที่ก่อให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจในการจัดสร้างหอประชุมนี้

มองย้อนกลับไปเมื่อ ๗๐ ปีที่แล้ว เด็กหนุ่มร่างเล็กคนเดียวกันนี้ มีฝันของตนเองที่จะเป็น **“หมอ”** ได้ให้วาระเป้าเลื้อยผ้าใบเดินรื้อให้ก้าวขึ้นรถไฟที่สถานีหาดใหญ่ โดยมีแม่ที่ยืนมองการจากไปเพื่ออนาคตในการเรียนของลูกด้วยดวงตาที่นองน้ำตา ขณะขบวนรถไฟพาลูกไกลห่างออกแม่ออกไปทุกที ไปสู่กรุงเทพฯ ตามความใฝ่ฝันของผู้ต้องการอนาคตที่ดีกว่า ไปสู่สถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงของยุค.... **“สวนกุหลาบ”** โรงเรียนที่มีชื่อเสียงที่สุดในขณะนั้น เพียงได้ยินก็เกิดความหวั่นไหวไปกับกิตติศัพท์แล้ว ที่นี้มีแต่คนเก่ง คนเรียนดี ทั้งลูกผู้ดี ลูกขุนนาง เรียนรวมอยู่ด้วยกันที่นี่ ที่ซึ่งมีตำนานเล่าขานถึงความทรงภูมิธรรม ความศักดิ์สิทธิ์ ความยิ่งใหญ่และสง่างาม ทั้งยังเป็นสถาบันที่สร้างนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และขุนนางชั้นสูงมาแต่ครั้งอดีต

พระตำหนักสวนกุหลาบแต่เดิมนั้น เป็นที่ประทับของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวก่อนเสด็จขึ้นครองราชย์ ต่อมา**สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ** กราบบังคมทูลขอพระราชทานพระตำหนักนี้มาจัดตั้งเป็น

โรงเรียน ซึ่งพระองค์ก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ให้จัดตั้งเป็นโรงเรียนขึ้นในที่นั้นได้ อาศัยเหตุดังกล่าว จึงได้เรียกชื่อโรงเรียนแห่งนี้ว่า **โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ** อันเป็นมงคลนามและเป็นนามต้นกำเนิดของ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยในปัจจุบัน

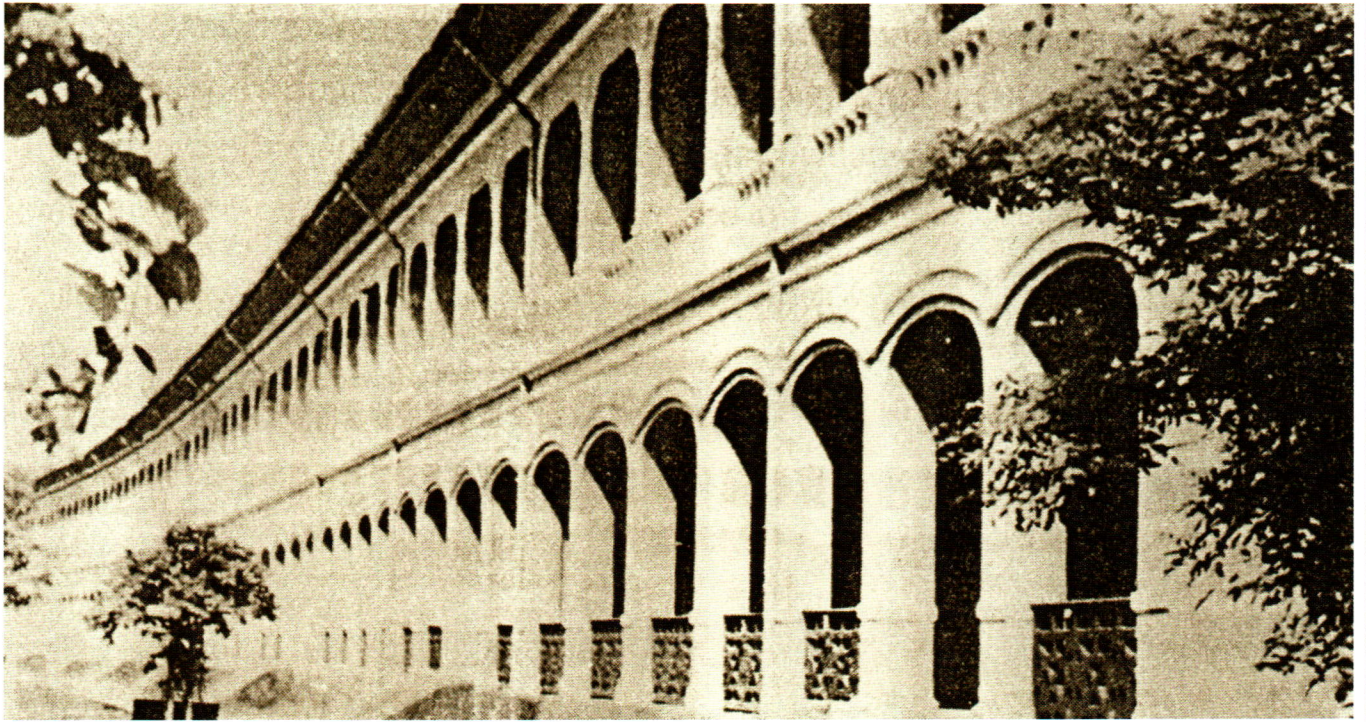
การใช้พระตำหนักสวนกุหลาบเป็นโรงเรียน ดำเนินอยู่จนถึงพุทธศักราช ๒๔๔๒ จนเมื่อมีจำนวน นักเรียนมากขึ้นกว่า ๔๐๐ คน จึงแยกเป็นโรงเรียน พระตำหนักสวนกุหลาบฝ่ายไทย ๓๙๕ คน และ โรงเรียนสวนกุหลาบฝ่ายอังกฤษ ๔๑ คน กระนั้น สถานที่เดิมก็ยังคับแคบอยู่อีก ทำให้ต้องโยกย้าย โรงเรียนออกจากพระตำหนักสวนกุหลาบ ไปเรียนที่ โรงเรียนสวนกุหลาบ ซึ่งมีชื่อเปลี่ยนไปตามสถานที่ตั้ง เช่น สวนกุหลาบ วัดมหาธาตุ สวนกุหลาบวังหน้า สวนกุหลาบสุนันทาลัย และสวนกุหลาบ (อังกฤษ) เทพศิรินทร์ เป็นต้น ขณะเดียวกันก็พยายามหาสถานที่ อันเหมาะสมอยู่หลายปี จนถึงพุทธศักราช ๒๔๕๔ เจ้าพระยาสุเรนทรอธิบดี ซึ่งเป็นศิษย์เก่าโรงเรียน พระตำหนักสวนกุหลาบปรารภนาจะเห็นโรงเรียน สวนกุหลาบมีที่ตั้งเป็นหลักฐานแน่นอน จึงกราบบังคม ทูลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขอ พระบรมราชานุญาตใช้สถานที่วัดราชบูรณะ เป็นที่ตั้ง โรงเรียนสวนกุหลาบเป็นการถาวร ซึ่งนอกจากพระองค์ จะพระราชทานให้ตามที่กราบทูลขอแล้ว ยังโปรดให้

กรมโยธาธิการออกแบบอาคารเรียนเป็นตึกยาว และเปลี่ยนชื่อโรงเรียนวัดราชบูรณะ เป็น**โรงเรียนสวนกุหลาบ**เพื่อรำลึกถึงโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบในพระบรม- มหาราชวังอีกด้วย

“สวนกุหลาบ” จึงเป็นตำนานสถาบันการพัฒนาคุณภาพประชากรในพระบาท สมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมีสายพระเนตรอันยาวไกล ด้วยพระราช- ปณิธานที่จะให้จัดการศึกษา ด้วยเหตุผลที่ว่า

“...ฝึกให้ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาศิลปวิทยาเพื่ออบรมปัญญาความสามารถ และความประพฤติดีประพฤติดชอบให้ดำรงวงศ์ตระกูลของตนได้ รวมทั้งรู้จักอุดหนุน สาธารณประโยชน์อันเป็นคุณแก่คนส่วนรวมทั้งหมด และฝึกให้รู้จักประพฤติตนตาม พระราชกำหนดกฎหมายเพื่อความสงบสุข และเจริญก้าวหน้าของบ้านเมือง”

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยมีพุทธภานิต
ประจำโรงเรียน ว่า “**สุวิชาโน ภวํ โทติ** หมายถึง
ผู้รู้ดี เป็นผู้เจริญ มีครูอาจารย์ที่ดีและมีความสามารถ
ในการสอนทั้งชำนาญในวิชาการเป็นจำนวนมาก ดังที่
นายธานินทร์ กรัยวิเชียร องคมนตรี บันทึกไว้ว่า

“สมัยนั้นอาจารย์ใหญ่เป็นชาวอังกฤษมาโดย
ตลอดปรากฏตามหนังสือประวัติครู ซึ่งครูสภากจัด
พิมพ์ว่ามีคนไทยเป็นอาจารย์ใหญ่เป็นคนแรกอยู่คน
เดียวคือ พระ-ปวโรฬารวิทยา (ป๋อ เชิดชื่น) ดำรง
ตำแหน่งระหว่างพุทธศักราช ๒๔๗๓ - ๒๔๗๕ และ
บรรดาอาจารย์ใหญ่ชาวอังกฤษนั้นทุกท่านสำเร็จการศึกษาวิชาครูมาจากวิทยาลัยครู
เบอโรโรด ใกล้กรุงลอนดอน ในประเทศอังกฤษ อาจารย์ใหญ่ชาวอังกฤษท่านสุดท้ายคือ
อาจารย์ เอ.ซี. เซอร์ซิลล์”

สามัคยาจารย์สมาคม

ด้านหลักสูตรก็ทันสมัย มีตำราเรียนเป็นภาษาอังกฤษ **ม.ล. มานิจ ชุมสาย**
นักปราชญ์ ผู้จรรยาพจนานุกรมไทย-อังกฤษ ที่สำคัญคนหนึ่ง และเป็นนักเรียนทุน
เล่าเรียนหลวงแล้วว่า

เอ.ซี. เซอร์ซิลล์

“เมื่อสอบชิงทุนเล่าเรียนหลวงไปศึกษาที่มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ผ่านการทดสอบทุกวิชาที่เรียนมาจากสวนกุหลาบวิทยาลัยไม่ต้องเรียนอะไรเพิ่มเติมอีก เพราะมีมาตรฐานเดียวกับมัธยมชั้นสูงของอังกฤษ”

พลเอก เปรม จบชั้นมัธยมปีที่ ๖ จากโรงเรียนมหาวชิราวุธ สงขลา ด้วยคะแนนค่อนข้างดี อีกทั้งมีหลักสูตรและครูอาจารย์ที่ดี เปิดสอนได้ถึงชั้นมัธยมปีที่ ๘ แต่ก็ยังมีข้อเสียเปรียบตรงที่เป็นโรงเรียนหัวเมืองมณฑล นักเรียนขาดประสบการณ์ชีวิต ทำให้มีความรู้รอบตัวอยู่ในวงจำกัดกว่านักเรียนในกรุงเทพฯ อย่างไรก็ดีตาม บิดาก็ได้ส่งพี่ทั้งสามคนมาเรียนที่นครหลวงอยู่แล้ว ความหวังของทายาทคนที่ ๖ จากตระกูล “ติณสูลานนท์” จึงไม่น่าจะไกลเกินเอื้อม

พลเอก เปรม เล่าถึงช่วงเวลาอันสำคัญของชีวิต เมื่อต้องจากมารดาเป็นครั้งแรก ไปสู่ถิ่นห่างไกลที่ไม่คุ้นเคย ว่า

“...แม่ไม่อยากจะให้ผมมาเรียนที่กรุงเทพฯ อยากจะให้ผมเรียนที่สงขลา แต่ท่านก็ขัดไม่ได้ เพราะผมเข้ามาเพื่อเรียนหนังสือ เราเดินทางมาโดยรถไฟ จากหาดใหญ่ พี่ชูปเป็นคนออกค่ารถไฟให้ ค่าโดยสาร ๒๐ บาท วันที่ผมเดินทางมากรุงเทพฯ กับพี่ชูป แม่มาส่งแม่ร้องไห้ ผมเองก็ร้องไห้ ร้องไห้ด้วยกันทั้งคู่”

ความรัก ความห่วงใย ที่แม่ลูกคู่นี้มีให้กันเกิดมาแต่ความผูกพัน ความใกล้ชิด

“ผมสนิทสนมกับแม่มากกว่าพ่อ ใกล้ชิดแม่มากกว่าพ่อ ส่วนมากแม่เป็นผู้ดูแลสั่งสอนเพราะพ่อมีภาระกับงานในหน้าที่ราชการมาก ไม่มีวันหยุด แม่กระทั่งวันเสาร์ วันอาทิตย์...”

พี่ชูป ติณสูลานนท์ (ขวา)

เส้นทางชีวิตของลูกชายแม่ออด ในกรุงเทพฯ หาใช่โรยโรยด้วยกลีบกุหลาบไม่ แต่ยังโชคดีที่มีผู้ให้ความอุปการะด้านที่อยู่อาศัย

“ผมได้เข้ามาเรียนหนังสือที่กรุงเทพฯ ก็เพราะพี่ชูป ตอนนั้นพี่ชูปเข้ามาอยู่ กรุงเทพฯ แล้วและกลับไปเยี่ยมบ้าน ที่จริงแล้วขณะนั้นผมมีอายุ ๑๕ ปี เข้ามากรุงเทพฯ มีกระเป๋าสีดำใบเดียว แวะนอนพักค้างคืนที่สุราษฎร์ธานี ๑ คืน แล้วเดินทางต่อเข้า กรุงเทพฯ

ผมได้ไปอาศัยอยู่กับพระยาบรรณสิทธิ์ทันตการ ที่บ้านเลขที่ ๑๖๓๓ ตรอก บ้านบาตร เขตป้อมปราบฯ ท่านเป็นญาติผู้ใหญ่ที่พ่อให้ความเคารพนับถืออย่างมาก พี่ชูปได้อาศัยอยู่กับท่านมาก่อนแล้ว ท่านและคุณหญิงให้ความเมตตาต่อพี่ชูปและผม มาก ท่านเลี้ยงเราเหมือนลูกเหมือนหลาน มีอะไรท่านก็แบ่งให้เรากิน ผมอาศัยอยู่กับ ท่านถึงสองปี เมื่อได้เข้าเรียนที่โรงเรียนนายร้อยจึงได้เข้า ไปอยู่ในโรงเรียน ในช่วง นั้นพี่ ก็ได้เข้ามาเรียนหนังสือที่กรุงเทพฯ กันแล้ว “พี่ชูป” ทำงานไปพร้อมกับเรียน กฎหมายที่ธรรมศาสตร์ “พี่ชยัน” ก็เป็นนักเรียนประจำที่เซนต์โยเซฟ “นิก” เรียนอยู่ที่สวนกุหลาบ ส่วน “บุญ” ก็เข้ามาเรียนที่สวนกุหลาบในเวลาต่อมา”

พระยาบรรณสิทธิ์ทันตการ มีนามเดิมว่า อะดุง ศิลปกุล เป็นบุพนิมิตหรือ แสงเงินแสงทองฉายอนาคตทางการศึกษาให้กับทายาทตระกูล “ติณสูลานนท์” ท่าน ผู้นี้สมัยเมื่อมีบรรดาศักดิ์เป็นขุนจรงชวณภู เป็นข้าหลวงธรรมการ มณฑลนครศรี- ธรรมราช มีหน้าที่จัดการศึกษาสมัยใหม่ให้กับหัวเมืองปักษ์ใต้ทั้งปวง ท่านและพระยา สุขุมณีนวนิจ ได้ร่วมกันจัดระบบการศึกษาที่โรงเรียนมหาวชิราวุธ สงขลา จนประสบผล สำเร็จด้วยดี

ด้วยอัธยาศัยไมตรีอันดีและความเป็นกัลยาณมิตรที่หลวงวินิจทันตกรรม มี ต่อข้าราชการผู้ใหญ่ และขุนนางข้าราชการสำนักที่ผ่านไปตรวจการยังหัวเมืองมณฑล ปักษ์ใต้ทุกท่าน เป็นผลให้ท่านและลูกๆ ได้รับความ เมตตาจากพระยาบรรณสิทธิ์ทันตการ อาจกล่าวได้ว่า เพราะการไม่ทอดธุระของบุพการีนั่นช่วยลูกได้ ลูกๆ จึง ไม่เคยล้มได้เลยว่าในความสำเร็จของลูกนั้นมีพ่อแม่ เป็นแรงผลักดันที่สำคัญอยู่เบื้องหลัง

“ช่วงแรกที่ผมเข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ บ่อย ครั้งที่ผมต้องอยู่บ้านคนเดียว เพราะพี่ชูปไปทำงาน นิกเขาก็ไปเข้าบ้านอยู่กับเพื่อนๆ ก็เหงาเหมือนกัน คิดถึงบ้าน คิดถึงพ่อแม่ คิดถึงเพื่อนๆ ที่สงขลา”

การเลือกสอบเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนสวน กุหลาบ เป็นไปตามที่พี่ชูปแนะนำ

ตึกยาวโบราณ โรงเรียนสวนกุหลาบ

“พี่ซุบแนะนำให้ผมไปสมัครสอบเข้าเรียนที่สวนกุหลาบ ผมก็ไป เพราะว่านึกเขาเรียนอยู่ก่อนแล้วหนึ่งปี ผมก็ไม่ว่าโรงเรียนสวนกุหลาบอยู่ที่ไหน เพื่อนรุ่นพี่ คือ นายแพทย์นรสิงห์ อดิศักดิ์ เป็นคนพาผมไปสมัคร ผู้รับสมัครคือ หลวงเสขสุนทร ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่เป็นคนรับสมัคร ท่านได้ถามนายแพทย์นรสิงห์ว่า “เธอพาใครมา” นายแพทย์นรสิงห์ก็ตอบว่า “เขามาจากบ้านนอก ไม่มีญาติพี่น้อง ผมเลยพามาสมัคร” เมื่อประกาศผลการสอบผมก็สอบได้ ก็ได้เข้าเรียนจนจบชั้นมัธยมปีที่ ๘”

ชื่อเสียงของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยเป็นที่รู้จักกันดี เพราะเป็นโรงเรียนตัวอย่างที่มีอาจารย์ทั้งครูชาวไทยและต่างประเทศจำนวนมาก สถิติการสอบเข้ามหาวิทยาลัยได้ก็สูงติดบอร์ด ใน ๕๐ อันดับแรกของประเทศ และมีนักเรียนสอบชิงทุนเล่าเรียนหลวงไปเรียนต่อต่างประเทศมากที่สุดด้วย ด้านการกีฬา สนามโรงเรียนสวนกุหลาบก็เป็นสนามแข่งฟุตบอลที่มีชื่อเสียง ผู้ที่จะเป็นศิษย์ของโรงเรียนนี้ได้จะต้องผ่านระบบสอบแข่งขันคัดเลือก คนเก่ง และผู้เอาใจใส่ต่อการเรียนติดต่อกันสม่ำเสมอเท่านั้น จึงจะมีโอกาสได้เข้าเรียน นับเป็นสถาบันสำหรับคนขยัน มีวินัยในตนเอง และตั้งใจศึกษาเล่าเรียน

พลเอก เปรม ย้อนเล่าถึงวันที่ไปสอบ และความภูมิใจที่ได้สำเร็จ

“ผมตั้งใจสอบอย่างเต็มที่ ไม่ใช่เพื่อความภูมิใจของตัวเองเท่านั้น แม่ พ่อ และพี่ๆ หรือแม้แต่ครูเฒ่าก็คงจะภูมิใจด้วย เมื่อประกาศผลสอบออกมา ปรากฏว่าผมสอบได้ ผมได้เป็นนักเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โรงเรียนที่มีชื่อเสียงที่สุดในด้านการเรียนและการมีระเบียบวินัย”

ชีวิตการเป็นนักเรียนสวนกุหลาบของ พลเอก เปรม เริ่มต้นเมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๗๙ อันเป็นวันเปิดภาคการศึกษา ได้หมายเลขประจำตัว ๗๕๔๗ อยู่ชั้นมัธยม ๗ (ห้อง ก.) แผนกวิทยาศาสตร์ มีครูหนู อมาตยกุล เป็นครูประจำชั้น และเมื่อสอบได้ชั้นเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๘ ในปีต่อมา ขุนลิขสุนทร เป็นครูประจำชั้น สมัยนั้น นาย เอ.ซี. เชอร์ชิลล์ (Mr. A.C. CHURCHILL) อาจารย์ใหญ่ หลวงบุญปาลิตวิชาวาสสภักดิ์ เป็นรองอาจารย์ใหญ่

ด้านค่าใช้จ่ายประจำวัน หลวงวินิจทัศนทรรณ (บิดา) ส่งมาให้ และพี่ชายแบ่งให้ใช้บ้าง

“ตอนที่ผมเรียนสวนกุหลาบฯ พ่อส่งเงินให้ใช้เดือนละ ๑๐ บาท พี่ซุบก็แบ่งให้ใช้บ้าง พี่ชยันก็แบ่งให้ใช้ เพราะเป็นนักเรียนประจำ มีอาหารการกินพร้อมอยู่แล้ว สมัยนั้นเงิน ๑๐ บาท มากแล้วนะ ผมใช้ไม่หมด”

สำหรับค่าเล่าเรียนของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยในสมัยนั้นเก็บแพงกว่าโรงเรียนอื่นๆ กล่าวคือ ถ้าโรงเรียนอื่นเก็บค่าเล่าเรียนปีละ ๓๐ บาท โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยจะเก็บค่าเรียน ๕๐ บาท แต่มีเงื่อนไขว่า ถ้านักเรียนมีความขยันไม่ขาดเรียนหรือไม่มาสายติดต่อกันเป็นเวลา ๓ ปี จะได้เหรียญหมั่นเรียนเป็นเหรียญทองแดง และได้รับการยกเว้นค่าเรียนให้ ถ้าหมั่นเรียนครบ ๖ ปี จะได้เหรียญเงิน และครบ ๙ ปี จะได้เหรียญทอง พร้อมกับได้รับการยกเว้นค่าเรียนตลอดช่วงเวลาที่เข้ารับการศึกษายู่ในโรงเรียน จัดเป็นกุศโลบายของการแปลงความดีที่เป็นนามธรรม ให้เห็นเป็นรูปธรรม ซึ่งนอกจากจะช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบต่อการศึกษาค่าเรียน และกลายเป็นผู้มีความสามารถทางการศึกษาอันจะก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติแล้ว ยังเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้นักเรียนได้แสดงความกตัญญูกตเวทีต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ด้วยการช่วยท่านประหยัดค่าใช้จ่ายในด้านการศึกษาค่าเรียนของบุตรอีกด้วย

พลเอก เปรม เล่าถึงการแต่งตั้งนักเรียนสวนกุหลาบวันแรกว่า

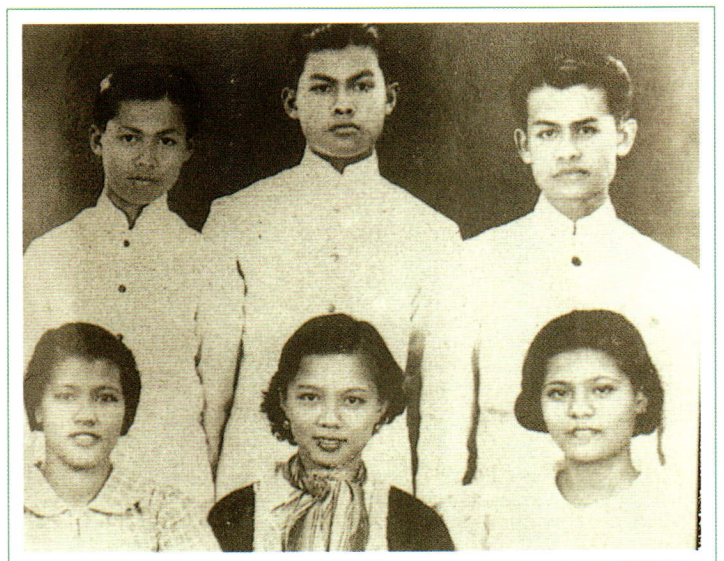
“ผมได้มีโอกาสนั่งกางเกงขาล้นสีดำ สวมเสื้อราชปะแตน กระดุม ๕ เม็ด ใส่หมวกใบลานทรงกลม สวมถุงเท้ายาวถึงน่องสีขาว รองเท้ายาง หรือหนังสีดำ”

ด้านกิจกรรมเสริมสำหรับนักเรียนในเวลานั้น ได้รับการบอกเล่าว่ายังไม่มี

“...ไม่มีชมรม ไม่มีการชุมนุมอะไร เลิกเรียนเร็ว เลิกเรียนแล้ว นักเรียนแยกย้ายกันไปทำกิจกรรมตามที่ตนชอบ เป็นไปตามธรรมชาติ นักเรียนมีสำนึกผิดชอบชั่วดี ไม่ทำกิจกรรมที่ผิดระเบียบ ใครชอบพลศึกษาก็ไปเล่นพลละ มีโรงยิม มีสนามฟุตบอล ใครชอบวิทยาศาสตร์ก็ไปห้องทดลองวิทยาศาสตร์”

กระนั้นความรัก ความผูกพันระหว่างเพื่อนก็มีอยู่สูง เพราะทุกคนภูมิใจในชื่อเสียงทางด้านวิชาการของสถาบัน และพร้อมที่จะช่วยกันรักษาเกียรติภูมินั้นไว้ แม้เมื่อจบจากสถาบันไปแล้ว

“...ที่สวนกุหลาบ ไม่ได้ว่าเหวี่ยงอย่างที่คิด มีเพื่อนมาก ล้วนแต่มาจากครอบครัวที่ดี หรือไม่ก็มาจากโรงเรียนที่ดี เพื่อนเก่าคนหนึ่งคือ คุณสิทธิ เสวตศิลา เคยเรียนร่วมกันมาเมื่อครั้งอยู่ชั้นประถมศึกษาที่โรงเรียนมหาวชิราวุธ สงขลา คุณสุลี มหาสันทนะคุณชาญ มนุธรรม มาพบกันที่โรงเรียนนี้ และได้มาร่วมรัฐบาลกันภายหลัง”

การได้เข้าเรียนที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ทำให้ในเวลาต่อมา พลเอก เปรม ได้เรียนรู้และเข้าใจถึงความแตกต่างอย่างมากระหว่างเมืองกับชนบท โดยเฉพาะในด้านประสบการณ์และความรู้รอบตัว

“สมัยก่อน คนต่างจังหวัด กับคนในกรุงเทพฯ มีช่องว่างมาก การที่มาเรียนที่นี่ก็พอใจ ภูมิใจ ที่ได้เรียนในที่ที่ดีที่สุดในประเทศไทย...”

ส่วนที่เป็นความประทับใจสูงสุด คือ ความดีงาม ความเสียสละ และความสามารถทางวิชาการอย่างแท้จริงของผู้ที่ทำหน้าที่ “ครู”

“บรรยากาศการเรียนการสอนสมัยนั้น นักเรียนต้องดูแลตัวเอง ไม่มีประธานนักเรียน มีแต่ครูประจำชั้น “ครู” มีความหมายลึกซึ้งกว่าอาจารย์ ในสมัยนั้นผมสนิทกับครูประจำชั้นมาก ท่านดูแลนักเรียนอย่างดี ผมประทับใจ ครูหนู อมาตยกุล เป็นครูประจำชั้น ม. ๗ ท่านจบการศึกษามาจากประเทศอังกฤษ พูดคุยกับนักเรียนเป็นภาษาอังกฤษตลอด ผมเองก็ชอบภาษาอังกฤษอยู่แล้ว มร. เอ.ซี. เซอร์ซิลล์ อาจารย์ใหญ่ ผมก็สนิทกับท่านมาก ท่านสอนภาษาอังกฤษ ชั้น ม. ๗ ผมเรียนภาษาอังกฤษได้ดี จึงเป็นที่รู้จักของท่าน เมื่อผมเรียน ม. ๔ ครูประจำชั้นคือ ชุนลิขสุนทร ท่านเก่งภาษาไทยมาก...”

“เรียนที่สวนกุหลาบฯ เรียนกันอย่างคร่ำเคร่ง ครูสวนกุหลาบล้วนแต่มีคุณภาพสูง มีความสามารถมากเมื่อเทียบกับโรงเรียนส่วนภูมิภาค มีครูฝรั่งสอนหลายคน ตั้งแต่อาจารย์ใหญ่ ครูสอนภาษาอังกฤษ ครูสอนคณิตศาสตร์ ครูอาจารย์ทั้งไทยและฝรั่ง ท่านจริงจังที่จะสอนพวกเราให้เป็นคนดีและได้รับความรู้แท้จริง ครูบางคนเพียงกระแอมไอ นักเรียนจะขนลุกเกรียว เช่น หลวงเศสุนทร และครูฟู เป็นต้น”

“ครูที่สวนกุหลาบวิทยาลัยมีความสามารถมาก ทั้งในด้านการสอน ความเอาใจใส่ กวดขันให้นักเรียนสวนกุหลาบสอบชิงทุนเล่าเรียนหลวงได้ทุกปี ใครๆ ก็อยากเข้าเรียนสวนกุหลาบ”

ท่านได้ชี้ให้เห็นว่าครูในสมัยนั้น มิใช่มีหน้าที่เพียงงานสอนทางด้านวิชาการเท่านั้น หากแต่ยังมีบทบาทอย่างสูงในการอบรมศีลธรรมจรรยาแก่นักเรียนด้วย

“ในด้านการสอนจริยธรรม มีการประชุมที่สามัคยาจารย์สมาคมทุกสัปดาห์ ครูอาจารย์จะให้การอบรมมีการชมเชยและลงโทษผู้กระทำผิดต่อหน้าที่ประชุมเพื่อเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติตนของนักเรียนอื่นๆ มีการไหว้พระสวดมนต์ประจำสัปดาห์ มีการอบรมหน้าเสาธงเป็นปกติ นอกนั้นเป็นไปตามธรรมชาติ...”

“ไม่มีครูผู้หญิง ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นครู มีแต่ครูผู้ชาย ท่านเป็นผู้ที่หนักในความรู้ คือรู้จักจริง รู้ลึกซึ้งและเตรียมการสอนมาอย่างดี นอกจากนั้นยังหนักในความมีคุณธรรม ทั้งตรงต่อเวลาและแต่งกายสะอาดสง่างามและหนักในภารกิจการทำงาน ที่ควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนให้เป็นไปตามประสงค์ คือเป็นคนดี ส่วนผู้ที่เป็นอาจารย์ ท่านประพฤติตนให้ดูเป็นแบบอย่าง อาจารย์ที่จบมาจากอังกฤษ ท่านก็ทำตัวเป็นสุภาพบุรุษอังกฤษ มีความเป็นผู้ดีสูง อาจารย์ไทย ท่านก็เป็นท่านขุน เป็นคุณหลวง เป็นขุนนางมีศักดิ์ นักเรียนเห็นแบบอย่างที่ดีก็ประพฤติตาม ไม่มีเด็กเกเร ไม่มีความขัดแย้งในโรงเรียน ดูเหมือนทุกคนจะมีสำนึกในการก่อกำเนิดของโรงเรียนสูง”

ภาพหมู่คณะครูและนักเรียน โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ

ด้วยความเป็นครูอย่างแท้จริง ครูในสมัยนั้นจึงเอาชนะใจศิษย์ได้จริงๆ

“ครูในโรงเรียนของเราในสมัยนั้น ยังประทับใจพวกเรายู่งจนทุกวันนี้ โดยเฉพาะในแง่ของความสำนึกในหน้าที่ครูของครูแทบทุกๆ คน ท่านตรงต่อเวลาเป็นที่สุด เหมือนจะสร้างบุคลิกประจำตน เอาใจใส่ต่อนักเรียนโดยทั่วหน้าและตระเตรียมการสอนมาอย่างดี ท่านปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรมและกรอบประเพณี การแต่งกายสะอาด หมดจดสุภาพเรียบร้อย ทุกท่านสวมกางเกงสากล เสื้อนอกขาวคอปิด กระดุมห้าเม็ด หรือแต่งชุดสากลสีขาว”

หลวงเศรษฐนทร คืออาจารย์คนหนึ่งที่ได้รับการกล่าวถึงด้วยความเคารพอย่างสูง

“อาจารย์หลวงเศรษฐนทร เป็นอาจารย์ฝ่ายปกครอง ท่านเป็นครูที่ดีมาก กวดขันนักเรียนให้มีระเบียบวินัยดี มีการเขียนให้เกิดสำนึกอยู่ในระเบียบวินัย ระเบียบ

วินัยเป็นกรอบกติกาสังคมผู้ละเมิดย่อมทำความเดือดร้อนให้แก่ผู้อื่น เมื่ออบรมเด็กเดือนด้วยวาจายังไม่จดจำและเชื่อฟัง ก็อาจต้องถูกเขียนตีให้เกิดการหลาบจำ โทษภัยในสังคมมีมาก ครูไม่อาจสอนได้หมด จึงต้องวางระเบียบวินัยเป็นกรอบกว้างๆ ไว้ เมื่อละเมิดก็ต้องถูกทำโทษเขียนตี สมัยนั้นไม่ถือว่าผิดแปลก เพราะครูทำตามหน้าที่ด้วยความรักความห่วงใย”

หลวงเศสสุนทร เดิมชื่อ หลุยส์ บอกซ์ เป็นผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ฉายาที่ได้รับการยกย่องคือ **“อาจารย์หลวงไม้เรียวสร้างรัฐมนตรี”** มีหน้าที่ปกครองนักเรียน อารูประจำตัวคือไม้เรียวที่ทำด้วยไม้ไผ่เหลาเป็นกำๆ มีชีวิตความยาวของทรงผม ความยาวของกางเกงและขอบขากางเกงไม่ให้กว้างยาวผิดระเบียบ

ศิษย์เก่าคุณหลวงเศสสุนทร เป็นยุคที่ขึ้นชื่อในด้านระเบียบวินัย และทำชื่อเสียงด้านการกีฬา ดนตรี โดยเฉพาะความสามารถในการเรียน

มีบันทึกของศิษย์เก่า เล่าไว้ว่า

“นักเรียนสวนกุหลาบในสมัยนั้น ไม่ว่าจะเป็นเด็กเล็กหรือชั้นโตก็ตาม จะได้รับการกวัดข้นโดยท่านผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หลวงเศสสุนทร ให้ทำในสิ่งที่ดีสิ่งที่ถูกต้องเท่านั้น ในตอนเช้า ท่านจะมายืนที่ประตูทางเข้าโรงเรียน หากท่านเห็นว่านักเรียนคนใดแต่งกายไม่เรียบร้อย เวลาเดินเข้ามาท่านจะทำโทษโดยการเขียน ๒ - ๓ ที และในทำนองเดียวกัน ในตอนเย็นเวลาเลิกเรียน ท่านจะมายืนที่หน้าประตูอีก ถ้านักเรียนคนใดแต่งตัวกลับบ้านไม่เรียบร้อย เช่น เล่นกับเพื่อนมีน้ำหมึกเลอะเปื้อนเสื้อ หรือเพลากับฟุตบอลจนไม่สวมถุงเท้ารองเท้ากลับบ้าน ท่านจะทำโทษให้แต่งตัวเสียใหม่ให้ถูกต้องเรียบร้อยต่อหน้าท่านเสียก่อนจึงให้กลับบ้านได้ และเมื่อมาคิดดูภายหลังแล้วก็เข้าใจว่า ที่ท่านเข้มงวดกวัดข้นเช่นนั้น ก็เพื่อต้องการให้เด็กนักเรียนสวนกุหลาบเป็นผู้ที่อยู่ในระเบียบวินัยที่ดีนั่นเอง ซึ่งก็เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า นักเรียนสวนกุหลาบในสมัยนั้น มีระเบียบวินัยดีที่สุดในโรงเรียนหนึ่ง นอกจากนั้นท่านยังช่วยกล่อมเกล่าให้พวกเราได้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีงามอีกหลายประการ เช่น เป็นคนตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์สุจริต”

โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย มีครูดีมากมายหลายท่าน แต่ละท่านเป็นตำนานให้เล่าขานสืบต่อด้วยความภูมิใจและความประทับใจของมวลศิษย์ เพราะครูในอดีตเน้นหน้าที่ซึ่งมีต่อศิษย์มากกว่าอารมณ์ความรู้สึก และไม่ใช้การสอนเป็นอาชีพหาเลี้ยงตัวส่วนใหญ่เป็นพระธรรมกถึก มีบรรดาศักดิ์เป็นคุณพระ คุณหลวง หรือขุนนาง ครูบางคนเป็นช่าง เป็นศิลปินที่ชำนาญวิชาเฉพาะนานาอาชีพอีก การถ่ายทอดวิชาการต่างๆ ให้ศิษย์ล้วนเป็นเพราะเห็นอุปนิสัย หาใช่ตกอยู่ใต้อิทธิพลของอำมาตย์ใดๆ ไม่

ปลายปีการศึกษา ๒๔๔๐ เด็กหนุ่มจากสงขลา ลูกคนที่ ๖ ของแม่ออด ต้องประสบกับการสูญเสียครั้งสำคัญที่สุดในชีวิต

“...เมื่อผมเรียน ม. ๔ ปลายปี แม่ออดป่วย และเสียชีวิต เมื่อวันที่ ๙ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๔๐ ท่านป่วยและถึงแก่กรรมที่บ้านพักจังหวัดสงขลา ขณะมีอายุเพียง ๕๓ ปี ในช่วงที่แม่เสียนั้น ลูกๆ อยู่ระหว่างการสอบ พ่อจึงต้องเก็บศพแม่ไว้ เมื่อเสร็จสิ้นการสอบแล้วลูกๆ ทุกคนก็ไปช่วยจัดงานศพให้แม่ที่วัดสระเกษ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา หลังจากนั้นก็นำกระดูกของแม่ไปเก็บไว้ที่วัดหน้าพระบรมธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ต่อมาจึงได้ย้ายกระดูกไปบรรจุรวมกันที่วัดดอนรัก อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ปัจจุบันอัฐิของแม่ออดอยู่ที่อนุสาวรีย์ “ตระกูลติณสูลานนท์” วัดเปรมศรัทธา อำเภอสิงหนคร ตำบลหาดทรายแก้ว จังหวัดสงขลา นั่นเอง”

พลเอก เปรม ได้เล่าถึงเรื่องราวเกี่ยวกับวัดเปรมศรัทธา ว่า

“วัดเปรมศรัทธานี้ เกิดความเข้าใจผิดว่าผมเป็นคนตั้ง ชาวบ้านเขาช่วยกันตั้ง.....เป็นวัดจริงๆ มาได้ ๕ ปี เท่านั้นเอง เดิมเป็นสำนักสงฆ์ เรียกว่าเป็นที่พักสงฆ์ด้วยซ้ำไป และมีชาวบ้านชื่อนายเจียร เป็นเจ้าของที่ดิน อยากจะสร้างวัด แต่สร้างไม่ได้สักที เพราะไม่ค่อยเข้าใจในระบบราชการว่าการสร้างวัดนี้สร้างกันอย่างไร ผมไปที่นั่น พบเจ้าคุณปัญญา ท่านพูดว่า “โยม ช่วยดูแลเรื่องนี้หน่อยได้ไหม” ผมก็ตอบว่า “ได้” ผมเลยดูแลให้เขาจนกระทั่งกรมศาสนาอนุมัติให้เป็นวัดได้ ผมก็เชิญชาวบ้านมา โดยเฉพาะนายเจียรเจ้าของที่ว่าจะตั้งชื่อว่าอะไร เขาบอกให้ชื่อนี้ที่ผมบอกให้ทราบนี้ เพราะผมไม่อยากให้คนเข้าใจว่าผมเป็นคนบังคับให้เกณฑ์ชาวบ้านตั้งชื่อนี้ ซึ่งผมไม่ปรารถนาอย่างนั้นเลย”

วัดเปรมศรัทธา

สมัยนั้นกระทรวงธรรมการซึ่งเปลี่ยนมาเป็นกระทรวงศึกษาธิการจนถึงปัจจุบันเป็นผู้จัดสอบวัดผลนักเรียนหลักสูตรเตรียมอุดมศึกษาทั่วประเทศ ในปีการศึกษา ๒๔๔๐ อันเป็นปีเดียวกับที่แม่ออดได้จากไป และเป็นปีสุดท้ายที่นายเปรม จะได้ชื่อว่าเป็นศิษย์ปัจจุบันของโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย นั้น มีนักเรียนชั้นมัธยมปีที่ ๔ จากทั่วประเทศ เข้าสอบประมาณ ๗๐๐ คน หนึ่งในนั้น คือ “นายเปรม ติณสูลานนท์”

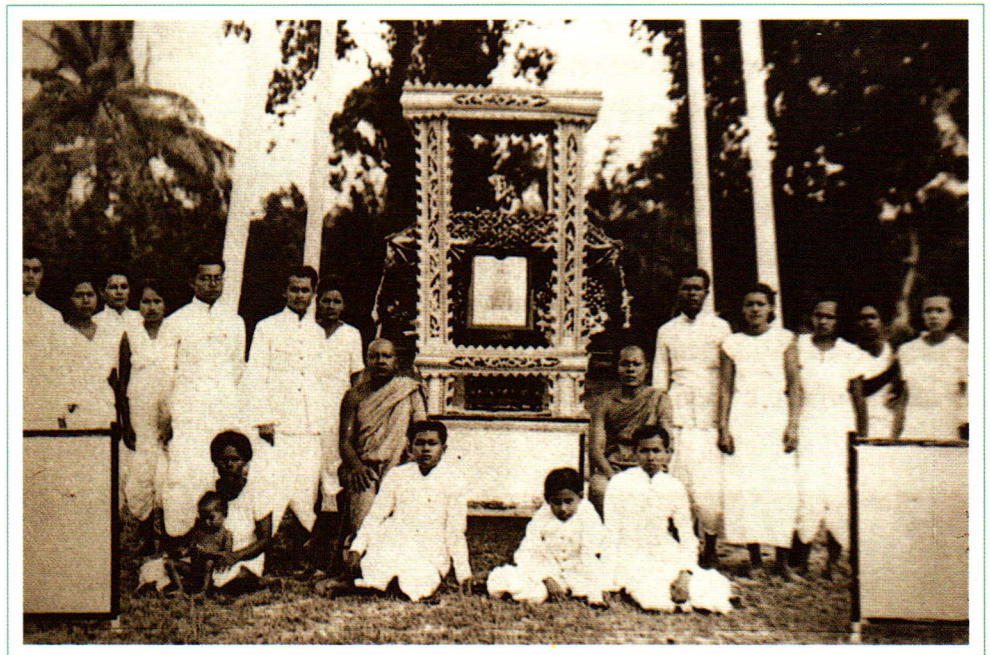

พลเอก เปรม ย้อนรำลึกถึงสถาบันการศึกษาที่สร้างทรัพยากรบุคคลต้นแบบในการประพุดติปปฏิบัติดีหลากหลายรูปแบบแห่งนี้ว่า

“ที่สวนกุหลาบฯ ผมใช้เวลาสองปี เรียนชั้นมัธยมปีที่ ๗ - ๘ ผมคิดว่า ครูที่สวนกุหลาบฯ มีคุณภาพสูงจริงๆ มีความสามารถมาก เมื่อเทียบกับโรงเรียนในส่วนภูมิภาค มีครูฝรั่งหลายคน ตั้งแต่อาจารย์ใหญ่ ครูสอนวิชาภาษาอังกฤษ ครูสอนคณิตศาสตร์ สมัยนั้นนักเรียนสวนกุหลาบสอบชิงทุนได้มากทุกปี ใครๆ ก็อยากจะเข้าเรียนสวนกุหลาบ”

ความปรารถนาที่จะเรียนต่อในสายแพทย์นั้นยังมียู่ เพราะเคยไข้ผื่นไว้ตั้งแต่เด็ก แต่เมื่อขัดข้องด้วยสภาวะทางเศรษฐกิจ ก็ยอมรับสภาพด้วยดี

ภาพงานศพนางออก มารดา

“...ตอนผมเรียนหนังสือถ้าใครถามผมว่า โตขึ้นจะเป็นอะไร ผมก็บอกว่าจะเป็นหมอ ผมก็ไม่ทราบว่าเป็นยังไง แต่เมื่อเวลาที่ต้องการคนรักษา ก็หาคนมารักษายาก ตอนเด็กๆ พวกเราป่วยก็ได้นักโทษที่ได้รับการฝึกอบรมมาบ้างช่วยดูแลเรา ผมจึงตั้งใจไว้ว่าจะเรียนหมอ แต่ก็ไม่สามารถจะเรียนได้ เพราะในสมัยนั้นการเรียนหมอแพงเหลือเกิน แพงมาก ผมคิดว่าแพงที่สุดในวิชาที่เรียนกัน เราไม่มีเงินมากพอที่จะเรียน เพราะว่าพวกเรายากจนมากในตอนนั้น แม่ก็มาเสียชีวิตเสียอีก การเสียแม่เป็นความทุกข์อันใหญ่หลวงหาที่เปรียบมิได้....”

ชีวิตจึงหักเหไปสู่ทิศทางที่มีได้วางแผนไว้ก่อน

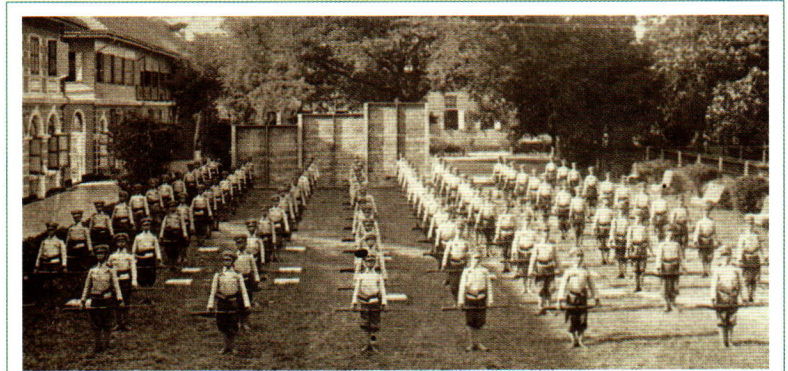

“...พรรคพวกต่างก็เห็นใจ แนะนำว่าถ้าไม่มีเงินก็ไปสมัครเรียนนายร้อยซี สมัยนั้นผมยังไม่รู้จักโรงเรียนนายร้อย ไม่ทราบว่าจะเรียนอยู่ตรงไหน เมื่อจะเรียน นายร้อยก็ต้องไปฟิตร่างกายเตรียมความพร้อมหลังเลิกเรียนทุกวันกับเพื่อนๆ ที่ห้อง พลศึกษา ในขณะนั้นโรงเรียนพลศึกษามาขอใช้สถานที่โรงยิมของเรา เพราะเขาไม่มี สถานที่หรือโรงฝึกกีฬาในร่มที่ทันสมัยเหมือนของสวนกุหลาบ ครูและนักเรียนพละ เหล่านี้ จึงช่วยดูแลให้เล่น บาร์เตียร์ บาร์คู่ ซึ่งกำหนดใช้ในการสอบให้เราด้วย”

“เมื่อถึงวันสมัครเพื่อนได้ช่วยพาผมไป เพื่อนที่พาไปคือ นายบุญเกิด ประภา ศิริ ความที่ผมก็ไม่ค่อยสนใจมาก่อนว่า นักเรียนนายร้อยเป็นอย่างไรจึงเป็นภาระแก่ เพื่อน เมื่อไปสอบคัดเลือก ผมก็สอบได้ ก็ได้เข้าเรียนที่โรงเรียนนายร้อยด้วยกันทั้งสองคน แต่น่าเสียดายที่บุญเกิด ประภาศิริ ต้องลาออกในระหว่างการเป็นนักเรียนนายร้อยปีที่ ๒ เนื่องจากเป็นโรคประจำตัวที่ขัดต่อคุณสมบัติของการเป็นนักเรียนนายร้อย”

ในที่สุด ก็สอบเข้าโรงเรียนนายร้อยพระจุล จอมเกล้า หลักสูตรโรงเรียนเทคนิทหารบกได้ และได้ เป็น “นักเรียนเทคนิค เปรม ติณสูลานนท์” อย่างสมบูรณ์ เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑ เป็นรุ่นที่ ๕ มีเพื่อนร่วมรุ่น ๕๕ นาย โดยไม่เคยคาดคิดมาก่อนเลยว่าจะได้มีโอกาสมาขึ้นกล่าวคำปฏิญาณตนพร้อมกับเพื่อนๆ ต่อพระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า เจ้าอยู่หัว ภายในอาณาบริเวณอันเป็นสถานที่ผลิตนายทหารออกไปรับใช้ชาติ

เมื่อสิ้นเสียงคำปฏิญาณ ว่า **“ข้าพระพุทธเจ้า จักรักษามรดกของพระองค์ท่านไว้ด้วยชีวิต”** ในครั้งแรกนั้น นักเรียนเทคนิค เปรม ติณสูลานนท์ ถึงกับ รำพึงกับตนเองว่า **“ชีวิตผมเริ่มบทใหม่แล้ว”**

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้านั้น พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๓๐ มีชื่อเรียกในครั้งแรกว่า **“โรงเรียนทหารสราญรมย์”** ตามสถานที่ตั้ง

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๙๑ ได้มีพระบรมราชโองการในพระปรมาภิไธยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ให้นามโรงเรียนนายร้อยทหารบก ในกระทรวงกลาโหมว่า **“โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า”** เพื่อเป็นอนุสรณ์และเฉลิมพระเกียรติ ในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทรงเป็นผู้ก่อกำเนิดและโปรดให้ดำเนินกิจการอันเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติมาด้วยดี พร้อมกันนั้นยังได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน **“ตราแผ่นดิน หรือตราอาร์ม”** ให้เป็นตราประจำโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า และเป็นเครื่องหมายเหล่าสังกัดของโรงเรียนนายร้อยด้วย

หลักสูตรโรงเรียนเทคนิทหารบก เป็นหลักสูตรระดับอุดมศึกษา รับผู้สำเร็จการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔ ใช้เวลาเรียนตลอดหลักสูตร ๕ ปี โรงเรียนเทคนิทหารบก เกิดขึ้นตามข้อบังคับสำหรับทหารว่าด้วยการจัดระเบียบและกำหนดหน้าที่กระทรวงกลาโหมใหม่ ให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ ๑๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๖ ซึ่งเป็น ๑ ใน ๖ หน่วยขึ้นตรงของ **กรมยุทธศึกษาทหารบก**

การที่ทางราชการได้กำหนดให้จัดตั้งโรงเรียนเทคนิทหารบกขึ้น เนื่องจากเล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาสมัยใหม่ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับด้านการทหารในเหล่าต่างๆ เป็นอันมาก และเพื่อให้ได้ประโยชน์อย่างแท้จริง จึงได้จัดหลักสูตรการศึกษาออกเป็น ๕ ชั้นเรียน ใช้เวลาในการศึกษา ๕ ปี ชั้นปีที่ ๑ ถึงชั้นปีที่ ๓ นักเรียนทุกคนศึกษาวิชาอย่างเดียวกัน ต่อเมื่อสอบไล่ได้และมีสิทธิ์ขึ้นไปเรียนชั้นปี ๔ - ปีที่ ๕ จึงให้แยกเรียนเป็นเหล่า ประกอบด้วย เหล่าทหารปืนใหญ่ ทหารช่าง ทหารสื่อสาร ช่างแสง ทหารอากาศ และเหล่าช่างอากาศ จะแยกไปเรียนต่อเหล่าใดก็ได้ โดยผู้สอบได้คะแนนสูงก็มีสิทธิ์เลือกเหล่าได้ก่อน

ด้านการฝึก จัดให้มีการฝึกภาคสนามระหว่างปีและปลายปี สอดคล้องกับวิชาที่เรียน และยังคงฝึกงานตามหน่วยงานและกรมกองทั้งในหน่วยทหารและพลเรือนอีกด้วย เช่น กรมรถไฟ กรมไปรษณีย์โทรเลข กรมชลประทาน และกรมอุตุนิยมิวิทยา เป็นต้น

พลเอก เปรม ได้เล่าย้อนให้ฟังถึงเรื่องจักรยานที่นักเรียนนายร้อย ต้องใช้เป็นพาหนะเวลาออกฝึกภาคสนาม ว่า

“จักรยานที่ต้องจัดหาเพราะสมัยก่อนไม่มีรถยนต์จึงต้องใช้เวลาออกไปฝึกนอกสถานที่ เช่นไปยิงปืนที่สนามเป้าก็ให้นักเรียนเข้าแถวชี้กันไป ส่วนรถของทางราชการนั้นก็ใช้บรรทุกพวกกระสุนหรือสัมภาระอื่นๆ ตามไป รวมทั้งพวกเจ็บป่วยหรือยังขี่จักรยานไม่เป็นก็ให้นั่งรถยนต์ไป ส่วนตัวผมเนื่องจากในตอนนั้นยังตัวเล็กบางที่ผู้หมวดท่านก็ให้ผมนั่งรถยนต์ไป แล้วผู้หมวดท่านก็ขี่จักรยานของผม”

รถจักรยาน แม้จะราคาเพียงคันละ ๒๕ บาท แต่ในสมัยนั้นก็ถือว่าแพงมาก นักเรียนนายร้อย ต้องขี่จักรยานไปฝึกสนามโดยมีอาวุธปืนเล็กยาวแบบ ๖๖ ติดตัวไปด้วยวิธีการพิเศษ คือสะพายเฉียงแต่กลับทางกันโดยให้พานท้ายปืนอยู่ทางด้านซ้าย แทนที่จะอยู่ทางด้านขวาตามปกติ มิฉะนั้นจะก้าวขึ้นนั่งบนอานไม่ได้ ปรากฏอยู่บ่อยครั้งว่าดาบปลายปืนซึ่งแขวนอยู่ที่เอวเข้าไปขัดกับซี่ล้อด เมื่อคันหนึ่งล้มก็มักจะพากันล้มไปทั้งแถว โชคดีที่สมัยนั้นรถยนต์ยังมีน้อย

สำหรับความรู้สึกในวันแรกที่ก้าวเข้าสู่อาณัติจักรรั้วแดงกำแพงเหลืองนั้น อดีตนักเรียนเทคนิคเปรม บอกว่า

“ส่วนใหญ่วันแรกของการส่งตัวนักเรียนจะมีพ่อแม่แม่ไปส่งกันไปดูแลกัน แต่ผมไปเพียงคนเดียว ก็รู้สึกว่ามันว้าวหว่พอสมควร แต่ก็อาศัยเพื่อนๆ ที่รู้จักกันจากสวนกุหลาบซึ่งมีมากทำให้แก้เหงาไปได้บ้าง”

การสอบเข้ารับการศึกษานี้ในโรงเรียนเทคนิคทหารบกได้นั้น ถือเป็นความโชคดีอีกประการหนึ่งตรงที่นอกจากจะไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียนแล้ว ทางโรงเรียนยังให้บริการทุกอย่าง ตั้งแต่อาหาร ๓ มื้อ และของหวานก่อนนอน เครื่องแต่งกาย การตัดผมให้โดยไม่คิด

ค่าบริการ และพี่เลี้ยงเป็นหญิงมีอายุคอยดูแลเรื่องความเป็นอยู่ของนักเรียน เช่น การเปลี่ยนผ้าปูที่นอน และเก็บเสื้อผ้าไปซักให้ เป็นต้น นักเรียนทุกคนรักพี่เลี้ยงมาก มิใช่เพียงเท่านั้น หากแต่สมุดเรียนหลวงก็จ่ายให้ เป็นสมุดปกอ่อนมีตราโรงเรียน และเมื่อใช้หมดแล้วนำไปเปลี่ยนเล่มใหม่ได้ โดยจำกองร้อยจะเป็นผู้นำเสนอขออนุมัติจากผู้บังคับบัญชาตามระเบียบอย่างเคร่งครัด สำหรับนักเรียนชั้นสูงสุดที่เรียนดี เรียนเก่ง และมีความประพฤติเรียบร้อยดี จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้ช่วย ผู้บังคับหมวด มีหน้าที่ดูแลนักเรียนรุ่นหลังอย่างใกล้ชิด กินและนอนอยู่หัวแถว โดยมีเบี้ยเลี้ยงให้เดือนละ ๑๒ บาท ซึ่งเงินจำนวนดังกล่าวนับว่ามากสำหรับสมัยนั้น

เมื่อครั้งเรียนอยู่ที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ระเบียบวินัยของโรงเรียนที่นับว่าเข้มงวดกวดขันมากแล้วสำหรับวัยของเด็ก แต่เมื่อมาเข้ารับการศึกษที่โรงเรียนนายร้อย สถาบันอุดมศึกษาทางทหาร ทุกอย่างดูเข้มงวดกวดขันยิ่งกว่าหลายเท่า ส่งผลให้ชีวิตเปลี่ยนไปจากเดิม เนื่องจากต้องเข้ามาอยู่ในกรอบของระเบียบวินัย และต้องใช้ชีวิตอยู่ประจำในโรงเรียน และมีใช้เพียงในเรื่องของระเบียบวินัยเท่านั้น หากแต่ด้านการเรียน การฝึกทางทหารก็หนักมาก กระนั้น นักเรียนเทคนิคมกก็มีได้รู้สึกหนักใจ ทั้งยังตั้งใจแน่วแน่ที่จะเรียนให้สำเร็จ เพื่อจะได้เป็นทหาร ได้ใช้ชีวิตป้องกันประเทศชาติ

นักเรียนทุกคนเข้าใจดีว่าการเรียนในโรงเรียนทหารนั้น มีการฝึกและระเบียบวินัยเป็นเครื่องวัดความแข็งแกร่งของจิตใจ

“...ตื่นก่อน ๖ โมงเช้า แล้วก็วิ่ง วิ่งเสร็จ ๗ โมงก็เข้าฝึกฝนตนเองหลังกินข้าวเช้า พอ ๘ โมงก็เรียนหนังสือ เรียนไปจนเที่ยง พอบ่ายโมงเรียนอีก แทบไม่ได้หยุดเลย แต่ก็แปลกที่ทนได้ ร่างกายยังสมบูรณ์ ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย...”

“วิชาที่เรียนมีมากมายเสียเหลือเกิน มีทั้งวิชาสามัญ วิชาทหารและวิชาเทคนิคนอกจากวิชาที่จำเป็นแก่การศึกษาเฉพาะหมู่เหล่าแล้ว ที่ขาดเสียมิได้ คือวิชาศีลธรรมและระเบียบทหาร อาจารย์ที่สอนล้วนแต่คุณหลวง คุณพระ และท่านขุน แต่ละท่านล้วนแต่สูงวัยส่วนมากเข้ามาเมื่อเปล่านั้น แต่สามารถบอกเนื้อหาที่จะสอนในแต่ละหน้าได้ถูกต้อง มีกิจวัตรประจำวันที่เข้มงวด ตื่นนอน ๐๕.๓๐ น. ดัดตน ออกกำลังกาย อาบน้ำ ๐๖.๐๕ - ๐๗.๓๐ น. เข้าห้องเรียนฝึกฝนตนเอง รับประทานอาหาร มีตารางเวลากำหนดชัดเจนทุกชั่วโมงด้วยสัญญาณแตรเดี่ยวไปจนถึง ๒๐.๕๐ น. ตรวจจำนวนนักเรียน แล้วสวดมนต์ จนถึง ๒๑.๓๐ น. ปฏิญาณตน ...”

สวดมนต์เสร็จ ตามด้วยการแผ่เมตตา หลังจากจบคำแผ่เมตตา นักเรียนนายร้อยจะกล่าวคำปฏิญาณตน ที่ซึมอยู่ในสายเลือดของทุกคนแล้วว่า

“ชาติของเรา เป็นไทยอยู่ได้ทุกวันนี้ ก็เพราะบรรพบุรุษของเราเอาเลือดเอาเนื้อ เอาชีวิต เข้าแลกไว้ เราต้องรักษาชาติ เราต้องบำรุงชาติ เราต้องรักษาเอกราชของชาติ”

จบลงด้วยการร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี จากนั้นจึงเข้านอน

การศึกษาภาควิชาการของนักเรียนเทคนิคมกก็นับว่าหนักมากทีเดียว พลเอก เปรม ย้อนรำลึกอดีตจากความทรงจำว่า

“โรงเรียนเทคนิคมกเรียนกันค่อนข้างหนัก อย่างวิชาทหารปืนใหญ่ การเรียนต้องคิดคำนวณหลักฐานการยิง ไม่มีตารางให้เปิดหาเช่นในสมัยนี้ พวกเราก็อายุจะ

เรียนกันให้เก่งแต่ปัญหาที่ทำให้นักเรียนเรียนกันไม่เก่ง นอกจากคนที่หัวดีจริงๆ เพราะว่าตอนที่เรารเรียนอยู่โรงเรียนมัธยมศึกษา ตำราเป็นภาษาอังกฤษและใช้ระบบอังกฤษตลอด ...ที่สอบได้ที่ ๑ มาจากโรงเรียนบางโรงเรียนพอเข้าไปเรียนปรับตัวไม่ทันจึงตกกันมาก”

“สมัยผมเรียนเขาแบ่งคะแนนออกเป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งเป็นคะแนนระหว่างปี เราทำไปได้เขาก็จะทำเส้นเรखाว่าเราเรียนเป็นอย่างไร ขึ้นลงอย่างไรโดยถือเกณฑ์ ๖๐ เปอร์เซนต์ นักเรียนส่วนใหญ่อยู่กันข้างล่างทั้งนั้น เรียนไม่รู้เรื่องจริงๆ กว่าที่จะเข้าใจก็ใช้เวลานานกว่าจะขึ้นไปอยู่ข้างบนเส้นเรखाได้ นักเรียนก็พยายามเก็บคะแนนระหว่างเรียนไว้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ก็เก็บได้น้อยมาก ถึงเรียกว่าเรียนยากไม่ใช่ยากเพราะวิชายากเพียงอย่างเดียว แต่ระบบการศึกษาก็เปลี่ยนใหม่ด้วย...”

ทุกคนมีเป้าหมาย แน่ใจว่าเรียนจบออกไปเพื่อเป็นทหารในเหล่าที่ตนเลือก สำหรับนักเรียนเทคนิคมเปรม นั้นอยากเป็นทหารปืนใหญ่ แต่กลับต้องเลือกเหล่าทหารม้า

“ผมตั้งความหวังว่าจะได้อะไรไว้ มักจะไม่ได้ เช่น ตอนเด็ก อยากเรียนแพทย์ อยากเป็นหมอ ก็ไม่ได้เรียน ไม่ได้เป็น เมื่อมาเข้าโรงเรียนนายร้อย สิ่งที่ไม่ได้ตั้งใจไว้กลับได้รับ เข้าโรงเรียนนายร้อยตอนแรกๆ ไม่ได้ตั้งใจเป็นทหารม้ากลับได้เป็น ผมอยากเป็นทหารปืนใหญ่ และตอนปลายปี ๓ เลือกเหล่าได้ด้วยซ้ำ

รุ่นผมเลือกทหารปืนใหญ่กันทุกคน เพราะตอนนั้นใครๆ ก็อยากจะเป็นเช่นจอมพล ป. พิบูลสงคราม เพราะท่านเป็นนายทหารปืนใหญ่ ผมได้ไปฝึกปืนใหญ่แล้วคือปืนแบบ ๖๓ เป็นปืนภูเขา ฝึกอยู่ตั้งนาน แต่พอดีเกิดสงคราม ทุกอย่างจึงเปลี่ยนไปหมด ผมจึงเลือกเหล่าทหารม้า”

นักเรียนนายร้อย เป็นชีวิตของเด็กหนุ่มวัยรุ่น กินนอนร่วมกันตลอด ๒๔ ชั่วโมง และแม้จะอยู่ภายใต้กฎระเบียบที่เข้มงวดกวดขัน ก็มีอาจหนีพ้นกฎธรรมชาติของเด็กวัยรุ่นที่อยากทำท่าย ลองผิดลองถูกไปได้ ซึ่งผู้ใหญ่เองก็รู้ แต่ด้วยอาศัยหลักจิตวิทยาในการปกครอง จึงยึดมั่นในขั้นตอนความอดทน และระแวงระวังเพื่อมิให้มีอะไรเกินเลยจนถึงกับเสียหายได้

“เรื่องแบบนี้มีทุกรุ่น รุ่นผมมีเยอะ มีเรื่องกับครูบาอาจารย์ แต่สำหรับครูบาอาจารย์สมัยผมท่านเป็นผู้ใหญ่ เป็นคุณหลวง คุณพระ จบมาจากฝรั่งเศสเป็นส่วนใหญ่ เพราะฉะนั้นเราก็ไม่ค่อยมีเรื่องกับครูบาอาจารย์มากนัก...แต่ถ้าเป็นผู้หมวดก็อาจมีบ้างล้อผู้หมวด ตั้ง “นิคเนม” ให้ผู้หมวดบ้างก็มี ผู้หมวดท่านก็ไม่ว่าอะไร ท่านก็ด่าบ้าง บางที ผู้หมวดบางคนก็ใจดี บางคนก็ดุ... ผู้หมวดของพวกเรา เราทั้งรักทั้งล้อ เทียว

ไปเขียนนิศเนมท่านไว้ในห้องน้ำ ห้องส้วมบ้าง ท่านก็มาบอกว่า นักเรียนเธอจะเรียกฉัน
อย่างไรฉันก็ไม่ว่า แต่ทำไมต้องเอาชื่อฉันไปเขียนไว้ในห้องส้วมด้วย นักเรียนก็
หัวเราะกัน...”

เรื่องลงดีกับครูอาจารย์ ฝ่าฝืนระเบียบ ที่ไม่อุกฉกรรจ์ มีทุกสถาบัน ทุกระดับ
การศึกษา ขึ้นอยู่กับความสามารถในการควบคุมให้อยู่ในขอบเขต ครูอาจารย์เข้าใจและ
มีขันติธรรมพร้อมที่จะช่วยแก้ไขเป็นสำคัญ เพราะสถานศึกษาเป็นสถานที่ฝึกอบรม
โดยตรงอยู่แล้ว

“เพื่อนๆ ที่แก่นๆ ก็มี ส่วนมากมักจะสอบตก เวลาครูสอนหนังสือก็ไปล้อครู
บ้าง หรือออกไปข้างนอกเสียบ้าง ไม่สนใจการเรียนมีอยู่เสมอๆ เพื่อนเข้าแถวก็ไม่มา
เข้าไปเสียที่อื่นก็มี แต่คงไม่มากเหมือนอย่างสมัยนี้ สมัยก่อนเด็กนักเรียนมีน้อย

พวกหนีโรงเรียนก็มี ขอบไปกันที่นางเลิ้ง เวลาหนีก็ปั่นร้อออกไปทางเดียวกับ
ที่หนี สมัยนี้มีคนอาสาหนีทุกคืน อาสาหนีไปนางเลิ้ง เพราะรู้สึกว่ามันโก้ เป็นฮีโร่
ที่สามารถออกไปซื้อถ้วยเตี้ยชื้อบะหมี่มาเลี้ยงเพื่อนได้ จึงมีคนสมัครไปกันทุกคืน
ผู้หมวดท่านก็ทราบ บางที่ท่านก็ส่งสารท่านก็ไม่ว่าอะไร นอกจากผู้หมวดที่เฮียบๆ
หรือนายทหารเวรอยู่คนละกองร้อยไม่รู้จักกันท่านก็มาดักจับ แต่ส่วนมากผู้หมวด
ท่านก็ใจดี คือท่านเห็นว่าพวกเราเรียนกันเหน็ดเหนื่อย”

ถึงจะเรียนหนัก ฝึกหนัก และบางคนแอบหนีหายไปยามดึกกันบ้าง แต่ส่วนใหญ่
ก็ยังมีความสุขร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงดี

“รุ่นผมระบบการศึกษายังจัดไม่ดีพอ ตื่น ๖ โมงเช้าแล้วก็วิ่ง วิ่งเสร็จ ๗ โมง
เช้าก็เข้าฝึกฝนตนเองหลังกินข้าวเช้า พอ ๘ โมงก็เรียนหนังสือ เรียนไปจนถึงเที่ยง
พอบ่ายโมงเรียนอีก ถึงบ่าย ๓ โมงก็ลงฝึกวิชาทหารอีกแทบไม่ได้หยุดเลย แต่ก็แปลก
ที่ทนได้ ร่างกายคงสมบูรณ์ไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย”

เมื่อมีคำถามเกี่ยวกับเรื่องบุหรี ซึ่งเป็นที่นิยมของเด็กหนุ่มมาแทบทุกยุคสมัย
เพราะเห็นเป็นเรื่องโก้เก๋ ก็ได้รับคำตอบว่า

“...ผมสูบบุหรีเป็นตั้งแต่เป็นนักเรียนนายร้อยปี ๒ แอบสูบกัน กินเหล้าก็กินกัน
ตั้งแต่อยู่ปี ๒ ทั้งๆ ที่เขาห้ามเราก็กินกัน เพื่อนก็แอบไปซื้อมากินกัน ซึ่งก็ไม่มี
อะไรมากหรือนอกจากอยากโก้เท่านั้นเอง สูบก็ไม่ค่อยเป็นหรอก แต่ก็สูบกัน แล้วก็
เลยติดกันในที่สุด เมื่อออกมาเป็นนายทหารก็สูบกันมาเรื่อย ผมมาเลิกเอาตอนเป็น
แม่ทัพภาคที่ ๒ คงเป็นเพราะงานเยอะก็เลยไม่อยากสูบ แล้วก็เลิกตั้งแต่ตอนนั้น เลิก
ไปเอง...”

ที่โก้จริงๆ เห็นจะเป็นเครื่องแบบนักเรียนนายร้อยนั่นเอง หากไม่ใช่เป็นการเดินทางไปฝึกภาคสนาม หรือดูงานนอกสถานที่ ช่วงเวลาที่ได้แต่งเครื่องแบบออกไปข้างนอก ก็คือวันเสาร์วันอาทิตย์และวันหยุดราชการ ซึ่งนักเรียนนายร้อยจะได้รับอนุญาตให้ไปบ้านหรือไปเยี่ยมญาตินอกโรงเรียนได้ นักเรียนส่วนใหญ่ก็จะออกไปกันยกวัน นักเรียนเทิมนิคเปรม กับเพื่อนไม่กี่คน

“ส่วนมากผมก็ไม่กลับ มักอยู่ในโรงเรียน นอกจากเพื่อนชวนไปข้างนอกไปเขาเดินไปดูหนัง ผมก็ถึงจะออกไป แต่ส่วนมากผมกลับอยู่โรงเรียนมากกว่า”

ขณะเรียนอยู่ชั้นปีที่ ๓ ชีวิตการเป็นนักเรียนต้องสิ้นสุดลงก่อนจะเรียนได้ครบหลักสูตร เนื่องจากเกิดสงครามขึ้นและประเทศไทยถูกดึงเข้าสู่สถานการณ์สงครามด้วยสถานการณ์ในขณะนั้น เป็นช่วงที่สงครามโลก ครั้งที่ ๒ กำลังดำเนินอยู่ในประเทศทางยุโรป และฝรั่งเศส เหลียงพลำในการทำสงครามกับเยอรมนี เกิดเกรงว่าจะต้องทำสงครามกับไทยกลายเป็นสงครามสองด้าน จึงขอทำสัญญาไม่รุกรานกับไทย ไทยรับทำสัญญาโดยดี แต่เสนอข้อแลกเปลี่ยนให้ฝรั่งเศสคืนดินแดนที่ยึดไปตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กลับมาเป็นของไทยตามเดิม จากจุดนี้ได้นำไปสู่กรณีพิพาทจนกลายเป็นสงครามอินโดจีน-ฝรั่งเศส เมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๔

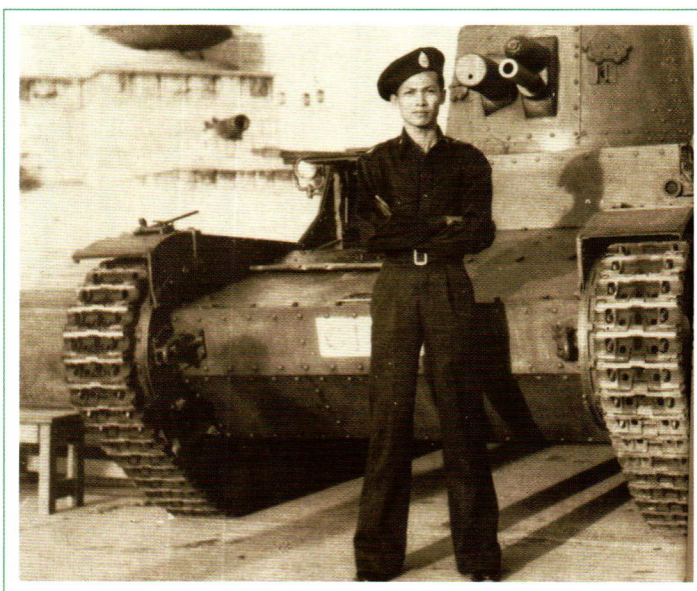
จากความขาดแคลนกำลังคนที่จะเป็นผู้บังคับหมวด กองทัพบกจำเป็นต้องให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาชั้นปีที่ ๔ และชั้นปีที่ ๓ ออกเป็นนายทหารโดยไม่ต้องกลับมา

เรียนต่ออีก ดังนั้น นักเรียนเทคนิคทหารบก รุ่นที่ ๕ จึงสำเร็จเป็นนายทหาร ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ หลังจากเรียนและฝึกไปได้ ๓ ปีเศษ ในจำนวนผู้จบการศึกษาครั้งนี้ นักเรียนเทคนิคเปรม วัย ๒๑ ปี รวมอยู่ด้วย

สนามรบจริงแห่งแรกที่นักเรียนเทคนิคเปรม ต้องเดินทางเข้าไปปฏิบัติการรบคือ ปอยเปต แนวหน้าของการรบด้านอรัญประเทศ

“นักเรียนนายร้อยรุ่นผมเป็นรุ่นเดียวที่ออกมาเป็นผู้บังคับหมวดตั้งแต่ยังติดตัว “ร” อยู่ คือยังมีสภาพเป็นนักเรียนนายร้อยอยู่ ตั้งแต่วันที่ ๓ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ โรงเรียนนายร้อยจัดพวกผม ๑๗ คน ให้มาสังกัดกรมรบ ตอนนั้นเราก็ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้บังคับหมวดแล้วและมีทหารในบังคับบัญชาแล้ว ทหารเป็นทหารกองหนุนทั้งหมดเพราะทางราชการเรียกระดมกองหนุนเข้ามา นอกจากผู้บังคับหมู่ ๒ คน และรองผู้บังคับหมวดอีกคนหนึ่งเท่านั้นที่เป็นทหารประจำการและตัวเรา เพราะฉะนั้นผมยังแต่งเครื่องแบบนักเรียนนายร้อยแต่เป็นผู้บังคับหมวดแล้ว..”

เมื่อเข้าสู่สนามรบจริง ทุกคนได้ประจักษ์ด้วยตนเองแล้วว่า เพราะเหตุใดครูอาจารย์ผู้สอนวิชาการและครูฝึกจึงจริงจังกับการสอนและการฝึกทางทหารเหลือเกิน

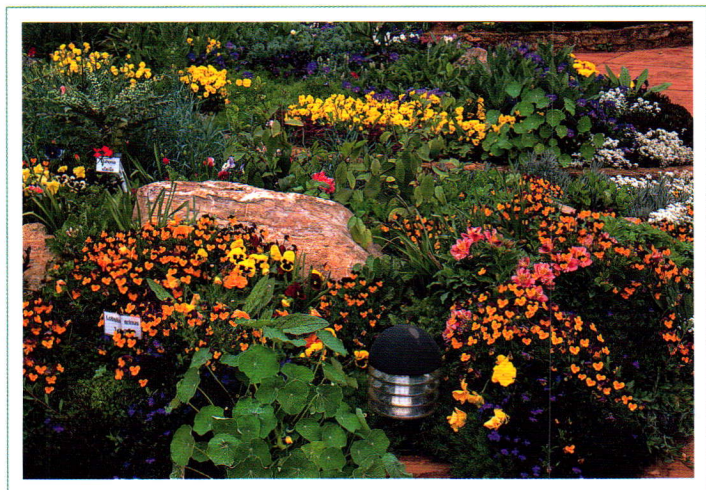
บทที่ ๓

ผู้กล้าหาญ เสียสละ และจงรักภักดี

ถ้าจะมองหาสิ่งที่ยึดเหนี่ยวคนไทยในสังคมไทยไว้ด้วยกันแล้ว คงได้แก่สถาบันหลักทั้งสาม คือ สถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะพระมหากษัตริย์นั้นเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งประเทศมาเป็นเวลานานกว่า ๗๐๐ ปี นับตั้งแต่แรกตั้งกรุงสุโขทัยเป็นราชธานี เมื่อล่วงมาถึงรัชกาลปัจจุบัน คนไทยยังประจักษ์ว่า พระมหากษัตริย์ไม่ทรงทอดทิ้งประชาชนของพระองค์ในทุกสถานการณ์ พระองค์ทรงบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่อาณาประชาราษฎร์ พร้อมไปกับการทะนุบำรุงบ้านเมืองให้วัฒนาสถาพรด้วยพระราชปณิธานอันมั่นคงที่ **“...จะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งมหาชนชาวสยาม”** ดังปรากฏว่า ตลอดระยะเวลาอันยาวนานถึง ๕๗ ปี ที่ทรงครองราชย์นั้น พระองค์ทรงเป็นพลังของแผ่นดินสมตามพระปรมาภิไธย **“ภูมิพล”** โดยแท้ พระราชกรณียกิจที่ทรงบำเพ็ญจึงได้จารึกอยู่ในหัวใจพสกนิกรชาวไทยทั้งมวล ไม่ว่าบุคคลเหล่านั้นจะมีถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่บนผืนแผ่นดินไทย หรืออยู่นอกพระราชอาณาจักรก็ตาม

การที่แผ่นดินไทยได้ผ่านยุคแห่งความทุกข์ลำเค็ญหลังช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง มาสู่ความสงบสุขจนเป็นปึกแผ่นมั่นคงมาถึงทุกวันนี้ได้นั้น คงไม่มีใครปฏิเสธได้ว่ามิใช่เพราะพระบารมีแห่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช โดยที่พระองค์

และพระบรมราชวงศ์ทุกพระองค์ ทรงพ่อนบรรเทาทูทักขัยในมวลหมู่ประชาราษฎร์ให้คลี่คลาย ด้วยการเสด็จพระราชดำเนินไปทรงเยี่ยมเยียนบำบัดทุกข์บำรุงสุข แก่ประชาชนด้วยพระองค์เอง ช่วยให้ทรงทราบปัญหาทุกอย่างด้วยพระเนตรพระกรรณ นอกจากนั้น เมื่อเกิดวิกฤตการณ์ขึ้นในแผ่นดินคราวใด ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ หรือสังคม ก็ทรงเปลี่ยนวิกฤตทั้งหลายที่เกิดขึ้นครั้งแล้วครั้งเล่า ให้กลายเป็นความร่มเย็น จนก่อให้เกิดความหวังขึ้นในสังคมไทยเสมอ อีกทั้งแนวพระราชดำริที่พระราชทาน

เพื่อการแก้ปัญหาต่างๆ ล้วนมีความเหมาะสม กอปรด้วยพระอัจฉริยภาพทุกด้าน ทำให้ผู้รับสนองพระราชดำริสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในรูปของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีอยู่ในปัจจุบันมากกว่า ๓,๐๐๐ โครงการ ซึ่งทุกโครงการล้วนยังประโยชน์สุขแก่อาณาประชาราษฎร์ และนำความมั่นคงในด้านต่างๆ มาสู่ประเทศชาติเป็นอเนกประการ

บุคคลที่ได้เดินตามรอยพระยุคลบาท ด้วยความจงรักภักดี จนเป็นที่ประจักษ์แก่สังคมท่านหนึ่ง คือ **พลเอก เปรม ติณสูลานนท์** อาจกล่าวได้ว่าการปฏิบัติตน และปฏิบัติหน้าที่ของ พลเอก เปรม ได้ก่อประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างยิ่ง จนเป็นแบบอย่างอันดีงามสำหรับผู้คนในสังคมไทย ทั้งในด้านความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ด้านความกตัญญูรู้คุณต่อแผ่นดิน และด้านคุณธรรมในการดำเนินชีวิต

พลเอก เปรม ได้ยึดแนวพระราชดำริ ที่แฝงไว้ด้วยปรัชญา และคติธรรมทางศาสนา ที่ทรงบำเพ็ญเป็นแบบอย่างอันประเสริฐ มาเป็นหลักในการพัฒนางานในความรับผิดชอบตลอดมา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่เชื่อมโยงไปสู่ความมั่นคงของชาติ และความเจริญก้าวหน้าของสังคมไทย

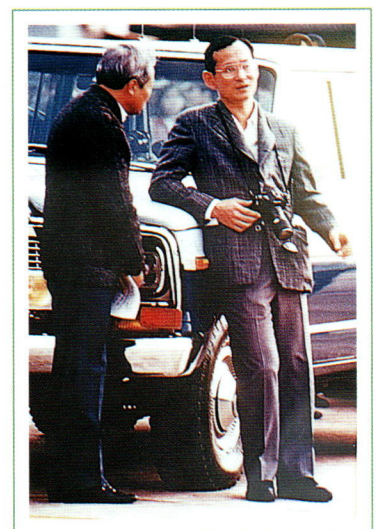
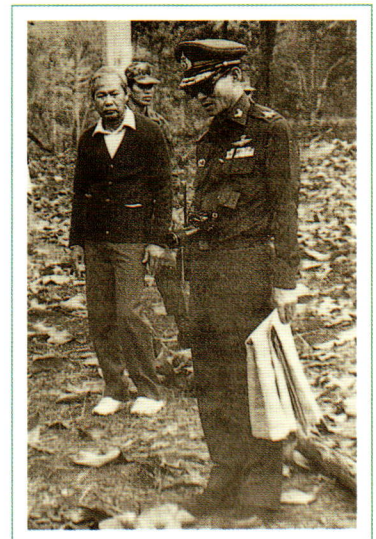
ในปัจจุบัน แม้พระมหากษัตริย์จะมีได้ทรงใช้อำนาจอธิปไตยด้วยพระองค์เองแล้วก็ตาม แต่ที่ทรงมุ่งมั่นที่จะทำหน้าที่เพื่อความมั่นคงและความเจริญของประเทศชาติ โดยทรงประกอบพระราชกรณียกิจทั้งปวง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของชาติ ที่เป็นหลักสำคัญคือ **ความมั่นคงของชาติ** และ**ความเจริญก้าวหน้า** ซึ่งทั้งสองประการนี้ ต้องดำเนินควบคู่กันไปจะขาดข้อใดข้อหนึ่งมิได้ หากขาดข้อใดอาจนำไปสู่การสูญเสียหรือถูกกลืนชาติในที่สุด

ประเด็นสำคัญ ที่น่าสนใจมากซึ่ง พลเอก เปรม ชีไว้เป็นข้อสังเกต คือเรื่องการพัฒนา ที่เป็นแนวคิดตามแนวพระราชดำริ มีใจความตอนหนึ่งว่า

“การพัฒนาไม่ใช่การทำให้เกิดความก้าวหน้าแต่เพียงอย่างเดียว แต่จะต้องทำให้เกิดความมั่นคงด้วย” โดยขยายให้เห็นชัดเจนว่า **“เป้าหมายของการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ คือ การพัฒนาเพื่อให้บรรลุถึงความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ กล่าวคือ เมื่อประเทศมีความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้า ประชาชนในชาติก็จะมี ความมั่นคงปลอดภัย มีความเจริญและความสุขตามไปด้วย ...ทรงแสดงหลักเกณฑ์ว่า การพัฒนาทั้งสองด้านนี้ จะต้องเกี่ยวเกาะเกื้อหนุน อาศัยซึ่งกันและกัน ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ การพัฒนาด้านจิตใจเกี่ยวข้องกับศิลปะ ศีลธรรม จรรยาบรรณ ในขณะที่การพัฒนาด้านวัตถุ เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต่างๆ จุดสำคัญที่ควรจะได้สังเกตศึกษา ก็คือ การที่ทรงอธิบายเน้นว่า วิทยาศาสตร์กับศีลธรรม หรือจิตใจกับวัตถุนั้นแท้จริงแล้วล้วนมีจุดร่วมที่เหมือนกัน นั่นคือ ‘ความจริงแท้’ ...การกำหนดให้ ‘ความจริงแท้’ เป็นปัจจัยเครื่องวินิจฉัย ตัดสินความถูกผิดนี้เป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงแนวพระราชดำริที่เป็นวิทยาศาสตร์...”**

พลเอก เปรม มีความภูมิใจที่จะน้อมนำพระราชจริยวัตร และพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาเผยแพร่ในทุกโอกาสอันควร เพื่อให้อนุชนรุ่นหลังจะได้เข้าใจและเกิดความซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณ ดังความตอนหนึ่งในการแสดงปาฐกถาพิเศษ เรื่อง **“พระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ด้านภาษาไทย”** เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๔๐ ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

“...พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเป็นพระมหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ของประเทศไทย พระองค์เสด็จขึ้นครองราชย์สมบัติอย่างกะทันหัน ในขณะที่ยังทรง

พระเยาว์ แต่ด้วยพระอัจฉริยภาพและพระหฤทัยที่ทรงเมตตาอย่างยิ่งแก่ปวงประชาชนชาวไทย ทำให้ทรงเป็นประมุขที่ประชาชนทั้งหลายจงรักภักดีอย่างจริงใจ ด้วยพระราชจริยาวัตรที่งดงาม ด้วยพระสติปัญญาเฉียบแหลมและสุขุมคัมภีรภาพ ด้วยสายพระเนตรที่ยาวไกล และด้วยพระวิริยะอุตสาหะที่ไม่เคยทรงทอดทิ้ง ได้พระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์แก่พลสกนิกร ทั้งในยามปกติ และในยามที่ประสบภาวะคับขัน ครั้นแล้วครั้งเล่าเสมอมา”

“พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชสมภพในประเทศสหรัฐอเมริกา และทรงเจริญวัยในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ทรงรับการศึกษาในโรงเรียนของชนต่างชาติ ทำให้ต้องทรงใช้ภาษาต่างประเทศตลอดเวลา แต่ด้วยความที่ทรงมั่นอยู่ในความเป็นคนไทย จึงมิได้ทรงทอดทิ้งภาษาไทยเหมือนเด็กไทยที่ไปเติบโตในต่างประเทศ หลายคน...”

และในคราวแสดงปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “ปรัชญาการพัฒนาทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ” เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๔๑ ณ สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ก็ได้แนะนำแนวพระราชดำริมาแสดงไว้ ความตอนหนึ่งว่า

“...พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมิได้ทรงแนะนำให้ชาวบ้านใช้เครื่องมือประกอบอาชีพที่ทรุทร่า แต่มีพระราชดำริที่อยากจะให้ชาวบ้านได้ใช้ทรัพยากรและเครื่องมือเท่าที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและมีประโยชน์สูงสุด เราท่านทั้งหลายได้ทราบ ได้เห็น “กังหันชัยพัฒนา” แล้ว จึงเข้าใจถึงแนวพระราชดำริได้ดี...”

ในโอกาสเดียวกัน ได้ชี้ให้เห็นว่า

“...ถ้าหากเราพิจารณาแผนงานและโครงการพัฒนาอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นของรัฐบาล หรือของเอกชน ที่ดำเนินมาหลายๆ โครงการ มักจะมองสังคมแบบแยกส่วน เช่น พัฒนาตลาดเงิน พัฒนาตลาดทุน พัฒนาการขนส่ง พัฒนาระบบประปา พัฒนาวิธีเก็บเกี่ยว เป็นต้น การพัฒนาเหล่านั้นมักจะได้ผลตามเป้าหมาย แต่ไม่ได้ครบถ้วนสมบูรณ์ตามความหมายของการพัฒนาอย่างแท้จริง เพราะขาดการปลูกฝังให้ผู้รับประโยชน์จากการพัฒนาได้เข้าใจความสำคัญของความรู้ ความคิดแบบสหสาขาวิชา ขาดการวางรากฐาน วิธีคิดที่ว่ามาช่วยนี้ก็เพื่อช่วยทำให้เขารู้จักช่วยเหลือตนเองได้ ขาดการเปิดโอกาสให้ชาวบ้านประยุกต์ใช้ความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ที่เหมาะกับเขามากกว่า เหมาะกับสภาพแวดล้อมของเขามากกว่า...”

สำหรับทฤษฎีใหม่ที่พระราชทานแนวพระราชดำริไว้นั้น พลเอก เปรม นำมาประมวลสรุปประเด็นสำคัญให้เห็นได้ชัดเจน และง่ายที่จะทำความเข้าใจ เป็นที่ประจักษ์ทั่วกันว่าทรงมุ่งช่วยเหลือเกษตรกรที่เป็นคนส่วนใหญ่ของชาติ และมีฐานะยากจนขาดโอกาสทางการศึกษา “...ให้สามารถปรับตัวเข้าสู่การเกษตรแบบยั่งยืนได้สะดวกขึ้น เข้าใจง่ายขึ้น มีความเป็นอิสระจากตลาดโลกมากขึ้น สามารถนำเอาประโยชน์จากการผสมผสานทางการเกษตรมาใช้ให้เกิดแก่ตนเองและชุมชนมากขึ้น ...ในทฤษฎีใหม่ขั้นที่หนึ่ง พระองค์ได้ทรงคำนึงถึงความพอเพียงก่อน ทั้งยังคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละพื้นที่ พระราชดำริเรื่องทฤษฎีใหม่ จึงไม่ใช่การนำเอาไปใช้เป็นสูตรตายตัว แต่อาจปรับปรุงได้...”

“ขั้นที่สอง เป็นการให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปของกลุ่มหรือสหกรณ์ โดยร่วมแรงในการผลิต การตลาด การเป็นอยู่ การสวัสดิการและการศึกษา ด้วยความร่วมมือของหน่วยราชการ มูลนิธิและเอกชน การกระทำดังนั้นช่วยทำให้เกิดพลังของชุมชน เกิดการพัฒนา การอยู่ร่วมกัน เกิดความสามัคคีกัน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ข้อมูล วิธีคิดที่หลากหลายขึ้น เป็นการปลูกเร้ากระบวนการถ่ายทอด กระบวนการเรียนรู้ มีการผสมผสานความรู้ใหม่กับภูมิปัญญาดั้งเดิม...”

“ขั้นที่สาม เป็นการพัฒนาระดับสูงขึ้นไปอีก คือ สูงกว่าความพออยู่พอกินแล้วนำของเหลือจากการบริโภคมาแปรรูปและจัดจำหน่าย แต่การจำหน่ายนี้จำเป็นต้องสนใจความต้องการของตลาดเหมือนกัน...ชุมชนจึงต้องร่วมมือกับแหล่งเงินทุน แหล่งพลังงาน เพื่อจัดตั้งและบริหารกิจการการแปรรูปสินค้าสูงขึ้นไปอีก...พิจารณาที่แนวคิดโดยองค์รวมของหลักการตามทฤษฎีใหม่แล้ว จะเห็นหัวใจของการพัฒนาที่แฝงอยู่หลายอย่าง การวางสมดุลระหว่างแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงกับเศรษฐกิจที่

ต้องดำเนินไปกับตลาดที่ดี การปรับเปลี่ยนแนวคิดของระบบราชการในเรื่องการพัฒนาท้องถิ่น โดยลดการขึ้นสั่งการลง โดยการมองการพัฒนาสังคมที่ไม่แยกส่วน แยกด้าน ว่าด้านใดสำคัญกว่าด้านใดเสมอ แต่พยายามมองการพัฒนาสังคมเป็นองค์รวม ที่มีมิติหลายๆ อย่างปะปนกันอยู่ก็ดี เป็นการไม่ทวงของเก่า แต่ก็ไม่เมาของใหม่ โดยการผสมผสานการจัดแบบท้องถิ่นและภูมิปัญญาดั้งเดิมที่มีอยู่กับเทคนิควิธีการวิชาการสมัยใหม่ และที่สำคัญคือ มีความยืดหยุ่น ปรับปรุงได้ ถ้ามีเหตุผล”

ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล ขณะเข้ารับการศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๔ - ๒๕๒๙ ได้ทำการศึกษาคุณูปการของพลเอก เปรม ผู้มีความคิด และจิตใจในการสนองเบื้องพระยุคลบาทอยู่ทุกลมหายใจ พบว่า รัฐบาลที่พลเอก เปรม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น ตระหนักถึงความสำคัญของพระราชกรณียกิจที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงบำเพ็ญอย่างแท้จริง นำไปสู่การจัดระบบการสนองพระราชดำริขึ้น ด้วยการออก **“ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. ๒๕๒๔”** ซึ่งมีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๔ เพื่อเป็นหลักให้หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจต่างๆ ยึดปฏิบัติในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ โดยมี **“คณะกรรมการพิเศษ**

เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ” หรือ กปร. เป็นองค์กรรับผิดชอบในระดับชาติ

พระราชกรณียกิจที่ พลเอก เปรม มองว่าเป็นจุดเด่นที่ทุกคนจะนึกถึงก่อน คือ **“...ทรงมีความห่วงใยในพสกนิกรของพระองค์อย่างมาก และทรงให้ความสนพระทัยในการที่จะพัฒนาประเทศเพื่อให้ประชาชนคนไทยได้มีชีวิตที่ดีขึ้นโดยตลอด ยิ่งถ้า**

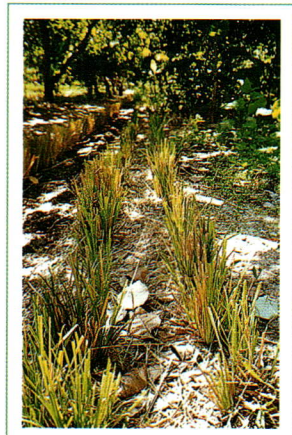

**พิจารณาจากโครงการตามพระราชดำริต่างๆ กว่า ๓,๐๐๐ โครงการแล้ว ก็จะเป็นที่
ประจักษ์ชัดว่าทรงเป็นพระมหากษัตริย์นักพัฒนาอย่างแท้จริง...”**

นอกจากพระราชดำริที่ทรงเน้นการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร และคนยาก
คนจนในชนบทเป็นสำคัญแล้ว งานด้านอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับป่าไม้ก็ทรงให้ความสำคัญพระทัยเป็นพิเศษ ดังพระราช-
ดำรัสที่ว่า

**“...การที่จะมีต้นน้ำลำธารไปชั่วกาลนานนั้น สำคัญอยู่ที่การรักษาและปลูกป่า
บริเวณต้นน้ำ...”** พลเอก เปรม จึงสนองตอบพระราชดำริอย่างจริงจัง เพราะปรากฏ
ว่าในพุทธศักราช ๒๕๓๔ นั้น พื้นที่ป่าไม้เหลือความอุดมสมบูรณ์อยู่เพียง ร้อยละ ๑๔
ของพื้นที่ทั้งหมด ทั้งๆ ที่ ในการสำรวจพื้นที่ป่าไม้เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๔ ประเทศไทย
ยังมีป่าไม้ปกคลุมอยู่ประมาณถึง ร้อยละ ๓๐ และเป็นระบบนิเวศตามธรรมชาติที่เด่น
ที่สุดของไทย ต่อมา จากการตัดไม้เพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจ ทำให้ป่าไม้และไม้ในเมืองไทย
ลดลงอย่างรวดเร็ว ถึงขั้นต้องนำเข้าไม้จากต่างประเทศเป็นครั้งแรก เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๐
และเมื่อถึงพุทธศักราช ๒๕๒๖ จึงได้ยกเลิกสัมปทานป่าไม้ทั้งหมด

ในช่วงรัฐบาล พลเอก เปรม มีโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริทางด้าน
สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะด้านป่าไม้ จำนวน ๕๓ โครงการ ประกอบด้วยการอนุรักษ์และ
ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ รวมทั้งการศึกษา วิจัย พัฒนา ดังตัวอย่างโครงการที่ก่อผลดีแก่
ประเทศชาตินานัปการ เช่น ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้อันเนื่องมาจากพระราช-
ดำริ ที่ได้ทำการฟื้นฟูสภาพป่าที่แห้งแล้งจนเขียวชะอุ่มด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด
ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อคืนธรรมชาติกลับมาสู่
ความเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ดังเดิม โครงการพัฒนาตอยตุ่ง เพื่อยุติการบุกรุกทำลายป่า

เพื่อทำไร่เลื่อนลอย โครงการพัฒนาเบ็ดเสร็จลุ่มแม่น้ำ
ปิง เพื่อสร้างแหล่งน้ำให้ชุมชนและนำมาสนับสนุน
การปลูกป่า ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน
อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อเป็นแหล่งอนุรักษ์ป่า
ชายเลน และโครงการปาร์กน้ำ ในพระราชดำริ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เพื่อให้
ป้าอยู่กับคนได้ ให้คนอยู่กับป่าได้ โดยไม่มีการทำลาย
เป็นต้น

พลเอก เปรม มิใช่เป็นเพียงผู้ที่ได้ปฏิบัติตน
ตามรอยพระยุคลบาทด้วยความตระหนักสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ และซาบซึ้งใน
น้ำพระราชหฤทัย ที่ทรงเสียสละเพื่อประชาชนชาวไทย ทั้งปल्लीปิตีที่ตนนั้นเป็นคนโชค
ดีเช่นเดียวกับคนอื่นๆ ซึ่งเกิดบนผืนแผ่นดินไทย ที่มีพระมหากรุณาธิคุณผู้ทรงพระ
มหากรุณาธิคุณอันประเสริฐเป็นองค์พระประมุขเท่านั้น หากแต่ยังได้พยายามเผยแพร่
แนวคิด ในด้านต่างๆ ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานผ่านพระราชดำรัส
และพระบรมราโชวาท ด้วยความสำนึกถึงคุณค่าแห่งเนื้อหานั้น

“พวกเราทั้งหลายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และ
ประชาชนทั่วประเทศต่างก็รับทราบ ชื่นชม ปลื้มปิติ
ยินดี ในพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส และพระ-
ราชดำริเหล่านั้น ต่างก็รับใส่เกล้าใส่กระหม่อมไปด้วย
ความเต็มใจกันทั่วหน้า เวลาพบหน้ากันก็เล่าสู่กันฟัง
เวลาจะไปพูดที่ไหนก็มักจะเชิญพระบรมราโชวาท
พระราชดำรัส และพระราชดำริ ไปอ้างอิง นับว่า
เป็นการกระทำที่ดีมาก เป็นการเทิดพระเกียรติ และ
แผ่พระเกียรติให้ไพศาล ...สิ่งที่พวกเราไม่ค่อยจะได้
คิดไม่ได้ทำกันก็คือ จะสนองพระราชปณิธานนั้นได้
อย่างไร กิจการสำคัญของชาติบ้านเมือง จึงจะเป็นไป
ตามที่ทรงตั้งพระราชปณิธานไว้

จึงใคร่ขอเรียนพวกเราทั้งหลายว่าเราไม่มีหน้าที่จะต้องจดจำหรือเชิญไปอ้างอิง
แต่เราต้องคิด ต้องพิจารณา ต้องหามาตรการ เพื่อนำพระบรมราโชวาท พระราช-
ดำรัส ไปกำหนดแนวทางเพื่อนำไปใช้ประพฤติดุปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม
อย่างจริงจัง จึงจะได้ชื่อว่าเราได้สนอง พยายามสนอง และจะสนองพระบรมราโชวาท

พระราชดำรัส พระราชดำริ ให้เกิดผลครบถ้วนสมบูรณ์ ยั่งยืน ยังประโยชน์ต่อชาติ บ้านเมืองของเรา กับประชาชนของพระองค์ได้อย่างแท้จริง....”

อีกทั้งได้เชิญชวนคนไทยทั้งมวล ให้ซื่อสัตย์ สุจริต เสียสละ และจงรักภักดีต่อ แผ่นดิน ด้วยการน้อมนำพระบรมราโชวาท พระราชดำรัส พระราชประสงค์ และ พระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปประพฤติปฏิบัติตามให้ครบถ้วน สมบูรณ์ และต่อเนื่องตลอดไป ด้วยความศรัทธาและเชื่อมั่นอย่างแท้จริงว่าการปฏิบัติเช่นนี้คือ การสนองพระราชปณิธานในพระเจ้าแผ่นดินผู้ทรงพระคุณอันยิ่งใหญ่ ทั้งทรงความ คึกคักดีสิทธิตั้งและสูงส่งตลอดมา

ความคึกคักดีสิทธิตั้งและสูงส่งของพระมหากษัตริย์ไทยนั้น พลเอก เปรม ได้แสดงไว้ในคราวปาฐกถาพิเศษ ต่อที่ประชุมมูลนิธิรัฐบุรุษ เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๓๖ ณ โรงแรมดุสิตธานี โดยได้ชี้ให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องกันระหว่างแนวพระราช- ดำริบางส่วนกับราชประเพณีสำคัญที่เป็นแบบแผนมาแต่โบราณ ซึ่งพร้อมไปด้วยพระ ราชภาระ ๔ ประการที่เรียกว่า “จตุรพิธพาท” ได้แก่

กุลพาท แปลว่า พาทผู้ดำรงสกุล ซึ่งมีใช้หมายถึงเพียงราชสกุลวงศ์เท่านั้น หากแต่ทรงมุ่งมั่นที่จะดำรง “สกุลไทย” มิให้ต้องเสื่อมสลายไปด้วยประการใดๆ โดย ทรงเป็นผู้นำในการธำรงความเป็นไทย ไว้อย่างเหนียวแน่น

รักษา แปลว่า ทายาทผู้ดำรงราชสมบัติ อำรงรักษาความมั่นคงสภาพของทั้งระบอบการปกครองและเอกราชอธิปไตย อิสระภาพ บุรณภาพ และเสถียรภาพของประเทศ

ธรรมทายาท แปลว่า ทายาทผู้ดำรงธรรมในความหมายอันแท้จริง คือมุ่งถึงทายาทผู้ดำรงรักษาความถูกต้องและคุณธรรมทั้งหลายทั้งปวง อันเป็นเครื่องประดับประดาให้เกิดความสงบร่มเย็น ความปรองดอง และความสุขสวัสดิ์ในแผ่นดิน

ศาสนทายาท แปลว่า ทายาทผู้ดำรงศาสนาเพื่อสืบทอดและดำรงศาสนาทั้งปวงไว้ให้เจริญและมั่นคงในแผ่นดิน

ความศรัทธาอันสูงส่ง และความซื่อตรงจงรักภักดีที่พลเอก เปรม มีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ นั้นเป็นที่ประจักษ์กันดีในหมู่ทหาร และคนทั่วไป

“...ผมคิดว่าคนไทยเป็นคนที่เกิดทุนสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างยิ่งยวด เราพูดด้วยความมั่นใจ ด้วยความจงรักภักดีได้ว่า ชาตินี้เป็นชาติที่ขาดสถาบันพระมหากษัตริย์ไม่ได้ เราเคารพจงรักภักดีสนิทแนบแน่น พระเจ้าอยู่หัวเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของเรา เป็นศูนย์รวมของชีวิต จิตใจ ของพวกเรายิ่งใหญ่หลวงนัก ไม่มีใครสามารถจะมาทำลายความเชื่อมั่นและยึดถือในพระเจ้าอยู่หัว จากคนไทยของเราได้ ไม่ว่าคนไทยนั้นจะนับถือศาสนาพุทธหรือศาสนาอื่นใดก็ตาม ผมขอยืนยันว่า ผมเคยเห็นคนไทยทุกศาสนาที่ได้มาแสดงความจงรักภักดี เกิดทุนสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างดีเลิศมาตลอดเวลา...”

ทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องด้วยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ตลอดจนพระบรมราชวงศ์แล้ว พลเอก เปรม จึงให้ความเอาใจใส่เป็นพิเศษ และจะคอยดูแลเป็นอย่างดีที่สุด โดยเฉพาะขณะที่ปฏิบัติราชการทหาร เคยให้สัมภาษณ์ว่า

“พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยทหารและผู้ปฏิบัติราชการอยู่ชายแดนทุกคน ระหว่างที่ผมเป็นแม่ทัพภาคที่ ๒ พระองค์เสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมเยียนทหาร และผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อประเทศชาติในพื้นที่ปฏิบัติการเสมอ จึงทรงเป็นส่วนสำคัญของความสำเร็จในการกิจที่ปฏิบัติเพื่อประเทศชาติ”

ในช่วงที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี นอกจากการจัดงานพระราชพิธีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบ ๒๐๐ ปี เมื่อเดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รัฐบาลดำเนินการโดยอนุโลมตามโบราณราชประเพณีที่มีมาในรัชกาลก่อนแล้ว พลเอก เปรม ยังได้จัดงานสำคัญยิ่งเพื่อ

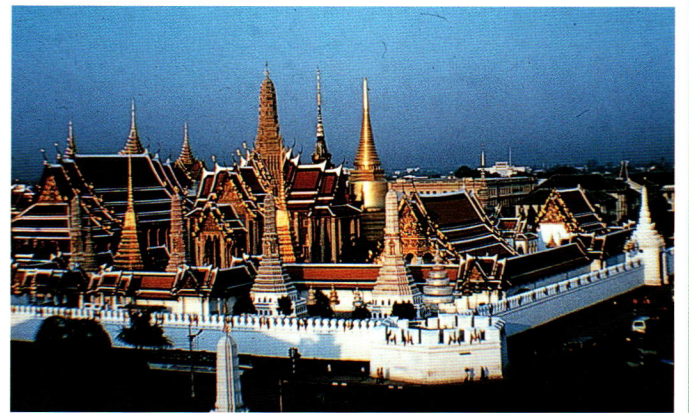

น้อมเกล้าฯ ถวายอีก ๒ งาน คือ พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา และพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก

พระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาที่กล่าวถึงนี้ เป็นการจัดงานครั้งสำคัญเนื่องในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ โดยรัฐบาลกำหนดจัดงานยิ่งใหญ่กว่าทุกปี มีการก่อสร้างพระที่นั่งชัยมังคลาภิเษก ขึ้นที่บริเวณมณฑลพิธีท้องสนามหลวง โดยสมมติเป็นพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย เพื่อ

กราบบังคมทูลอัญเชิญพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จออกมหาสมาคม รับการถวายชัยมงคลเฉลิมพระเกียรติ และรับน้ำพระพุทธมนต์ศักดิ์สิทธิ์ เพื่อเป็นน้ำสรงมูรธาภิเษก ตลอดจน เป็นการพระราชทานโอกาสแก่ประชาชนทั่วไปให้ได้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาทอย่างทั่วถึงเป็นพิเศษด้วย

สำหรับพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก เป็นพระราชพิธีสมโภชเมื่อพระมหากษัตริย์พระองค์ปัจจุบันทรงครองราชย์สมบัติได้นานกว่าพระมหากษัตริย์พระองค์ก่อนๆ พระราชพิธีนี้ เคยจัดขึ้นครั้งแรกในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กำหนดงานพระราชพิธีในรัชกาลนี้ คือวันที่ ๒ วันที่ ๓ และวันที่ ๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ ประกอบด้วย ๓ พระราชพิธี ได้แก่ พระราชพิธีบำเพ็ญพระราชกุศลทักษิณานุประทาน พระราชพิธีสมโภชสิริราชสมบัติรัชมังคลาภิเษก และพระราชพิธีบวงสรวงสังเวยสมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า โดยสองพระราชพิธีแรก จัดขึ้นที่พระบรมมหาราชวัง ส่วนพระราชพิธีที่สาม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า-

สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถไฟพระที่นั่งจากสถานีรถไฟจิตรลดา ไปทรงประกอบพระราชพิธีที่พลับพลาตรีมุข พระราชวังโบราณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ตลอดช่วงชีวิตราชการที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นขณะรับราชการทหาร นับตั้งแต่เป็นนายทหารชั้นผู้น้อย จนแต่งตั้งเป็น**ผู้บัญชาการทหารบก** หรือเมื่อเป็นข้าราชการการเมือง นับเริ่มตั้งแต่ตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จนมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี พลเอก เปรม ได้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีตลอดมา โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความทุ่มเทอย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จนเป็นที่ประจักษ์ในความสามารถ

ทางการทหาร ก็ได้แก้ปัญหาสำคัญของชาติให้ลุล่วงไปด้วยดีในหลายๆ เรื่องที่สำคัญยิ่ง ได้แก่ ปัญหาด้านความมั่นคง ที่ได้เพียรพยายามวิเคราะห์หาจุดบกพร่องของสังคมไทย อันเป็นเหตุให้ฝ่ายคอมมิวนิสต์เข้ามาขยายงานอยู่ในประเทศไทยอย่างได้ผล ในที่สุดก็พบวิธีการแก้ปัญหาดังกล่าวให้ลุล่วง นำไปสู่การประกาศใช้นโยบายที่ ๖๖/๒๕๒๓ อันเป็นนโยบายที่ใช้ “การเมืองนำการทหาร” โดยมีได้หัวนเกรงต่ออธิปไตยในพื้นที่ หรืออำนาจในทางมิชอบที่เป็นเงื่อนไขสำคัญที่ก่อให้เกิดการสู้รบระหว่างคนไทยด้วยกัน นโยบาย ๖๖/๒๕๒๓ นี้เอง ที่ช่วยให้คนไทยไม่ต้องจับอาวุธขึ้นต่อสู้กันเองอีกต่อไป ดังปรากฏว่า หลังการประกาศใช้นโยบายนี้ไม่นาน แผ่นดินที่เคยลุกเป็นไฟ ก็ค่อยสงบเย็นลงเป็นลำดับ จนสามารถยุติสถานการณ์ปฏิวัติได้ในที่สุด

ด้านการบริหารปกครอง พลเอก เปรม ก็สามารถนำและพาประชาชนฝ่าคลื่นลมจนผ่านพ้นอุปสรรคทั้งมวลมาได้อย่างน่าภาคภูมิใจ โดยเฉพาะในการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ และความเป็นอยู่ของชาวชนบทให้มั่นคง อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศในเวลาต่อมา

จากการรับสนองพระมหากรุณาธิคุณในตำแหน่งสำคัญๆ ทั้งทางการทหาร และการบริหารราชการแผ่นดินที่เป็นผลสำเร็จด้วยดี โดยเฉพาะในการทำหน้าที่นายกรัฐมนตรี รวม ๕ สมัย เป็นเวลาถึง ๔ ปี ๕ เดือนเศษ จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ยกย่องไว้ในฐานะรัฐบุรุษ ตั้งแต่วันที่ ๒๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ เป็นต้นมา เพื่อเป็นเกียรติประวัติและตัวอย่างอันดีงามสืบไป และต่อมายังได้รับความไว้วางพระราชหฤทัยโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็น องคมนตรี และประธานองคมนตรี โดยลำดับ

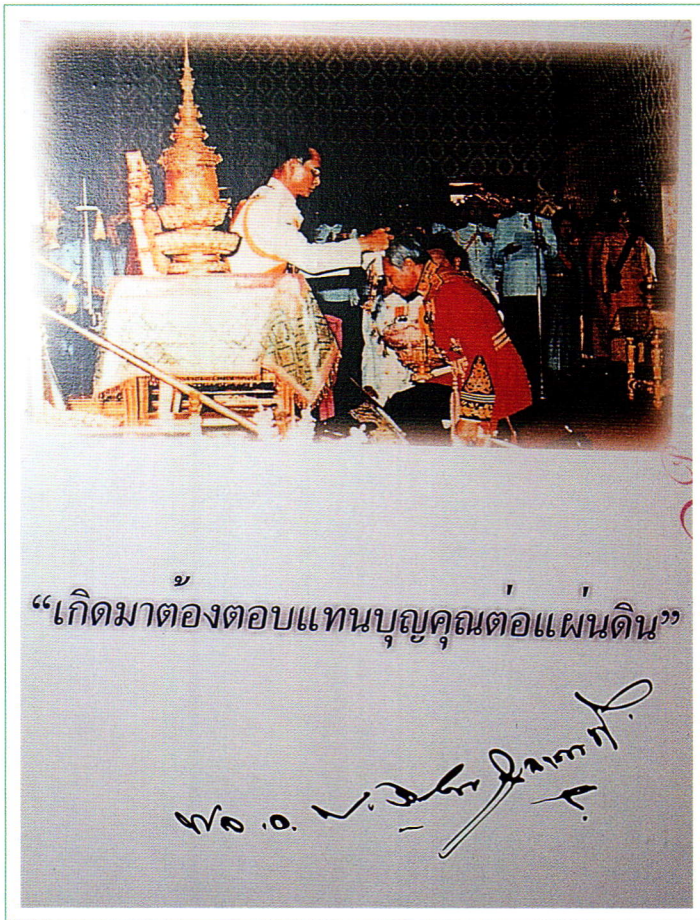

มิใช่เพียงเท่านั้น หากแต่ยังมีเกียรติยศอันยิ่งใหญ่ที่ พลเอก เปรม ได้รับและควรค่าแก่การนำมาบันทึกไว้อย่างยิ่ง นั่นคือ การได้รับพระราชทาน**เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นโบราณมงคลนพรัตน์ราชวราภรณ์** ซึ่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลนี้ ในอดีตพระบรมวงศานุวงศ์ที่เคยได้รับพระราชทานเพียง ๑๐ พระองค์ สำหรับในรัชกาลปัจจุบัน มีพระบรมราชวงศ์ที่ได้รับพระราชทาน ๕ พระองค์ ได้แก่ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ส่วน พลเอก เปรม นับเป็นสามัญชนคนที่ ๔ ที่ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ตระกูลนี้ สามท่านแรกที่ได้รับพระราชทานไปแล้ว ได้แก่ จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายปรีดี พนมยงค์ และจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์

ตั้งแต่เริ่มรับราชการจนถึงปัจจุบัน พลเอก เปรม ได้อุทิศตนเพื่องานของแผ่นดินอย่างแท้จริง ด้วยความตระหนักว่า **“เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน”** โดยชี้ให้เห็นว่า

“เราทุกคนมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดินที่เราอาศัยเกิดมา และเติบโตจนเป็นตัวเราในขณะนี้ ด้วยความสำนึกที่แน่นแฟ้นว่าเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่ต้องทำหลีกเลี่ยงไม่ได้...แม้มิได้บัญญัติ เรื่องการแทนคุณแผ่นดินไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญ แต่ผมใคร่ขอให้เราทำทั้งหลาย โปรดไตร่ตรองดูว่า การตอบแทนบุญคุณต่อผู้คนที่หรือสิ่งที่มีบุญคุณต่อเรา เช่น พ่อแม่ ครู สถาบัน และองค์กรต่างๆ ฯลฯ เป็นวัฒนธรรมไทยที่เราพิทักษ์และสืบสานกันมาตั้งแต่สมัย ปู่ ย่า ตา ยาย จนถึงปัจจุบัน”

และพลเอก เปรม ได้เน้นย้ำเกี่ยวกับการปฏิบัติในส่วนของตนเองไว้ด้วยว่า

“สำหรับตัวผม นั้น ยึดมั่นอยู่เสมอและตลอดไปว่า การตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน นั้นสำคัญและยิ่งใหญ่กว่ามากนัก ไม่อาจนำมาเปรียบเทียบกันได้ หลายท่านได้ทำสิ่งต่างๆ ให้แก่ชาติบ้านเมือง โดยไม่รู้ว่สิ่งที่ท่านทำไปนั้น เป็นการตอบแทนบุญคุณแผ่นดินที่น่าภูมิใจ และน่าจดจำอย่างยิ่ง”

ตลอดจนได้ให้นิยามการตอบแทนบุญคุณแผ่นดินไว้ว่า หมายถึง

“การประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี เป็นสถาบันที่ดี เป็นองค์กรที่ดี เป็นตัวอย่างที่ดี มุ่งกระทำความดี เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน”

อีกประเด็นที่น่าสนใจอย่างมาก เพราะแสดงให้เห็นถึงจิตใจที่กล้าหาญ เข้มแข็ง ในอันที่จะชี้ให้สังคมกล้ากระทำในสิ่งที่ถูกต้อง โดยการเชิญชวนผู้คน

ทั้งหลายให้ตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน ด้วยการยกย่องคนดี แทนการยกย่องคนมีเงิน มีอำนาจ แต่เป็นคนไม่ดี ทั้งให้เลิกกราบไหว้ เลิกคบค้า เลิกเกรงกลัวอิทธิพลใดๆ ทั้งสิ้น ด้วยวิธีการเช่นนี้จะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมคนดี ให้มีกำลังใจ ในการทำความดีให้เป็นตัวอย่างแก่คนในรุ่นลูก รุ่นหลานต่อไป

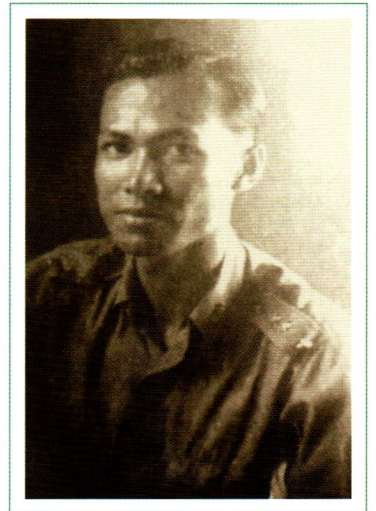
ด้วยความที่เป็นผู้มีจิตใจงดงาม มีความกตัญญูต่อแผ่นดินที่ให้เกิดและให้ที่อยู่อาศัย พลเอก เปรม จึงให้ความสนใจต่อปัญหาอันนำความเดือดร้อน ความเสื่อมเสีย มาสู่ส่วนรวม ทั้งได้ช่วยแก้ปัญหาของชาติตามแนวพระราชดำริตลอดมาอย่างแน่วแน่ มั่นคง และต่อเนื่อง สมควรแล้วที่บุคคลทุกอาชีพ ทุกหมู่เหล่า ให้ความเคารพรัก นับถือ และศรัทธา ในความกล้าหาญเด็ดเดี่ยว ความเสียสละ เพื่อประเทศชาติของ พลเอก เปรม คนดีของแผ่นดิน ที่ยังมั่นคงต่อการประพฤติปฏิบัติตนในแนวทางที่งดงาม และยึดความถูกต้องเป็นสำคัญ โดยมีหัวใจต่ออำนาจใดๆ ทั้งสิ้น มาจนถึงทุกวันนี้

เมื่อก้าวสู่ชีวิตทหาร

ไม่มีใครได้รับในสิ่งที่ได้ตั้งความหวังไว้เสมอไป พลเอก เปรม ก็เช่นเดียวกัน ในวัยเด็กนั้น สุภาพบุรุษผู้นี้ เคยวาดหวังไว้ว่าจะเป็นหมอทั้งๆ ที่ไม่เข้าใจว่าเป็นอย่างไร รู้แต่ว่าในสมัยนั้นเวลาต้องการคนรักษาก็หาคนมารักษายาก

“...ตอนเด็กๆ พวกเราป่วย ก็ได้นักรบที่ได้รับการฝึกอบรมมาบ้างช่วยดูแล เรา ผมจึงตั้งใจไว้ว่าจะเรียนหมอ แต่ก็ไม่สามารถที่จะเรียนได้ เพราะในสมัยผม การเรียนหมอแพงเหลือเกิน แพงมาก ผมคิดว่าแพงที่สุดในสาขาวิชาที่เรียนกัน เราไม่มีเงินมากพอที่จะเรียน...”

สิ่งหนึ่งที่ต้องยอมรับว่าเป็นความโชคร้ายอันเนื่องมาจากการอบรมของพ่อแม่ ในวัยเยาว์ คือการเป็นคนมีเหตุผล ประกอบกับได้รับรู้มาตลอดเวลาว่าพ่อบึ้ง มีความมั่นคงในปณิธานที่จะสร้างอนาคตให้ลูก ดังนั้น แม้จะไม่ได้เรียนแพทย์ตามความใฝ่ฝัน ก็มีใครรับเข้าให้พ่อแม่ต้องเป็นกังวล ทั้งพร้อมยอมรับสภาพที่เป็นจริงของชีวิต และเมื่อผ่านวัยเด็กมาแล้วจึงเข้าใจตัวเองว่าเจตนาโดยแท้ที่จะเป็น “หมอ” นั้น

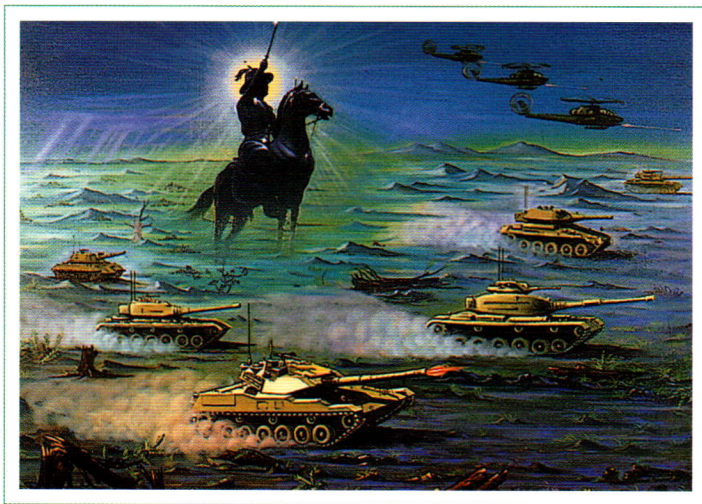
เกิดจากความต้องการจะช่วยเหลือผู้อื่น ความเสียใจจึงมีไม่มากมายนัก ทั้งเมื่อมา
ประจักษ์ในภายหลังว่าเป็นทหารก็ช่วยคนได้เช่นเดียวกัน ก็รู้สึกเป็นสุข

เส้นทางชีวิตหลังจากจบชั้นมัธยมปีที่ ๘ จึงก้าวสู่โรงเรียนนายร้อย หลักสูตร
โรงเรียนเทคนิคทหารบก ตามคำแนะนำของเพื่อน

**“ในสมัยนั้นผมไม่รู้จักว่าโรงเรียนนายร้อยอยู่ที่ไหน เพื่อน (บุญเกิด ประกาศิริ)
ต้องพาผมไป ผมเองก็ไม่ค่อยได้สนใจมาก่อนว่านักเรียนนายร้อยเป็นอย่างไร เมื่อไป
สอบก็สอบได้ ก็ได้เข้าเรียนที่โรงเรียนนายร้อยด้วยกันทั้งสองคน ...”**

การเข้ามาศึกษาอยู่ในสถาบันทหารส่งผลให้ชีวิตเปลี่ยนไปจากเดิม เนื่องจาก
ต้องเข้ามาอยู่ในกรอบของระเบียบวินัย และต้องใช้ชีวิตอยู่ประจำในโรงเรียนเป็นเวลา
หลายปี ประกอบกับต้องเรียนอย่างหนัก กระนั้นนักเรียนเทคนิคเปรม ก็ได้รู้สึกหนักใจ
ทั้งยังคิดว่าจะเรียนให้สำเร็จ เพื่อออกไปเป็นนายทหาร จากนั้นจะทำหน้าที่ให้สมกับที่
ได้เรียนมา โดยระหว่างที่รับการศึกษาอยู่นั้น ตั้งใจจะเป็นทหารปืนใหญ่ เพราะ

**“...จอมพล ป. ท่านเป็นทหารปืนใหญ่ ใครๆ ก็อยากเป็นอย่างจอมพล ป.
กันทั้งนั้น ...”** และเลือกได้แล้วด้วย แต่ราวกับชะตาชีวิตถูกกำหนดไว้แล้วว่าจะต้อง
เป็นผู้ไปพัฒนากิจการทหารม้า จึงเกิดมีเหตุ...

**“พอดีเกิดสงคราม ทุกอย่างจึงเปลี่ยนไปหมด
ผมจึงเลือกเป็นเหล่าทหารม้า”** ทหารม้านั้น ถือเอา
วันที่ ๔ มกราคม เป็นวันทหารม้าเพราะเป็นวันที่
สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ขณะมีบรรดาศักดิ์เป็น
พระยาวชิรปราการ สามารถนำกำลังทหาร ๕๐๐ นาย
ฝ่าทัพข้าศึกที่ล้อมกรุงศรีอยุธยาในช่วงเสียกรุง
เป็นครั้งที่ ๒ ออกไปได้ สงครามที่เป็นเหตุให้นักเรียน
เทคนิคเปรม ต้องหันไปเลือกเหล่าทหารม้าแทนเหล่า
ทหารปืนใหญ่ที่กล่าวถึงในที่นี้หมายถึง สงครามอินโดจีน
ซึ่งเป็นสงครามระหว่างไทยกับฝรั่งเศส เวลานั้น
ประจวบกับเป็นช่วงที่สงครามโลกครั้งที่ ๒ กำลัง

ดำเนินอยู่ในประเทศทางยุโรป และปรากฏว่าฝรั่งเศสเพลี่ยงพล้ำในการทำสงครามกับ
เยอรมนี จึงขอทำสัญญายุติการรบกับไทย เพื่อมิให้ตนเองต้องเผชิญศึกสองด้าน ไทย
ยินดีรับทำสัญญา โดยยื่นข้อเสนอแลกเปลี่ยน เพื่อให้ฝรั่งเศสคืนดินแดนที่ยึดไปตั้งแต่
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กลับมาเป็นของไทยตามเดิม ข้อเสนอ
ทั้ง ๓ ข้อ มีดังนี้

๑. ขอใช้ร่องน้ำลึกเป็นเส้นกันเขตแดนไทยกับอินโดจีนของฝรั่งเศสตามแบบแผนสากล

๒. ขอดินแดนฝั่งขวาแม่น้ำโขง ฝั่งตรงข้ามหลวงพระบาง และปากเซคืนไทย

๓. กรณีฝรั่งเศส ไม่ได้ปกครองแหลมอินโดจีนแล้ว ขอให้คืนลาวและกัมพูชาแก่ไทย

คำตอบจากฝรั่งเศสเป็นไปในเชิงปฏิเสธ ดังนั้น เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๓ จอมพล ป. พิบูลสงคราม จึงได้ประกาศทางวิทยุกระจายเสียง แสดงเจตนาของไทยที่ต้องการให้เหตุการณ์ทุกอย่างเป็นไปโดยสันติวิธี และขอให้ฝรั่งเศสรับข้อเสนอมือเพื่อให้ฝ่ายไทยมีโอกาสเจรจาปรับปรุงเส้นเขตแดนให้เป็นไปตามธรรมชาติและด้วยความยุติธรรม แต่ไม่เป็นผล อีกทั้งทหารฝรั่งเศสยังล้ำเขตแดนเข้ามาทางตำบลโคกสูง อำเภอรัษฎาประเทศ ทหารไทยจึงจับตัวไว้เป็นเชลย ต่อมาในวันสิ้นเดือนกรกฎาคม รัฐบาลได้ส่งเตรียมพลทั้งทางบก ทางเรือ และทางอากาศ พร้อมกับส่งทหารบกบางส่วนไปประชิดชายแดน

ประสบการณ์ในสนามรบที่สมรภูมิบอยเบต และสมรภูมิเชียงตุง

รัฐบาลสั่งให้จัดตั้งกองทัพนันทนขึ้น เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๓ ประกอบด้วย

- กองพลบูรพา มี พลเอก มังกร พรหมโยธี เป็นแม่ทัพ
- กองทัพอีสาน มี พลเอก หลวงเกรียงศักดิ์พิชิต เป็นแม่ทัพ
- กองทัพสนามอิสระ มี พันเอก หลวงหาญสงคราม เป็นแม่ทัพบัญชาการกองพล อยู่ลำปาง

ด้านกองทัพอากาศและกองทัพอากาศ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งพลเรือตรี หลวงสินธุสงคราม (สินธุ กมลนาวัน) เป็นแม่ทัพเรือ และนาวาเอก หลวงอริกเทวราช (เชียม โกมลพิศร์) เป็นแม่ทัพอากาศ ด้านตำรวจมี หลวงอดุลเดชจรัส เป็นผู้บังคับบัญชา

กองทัพอากาศได้เริ่มทิ้งระเบิดที่จังหวัดนครพนม เมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๘๗ โดยฝ่ายไทยได้ทำการตอบโต้เป็นสามารภ ซึ่งในการสู้

รบทางอากาศช่วงแรกนั้น กองทัพอากาศต้องสูญเสีย พันตรี สานิต นวลมณี ไประหว่างการสู้รบ สภาพการสู้รบในช่วงต่อมาจึงรุนแรงขึ้นเป็นลำดับ จนแม้แต่นักเรียนทหารจากโรงเรียนนายร้อยทหารบก และโรงเรียนเทคนิคทหารบก ก็ต้องเข้ารับตำแหน่งต่างๆ เพื่อช่วยเหลือราชการทหารในช่วงสงครามครั้งนั้น รวมไปถึงนักเรียนนายร้อยเทคนิค รุ่นที่ ๕ ที่ทางราชการจำเป็นต้องให้สำเร็จการศึกษา ก่อนจบหลักสูตรที่กำหนดไว้ ๕ ปี เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้บังคับหมวดในสนามรบจริงๆ มิใช่เป็นเพียงในการฝึกปฏิบัติภาคสนามเท่านั้น

เมื่อเป็นสนามรบจริง การสูญเสียย่อมเกิดขึ้นได้จริงเช่นเดียวกัน ดังนั้น หากมิใช่เป็นผู้ที่มีจิตใจกล้าหาญเยี่ยงทหารที่ยึดถือหน้าที่ด้วยการสละชีวิตเพื่อชาติแล้ว คงยากที่จะเดินเข้าสู่สนามรบอย่างอาจหาญได้ สำหรับนักเรียนเทคนิคแล้ว ช่วงชีวิตที่อยู่ในสถาบันการศึกษาทางทหารนั้น จัดเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดของการปลูกฝังให้เกิดสำนึกดังกล่าว

ในการเข้าสู่สนามรบครั้งแรก นักเรียนเทคนิคเปรม ได้ดำรงตำแหน่งผู้หมวดประจำกองรถรบ โดยเข้าประจำทำการรบอยู่ที่ปอยเปต ตั้งแต่วันที่ ๓ มกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๔ หลังการปฏิบัติงานอยู่ในสนามรบ ๑๗ วัน จึงได้รับการแต่งตั้งเป็นว่าที่ร้อยตรี โดยไม่มีโอกาสได้รับพระราชทานกระบี่ หรือติดดาวเหมือนนายทหารยุคต่อๆ มา เพราะ...

“ผมไปติดดาวอยู่ที่ปอยเปตในเขมร ผมไปติดดาวอยู่ต่างประเทศ ...วิธีรับกระบี่ของเราก็คือว่ากระบี่ก็ไม่มี พอกลับไปที่หมวด หมวดก็อยู่ในสนาม อยู่ในป่าจากกองร้อยซึ่งผมยังจำชื่อได้ ชื่อจำบรรจง เอากระบี่มาโยนโครม แล้วบอกว่า หมวดเอาไปคนละเล่ม ตอนนั้นผมอยู่กัน ๓ คน คนหนึ่งก็คือ พลเอก สมศักดิ์ ปัญญมานนท์ นี่เอง พวกเราก็หยิบกันคนละเล่ม จึงนับว่าเป็นการออกเป็นนายทหารที่พิสดารก็ว่าได้ เรียกว่าเป็นการรับกระบี่ ‘แบบสนาม...’ ”

จากวาระนั้นเป็นต้นมา ชีวิตและวิญญาณของสุภาพบุรุษที่ชื่อ “เปรม ติณสูลานนท์” ก็เป็นของประเทศชาติ ด้วยสำนึกของทหารอาชีพ และยังคงเป็นเช่นนั้นอย่างมั่นคงมาจนถึงทุกวันนี้ ดูช่างไม่แตกต่างไปจากรองอำมาตย์โท หลวงวิจิตรถนอม (บั้ง ติณสูลานนท์) ผู้เป็นบิดา ที่เสียสละทุ่มเทและใช้เวลากับงานของทางราชการโดยมิเห็นแก่ความเหนื่อยยาก จนแทบจะไม่มีเวลาให้แก่ตัวเองไม่ว่าจะเป็นในวันราชการหรือวันหยุด ประกอบกับความโอบอ้อม

อารีกับคนทั่วไปเป็นกันเอง ซึ่งท่านได้ซึมซับและยึดถือเป็นแบบอย่างมาโดยตลอด ส่งผลให้ท่านปฏิบัติตนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเมื่อเป็นผู้ใหญ่ที่ต้องรับผิดชอบตนเอง รับผิดชอบต่อผู้ใต้บังคับบัญชา นับตั้งแต่วันที่เริ่มออกปฏิบัติภารกิจในฐานะนายทหารในสนามรบจริง ซึ่งภาพต่างๆ ยังประทับอยู่ในความทรงจำ

“...ที่แปลกที่สุดก็คือว่า เรานึกว่าทหารทั่วๆ ไป จะมีระเบียบวินัยเหมือนกับนักเรียนนายร้อย แต่ที่จริงทหารกองหนุนเหล่านี้อายุมากกว่าผมทุกคน ผมจบการศึกษาตอนนั้นอายุ แค่ ๒๑ ปี ส่วนทหารกองหนุนก็ราวๆ ๒๕ - ๒๖ ปี ตัวโตๆ น่ากลัวมาก บางคนเข้ามาก็เมาแล้ว เราก็ไม่ค่อยได้เคยปกครองคนมา ก็รู้สึกเหมือนว่า มันจะไหวหรือ แต่พวกเขาก็ดี ให้ความร่วมมือดี แล้วก็อยู่กันได้...ทุกคนอยู่ในวินัย อยู่ในระเบียบ ทุกคนเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา ไม่ว่าผู้บังคับบัญชาจะสั่งอะไรเขาต้องทำทั้งนั้น เป็นทหารที่ผมประทับใจมาก เป็นทหารที่ไม่มีมือถือนอกหลันอกทางเลย บอกให้ทำอะไรก็ทำ ห้ามไม่ให้ทำอะไร ก็ไม่ทำ และรักผู้บังคับบัญชาจริงๆ ทั้งๆ ที่ระบบต่างๆ ในสมัยที่ผมเป็นผู้หมวดก็ทารุณพอสมควร แต่เขาไม่มีปฏิกริยาอะไรเลย คงนึกว่าตัวได้กระทำความผิดนั่นเอง ที่จะมาชิงชัง หรือโต้เถียง หรือแสดงกิริยาขัดขืนไม่มีเลย ไม่ทราบว่าเป็นเพราะอะไร แต่ผมรู้สึกว่าเขาดีจริงๆ”

เวลาประมาณ ๓ เดือน นับจากเดือนมกราคม ถึงเดือนเมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๔ กับงานราชการ สนามที่ปอยเปต ในสงครามอินโดจีน ร้อยตรี เปรม ได้รับประสบการณ์ชีวิต และได้เรียนรู้เพิ่มเติมจากเหตุการณ์จริงอีกมากมาย โดยเฉพาะความพร้อมเพรียงของคนไทย

“...ความพร้อมเพรียงของคนไทยทั้งชาติ ในการเรียกร้องดินแดนคืน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ซึ่งหาได้ยากมาก ทุกคนพร้อมใจกัน ซึ่งผมคิดว่าไม่มีที่ไหนที่หาได้อย่างนั้น...” ซึ่งก่อให้เกิดแนวคิดที่พัฒนามาสู่การจัดตั้งกรมกิจการพลเรือนทหารบกเมื่อได้ก้าวขึ้นเป็นผู้บังคับบัญชาระดับสูงในเวลาต่อมา เพราะในเวลานั้น “...เรายังไม่มีระบบกิจการพลเรือนที่กว้างขวางอย่างทุกวันนี้ แต่ความร่วมมือที่เราได้รับจากฝ่ายพลเรือน หรือทางพี่น้องประชาชนนั้นมากมายเหลือเกินจนทำให้พวกเราได้รับการสนับสนุนทางเรื่องของสิ่งอุปกรณ์ต่างๆ มาก โดยเฉพาะ สป. ๑ (เสบียงอาหาร) คนบริจาคกันเต็มไปหมด...”

๖ เดือนต่อมา คือเมื่อปลายเดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๔๘๕ ร้อยตรี เปรม ได้รับคำสั่งให้กลับสู่สนามรบอีกครั้งหนึ่ง ณ สมรภูมิเชียงตุง ซึ่งอยู่ตอนเหนือสุดของ

ประเทศไทย เลยเข้าไปในดินแดนพม่า ในสงครามมหาเอเชียบูรพา โดยรับตำแหน่งเป็น **ผู้บังคับหมวดกองหนุนในกองทัพบายัพ ที่ พลโท จรูญ รัตนกุลเสรีเรงฤทธิ์** เป็นแม่ทัพ ต่อมาหน่วยได้รับการปรับขึ้นเป็นกองหนุนของกองพลทหารราบ ทำหน้าที่ระวังป้องกันทางปีก คราวนี้อยู่ในสมรภูมิตั้งแต่ ๔ ปี โดยได้รับพระราชทานยศ ร้อยโท และร้อยเอก ในขณะที่ปฏิบัติราชการสนาม สำหรับความรู้สึกที่มีในขณะนั้น คือ

“...ทหาร...อยู่กันนานเสียจนเหมือนพ่อเหมือนลูก ช่วยเหลือกันทุกอย่างเท่าที่ช่วยกันได้ ใครมีก็แบ่งกันไม่เคยคิดว่าอะไรเป็นสมบัติของใคร ทุกคนมาอยู่ที่ผู้หมวดหมด หมวดว่าอย่างไรก็ว่าตามนั้น ไม่มีปัญหาในการบังคับบัญชา ทุกคนพร้อมใจกันหมด อุดกอดด้วยกัน ไม่ได้กินก็ไม่ได้กินด้วยกัน มีหลายคราวที่เราอดข้าวด้วยกัน แต่ทุกคนก็ยอม...”

นับว่า สงครามมหาเอเชียบูรพา ได้สร้างความแข็งแกร่งให้ ร้อยเอก เปรม มากยิ่งขึ้น

“ทุกคนรู้สึกว่าจะแกร่งขึ้น มั่นใจมากขึ้นว่า ความยากลำบากนี้ เป็นสิ่งที่ต้องยอมรับกัน และทุกคนก็ไม่ค่อยจะคิดว่าความลำบากจะเป็นปัญหา เพราะรู้ว่ามันจะต้องลำบาก”

จากความลำบากร่วมกันนี้เองที่ได้สร้างความผูกพัน ความห่วงใยต่อกันจนยากที่จะลืมภาพเหล่านั้นได้ ทั้งยังเป็นแรงบันดาลใจที่ทำให้ร้อยเอก เปรม ต้องการดูแลพวกเขาอย่างดีที่สุด เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการสู้รบ เป็นเหตุให้ตลอดเวลา ๔ ปีในสมรภูมิ ร้อยเอก เปรม ได้กลับไปเยี่ยมบ้านที่สงขลาเพียงครั้งเดียว นับเป็นความเสียสละของผู้ที่อยู่ในฐานะผู้นำอย่างแท้จริง ร้อยเอก เปรม ได้เดินทางกลับสู่มาตุภูมิเมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ และสงครามมหาเอเชียบูรพายุติลงโดยญี่ปุ่นเป็นฝ่ายประกาศยอมแพ้สงคราม เมื่อวันที่ ๑๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๘ หลังจากถูกสหรัฐอเมริกาบดขยี้ไปตั้งลง ณ เมืองฮิโรชิมา และนางาซากิ ซึ่งยังความสูญเสียอย่างมากมายมหาศาล จนเกินที่จะประเมินความเสียหายอย่างใหญ่หลวงได้

ประสบการณ์ตรงที่ได้รับในสนามรบทั้งสองครั้ง ทำให้ ร้อยเอก เปรม ได้เรียนรู้ถึงขีดความสามารถและขีดจำกัดของทหารม้าได้เป็นอย่างดี ส่งผลให้ในเวลาต่อมาเมื่อมีโอกาสได้บังคับบัญชาเหล่าทหารม้าในฐานะผู้นำสูงสุดของเหล่า ทหารม้าจึงได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมกับการกิจ

การอุทิศตนพัฒนาเหล่าทหารม้า เพื่อสร้างทหารกล้าที่มีคุณธรรม

ร้อยเอก เปรม ได้นำประสบการณ์จากสมรภูมิมารประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยปกติ จนได้รับความเจริญก้าวหน้าในราชการทหารมาเป็นลำดับ กล่าวคือ ในช่วงที่ทำหน้าที่เป็นผู้บังคับกองร้อย ก็ได้ทำหน้าที่ผู้บังคับกองร้อยอย่างดีที่สุด ด้วยความเสียสละ มานะ อดทน จริงใจ และจริงจังต่อภารกิจในความรับผิดชอบ ครั้นเป็นผู้บังคับกองพันก็ได้ชื่อว่าเป็นผู้บังคับกองพันที่ดีที่สุด ได้ทำงานที่ใจรักและรู้สึก

**“...เป็นผู้บังคับกองพันี่สนุก ทำอะไรของตัวได้
ได้ใช้ความสามารถของตัวมาก เป็นระดับที่น่าสนใจ...”**

การที่ได้ใช้ชีวิตผูกพันกับเหล่าทหารม้า จนมีความเข้าใจลักษณะนิสัยของนายทหารในเหล่าและเรียนรู้ถึงความต้องการอันแท้จริงของเหล่า มีส่วนช่วยให้ได้รับความเจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับ จนได้รับการพิจารณาให้ขึ้นดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการ โรงเรียนทหารม้า ศูนย์การทหารม้า เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๐๖ และได้ดำรงตำแหน่งรองผู้บัญชาการศูนย์การทหารม้า และรองผู้บังคับการจังหวัดทหารบกสระบุรี เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ของปีเดียวกัน

พันเอก เปรม ได้บริหารงานตามนโยบายหน่วยและสนองตอบต่อนโยบายผู้บังคับบัญชาเป็นอย่างดี ส่งผลให้ทุกภารกิจดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย จากความมุ่งมั่นในการปฏิบัติราชการอย่างไม่ย่อท้อ และมีผลการปฏิบัติงานเป็นที่น่าพอใจ จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ทรงยศ “พลตรี” ในตำแหน่งผู้บัญชาการศูนย์การทหารม้า และผู้บังคับการจังหวัดทหารบกสระบุรี เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๐๘ ขณะอายุ ๔๔ ปี

นับเป็นการก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งผู้นำสูงสุดของเหล่าทหารม้าอย่างสง่างาม และด้วยความกล้าหาญที่จะทำการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งที่ดีกว่า พลตรี เปรม มิใช่เพียงได้ริเริ่มแบบฉบับของการวางตน ในการทำงานของทหารม้าเท่านั้น หากแต่ ยังได้ริเริ่มใน

การเป็นตัวอย่างของความซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา ไม่เคยแม้แต่จะนำเวลาราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ทั้งยังได้อุทิศเวลาเกือบทั้งหมดของตนเองเพื่อยังประโยชน์แก่ทางราชการอย่างเต็มที่ด้วย และทุกๆ ที่ชอบก็พากอล์ฟอย่างมาก ก็ยังเสียสละที่จะไม่ทำอะไรในทางที่เห็นเป็นการไม่สมควร เพื่อเป็นตัวอย่างให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเห็นว่างานเป็นภาระที่สำคัญกว่ากีฬากอล์ฟ ซึ่งจะเล่นเมื่อไรก็ได้โดยไม่ต้องไปเบียดบังเวลาของทางราชการ นอกจากนั้น ยังได้เปลี่ยนวิธีการทำงานใหม่ ให้มาทำงานกันแต่เช้าและเลิกหลังเวลางาน และด้วยความภาคภูมิใจในความเป็นทหารม้า พลตรี เปรม ได้พยายามปลูกสำนึกของเหล่าทหารม้า ให้หยิ่งในเกียรติและผยองในเหล่า จนทหารม้าที่ซบเซาไประยะหนึ่ง กลับมารุ่งเรืองอีกครั้ง ด้วยจิตวิญญาณอันหาญกล้าที่พร้อมจะเป็นทหารที่ดี มีคุณธรรม เสียสละ ทหารม้าในยุคนี้จึงดูสง่า สวยงาม และมีเกียรติด้านการตรวจเยี่ยมหน่วยทหารม้า พลตรี เปรม ก็ได้ปฏิบัติเป็นประจำ แม้ในท้องที่ที่ไม่ค่อยมีใครไปถึง โดยไปแนะนำวิธีการทำงาน ซึ่งหน่วยต่างๆ ยังคงยึดถือปฏิบัติกันอยู่จนถึงขณะนี้

ด้านการพัฒนาปรับปรุงหน่วย ก็ได้ดำเนินการอย่างเห็นได้ชัด นับตั้งแต่การจัดสร้างอาคารกองบัญชาการศูนย์การทหารม้าขึ้นใหม่ แทนอาคารเดิมที่มีอายุไม่ต่ำกว่า ๔๐ ปี อีกทั้งได้ทำการซ่อมแซมอาคารที่พัก ปรับปรุงไฟฟ้าจากระบบ ๑๑๐ โวลต์ เป็น ๒๒๐ โวลต์ จัดให้ข้าราชการในศูนย์การทหารม้ามีน้ำประปาใช้อย่างเพียงพอ ที่สำคัญคือ ได้จัดสร้างบ้านพักเพิ่มเติม และเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ในด้านการศึกษา ก็กล้าที่จะตัดสินใจให้ปรับปรุงหลักสูตรต่างๆ พร้อมกันไปกับการพัฒนาหลักนิยม ตำรา

และวิทยาการของเหล่าโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ทันเหตุการณ์และทันสมัยอยู่เสมอโครงการทดลองที่สำคัญในขณะนั้นโครงการหนึ่งที่ไม่ควรละเว้นการกล่าวถึง คือ “การฝึกหน่วยทหารขนาดเล็ก (ทหารม้า) ปฏิบัติการอิสระ” โดยไม่ต้องส่งกำลังบำรุงเพิ่มเติม ๓ - ๕ วัน มีกองพลทหารม้าเป็นหน่วยสนับสนุน ลูกมือและอาวุธยุทโธปกรณ์

พลตรี เปรม ได้ให้ความเอาใจใส่ต่องานในหน้าที่อย่างชนิดที่เรียกว่าทุ่มเทด้วยชีวิต โดยเฉพาะในด้านการบังคับบัญชานั้น ได้ดำเนินการทุกอย่างด้วย

ความรักความเอาใจใส่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และเป็นไปอย่างทั่วถึง ทั้งได้ให้การดูแลไปถึงครอบครัวของทหารทุกคน รวมไปถึงการอบรมกำลังพลให้เอาใจใส่ต่อครอบครัว และเมื่อมีปัญหาใดก็จะเรียกมาไต่ถามตักเตือนด้วยความหวังดี กล่าวได้ว่าสามารถให้คำ

แนะนำและเป็นที่พึ่งที่ดีของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ตลอดเวลา ทหารม้าจึงเคารพรักท่าน มิใช่เพียงในฐานะ “พ่อม้า” กับ “ลูกม้า” ตามประเพณีที่ประเพณีปฏิบัติกันเท่านั้น หากแต่เป็นไปด้วยความรัก ความศรัทธา และนิยมในคุณงามความดีอย่างจริงใจ

พลตรี เปรม ได้พิสูจน์ให้ประจักษ์ทั่วกันว่า ผลงาน คือสิ่งที่พิสูจน์ฝีมือในการทำงาน นอกจากนั้น ยังเป็นผู้มีเมตตา มีน้ำใจโอบอ้อมอารี บรรดาลูกม้า จึงพากันเรียกว่า “ป้า” จนเป็นสรพนามแทนตัวที่ในเวลาต่อมา ได้ใช้เรียกกันทั่วไปโดยเจ้าของสรพนามเองก็ยินดีที่มีผู้ขานเรียกเช่นนั้น แม้ผู้เรียกจะมีได้เป็นทหารม้าก็ตาม

การใช้ชีวิตในฐานะผู้นำสูงสุดของเหล่านั้ ย่อมสามารถเลือกดำเนินชีวิตอย่างไรก็ได้ แต่พลตรี เปรม กลับเลือกที่จะมีชีวิตความเป็นอยู่อย่างธรรมดาๆ แต่ประณีต พอเหมาะพอสมควร รู้จักวางตัว ไม่แข็งเกินไป และไม่อ่อนเกินไป ทุกอย่างอยู่บนพื้นฐานของความสมถะ และเรียบง่าย ซึ่งอุปนิสัยดังที่กล่าวนี้ กล่าวได้ชัดเจนว่าได้รับการสั่งสมมาตั้งแต่เยาว์แล้ว และค่อยๆ เพิ่มพูนขึ้นตามช่วงวัย พจนวเข้ากับประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมา

การใช้นโยบาย “การเมืองนำการทหาร” ในการแก้ปัญหาของชาติ

บนฐานความคิดของทหาร “ความมั่นคงของชาติ” มีความสำคัญเหนือสิ่งอื่นใด เพราะถ้าประเทศขาดความมั่นคง มิใช่เพียงจะส่งผลกระทบต่อ การดำรงรักษาเอกราชอธิปไตยของชาติไว้เท่านั้น หากแต่ยังเป็นเหตุให้พัฒนาการในด้านต่างๆ ต้องชะงักงันด้วย ดังจะเห็นได้ว่าสถานการณ์บ้านเมืองในช่วงเวลาที่พลตรี เปรม รับราชการอยู่ที่ศูนย์การทหารม้า นั้น การเมืองภายในกำลังเดินเข้าสู่ภาวะวิกฤตเป็นลำดับ เนื่องจากมีการวิเคราะห์ว่ารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ ที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๑๑ เพิ่มอำนาจให้แก่ฝ่ายบริหารที่มีจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรีอยู่ในขณะนั้น

นอกจากปัญหาทางการเมืองดังกล่าวแล้ว ด้านภายนอกประเทศก็ถูกรบกวนจากสถานการณ์ภายในประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ว่าจะเป็นเวียดนาม ลาว หรือกัมพูชา ที่กำลังถูกฝ่ายคอมมิวนิสต์เข้ายึดครอง ทำให้มีการสู้รบตามแนวชายแดนไทยอยู่ตลอดเวลา และระหว่าง การสู้รบก็มีอยู่บ่อยครั้งที่กองกำลังไม่ทราบฝ่ายล่องล้ำเข้ามาในเขตไทย จนเป็นที่วิตกกังวลว่าประเทศไทยอาจจะต้องตกอยู่ภายใต้การปกครองของระบอบคอมมิวนิสต์

เช่นเดียวกับประเทศเพื่อนบ้าน**ตามทฤษฎี “โดมิโน”** เพราะปัญหาการก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในประเทศได้ทวีความรุนแรงตามสถานการณ์ภายนอกประเทศด้วย อีกทั้งกองกำลังฝ่ายคอมมิวนิสต์ได้เริ่มการต่อสู้ด้วยอาวุธ ตั้งแต่วันที่ ๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๐๘ เป็นต้นมา ติดตามด้วยการบ่อนทำลายในรูปแบบต่างๆ นำไปสู่การปะทะกันระหว่างเจ้าหน้าที่บ้านเมืองกับผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์อย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจ และหวาดระแวงกันเอง อีกทั้งการประท้วง การเดินขบวนก็เกิดขึ้นบ่อยครั้ง จนบางพื้นที่ข้าราชการไม่สามารถเดินทางเข้าไปปฏิบัติราชการได้ตามปกติ ความไม่สงบในบ้านเมืองได้ขยายตัวไปทั่วทุกภูมิภาค ยิ่งปราบปรามก็ยิ่งสูญเสียทั้งชีวิตเจ้าหน้าที่และประชาชน รวมทั้งทรัพย์สินก็เสียหายจนมีอาจประเมินค่าของความสูญเสียให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงได้

ทางด้าน**รัฐสภา**ก็ประสบปัญหาด้านการบริหารบ้านเมืองเพิ่มขึ้นทุกขณะ จอมพล ถนอม ต้องบริหารบ้านเมืองท่ามกลางความไม่พอใจของประชาชนส่วนหนึ่ง ที่ออกมาต่อต้านเพื่อเรียกร้องให้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับใหม่ ประกอบกับได้มีการขอต่ออายุราชการจอมพล ถนอม ออกไปอีก ๑ ปี การต่อต้านของกลุ่มพลังนอกสภาจึงรุนแรงหนักขึ้น ยิ่งเมื่อรัฐบาลแก้ปัญหาด้วยการส่งกำลังทหารออกไปแก้ไขเหตุการณ์ ส่งผลให้สถานการณ์ที่ดำเนินอยู่กลับเลวร้ายถึงขั้นจลาจล เกิดเป็น**“วันมหาวิปโยค”** ขึ้นเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖ เป็นเหตุให้จอมพล ถนอม ต้องถวายบังคมลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและเดินทางไปต่างประเทศ พร้อมกับจอมพล ประภาส จารุเสถียร และพันเอก ณรงค์ กิตติขจร เพื่อยุติสถานการณ์ต่างๆ ท่ามกลางวิกฤตทางการเมือง ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง พลตรี

เปรม ขึ้นดำรงตำแหน่งรองแม่ทัพภาคที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖ โดยมีพื้นที่รับผิดชอบอยู่ในบริเวณที่ทางราชการได้ประกาศเป็นเขตแทรกซึมของพรรคคอมมิวนิสต์ ตามพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๕

การต้อนรับที่ผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในพื้นที่มอบให้พลตรี เปรม คือ....

“...ทหารของผมถูกซุ่มโจมตี ดาวยิงทีเดียว ๒๓ คน โลงศพที่สกลนคร แทบไม่พอใส่ ผมเสียใจมาก เป็นสองวันแรกที่ผมไปด้วย แล้วผมก็ไม่รู้จะทำอย่างไร นั่งคิดตรึงตรองไปตรึงตรองมาว่า เอ! ทำอย่างไรรี จึงจะแก้ปัญหาเหล่านี้ได้”

การซุ่มโจมตีมีย่อยเกือบทุกวัน ทหารต้องเสียชีวิตไปคนแล้วคนเล่า ยิ่งชาวบ้าน มีทัศนคติในทางลบมากเพียงใด พลตรี เปรม ก็ทำงานหนักมากขึ้นเพียงนั้น

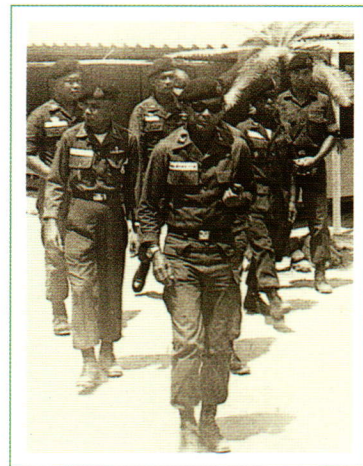
“ตอนที่ผมไปเป็นรองแม่ทัพภาค ๒ ใหม่ๆ ผมก็มอง ผกค. เหมือนกับเป็น ศัตรูของชาติที่ต้องฆ่ากัน แต่ก็โชคดีที่ผมมองลึกไปอีกว่า ทำไมเวลาเราไปเยี่ยมชาวบ้านนี้ เขาถึงวิ่งหนีเรา เราเดินเข้าไปในหมู่บ้าน เขาไม่สนใจเรา ผมเข้าใจว่าเขาเกลียด พวกเรา เขาไม่อยากมาพูดจากับพวกเรา เราก็อึดใจ เอ๊ะ ทำไมถึงไม่มาต้อนรับ”

คณะนายทหารที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของ พลตรี เปรม ต่างทำงานด้วยความ เสียสละ อุตุน เพื่อหาสาเหตุของความเกลียดชังเหล่านั้น จนเริ่มมีชาวบ้านพูดคุย ด้วยบ้าง

“เมื่อเราเริ่มปราบ ผกค. ใหม่ๆ เข้าใจว่าทุกคนไม่รู้จักรว่า ผกค. เป็นอย่างไร และพรรคคอมมิวนิสต์เป็นอย่างไร ทุกคนก็นึกว่าเรื่องเล็กน้อย.....ตอนผมไปเป็นรองแม่ทัพ ขณะนั้น ๔ ปีแล้วยังทำอะไรไม่ได้เลย ผกค. ยิ่งโตขึ้นทุกวัน ถ้าเราปล่อยไว้อย่างนี้ก็ไม่มีวันที่จะปราบได้ ก็นึกไปถึงสาเหตุว่าอะไรคือเหตุสำคัญที่ทำให้เขาเป็น ผกค.”

ในที่สุดก็ได้คำตอบ ... พวกเขາบางคนถูกรังแก ถูกข่มเหง ถูกรีดไถ ต่างๆ นานา ร้อยแปดพันประการ ยิ่งเห็นปัญหา ก็ยิ่งเข้าใจปัญหา คำตอบที่ได้รับจึงมิใช่เพียงรู้ว่าใครเป็น ผกค. และใครมิใช่ ผกค. เท่านั้น หากแต่ยังรู้ด้วยว่า ในความเป็นจริงแล้ว คนภาคอีสานมิได้นิยมลัทธิคอมมิวนิสต์เลย

“...ทำไมถึงไม่ใช่ ดูได้จากเวลาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนิน เขาไม่เคยมาทำอะไรพระองค์

เลย ท่านเสด็จฯ ไปที่ไหน เขาก็ต้อนรับขับสู้ ถวายความจงรักภักดีด้วยความมีน้ำใสใจจริงมาโดยตลอด ถ้าเขาต้องการที่จะเปลี่ยนเป็นคอมมิวนิสต์จริงๆ ก็ต้องทำร้ายพระองค์ท่าน เพราะพระองค์ท่านคือความเปลี่ยนแปลงของคอมมิวนิสต์ แม้แต่ในโซเวียต ในจีน ที่ไหนๆ เขาก็เปลี่ยน เราก็มั่นใจได้ว่าไม่ใช่เรื่องนี้ และในที่สุดเราก็พบว่า คือพวกเรากันเอง คือพวกข้าราชการไปชมแข่งวิ่งแกเขา นั่นคือคำตอบที่เราได้มา”

นอกเหนือจากเงื่อนไขทางจิตใจ ที่ต้องแก้ไขโดยใช้ความเป็นธรรมแล้ว เงื่อนไขสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่ทำให้ลัทธิคอมมิวนิสต์เข้ามาเผยแพร่ในดินแดนอีสานได้ง่าย คือเงื่อนไขทางวัตถุ ซึ่งต้องแก้ไขด้วยการนำความเจริญ การกินดีอยู่ดีเข้าไปให้

จากความมุ่งมั่นในการทำงานเพื่อนำความสงบสุขกลับคืนมาสู่แผ่นดินอีสาน จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ พลตรี เปรม ครองยศ **“พลโท”** ในตำแหน่ง **“แม่ทัพภาคที่ ๒”** เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๗ ความคิดเรื่อง **“การเมืองนำการทหาร”** จึงเริ่มต้นขึ้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนจะขยายผลแห่งความสำเร็จไปทั่วทุกภูมิภาค และนำไปสู่การยุติสถานการณ์สงครามปฏิวัติ

“ในที่สุดก็ออกมาเป็นแนวความคิดที่เรียกกันว่า **“การเมืองนำการทหาร”** นั้นเอง ตอนนั้น คือ ปี พ.ศ. ๒๕๑๔ ตอนที่ผมเริ่มเป็นแม่ทัพใหม่ๆ พลเอก หาญ สีนานนท์ ก็มีส่วนร่วมคิดและหน่วยที่รับนโยบายไปปฏิบัติเป็นหน่วยแรกก็คือ ร. ๒๓ (สมัยนั้นเรียก กรมผสมที่ ๒๓) ซึ่งมีคุณอาทิตย์ (พลเอก อาทิตย์ กำลังเอก) เป็นผู้บังคับการคนที่ควรเอ่ยถึงอีกคนเพราะมีบทบาทในเรื่องนี้มากก็คือคุณเรวัตติ (ขณะนั้นคือ พันเอก เรวัตติ บุญทับ ปัจจุบันคือ พลเอก ณพล บุญทับ)...”

การได้สัมผัสชีวิตแท้ๆ ของชาวบ้านได้ก่อให้เกิดความเข้าใจถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงที่ผ่านมา ทหารทุกคนจึงต้องเสียสละที่ตนเอง ด้วยการอดทนต่อความเข้าใจผิดของชาวบ้าน

“ผมสอนลูกน้องว่า...เขาจะด่าจะว่าอย่างไรก็ต้องอดทน ปล่อยให้เขาระบายออกมาว่า เขามีความน้อยเนื้อต่ำใจอย่างไร เขาถูกรังแกอย่างไร ลูกสาวเขาถูกขูดอย่างไร ลูกชายเขาถูกรังแกใส่ข้อหาอย่างไรบ้าง เราบอกเรื่องนี้ เรารู้ เราจะช่วยกันทำ เราจะปราบ (ข้าราชการของรัฐ) ต่อไปนี้เราจะไม่นิ่งเฉย เขาก็เริ่มเข้าใจ”

พลโท เปรม คำนึงถึงแม้กระทั่งคำที่ใช้เรียกวิธีในการแก้ปัญหาผู้ก่อการร้าย คอมมิวนิสต์

“...เรามีปัญหาเรื่องของผู้ก่อการร้ายที่เราเรียกกันว่า การปราบปราม ผกค. ซึ่งผมไม่ชอบคำนี้เลย ผมก็เลยเรียกใหม่ว่า การปฏิบัติเพื่อทำความเข้าใจกับผู้หลงผิด ไม่ใช่การปฏิบัติเพื่อปราบปราม ผกค. เพราะ ผกค. ก็คือคนไทย พี่น้องเราทั้งนั้น เราไม่จำเป็นต้องไปปราบเขา แล้วเราไม่ต้องการจะปราบเขาด้วย แต่เราต้องการทำความเข้าใจกับเขา เพื่อให้เขาเข้าใจว่าที่เขา กำลังกระทำอยู่นั้นผิด ที่ถูกต้องจะเป็นอย่างไร”

ในการปฏิบัติภารกิจที่กองทัพภาคที่ ๒ นอกจากการได้ใกล้ชิดกับชาวบ้านในพื้นที่แล้ว พลโท เปรม ยังมีโอกาสได้สนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์อย่างใกล้ชิดบ่อยครั้ง ซึ่งยากนักที่จะลืมภาพชีวิตเหล่านั้นจากความทรงจำได้ โดยเฉพาะคราวที่ได้รับเสด็จฯ สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีและสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ที่เสด็จพระราชดำเนินไปประทับ ณ ฐานปฏิบัติการวรรณ บ้านนาม่วง อำเภอดอนตาล ซึ่งเป็นฐานปฏิบัติการทหารของชุดควบคุมที่ ๐๖

การเสด็จพระราชดำเนินของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ครั้งนั้น ยังความปลาบปลื้มแก่พสกนิกร และข้าราชการที่ปฏิบัติงานอยู่ในขณะนั้นอย่างหาที่เปรียบมิได้ เหตุการณ์ครั้งนั้นได้รับการถ่ายทอดความรู้สึกโดยพลเอก เปรม ขณะแสดงปาฐกถาพิเศษ เรื่อง “สมเด็จพระยาของชาวไทย” เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๓๔ ณ ห้องรับรอง ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ใจความบางตอน ดังนี้

“ที่ผมจะพูดต่อไปนี้ เรื่องที่สมเด็จพระยาทรงปฏิบัติ แล้วก็เกี่ยวข้องกับผม โดยตรงทีเดียว ก็คือเรื่องที่ทรงมีน้ำพระทัยใส่ในผู้ที่ปฏิบัติงานเพื่อชาติบ้านเมืองในขณะนั้น ในขณะที่เรามีปัญหาเรื่องของผู้ก่อการร้ายที่เราเรียกกันว่าการปราบปราม ผกค. ซึ่งผมไม่ชอบคำนี้เลย ผมก็เลยเรียกใหม่ว่า การปฏิบัติเพื่อทำความเข้าใจกับผู้หลงผิด ไม่ใช่การปฏิบัติเพื่อปราบปราม ผกค. ผกค. ก็คือคนไทย พี่น้องเราทั้งนั้น เราไม่จำเป็นต้องไปปราบเขา แล้วเราไม่ต้องการจะปราบเขาด้วย แต่เราต้องการทำความเข้าใจกับเขา เพื่อให้เขาเข้าใจว่าเขากระทำอยู่นี้มันผิด ที่ถูกควรจะเป็นอย่างไร”

“ที่ผมนำเรื่องนี้มาเล่าให้ฟัง ก็เพราะว่าทุกท่านที่นั่งอยู่ที่นี้คงจะเคยอยู่ในสนามมาเป็นเวลาหลายๆ ปี ด้วยกันทั้งนั้น ไม่ว่าจะเป็นทหาร ตำรวจ พลเรือน อส. ท่านเสด็จฯ ไปทรงเยี่ยมทุกแห่ง แต่ว่าไม่ให้เข้าไปในที่ที่เราเรียกกันว่าฐานของทหาร โดยเฉพาะของทหารบก หรือทหารเรือ นปช. หรือทหารอากาศ ที่ไปช่วยสนับสนุนการปฏิบัติของทหารบก และทหารเรือ ส่วนตำรวจท่านทรงไปบ่อย เพราะว่าท่านเสด็จไปทรงเยี่ยมโรงเรียนซึ่งรับสั่งให้สร้างขึ้น ก็ขอเล่าให้ฟังว่า เรื่องของการพระราชทานขวัญ และกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน เพื่อชาติบ้านเมือง ดิฉันอยู่ในพระทัยของสมเด็จพระยาตลอดเวลา ท่านทรงรู้สึกเป็นห่วง แล้วก็ทรงซักถามอยู่ตลอดเวลา เรื่องราวเป็นอย่างไรผมเองก็เคยกราบบังคมทูลเล่าให้ฟังตลอดว่ามีปัญหาอย่างไรๆ แต่ทีนี้จะขอเล่าให้ฟังซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผมเมื่อสมัยเป็นแม่ทัพอยู่ที่ภาคอีสาน วันหนึ่งท่านก็รับสั่งว่า

“ฉันอยากจะไปดูสิว่าพวกเธอทำอะไรกันอย่างไร จะให้ฉันไปได้ไหม”

“...ผมเองเป็นแม่ทัพ ตอนนั้นผมก็รับผิดชอบโดยตลอด หมายความว่า เป็นความรับผิดชอบของผมที่จะถวายเป็นไปได้หรือไปไม่ได้ เพราะว่าใน พ.ศ. ที่ท่านเสด็จ

ที่ผมกำลังจะเล่าให้ฟังคือปลาย พ.ศ. ๒๕๑๙ ผกค. ตอนนั้นสถานการณ์ของการก่อการร้ายที่เราเรียกกัน ค่อนข้างลดลงมากพอสมควรแล้ว เพราะใน พ.ศ. ๒๕๒๐ การก่อการร้ายในภาคอีสานก็จบสิ้นลงแล้ว สันติสุขกลับคืนมาแล้ว แต่ว่าเมื่อท่านรับสั่งอย่างนั้น เพราะท่านไม่เคยทอดพระเนตรเห็นว่าพวกเราทำงานกันอย่างไร ท่านถึงรับสั่งถามผมว่า “ฉันจะไปดูได้ไหม” ในที่สุดเราก็บอกว่า ต้องเชิญเสด็จไปเรามีเหตุผลว่า

หนึ่ง ผมมั่นใจว่า พระบารมีของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาก แล้วก็ทุกคนในประเทศของเรารักท่านทั้งนั้น แม้แต่ ผกค. ผมก็คิดว่ารักท่าน ผมถึงมั่นใจว่าคงไม่มีใครที่จะคิดมีดีมีร้ายกับพระองค์ท่านแน่นอน

สองเราปรึกษากันแล้วก็ถึงความเห็นกันว่าถ้าท่านเสด็จไปในฐานะของเรา จะทำให้พวกเราขวัญกำลังใจสูงลิ่ว แล้วเราก็สามารถที่จะให้การถวายความปลอดภัยได้แน่นอน ในที่สุดผมก็กราบบังคมทูลว่าเชิญเสด็จไปได้ เราก็เลือกฐานหนึ่ง ชื่อ “ฐานปฏิบัติการรพพัฒน์” เป็นชื่อของ ร้อยโท วรพัฒน์ (อัมพรพงษ์) ซึ่งเสียชีวิตอยู่ฐานนี้ แล้วก็เป็นที่ค่อนข้างจะอยู่ในท่ามกลางอันตรายพอสมควรทีเดียว เพราะฉะนั้นผมต้องรับตรงๆ ว่าผมค่อนข้างจะปอด แต่อย่างไรก็ได้กราบบังคมทูลไปแล้วว่า จะเชิญเสด็จไปได้ เราก็สร้างที่ประทับกลางฐานเลย สร้างถวายเป็นมณฑปภาคที่ ๒ เดียวนี้ คือ พลตรี ดำรง ทศนคร (ปัจจุบัน ยศพลเอก) เป็นผู้บังคับกองพันอยู่ที่ฐานนั้น เป็นคนสร้าง เดียวนี้ก็ยังอยู่ ฐานนี้ก็ยังมีอยู่ ที่ประทับก็ยังอยู่ เรายังเก็บไว้.....”

“...ผมในฐานะเป็นแม่ทัพก็ต้องคอยดูแลโดยใกล้ชิด คืบแรกที่ท่านเสด็จไปประมาณสัก ๔ โมงเย็น แล้วก็ประทับเสวย จนกระทั่งตีสอง ท่านก็ยังทรงพระอักษรอยู่ ทรงพระอักษรด้วยตะเกียง ผมก็เดินไปเดินมาวนไปวนมาอยู่ที่เราทำที่ประทับถวาย ท่านเหลียวมาเห็นท่านก็บอกแม่ทัพทำไมยังไม่นอน ผมก็เลยทูลปดไปว่าข้าพระพุทธเจ้ายังไม่วังง ที่จริงผมเป็นห่วงมากกว่า ผมกลัวผมก็ต้องดูแลโดยตลอด ผมเป็นห่วงจะว่าปอดก็ไม่ใช่ว่า เป็นแม่ทัพปอดไม่ได้ แต่ว่าผมเป็นห่วงว่าท่านจะทรงทำอะไรอยู่ ผมก็เลยอยู่จนกระทั่งตีห้า เพื่อถวายความปลอดภัย แล้วในตอนนั้นเดือนอะไรก็ลืมไปแล้ว แต่อากาศร้อนมาก ท่านก็ไม่ได้ทรงบ่นว่าอากาศร้อน แต่ตอนนั้นเรียกว่า ตำบลคอนตาล อำเภอมุกดาหาร เดียวนี้เป็นอำเภอคอนตาล จังหวัดมุกดาหาร”

นั่นคือน้ำพระทัยของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่มีต่อผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อชาติบ้านเมือง เพื่อทรงเป็นกำลังใจให้ทุกคน โดยมีได้ทรงห่วงใยต่อภยันตรายใดๆ ทั้งสิ้น นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณล้นเกล้าฯ และทุกพระอิริยาบถของพระองค์ยังคงประทับอยู่ในความทรงจำของข้าราชการ ตำรวจ พลเรือน ทหาร และอส. ตลอดจนกำลังประชาชนอาสาสมัครและประชากรทุกหมู่เหล่าตลอดไป

ในส่วนของ พลเอก เปรม ได้แสดงให้เห็นถึงความจงรักภักดีต่อเบื้องพระยุคลบาทอย่างสูงสุดก่อให้เกิดขวัญกำลังใจแก่เหล่าทหารและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

สปีทีกับตำแหน่งแม่ทัพภาคที่ ๒ เป็นช่วงชีวิตที่ พลโท เปรม ภูมิใจมากที่สุด **“...เพราะผมรู้สึกทำงานได้ตามที่เราอยากทำ และเป็นงานที่ช่วยเหลือชาวบ้านได้จริงๆ ...”** อีกทั้งยัง **“รู้สึกด้วยว่า ...ผมเป็นส่วนหนึ่งของคนอีสาน ผมอยู่ที่กองทัพบกภาคที่ ๒ ส่วนหน้าโดยตลอด จะเข้ากรุงเทพฯ เฉพาะวันที่ไปเข้าเวรราชของครักษ์เท่านั้น”**

ความเสียสละในการปฏิบัติหน้าที่ของ พลเอก เปรม เช่นนี้ปรากฏให้เห็นอยู่ตลอดเวลา กล่าวได้ว่าชีวิตของท่านเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมโดยแท้

การนำนโยบายการเมืองนำการทหารมาใช้ เริ่มเห็นเป็นรูปธรรมชัดเจนขึ้น นับตั้งแต่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ครองยศ “พลเอก” ในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๒๑

“เมื่อผมเป็นผู้บัญชาการทหารบก จึงได้ขอความร่วมมือจากแม่ทัพภาคทุกคน ให้ช่วยกันแก้ปัญหาในพื้นที่ ตามแนวทางที่กองทัพบกภาคที่ ๒ ได้ประสบผลสำเร็จมาแล้ว เพราะเมื่อเหตุการณ์ด้านอีสานเริ่มสงบ ความรุนแรงก็ไปปรากฏที่อื่น โดยเฉพาะในพื้นที่รับผิดชอบของกองทัพบกภาคที่ ๔ ซึ่งมีขบวนการโจรก่อการร้าย (ขจก.) และโจรคอมมิวนิสต์มลายู (จคม.) เคลื่อนไหวอยู่ด้วย ทุกกองทัพบกได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และปฏิบัติตามจนได้ผลดีมาโดยลำดับ...”

จากผลการปฏิบัติที่ได้ดำเนินการในทุกกองทัพบก นำมาสู่คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๖๖/๒๕๒๓ เรื่อง นโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ หรือ **นโยบาย ๖๖/๒๕๒๓** ในสมัยที่ พลเอก เปรม ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ เป็นนายกรัฐมนตรี สมัยแรก

“เมื่อผมเป็นนายกรัฐมนตรี จึงประกาศใช้นโยบาย ๖๖/๒๕๒๓ อันเป็นนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ โดย พลเอก ชวลิต ยงใจยุทธ ขณะเป็นเจ้ากรมยุทธการทหารบก เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำ ต้องถือว่านโยบายนี้เกิดขึ้นหลังจากการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อการร้ายประสบผลสำเร็จแล้ว ทั้งนี้ เพื่อขยายผลการทำความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่บ้านเมืองกับผู้หลงผิดในลัทธิคอมมิวนิสต์”

การประกาศใช้นโยบายนี้อยู่ในช่วงเวลาที่ พระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ มีผลบังคับใช้ ซึ่งสาระสำคัญในประเด็นข้อหนึ่ง คือ ให้ทุกจังหวัดมีฐานะเป็น กอ. รমন. ยกเว้น กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

นโยบาย ที่ ๖๖/๒๕๒๓ ได้กำหนดสาระสำคัญ สรุปได้ดังนี้

๑. **วัตถุประสงค์** เพื่อยุติสถานการณ์ปฏิวัติ ที่เป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ

๒. **นโยบาย** ให้ดำเนินการรุกรุกทางการเมืองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ให้เสร็จสิ้นอย่างรวดเร็ว จากนั้นจึงปฏิบัติการทั้งปวงเพื่อลดรอน ทำลาย ขบวนการ แนวร่วม และกองกำลังติดอาวุธเพื่อยุติสถานการณ์ปฏิวัติ และเปลี่ยนแนวทางในการต่อสู้ด้วยอาวุธ มาเป็นการต่อสู้ในแนวทางสันติ

๓. **มาตรการต่อสู้** แบ่งเป็น ๒ มาตรการ ได้แก่

มาตรการทางการเมือง หมายถึงการดำเนินการใดๆ ในด้านการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และอื่นๆ ที่มีใช่เป็นการดำเนินการทางทหาร ความสำคัญของการใช้มาตรการทางการเมืองนี้ อยู่ที่การทำความเข้าใจในการแก้ปัญหาด้วยความประนีประนอม และสร้างสรรค์ความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับประชาชน ตลอดจนพยายามโน้มน้าวจิตใจให้บุคคลที่หลงผิดออกมามอบตัวโดยไม่ถือเป็นความผิด เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นเข้าร่วมพัฒนาชาติไทย ในส่วนของเจ้าหน้าที่ของรัฐเอง ก็ต้องปรับตัวเองให้เป็นคนดีมีคุณธรรม เพื่อร่วมกันสร้างสรรค์สังคมในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมต่อไป

มาตรการทางทหาร หมายถึงการใช้กำลังทหาร ตำรวจ กำลังกึ่งทหาร รวมทั้งราษฎรอาสาสมัคร ได้แก่ ทหารพราน ไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) และอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง (อพป.) เป็นต้น

การประกาศใช้คำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๖๖/๒๕๒๓ นับเป็นหัวใจสำคัญที่สามารถยุติสงครามภายในลงได้อย่างเด็ดขาด และนำความสงบกลับคืนสู่สังคมไทย

อีกครั้งหนึ่ง จึงเห็นได้ว่า **การเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพลเอก เปรม** ซึ่งอยู่ในฐานะประมุขสูงสุดของฝ่ายบริหาร เป็นปัจจัยสำคัญที่นำความสำเร็จครั้งประวัติศาสตร์มาสู่สังคมไทย เพราะตำแหน่งดังกล่าว ผนวกเข้ากับความสามารถในการบริหาร การวินิจฉัยสั่งการ และความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว ในการตัดสินใจ ทำให้คำสั่งที่มีผลบังคับใช้กับทุกส่วนราชการ นำไปสู่การแก้ปัญหาที่รากเหง้า จนสถานการณ์คลี่คลายลงสู่ภาวะปกติ

การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกป้องผืนแผ่นดินไทย

การตัดสินใจนำนโยบายที่ ๖๖/๒๕๒๓ มาใช้ยุติสถานการณ์ปฏิวัติ คงไม่ประสบผลสำเร็จอย่างแน่นอน หากไม่สามารถนำมาตรการทางการเมืองมาผนวกเข้ากับพัฒนาการทางความคิด จนนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่มประชาชนขึ้น จึงนับเป็นเรื่องน่ายินดี ที่มวลชนกลุ่มแรกคือ “กลุ่มไทยบ้านอาสา” ของชาวบ้านกกแดง ตำบลกกแดง อำเภอมุกดาหาร จังหวัดนครพนม สามารถผนึกกำลังกันเป็นผลสำเร็จ ตั้งแต่เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ อันเป็นช่วงที่ พลเอก เปรม ฤทธิสุลลภ ดำรงตำแหน่งรองแม่ทัพภาคที่ ๒ เริ่มใช้งานการเมืองนำการทหาร จากนั้นได้ขยายขอบเขตไปยังที่อื่นๆ อีกหลายแห่ง

การปกครองในหมู่บ้านไทยอาสานี้ มีลักษณะเป็นการปกครองตนเอง มีเจตนาเพื่อการต่อสู้กับผู้ก่อการร้าย ซึ่งปรากฏว่าการดำเนินงานของหมู่บ้านเหล่านี้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี และต่อมาได้มีการจัดตั้งไทยอาสาป้องกันชาติ หรือ ทสปช. ขึ้น ซึ่งมวลชนกลุ่มนี้ พลเอก เปรม ยกให้เป็นคุณความดีและผลงานของคุณสมภพ ศรีวรรณ ขณะเป็นนายอำเภอ อยู่ที่จังหวัดมุกดาหาร

“...ตอนที่ผมทำงานอยู่ที่นั่น ท่านเป็นนายอำเภออยู่ที่มุกดาหาร เป็นคนมีความตั้งใจแน่วแน่มาก ท่านก็ไปรวบรวมครูบ้าง กำนันผู้ใหญ่บ้านบ้าง ราษฎรบ้างที่ท่านรู้จักดี มาคิดกันว่าจะต้องป้องกันหมู่บ้านของตนเองอย่างไร ก็มาฝึกสอนกันก็เกิดแนวความคิดว่า วิธีของคุณนี่ดี ถ้าเราทำอย่างนี้ได้ทุกหมู่บ้าน มันก็ดีสิ แต่ทำอย่างไรเราจะหาคนมาได้ ก็คิดกันไปคิดกันมาว่าเราเห็นจะต้องไปพูดให้เขาเข้าใจว่า ลำพังทหาร ตำรวจ หรือว่าข้าราชการคงช่วยชาวบ้านไม่ได้หมด ชาวบ้านต้องช่วยตัวเองบ้าง ขอให้อาสาสมัครกันเข้ามา เราจะฝึกให้...”

ปรากฏว่า ชาวบ้านให้ความสนใจ และอาสาสมัครเข้ามารับการฝึกอยู่เรื่อยๆ ด้วยศรัทธาที่ทหารเข้าไปให้ความช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง

“...ไปช่วยเหลือเขาในเรื่องช่วยสอนหนังสือ ช่วยป้องกันหมู่บ้าน ช่วยเขาทำนา มันต้องใช้ความอดทนมาก มีหมู่บ้านหนึ่งที่เราใช้เวลาจนแทบไม่น่าเชื่อ ผมใช้เวลา ๗ เดือน ในการที่จะทำให้หมู่บ้านนี้เชื่อถือ ๗ เดือนนะครับที่ทหารไปถูกค่าอยู่ ชื่อบ้านคำรอดน้ำ ของจังหวัดสกลนคร ไปครั้งแรกชาวบ้านไม่ให้เราเข้าไปในหมู่บ้าน ต้องตั้งฐานอยู่นอกหมู่บ้าน แล้วแกก็ด่าทุกวัน... ไปช่วยเขาอยู่อย่างนี้ เขาไม่ยอม ไม่อยากให้ช่วย แต่เราก็คอดทน ไม่ให้ช่วยก็ไม่ช่วย จนกระทั่งเขาเห็นใจ กว่าจะร่วมมือฝึก ทสพช. กับเรากี่ ๗ เดือน นานที่สุด...”

“เด็กที่ส่งเข้าไปเป็นผู้บังคับหมวด ร้อยโท มาจากประทวน ไม่ได้มาจากโรงเรียนนายร้อยอย่างผม แกลื่อนมาจากประทวน กับนายสิบ เขาไปช่วยชาวบ้าน ชาวบ้านก็ไล่ตะเพิดออกมาทุกวัน อยู่อย่างนี้ ๗ เดือน ชาวบ้านถึงยอมเชื่อ เก่งมากครับคนนี้...”

ปัญหาหนักที่สุดในเวลานั้นคือการทำให้ชาวบ้านไว้วางใจ

“...ในการทำให้ชาวบ้านเชื่อ หนึ่ง คนที่เราส่งไป ร้อยตรี ร้อยโท เขาเก่งสามารถอย่างไร ทำให้คนเชื่อถือ สมัยใหม่เขาเรียกขายความคิด สอง หัวหน้าชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เขาเป็นคนอย่างไร เห็นรัฐบาลแะอย่างไร พูดออกมาตรงๆ ไหม หรือยังฝักใฝ่กับลัทธิที่เขานำมาให้ สาม คือเมื่อเราไปแล้ว ไปช่วยเขา ช่วยได้จริงๆ หรือเปล่า เพราะฉะนั้น บางแห่งบางชุมชนก็ใช้เวลาสั้น บางชุมชนก็ใช้เวลานาน”

สถานการณ์ในช่วงที่มีการสู้รบระหว่างฝ่ายคอมมิวนิสต์กับทางราชการ ได้สะท้อนความจริงเกี่ยวกับชาวอีสานหลายประการ โดยเฉพาะภาพของความขาดแคลนที่มีใช้เพียงความแร้นแค้นในการยังชีพเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ท่ามกลางความขาดแคลนนั้น ก็ปรากฏน้ำใจให้เห็น

“...วันหนึ่งผมไปเยี่ยมชาวบ้าน เดินไปน้ำในกระตักหมดกันทุกคน ก็ไปเจอชาวบ้านมีดินมะพร้าวเยอะ ผมก็เลยขอซื้อมะพร้าว แกก็ป็นไปเอามา ผมถามราคาเท่าไร แกตอบว่าไม่รู้ ไม่ทราบ ผมไม่เคยขาย อย่างนี้ก็มี...”

แต่ขณะเดียวกันก็เป็นการบอกถึงการที่ความเจริญยังเข้ามาไม่ถึง และที่น่าห่วงใยมากก็คือความยากจนด้านวิชาความรู้

“หมู่บ้านบางหมู่บ้านที่เราไม่เคยเข้าไปเลย ที่ ผกค. เขาครองความเป็นเจ้าอยู่ตลอดเวลา อย่างหมู่บ้านแห่งหนึ่ง เราเอาทหารช่างพวกเราช่วยกันทำถนน ทำสะพานเข้าไป เราไปพบโรงเรียนแห่งหนึ่ง เป็นโรงเรียนที่มีทุกอย่าง มีห้องเรียน มีสถานเด็กเล่น มีบริเวณ มีรอยรูกะสุนบ้างเล็กน้อย แต่ไม่มีนักเรียนมาเรียน มีเด็กอยากเรียน แต่ไปโรงเรียนไม่ได้เพราะไม่มีครู พ่อแม่เองก็ไม่อยากให้เด็กไปเพราะกลัวเด็กจะเป็นอันตราย เราก็ไปหาอาสาสมัคร ซึ่งก็ได้มาเป็นผู้หญิงเสียด้วยซ้ำ แก่นั่งรถมาตั้ง ๕ - ๖ กิโลเมตร โดยที่ไม่คิดเงินค่าสอนเลย แกบอกเราว่าหนูไม่ต้องการสตางค์ แต่ขอให้สอนเด็ก เด็กๆ ก็เริ่มมาเรียนหนังสือกัน เราก็เอาหนังสือไปให้แก หนังสือก็มีคนมาบริจาค บางครั้งก็ใช้เด็กๆ พวกนายสิบบ้างที่มีความรู้ทางครูหรือไม่มีความรู้ทางครูก็ช่วยสอนเด็กๆ ไป ก็เป็นภาพที่มันน่าเศร้าที่โรงเรียนก็มีพร้อม แต่เรียนหนังสือไม่ได้เพราะ ผกค. เขามารังแกอยู่เรื่อย บ้านที่ผมเล่าให้ฟังนี้คือบ้านพังแดง ของจังหวัดสกลนคร เป็นหมู่บ้านที่น่ากลัวมากในสมัยก่อน ซึ่งในที่สุดเราก็เข้าไปได้”

งานด้านการช่วยเหลือประชาชนและการจัดตั้งมวชน ได้รับการขยายผลอย่างกว้างขวาง นับตั้งแต่ได้ประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยไทยอาสาป้องกันชาติ (ทสปช.) พ.ศ. ๒๕๒๑ เมื่อวันที่ ๔ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๑ เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกันส่วนโครงการอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง(อพป.) ที่ศูนย์อาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง กอ. รমন. รับผิดชอบดำเนินการทดลองมาตั้งแต่ พุทธศักราช ๒๕๑๔ และสิ้นสุดลงเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๔ นั้น รัฐสภาได้ตราเป็น **พระราชบัญญัติจัดระเบียบบริหารหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเอง พ.ศ. ๒๕๒๒** ขึ้น เพื่อเป็นตัวกำหนดการดำเนินงานให้เป็นผลสำเร็จ โดยจัดเข้าในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ ๒ (พุทธศักราช ๒๕๒๔ - ๒๕๒๗) ซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งเป็นหมู่บ้าน อพป. ขึ้นในพื้นที่พัฒนาเพื่อความมั่นคงใน ๕๐ จังหวัด รวม ๔,๐๐๐ หมู่บ้าน ผลสำเร็จของโครงการ อพป. นี้จะช่วยให้ราษฎรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เป็นการเสริมสร้างความมั่นคงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ให้แก่หมู่บ้านในชนบท และเป็นเครื่องมือสำคัญในการยุติสถานการณ์ปฏิวัติด้วย

นอกจากงานจัดตั้งมวชนจากการฝึกประชาชนแล้ว กองทัพบกยังถือเป็นนโยบายที่จะใช้ทหารกองหนุนเป็นหลักในการจัดองค์กรมวชนตามแนวทางประชาธิปไตยด้วย จึงเกิด **โครงการทหารกองหนุนเพื่อความมั่นคงของชาติ**ขึ้น โดย พลเอก เปรม ในฐานะนายกรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕ โครงการนี้ พลเอก เปรม ได้รับแนวความคิดมาจากระบบการควบคุมทหารกองหนุนของต่างประเทศ โดยเฉพาะอิสราเอล ด้วยพิจารณาเห็นว่าการจัดองค์กรกองหนุนในหมู่บ้าน นอกจากจะ

เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการป้องกันประเทศแล้ว ยังเป็นพื้นฐานสำคัญในการรวมพลังเพื่อพัฒนาหมู่บ้านด้วย

ทหารพราน ก็เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่กองทัพบกได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี ให้จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๑ โดยกำลังทหารพรานได้มาจากราษฎรอาสาสมัครในท้องถิ่นซึ่งมีความสมัครใจที่จะเข้ารับการฝึกอบรมเช่นเดียวกับมวลชนประเภทอื่น โดยยึดเอาเงื่อนไขประชาธิปไตยมาเป็นประเด็นสำคัญและมุ่งผลเพื่อความสุขของประชาชนอย่างแท้จริง

จากด้านยุทธการสู่งานกิจการพลเรือน

การที่สามารถยุติสถานการณ์ปฏิวัติลงได้ นับเป็นความสำเร็จอันยิ่งใหญ่ของคนไทยทั้งประเทศ ที่นอกจากจะไม่ต้องเข่นฆ่ากันเองแล้ว ยังหันมาร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาชาติไทย สร้างความอยู่ดีมีสุขให้แก่คนไทย และสร้างความมั่นคงให้ประเทศไปพร้อมกันด้วย และมีใช้เพียงสถานการณ์ในประเทศเท่านั้นที่เป็นประเด็นปัญหาเกี่ยวเนื่องด้วยการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์ หากแต่ประเทศในภูมิภาคอินโดจีนและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เป็นเพื่อนบ้านกับไทย ต่างก็ประสบกับปัญหาเดียวกัน และในเวลานั้นปัญหาต่างๆ ยังไม่มีแนวโน้มว่าจะคลี่คลายลงได้เลย ดังนั้น แม้ประเทศไทยจะเป็นหนึ่งในบรรดาประเทศที่รักสงบ พร้อมต่อการสร้างสันติภาพและกระชับความสัมพันธ์ฉันพี่น้องกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อนำไปสู่บรรยากาศแห่งมิตรไมตรี อันเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยผ่อนคลาย หรือแปรเปลี่ยนความขัดแย้งเป็นความร่วมมือ แต่ความตึงเครียดที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดนไทยที่มีเขตแดนต่อเนื่องกับประเทศเพื่อนบ้านก็ยากที่จะให้เพิกเฉยได้

อย่างไรก็ตาม เพื่อลดความขัดแย้งทั้งภายในและภายนอกประเทศ พลเอก เปรม ผู้นำกองทัพบกและผู้นำรัฐบาลในขณะนั้น จึงพิจารณาเห็นความจำเป็นในการจัดให้มีหน่วยงานทางทหารที่รับผิดชอบงานด้านกิจการพลเรือนขึ้นโดยตรง ดังนั้น นอกจากการอนุมัติให้กองทัพ โดยเฉพาะกองทัพบกปรับปรุงหน่วยกำลังรบให้มีความแข็งแกร่งและความพร้อมรบในทุกด้าน เพื่อการป้องกันภัยให้กำลังของชาติอื่นใดรุกรานดินแดนเข้ามาแล้ว ยังให้จัดตั้ง**กรมกิจการพลเรือนทหารบก**ขึ้น ตามคำสั่งกองทัพบก ลงวันที่ ๑๓ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๕ เพื่อดำเนินงานด้านกิจการพลเรือน และการเมืองในหน่วยทหาร ตลอดจนจนปฏิบัติภารกิจวิทยาทั้งปวงที่จำเป็นต่อการสนับสนุน และการปฏิบัติทางทหาร ในอันที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานของกองทัพบกดำเนินไปอย่าง

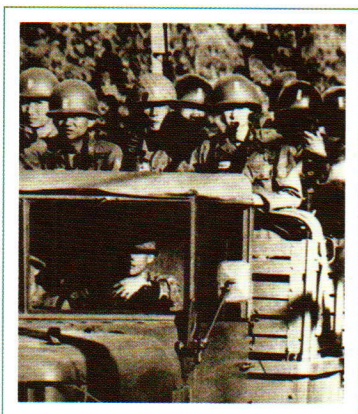

มีประสิทธิภาพโดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ยามปกติ และให้มีฐานะเป็นกรมฝ่ายเสนาธิการ ขึ้นตรงต่อกองทัพบก มีขอบเขตการปฏิบัติงานที่กว้างขวางครอบคลุมงานด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคมจิตวิทยา และการประชาสัมพันธ์

ความเสียสละของผู้นำเพื่อรักษาระบอบประชาธิปไตย

ช่วงเวลาที่ พลเอก เปรม ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีโดยในสมัยแรกยังคงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกอยู่ด้วยนั้น คงไม่มีใครปฏิเสธได้ว่าเป็นช่วงวิกฤตทั้งทางด้านการเมืองในประเทศ การเมืองระหว่างประเทศ และทางด้านสังคม ที่ส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศในเวลาต่อมา ในภาวะการณ์เช่นนี้ผู้นำประเทศย่อมมีความหมายอย่างที่สุดต่อการอยู่รอดของบ้านเมือง เพราะเป็นช่วงความต่อเนื่องของการดำเนินงานทางการเมืองเพื่อเอาชนะสงครามปฏิวัติที่คนไทยเป็นคู่ต่อสู้กันเอง โดยฐานส่วนหนึ่งอยู่ในประเทศเพื่อนบ้าน และอีกส่วนหนึ่งอยู่ในประเทศไทย แม้เวลานั้นได้ประกาศใช้นโยบาย ๖๖/๒๕๒๓ แล้ว แต่ก็ยังไม่มีข้อบ่งชี้ที่แน่ชัดว่า นโยบายที่รัฐบาลประกาศใช้จะเป็นผลสำเร็จ ทั้งอาจจะมีเหตุมาทำให้การดำเนินงานตามนโยบายดังกล่าวต้องสะดุดหยุดลงก็เป็นได้

เมื่อสถานการณ์รอบด้านยังไม่คลี่คลายแจ่มชัด ความจำเป็นที่ต้องทำการรุกทางการเมือง เสริมด้วยมาตรการทางทหารก็ต้องดำเนินต่อไป ด้วยเหตุนี้คณะนายทหารส่วนหนึ่ง จึงพิจารณาเห็นเป็นการสมควรในการเสนอขอต่ออายุราชการให้ พลเอก เปรม ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกต่อไปอีกระยะหนึ่ง เพื่อให้การดำเนินงานต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์มีความต่อเนื่อง จะได้สามารถใช้อำนาจสั่งการทั้งทางทหาร และในฐานะนายกรัฐมนตรี ยับยั้งปฏิบัติการของฝ่ายคอมมิวนิสต์ทั้งจากภายนอกและภายในประเทศอย่างได้ผล แต่ปรากฏว่าทหารบางส่วนไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว โดยให้เหตุผลว่าต้องการรักษาภาพพจน์ของกองทัพบกไว้ จากความเห็นที่แตกต่างระหว่างนายทหารอาวุโส กับนายทหารกลุ่มที่เรียกว่า “ยังเดิร์ก” ได้นำไปสู่เหตุการณ์ที่สื่อมวลชนเรียกว่า “เมษาฮาวาย” เนื่องจากเกิดเหตุการณ์ขึ้นในช่วงต้นเดือนเมษายน คือ ช่วงวันที่ ๑ - ๓ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๔ และประวัติศาสตร์ได้บันทึกไว้ว่าเป็นการ “ปฏิวัติ” อีกครั้งหนึ่ง แต่คณะปฏิวัติกระทำการไม่สำเร็จ เนื่องจาก พลเอก เปรม ไม่เห็นด้วยกับการปฏิวัติ และไม่ให้ความร่วมมือ ดังคำชี้แจงในประกาศฉบับแรกของกองกำลังรักษาความสงบในเหตุการณ์ครั้งนั้นว่า

“เมื่อเวลาประมาณ ๒๐.๐๐ น. ของวันที่ ๓๑ มีนาคม ได้มีกลุ่มนายทหารในระดับผู้บังคับการกรม ได้มาพบและชักจูงให้ผมทำการปฏิวัติ โดยอ้างเหตุผลในเรื่องความเสื่อมโทรมของสังคม ตลอดจนความทุกข์ยากของพี่น้องประชาชน กลุ่ม

นายทหารเหล่านั้นได้กล่าวถึงการใช้อำนาจในลักษณะเผด็จการ เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งปวง ตัวผมเองได้ตระหนักถึงปัญหาแล้วเป็นอย่างดี...อย่างไรก็ตาม ผมไม่เห็นด้วยในแนวทางการแก้ปัญหาของทหารกลุ่มนี้ ซึ่งมีรูปแบบที่ไม่เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมของชาติ...”

แต่ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าจะไม่ยอมรับข้อแตกต่างทางความคิด เพราะพลเอก เปรม ก็ยอมรับว่า

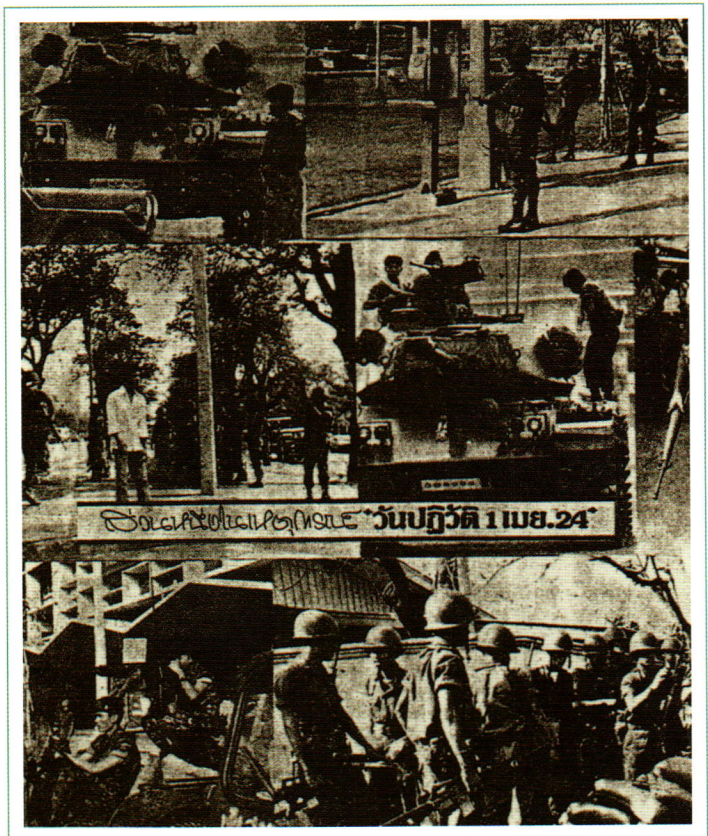
“ข้อแตกต่างทางความคิดของทุกคนย่อมมีได้ แต่การแก้ไขจะต้องเป็นไปโดยทางสันติอันเป็นลักษณะของชาติไทย ขอแต่คนไทยมีความเข้าใจในปัญหาและร่วมกันด้วยชีวิตจิตใจอย่างแท้จริง เราจะแก้ปัญหาและอุปสรรคทั้งปวงของชาติได้”

ในการย้อนเล่าถึงเหตุการณ์ครั้งนั้น เห็นได้ชัดว่า พลเอก เปรม มิได้คาดคิดว่าจะมีการปฏิวัติเกิดขึ้นจริงๆ

“...ถามเขาว่าปฏิวัติทำไม เขาบอกว่าผมทำเพื่อป้า และก็ขอเชิญป้าเป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติ ผมก็บอกว่าผมไม่ปฏิวัติหรอก ผมปฏิวัติไม่ได้ และไม่ต้องการปฏิวัติด้วย ขอให้เลิกคิด เลิกทำเสีย หรือไม่อย่างนั้นก็ยิงผมให้ตาย แล้วก็ปฏิวัติกันไป ก็นั่งคุยเหมือนไม่ใช่การปฏิวัติอย่างนั้นนะ...”

ผู้ที่ทำหน้าที่เจรจาเชิญ พลเอก เปรม เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติ คือ พันเอก ประจักษ์ สว่างจิตร์ การเจรจาผ่านไปโดย พลเอก เปรม มิได้ตั้งใจจะเอาเรื่องและไม่คิดเอาโทษทางวินัย แต่หลังการเจรจาข่าวทุกสายก็ยังยืนยันว่าจะมีการปฏิวัติจริงๆ อีกทั้งที่บ้านพัก พลเอก เปรม บ้านสี่เสาเทเวศร์มีทหารอารักขาอยู่เต็มไปหมด แยกไม่ออกว่าเป็นของฝ่ายใดบ้าง และเหมือนโซดเข้าช่วงที่โอกาสเปิดให้ พลเอก เปรม เดินทางออกจากบ้านสี่เสาเทเวศร์ได้ โดยความเข้าใจของฝ่ายที่ควบคุมว่าจะเดินทางไปที่ศูนย์ปฏิบัติการกองทัพบก (ศบก. ทบ.) แต่สถานที่ที่ พลเอก เปรม มุ่งไปด้วยความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ คือ **พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน...**

ในประกาศชี้แจงเกี่ยวกับเหตุการณ์รัฐประหารครั้งนี้ พลเอก เปรม ระบุว่า

“...จำเป็นต้องกราบบังคมทูลเชิญเสด็จพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มาประทับยังที่ปลอดภัย พร้อมด้วยทูลกระหม่อมทุกพระองค์ เพื่อทรงเป็นมิ่งขวัญของประชาชนทั้งชาติ”

นับเป็นเรื่องน่ายินดีที่เหตุการณ์ต่างๆ คลี่คลายลงในเวลาอันรวดเร็วและไม่มี การเสียเลือดเนื้อแต่ประการใด โดยฝ่ายที่ทำการปฏิวัติยอมจำนนในเช้าวันที่ ๓ เมษายน และกำลังทั้งหมดได้คืนกลับสู่กรมกอง เพื่อรับโทษทางวินัยต่อไป และในการดำเนินการ กับผู้พยายามยึดอำนาจการปกครองครั้งนี้ พลเอก เปรม ได้ยึดเอาพระราชกระแสเป็น นโยบายในการปฏิบัติ

“...คือ จะดำเนินการด้วยสติ ปราศจากความลำเอียงหรืออารมณ์ ให้ความเป็นธรรม และจะกระทำด้วยความสุจริตรอบคอบ สำหรับผู้หลงผิดที่สำนึกตัวและวางอาวุธ แล้วกลับคืนสู่ที่ตั้ง เป็นการสิ้นสุดของวิกฤตการณ์ รัฐบาลจะยอมตามสัญญาที่ให้ไว้และไม่เอาโทษ”

พลเอก อเล็กซานเดอร์ เฮก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ของ ประเทศสหรัฐอเมริกาได้ส่งสารแสดงความชื่นชม พลเอก เปรม เกี่ยวกับปฏิบัติการครั้งนี้ ความตอนหนึ่งว่า

“ในนามของรัฐบาลสหรัฐฯ ข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีมายังท่าน ในฐานะที่ท่านเป็นผู้กล้าหาญ สามารถรักษาความสงบเรียบร้อยไว้ได้ โดยไม่เสียเลือดเนื้อ และคงไว้ซึ่งรัฐบาลที่มีรัฐธรรมนูญดั้งเดิม ในประเทศของท่าน การตัดสินใจพ่อนหนักเป็นเบาของท่านในสถานการณ์ร้ายแรงเช่นนี้ ...แสดงว่าท่านเป็นผู้นำที่เข้มแข็งและเสียสละในการอุทิศตนเพื่อสันติภาพและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง...”

เมื่อรัฐบาลยังคงอยู่ การบริหารราชการ การแก้ปัญหาแผ่นดินก็ยังคงดำเนินต่อไป รวมทั้งได้ออกพระราชกำหนดนิรโทษกรรมแก่ผู้ก่อการไม่สงบ อันส่งผลให้ทุกคนที่เข้ามาอบตัวและรับการสอบสวนจากเจ้าหน้าที่ พ้นจากความผิดที่ได้กระทำ

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าบ้านเมืองอยู่ท่ามกลางปัญหาสารพัดด้าน คงยากที่จะ วาดหวังว่าจะให้ทุกสิ่งทุกอย่างดำเนินไปให้บรรลุเป้าหมายได้ในเวลาอันรวดเร็วตามความปรารถนาของทุกคน โดยเฉพาะการบริหารราชการโดยนักการเมืองที่มาจากต่างพรรค จำนวนหลายพรรค แม้ว่าผู้นำจะมีความสามารถสูงเพียงใดก็ตาม และประการสำคัญ ต้องไม่ลืมด้วยว่าประเทศไทยปกครองในระบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มิใช่ระบอบเผด็จการทางรัฐสภา นายกรัฐมนตรีจึงมิใช่ผู้ถือครองอำนาจที่จะสั่งการได้ตามความต้องการของตนเอง ทุกอย่างมีระบบระเบียบ มีขั้นตอนในการดำเนินการ

ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่ต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงยังดำรงความคิดในการปฏิวัติอยู่ และได้จังหวะเหมาะเมื่อ พลเอก เปรม นายกรัฐมนตรี เดินทางไปประเทศอินโดนีเซีย และพลเอก อาทิตย์ กำลังเอก ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก และผู้อำนวยการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ เดินทางไปประเทศสวีเดน โดยคณะปฏิวัติที่มีกำลังทหารประมาณ ๕๐๐ นาย ให้เหตุผลในการทำการปฏิวัติครั้งนี้ว่า

“...เพื่อแก้ไขสถานการณ์บ้านเมือง โดยเฉพาะปัญหาเศรษฐกิจที่ทรุดหนัก และรักษาสถาบันที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขแห่งรัฐให้ดำรงคงอยู่ตลอดไป....”

ปรากฏว่าภายในเวลาเพียง ๙ ชั่วโมง ของวันที่ ๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๔ อันเป็นวันก่อการปฏิวัติ รัฐบาลก็สามารถคลี่คลายสถานการณ์ลงได้จนสถานการณ์คืนสู่ความสงบดังเดิม เนื่องจากการจัดตั้งกองอำนาจการรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ที่กรมทหารราบที่ ๑๑ รักษาพระองค์ เพื่อปราบการปฏิวัติสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วในเวลาใกล้เคียงกับการจัดตั้งกองบัญชาการของคณะปฏิวัติที่สนามเสือป่า ซึ่งการจัดตั้งได้รวดเร็วเช่นนี้เป็นเพราะฝ่ายรัฐบาลได้ระแคะระคายมาก่อนหน้านี้แล้วว่าจะมีการปฏิวัติ แต่

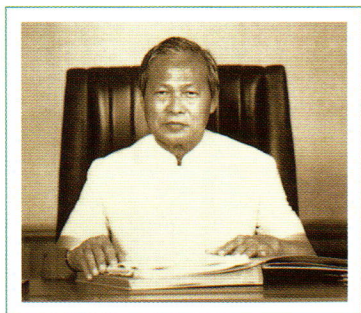
พลเอก เปรม ไม่ต้องการเลื่อนกำหนดการเดินทางไปราชการต่างประเทศ ซึ่งกำหนดไว้ในวันที่ ๘ กันยายน โดยก่อนเดินทางได้สั่งการให้ พลโท ขวลิต ยงใจยุทธ (ยศในขณะนั้น) เป็นผู้ประสานงานและคลี่คลายสถานการณ์หากเกิดเหตุการณ์ไม่สงบขึ้น

เหตุการณ์ไม่สงบที่เกิดขึ้นทั้งสองครั้ง แสดงให้เห็นชัดว่า พลเอก เปรม ไม่ต้องการที่จะแก้ปัญหาของชาติบ้านเมืองด้วยการปฏิวัติรัฐประหาร แม้จะมีผู้พร้อมให้ความร่วมมือหาก พลเอก เปรม ต้องการกระทำเช่นนั้นก็ตาม ด้วยเหตุนี้ ช่วงเวลาที่ พลเอก เปรม เป็นผู้นำประเทศ จึงสามารถช่วยให้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง ในกรณีของเหตุการณ์การก่อความไม่สงบที่เกิดขึ้นนี้ ถ้ามองในมุมกลับกัน หาก พลเอก เปรม ตกเป็นฝ่ายเพลี่ยงพล้ำต่อคณะปฏิวัติ ผลที่ได้รับจะรุนแรงเพียงใด คงยากจะคาดเดาได้ ดังนั้น คงไม่มีใครปฏิเสธหากจะบันทึกไว้ให้ชัดเจนว่า **พลเอก เปรม คือผู้นำที่กล้าหาญเด็ดเดี่ยว และพร้อมเสียสละสถานะความเป็นผู้นำระดับประเทศของตน เพื่อรักษาไว้ซึ่งพัฒนาการในระบอบประชาธิปไตย** ก็คงไม่ผิดไปจากความเป็นจริง

การแก้ปัญหาสำคัญของชาติบนเส้นทางการเมือง

ในความคิดของ พลเอก เปรม นั้น มองชาติบ้านเมืองว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์
ดังนั้น...

**“...ใครก็ตามแค่เพียงจะคิด จะยึดถือเป็นของตนเอง หรือของพรรคพวก
ของตน เพื่อประโยชน์อันไม่ชอบธรรมต่อตนเอง หรือต่อพรรคพวกของตนเอง จะพบ
กับความหายนะในที่สุด...”**

ผู้ปกครองที่ดี จึงต้องทำทุกอย่างเพื่อประโยชน์ของชาติบ้านเมือง ทำในสิ่งที่
คนในชาติต้องการ ประการสำคัญต้องรู้จักการตอบแทนบุญคุณแผ่นดินด้วยการมุ่ง
กระทำความดีเพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน

หากผู้ที่อยู่ในระดับบริหารของทุกหน่วยงาน ทุกองค์กร เข้าใจในจุดนี้ ย่อมช่วย
กันแก้ปัญหาของชาติให้ลุล่วงไปได้ และบ้านเมืองก็จะมีความมั่นคงในที่สุด **พลเอก
สนั่น มะเรงลิทธิ** ผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก (ในขณะนั้น) เล่าให้ฟังว่า เมื่อครั้งที่
พลเอก เปรม ดำรงตำแหน่งแม่ทัพภาค ที่ ๒ อันเป็นช่วงวิกฤตของการต่อสู้ด้วยอาวุธ
ของคนในชาติ ท่านได้น้อมนำเอา**พระบรมราโชบาย**ในการแก้ปัญหาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานไว้มาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาด้านความมั่นคงของชาติ
นั่นคือ การ **“รู้จักสามัคคี”** โดยนำความรัก ความสามัคคีมาเป็นฐานของการแก้ปัญหา
ช่วยให้คนในสังคมมีการอะลุ่มอล่วยปรองดอง และให้อภัยซึ่งกันและกัน อันเป็นจุดเริ่มต้น
ของการต่อสู้ในแนวทางสันติ ให้อภัยแก่ผู้หลงผิดเพื่อให้โอกาสกลับเข้ามาร่วมพัฒนา
ชาติบ้านเมือง จนสามารถยุติการต่อสู้ด้วยอาวุธโดยสิ้นเชิงใน ๖ ปีต่อมา และจากผล
การปฏิบัติตามแนวพระบรมราโชบายนี้เอง ที่พัฒนามาเป็นคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่ ๖๖/๒๕๒๓

ปัญหาที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อความมั่นคงในแนวคิดของ พลเอก เปรม นั้น
พลเอก สนั่น และนายทหารที่ใกล้ชิดทุกคนต่างพูดตรงกันว่า คือ **ปัญหาความยากจน**
ซึ่ง พลเอก เปรม จะพูดอยู่เสมอว่า

**“ถ้าเราสามารถแก้ไขความยากจนของชาติบ้านเมืองของเราได้ เราจะแก้ไข
ปัญหาอุปสรรคอื่นๆ ได้ทั้งหมด”**

พลเอก เปรม เชื่อมมั่นในปรัชญานี้ และที่กล้าหาญประกาศเช่นนี้ เพราะเข้าถึง
ความจริงว่า **“การอับจนคนเก่ง ไม่น่าวิตกเท่ากับการอับจนคนกล้า”**

ดังนั้น เมื่อเป็นหัวหน้ารัฐบาล พลเอก เปรม จึงยังตระหนักถึงความรับผิดชอบที่กว้างขวางขึ้น ความคิดที่จะช่วยพี่น้องยากจนในชนบทให้มีฐานะความเป็นอยู่ให้ดีขึ้นก็ยิ่งมีมากขึ้น

“...ช่วยให้พวกเขาหายจน หายเจ็บ และมีความรู้ที่จำเป็นแก่การครองชีพให้จงได้ นี่คือนโยบายหลักที่ผมมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลหาทางดำเนินการให้สำเร็จ เพราะถ้าไม่มอบนโยบายให้ชัดเจน คนชนบทของเราจะถูกหละเลียดต่อไปอีก...”

พลเอก เปรม พยายามชี้ให้ทุกคนได้เห็นและรับรู้ความจริงที่เกี่ยวกับปัญหาความยากจนของประเทศไทยซึ่งมีใช้อยู่เพียงกับคนในชนบทเท่านั้น

“...ประเทศชาติของเรายังยากจนอยู่ ยากจนจริงๆ ผมรู้เพราะผมเป็นนายกรัฐมนตรี และคนที่รู้เรื่องนี้ดีอีกคนคือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ดังนั้น เราจะต้องร่วมมือกันหาเงินเข้าประเทศ และต้องเจียมตัวเจียมใจเหมือนสภาพที่เป็นอยู่ ความยากจนไม่ใช่เรื่องที่น่าละอาย เพียงแต่ความยากจนอาจทำให้การพัฒนาช้าไป ดังนั้น ต้องช่วยกัน...”

เนื่องจากเศรษฐกิจของประเทศ ในช่วงพุทธศักราช ๒๕๒๗ - ๒๕๒๘ ตกอยู่ในสภาพขบเซาเช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นในประเทศต่างๆ ทั่วโลก สำหรับประเทศไทยในเวลานั้น ปรากฏข้อเท็จจริงสำคัญประการหนึ่งที่แสดงให้เห็นว่า ระบบเศรษฐกิจ ๑ ใน ๓ บริหารโดยรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจ แต่อีกถึง ๒ ใน ๓ หรือประมาณร้อยละ ๗๐ เป็นของภาคเอกชน ดังนั้น เมื่อระบบเศรษฐกิจส่วนใหญ่บริหารโดยภาคเอกชน พลเอก เปรม จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องให้นักธุรกิจทั้งหลายเข้ามาร่วมมือกับรัฐบาลในการกอบกู้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยการดำเนินการในนามของ “คณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและภาคเอกชน” เรียกโดยย่อว่า กรอ. การแก้ปัญหาของประเทศครั้งนั้น เป็นการแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ของผู้นำและคณะรัฐบาล ดังปรากฏว่าหลังการจัดตั้ง กรอ. ระบบเศรษฐกิจของประเทศก็เข้มแข็งขึ้นเป็นลำดับ โดยภาคเอกชน

ได้มีโอกาสเข้าร่วมเจรจาการค้ากับต่างประเทศโดยตรง ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของชาติ มีผลสืบเนื่องต่อรัฐบาลในสมัยต่อๆ มา

ดั่งพลเอก เปรม ได้กล่าวว่า

“ตั้งแต่เดินทางไปต่างประเทศ ได้พ่วงเอานักธุรกิจไปเจรจาเรื่องการค้า...ทำให้เกิดประโยชน์หลายด้านด้วยกัน ประการแรก ทำให้ประเทศไทยมีความพร้อมในการเจรจาทางธุรกิจ เนื่องจากการได้มีการปรึกษาหารือกันมาก่อนแล้ว ประการที่ ๒ เวลาเดินทางไปด้วยกันทำให้ต่างประเทศเกิดความเชื่อถือมากกว่าที่จะแยกกันไปเจรจา ประการที่ ๓ ถ้าการเจรจาสามารถตกลงกันได้ ก็สามารถเซ็นสัญญากันได้เลย เพราะมีทั้งฝ่ายรัฐบาลและเอกชนร่วมอยู่ด้วยแล้ว ประการที่ ๔ การที่ได้ไปพบปะกันจะทำให้เกิดความมั่นใจมากกว่าจะติดต่อกันเฉพาะทางจดหมายหรือโทรเลข ประการที่ ๕ ต่างประเทศจะพอใจมาก เพราะการที่เดินทางไปร่วมกันอย่างนี้ แสดงว่ามีความร่วมมือกัน และทำงานเป็นระบบ และประการสุดท้าย ทั้งรัฐบาลและเอกชนสามารถรู้ปัญหาและติดตามได้อย่างเป็นผล”

ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจอันเป็นปัญหาหลักของประเทศ นอกจากการจัดตั้ง กอ. แล้ว รัฐบาลยังได้ดำเนินการอีกหลากหลายวิธีการ จนในที่สุด เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๗ พลเอก เปรม ในฐานะนายกรัฐมนตรี ได้ตัดสินใจนำมาตรการสำคัญอย่างสุดท้ายออกมาใช้แก้ปัญหา นั่นคือ **“การลดค่าเงินบาท”**

การตัดสินใจของนายกรัฐมนตรีในการปรับค่าเงินบาทครั้งนั้น นับเป็นความกล้าหาญในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจครั้งสำคัญยิ่ง เพราะรู้แน่นอนว่าต้องก่อให้เกิดความไม่พอใจขึ้นในกลุ่มบุคคลหลายฝ่าย มิใช่เฉพาะฝ่ายค้านในสภาที่ถึงขั้นขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเท่านั้นซึ่งปรากฏว่าได้มีเสียงคัดค้านจากนอกสภาด้วย ทั้งยังกลายเป็นสาเหตุหนึ่งนำไปสู่การปฏิวัติ เมื่อวันที่ ๙ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๔

การแก้ปัญหาการเศรษฐกิจไทยด้วยการลดค่าเงินบาท ได้รับการขานรับจาก **ประธานาธิบดีโรนัลด์ เรแกน** และ**รองประธานาธิบดีจอร์จ บุช** ซึ่งมีสารชมเชยการกล้าตัดสินใจของนายกรัฐมนตรีไทย โดยกล่าวว่า การปรับอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราของไทยถือเป็นการทำในสิ่งที่ถูกต้อง ทำให้ทั่วโลกต่างชื่นชมและให้การสนับสนุน รวมทั้งธนาคารโลกและสถาบันการเงินของประเทศต่างๆ ด้วย วันเวลาที่ล่วงไป ได้พิสูจน์

ให้เห็นว่าการตัดสินใจลดค่าเงินบาทครั้งนั้น เป็นการใช้มาตรการที่ถูกต้อง ซึ่งช่วยให้ประเทศชาติรอดพ้นจากวิกฤตทางเศรษฐกิจมาได้ ทั้งยังสร้างฐานพลังให้แก่เศรษฐกิจของชาติในเวลาต่อมาด้วย ดังปรากฏในรายงานความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังแถลง เมื่อพุทธศักราช ๒๕๓๐ ว่า ผลผลิตประชาชาติเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ ๖.๖ และภาวะเศรษฐกิจของประเทศได้ฟื้นตัวขึ้นเรื่อยๆ จนถือได้ว่าตั้งแต่ต้นพุทธศักราช ๒๕๓๐ ต่อเนื่องมาจนถึงพุทธศักราช ๒๕๓๖ เป็นปีทองทางเศรษฐกิจ

ช่วงที่เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจนั้น เสถียรภาพทางการเมืองก็เป็นปัญหาอยู่ เช่นกัน ในการแก้ปัญหา พลเอก เปรม ได้ยกเอาปณิธานที่เคยตั้งไว้ร่วมกันตั้งแต่แรกมาปรารภในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีช่วงปลายพุทธศักราช ๒๕๒๕ เพื่อขอให้ทุกคนในคณะรัฐบาลช่วยกันบริหารบ้านเมืองให้เป็นไปตามเป้าหมาย

“ตอนที่เรามาเป็นรัฐบาลร่วมกันใหม่ๆ นั้น เราได้พูดจากันด้วยความเข้าอกเข้าใจอย่างดีว่า เราจะทำงานร่วมกันอย่างไร เราได้ตั้งปณิธานไว้ ๓ ประการ คือหนึ่ง เราจะทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต เห็นแก่ส่วนรวมไม่เห็นแก่พรรคพวก ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว สอง เราจะเน้นเรื่องการแก้ไขปัญหของคนยากจน สาม เราจะสมัคสมานสามัคคีเพื่อให้รัฐบาลมีเสถียรภาพมั่นคง เพื่อจะได้กรีธาไปสู่ระบอบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ มามอบให้ประชาชน...จึงใคร่ขอย้ำให้รัฐมนตรีทุกท่านยึดมั่นในปณิธานทั้งสามประการอย่างหนักแน่นมั่นคง...มีปัญหาอันใดก็ขอให้มาพูดกันในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี...”

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว “คอร์รัปชัน” ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ พลเอก เปรม ต้องการจะสะสาง เพราะมองเห็นปัญหานี้มาตั้งแต่เมื่อครั้งที่เปรมเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ดังพิจารณาได้จากคำบรรยายเมื่อวันที่ ๒๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๒๑ ณ โรงแรมนารายณ์ ซึ่งสมาคมสันติสุขจัดขึ้น ความตอนหนึ่งว่า

“...ผมคิดว่าปัญหาคอร์รัปชันยังมีวิธแก้ไข ...เราต้องเริ่มที่ผู้บังคับบัญชา โดยผู้บังคับบัญชาทุกระดับจะต้องทำตนให้เป็นเยี่ยงอย่างที่ดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ในเรื่องความซื่อตรง ปราศจากคอร์รัปชัน โดยตัวเองต้องไม่ทุจริต และไม่ยอมให้คนอื่นทุจริต จะต้องเป็นที่เที่ยงธรรม มีความกล้าหาญ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนอย่างเด็ดเดี่ยว และมีเกียรติ...”

นับเป็นความกล้าหาญที่ชี้ชัดถึงแนวทางในการแก้ปัญหาว่าต้องเริ่มที่ผู้บังคับบัญชา และต่อมาในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม พลเอก เปรม ได้พูดถึงปัญหาคอร์รัปชันไว้อีกว่า

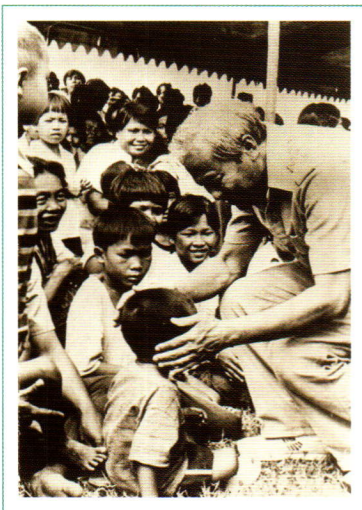

“...ปัญหาคอร์รัปชันและปัญหาผู้ทรงอิทธิพล เป็นการยากที่จะแก้ไขให้หมดไปได้ แต่ก็สามารถแก้ไขให้เบาบางลงได้ ...การคอร์รัปชัน ถ้าไม่เจตนา ก็คงไม่เป็นไร แต่ถ้าจงใจก็ทำให้เสียหายต่อบ้านเมือง ผมคิดว่าพอแก้ไขได้ เอาคนที่มิเกียรติเข้ามา และให้ถือว่าความจนไม่ใช่เรื่องเสียหาย ...”

เรื่องคอร์รัปชันยังคงเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศจนถึงทุกวันนี้และดูราวกับว่าจะหนักยิ่งกว่าสมัยที่ผ่านๆ มา ซึ่งรัฐบาลชุดปัจจุบัน ที่มีพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี ก็ได้จัดให้เรื่องนี้

เป็น ๑ ใน ๓ ปัญหาหลัก ประกอบด้วย ปัญหาความยากจน ปัญหายาเสพติด และปัญหาคอร์รัปชัน เช่นเดียวกัน โดยทุกปัญหาโยงไปถึงเรื่องของผู้มีอิทธิพลที่กำลังดำเนินการปราบปรามอยู่ทั้งสิ้น

พลเอก เปรม มองไปถึงสิ่งที่เกิดอยู่ในสังคมเวลานี้ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้คนไม่หวั่นไหวต่อการกระทำตนในทางที่ไม่ถูกต้อง นั่นคือ การที่คนในสังคมยังให้ความสำคัญกับถือคนชั่วเพียงเพราะมีเงิน โดยไม่ใส่ใจที่มาของเงินว่าได้มาด้วยวิธีใด

“...ผมอยากเห็นและผมก็ได้ทำมา คือ สังคมของเราต้องช่วยกันร่วมมือในเรื่องนี้... เรียกว่าเลิกราบไหว้คนพวกนี้ แต่มันยาก ไม่ใช่ง่ายๆ บางคนที่เราเห็นว่าเขาไม่ได้รวยมาจากความสามารถ ความเก่ง คุณโกงเขามาถึงได้รวย แต่ก็ยังมีคนไปไหว้เขา บางทีเขาก็ว่ามีบุญคุณกับเขา เขาก็ไหว้ อันนี้ค่อนข้างเป็นปัญหาที่ยาก สังคมต้องช่วยกันพูดว่า เราจะเคารพคนดี ไม่ใช่นับถือคนชั่ว ต้องประจานออก จะชัดเจนดูเหมือนเป็นคำหยาบ ต้องบอกว่าไอ้คนรวยคนนี้ มันรวยเพราะโกง เพราะค้ายาเสพติด ไม่ใช่รวยเพราะความสามารถ แต่คอร์รัปชันมา ถ้าเราทำตรงนี้ได้ก็น่าจะดี ตรงนี้แหละที่ผมว่าเราจะเลยไม่ได้ทำ อย่างที่บอกว่ามันยาก แต่ความยากนี่อย่าถือว่าเป็นอุปสรรคก็แล้วกัน เพราะทุกเรื่องมันก็ยากทั้งนั้น มันน่ากลัว ผมคิดว่าถ้าเราทำถึงแก่นมันยาก แต่ขอให้เราทำในวงที่เราสามารถทำได้ อย่างน้อยก็พูดว่าคนที่เราราบไหว้ขอให้เป็นคนดี และเราจะไม่กราบไหว้คนชั่วกว้างๆ อย่างนี้ช่วยได้”

ส่วนประเด็นของผู้มีอิทธิพลนั้น พลเอก เปรม ให้ความเห็นว่า

“ถ้าเราแก้เจ้าหน้าที่ของรัฐเองไม่ว่าใครที่ไหน ไม่ให้เป็นผู้มีอิทธิพล เราก็น่าจะแก้ปัญหาคอร์รัปชันที่ติดตามมาได้ด้วย ถ้าเราปราบปรามกลุ่มผู้มีอิทธิพลได้ก็จะเป็นผลสำเร็จ เรามาร่วมกันให้ความนับถือแต่คนดี ไม่ว่าเขาจะรวยหรือจน ก็ไม่มามีปัญหา

คนที่มีคุณธรรมเราไหวได้ นับถือได้ แต่คนชั่วโกงกินไม่มีคุณธรรม เราก็ไม่ควรให้ความเคารพนับถือ และควรตำหนิ”

ในฐานะนายกรัฐมนตรี พลเอก เปรม นึกถึงปัญหาคนของรัฐเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะในเรื่องคอร์รัปชัน หรือเรื่องอื่นใด โดยได้พยายามปลูกจิตสำนึกข้าราชการ ให้เห็นความสำคัญในการเป็นข้าราชการว่า

“สถานการณ์บ้านเมืองจะดีขึ้นหรือเลวลง การบริหารบ้านเมืองจะเป็นที่ชื่นชมหรือรังเกียจของประชาชน ขึ้นอยู่กับข้าราชการเป็นอันมาก ถ้าข้าราชการทุกคนมีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกในการรับใช้ส่วนรวม นึกถึงผลประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ และประเทศชาติเป็นสำคัญแล้ว ก็แน่ใจว่าสถานการณ์บ้านเมืองก็ต้องดีขึ้นอย่างไม่ต้องสงสัย...”

พลเอก เปรม ยังมีความคิดที่ไกลไปกว่านั้น คือ ความคิดในการปฏิวัติระบบราชการ เพื่อให้ข้าราชการได้ทำงานรับใช้ประชาชนอันจะเป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติอย่างแท้จริง เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า...

“ระบบราชการอันเป็นหัวใจในการบริหารประเทศ ทุกวันนี้ยังมีข้อบกพร่องที่รอการปรับปรุงปฏิรูป หรือบางที...อาจถึงขั้นต้องปฏิวัติผ่าตัดกันทั้งระบบ เพราะเมื่อเอ่ยถึงระบบราชการ คนส่วนใหญ่กลับตาทันถึงความอืดอาด ความล่าช้า ไร้ประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา และให้บริการแก่ประชาชน รวมทั้งปัญหาอื่นๆ”

ปัญหาหนึ่งที่ประเทศไทย ได้รับการติเตียนจากนานาชาติในช่วงก่อนหน้านี้ พลเอก เปรม จะขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ว่าไม่เอาจริงเอาจัง คือ การแก้ปัญหา ยาเสพติด โดยเฉพาะกรณีกองกำลังของจาง ซี ฟู หรือซุนล่า ซึ่งพำนักรอยู่บนแผ่นดินไทยที่บ้านหินแตก ทั้งๆ ที่ได้ชื่อว่าเป็น “ราชายาเสพติด” และทางสำนักงานคณะกรรมการปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ก็ได้ตั้งรางวัลนำจับไว้สูงถึง ๕๐๐,๐๐๐ บาท พลเอก เปรม มีอาจปล่อยยให้เรื่องยาเสพติดทำลายเกียรติภูมิของประเทศไทยต่อไปได้ ดังนั้น เมื่อขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจึงให้คำมั่นต่อรัฐสภา ว่า

“จะดำเนินการกวาดล้างแหล่งผลิต และจำหน่ายยาเสพติดให้โทษโดยเด็ดขาด ฉับพลัน ส่วนทางด้านผู้ติดยาเสพติดจะให้การบำบัดรักษาและอบรมให้ตระหนักถึงภัยอันเกิดจากยาเสพติด”

พร้อมกันนั้นก็บัญชาการในทางลับให้จัดตั้งกองกำลังทำลายยาเสพติดขึ้นในรูปแบบหน่วยจู่โจมเฉพาะกิจ ใช้ชื่อ “เสือดำ” หรือ **ฉก. เสือดำ** เน้นพื้นที่แนวชายแดน ไทย-พม่า นับเป็นการตัดสินใจที่สำคัญอีกครั้งหนึ่ง และเป็นความหาญกล้าที่ให้มีการดำเนินการแบบตัดรากถอนโคน ชนิดที่ต้องยอมแลกกันด้วยชีวิตของเจ้าหน้าที่ ทหาร

ตำรวจไทยหลายนาย โดยเฉพาะการตัดสินใจให้กรมตำรวจเปิดยุทธการอย่างเปิดเผยที่บ้านหินแตกตั้งแต่วันที่ ๒๑ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๕ ทั้งยังได้กล่าวไว้ในที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๕ อย่างหนักแน่นด้วยว่า

“รัฐบาลนี้จะไม่วันยินยอมให้ผู้ใดมามือริบโดยอยู่ในราชอาณาจักรไทยอย่างเด็ดขาด”

ปฏิบัติการที่บ้านหินแตก สามารถทำลายคลังอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดได้สำเร็จ ส่วนกองกำลังขุนสาได้หนีเข้าไปอยู่ในเขตประเทศพม่า สำหรับบ้านหินแตกนั้น รัฐบาลได้ขอพระราชทานชื่อจากสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งพระองค์ได้พระราชทานชื่อให้ใหม่ว่า **“บ้านเทอดไทย”**

แม้กองกำลังขุนสาจะไม่ได้อยู่ในประเทศไทยแล้ว แต่ทางฝ่ายไทยยังคงจัดหน่วยเฉพาะกิจ ๕๐๔ กับหน่วยเฉพาะกิจ ๕๐๓ เข้าปฏิบัติการในทางลับอยู่อย่างต่อเนื่อง จนสหรัฐอเมริกา และประเทศอื่นๆ ที่ได้รับผลกระทบจากยาเสพติดที่ส่งไปจากบริเวณนี้เชื่อมั่นว่าไทยจริงใจต่อการปราบปรามยาเสพติด นับเป็นการกู้เกียรติภูมิกลับคืนมาโดย **แลกด้วยชีวิตและเลือดเนื้อของทหาร ตำรวจผู้กล้าหาญจำนวนหนึ่ง**

ที่กล่าวมานี้เป็นปฏิบัติการในช่วงที่ พลเอก เปรม มีหน้าที่โดยตรงในการสั่งการปราบปรามผู้ค้ายาเสพติดทำลายชาติ ล่วงมาถึงปัจจุบันแม้จะมีได้มีหน้าที่โดยตรงแต่เมื่อใดที่ปรากฏชัดเจนว่าปัญหายาเสพติดมิได้หมดไป ทั้งยังขยายตัวไปยังชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศ อย่างรวดเร็ว พลเอก เปรม ก็ไม่ยอมรีรอในการออกมาต่อต้านอย่างเปิดเผยในทุกโอกาสที่จะทำได้ และด้วยทุกวิธี ที่ไม่ขัดต่อกฎหมายและศีลธรรมอันดี โดยเฉพาะในการบรรยาย หรือแสดงปาฐกถา โดยมิได้เกรงกลัวต่ออิทธิพลใดๆ ทั้งสิ้น

ในหนังสือ “วิสัยทัศน์รัฐบุรุษ” ที่ พลเอก เปรม มอบให้ผู้ที่ไปอำนวยการปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๔๖ ได้กล่าวถึงเรื่องยาเสพติดไว้ชัดเจนว่า

“เรื่องยาเสพติดนั้น กล่าวได้ว่าเป็นอันตรายที่สุดแก่ชาติบ้านเมืองของเรา และเป็นปัญหาที่ยุ่ยากซับซ้อนมาก เกี่ยวพันกับปัญหาสังคม ปัญหาเศรษฐกิจ และยิ่งยุ่งยากมากขึ้น เพราะปัญหายังไปเกี่ยวข้องกับต่างประเทศด้วย” และได้ชี้ให้เห็นถึงสาเหตุที่ทำให้ขบวนการนี้ยังคงอยู่ได้ ว่าเป็นเพราะ **“ค่านิยมของพวกเรา ที่มีต่อผู้มีฐานะร่ำรวยเพราะธุรกิจยาเสพติด ซึ่งเป็นไปในทำนองเดียวกันกับคอร์รัปชัน พวกเรายังก้มหัวและกราบไหว้ผู้ที่ร่ำรวยมาจากเงินสกปรกโดยไม่ละอายใจตนเอง”** สำหรับแนวปฏิบัติต่อคนพวกนี้ พลเอก เปรม ให้ความเห็นว่า **“น่าจะเลิกคบค้าสมาคมกับคนเหล่านั้น ปล่อยให้เขาอยู่ในสังคมสกปรกด้วยเงินสกปรกในหมู่ของพวกเขาเอง**

ตราบเท้าที่เราจับกุมลงโทษเขาไม่ได้” ในส่วนของเจ้าหน้าที่นั้น ให้ “เอาจริงเอาจังกับเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปราม แต่กลับไปให้ความร่วมมือกับผู้ทำธุรกิจยาเสพติด”

และด้วยเหตุที่กระบวนการผลิตและค้ายาเสพติดเป็นอาชญากรรมที่ทำลายชาติบ้านเมือง พลเอก เปรม จึงระบุดังต่อไปนี้

“ทั้งผู้ผลิต ผู้ค้า ผู้ขนส่ง ผู้เสพ ผู้ช่วยเหลือ และผู้ร่วมมือกับธุรกิจยาเสพติด ล้วนเป็นผู้ทรยศต่อชาติทั้งสิ้น”

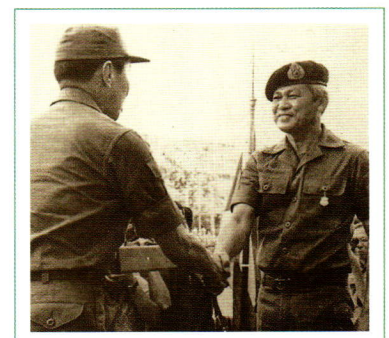
ในกรณีของเจ้าหน้าที่รัฐที่ให้ความร่วมมือกับผู้ทำธุรกิจยาเสพติด นั้น พลเอก เปรม มีความเห็นว่า นอกจากจะเป็นอุปสรรคอันยิ่งใหญ่ต่อการป้องกันและปราบปรามแล้ว ยังเป็นความอับอายของหน่วยงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นความอับอายของชาติด้วย ในส่วนข้าราชการที่ดี รวมไปถึงภาคเอกชน ที่พยายามรณรงค์และดำเนินกิจการหลายอย่างเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พลเอก เปรม ชื่นชมอย่างมาก

ปัญหายาเสพติด เป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขต่อไปอย่างต่อเนื่องและจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกพลังในแผ่นดิน มิเช่นนั้นแล้ว ลูกหลานในวันนี้ คงไม่มีโอกาสได้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ถึงพร้อมด้วยศักยภาพในอันที่จะนำบ้านเมืองให้ก้าวไปสู่ความเจริญอันมั่นคงได้อย่างแน่นอน

ในช่วงของการทำหน้าที่นายกรัฐมนตรีอย่างต่อเนื่อง รวม ๕ สมัย ในช่วงเวลา ๔ ปี ๕ เดือน ยังมีงานอื่นๆ ที่ พลเอก เปรม ได้กระทำเพื่อประโยชน์ของแผ่นดินและได้รับการจารึกเป็นเกียรติประวัติไว้แล้ว แต่มีได้นำมากล่าวถึงไว้อีกมากมาย ทุกกิจกรรมที่กระทำ เกิดจากสำนึกที่เตือนใจอยู่เสมอว่า **“เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน”**

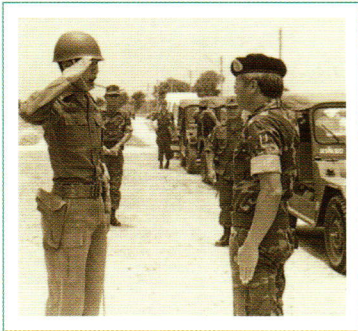
“แม้มิได้บัญญัติเรื่องการทดแทนคุณแผ่นดินไว้เป็นการเฉพาะไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ผมใคร่ขอให้เราท่านทั้งหลายโปรดไตร่ตรองดูว่า การตอบแทนบุญคุณต่อผู้คนที่หรือสิ่งที่มีบุญคุณต่อเรา เช่น พ่อแม่ ครู สถาบัน และองค์กรต่างๆ เป็นวัฒนธรรมที่เราพิทักษ์และสืบสานกันมาตั้งแต่สมัย ปู่ ย่า ตา ยาย จนถึงปัจจุบัน”

สำหรับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี นั้น แม้พลเอก เปรม มิได้มีความปรารถนาที่จะขึ้นดำรงตำแหน่ง ดังที่เคยพูดอยู่เสมอว่า **“จริงๆ แล้ว การเป็นนายกรัฐมนตรีไม่ได้เป็นความปรารถนาของผมเลย...”** หรือ **“ถ้าใครอยากมีความสุข ก็โปรดอย่าได้เป็นนายกรัฐมนตรีเลย”** แต่ด้วยความที่เป็นคนที่มีความรับผิดชอบสูงยิ่ง เมื่อเข้ารับตำแหน่ง จึงมิได้เพิกเฉยต่อภารกิจเพื่อชาติบ้านเมือง ที่มีอยู่อย่างล้นมือจนแทบไม่มีเวลาเป็นของตัวเอง ครั้นปฏิบัติภารกิจต่างๆ อันเป็นการแก้ปัญหาสำคัญของแผ่นดินเป็นผลสำเร็จใน

ระดับหนึ่งแล้ว โดยเฉพาะปัญหาด้านความมั่นคง และปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ พลเอก เปรม เห็นว่าถึงเวลาที่จะเปิดโอกาสให้คนอื่นเข้ามาบริหารงานต่อไปได้แล้ว จึงปฏิเสธไม่รับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกต่อไป

“ผมพอแล้ว ผมคิดมาแล้ว ผมตัดสินใจแล้ว ถ้าผลงานที่รัฐบาลทำมาแล้วดี ก็ทำต่อไป ที่ไม่ดีก็ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ถ้ามีอะไรที่ผมช่วยก็บอกมา ผมยินดี ให้คำปรึกษาอย่างเต็มที่ เพื่อชาติ เพื่อประชาชน เพื่อสถาบันสูงสุดที่ผมเทิดทูน ด้วยชีวิต”

แม้จะพ้นจากตำแหน่งทางราชการ ทั้งราชการประจำและราชการการเมืองไปแล้ว แต่พลเอก เปรม ก็มีอาจทำให้พ้นจากการเป็นทหารไปได้ ดังที่ได้ให้สัมภาษณ์ว่า

“...ผมยังรู้สึกว่าตัวเองเป็นทหารอยู่ตลอดเวลา ผมว่ามันอยู่ในสายเลือดนะ ...มันอยู่ในสายเลือด ไม่มีความคิดที่จะเปลี่ยนแปลงไปได้ว่า เรานี้เกิดมาจากที่ไหน เพราะฉะนั้นในส่วนลึกเราจึงเป็นทหารอยู่ตลอด เราเข้าไปในวงการทหารไม่ว่าที่ไหน มันรู้สึกว่าเหมือนเราเข้าไปในหมู่คนที่เขินเพื่อน คนที่เคยร่วมงานกันมา มันไม่รู้สึกแปลก ไม่รู้สึกเป็นคนแปลกหน้า...”

ที่สำคัญอย่างยิ่ง คือ พลเอก เปรม ไม่เคยลืมคำปฏิญาณที่นักเรียนนายร้อย ทุกคนทุกรุ่น ได้กล่าว ณ เบื้องหน้าพระบรมรูปเครื่ององค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานกำเนิดโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ว่า **“ข้าพระพุทธเจ้า จักรักษามรดกของพระองค์ท่านไว้ด้วยชีวิต”** ได้เลย พลเอก เปรม จึงยังคงมีความสุขอยู่กับการเป็นทหารในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทั้งยังมีหน้าที่อันสำคัญยิ่งในการปฏิบัติภารกิจสำคัญสนองพระมหากรุณาธิคุณพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในตำแหน่ง**ประธานองคมนตรี** ซึ่ง พลเอก เปรม มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจงรักภักดีจนถึงที่สุด

บนเส้นทางชีวิตที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะอยู่ในตำแหน่งใด พลเอก เปรม ได้ทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบอย่างสูงยิ่ง ทั้งมั่นคงอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต ความเที่ยงธรรม ความเสียสละ ความกล้าหาญ ไม่ท้อแท้ต่อทุกเรื่องที่ได้ตัดสินใจกระทำหรือไม่กระทำ เพราะมั่นใจในความถูกต้อง และแม้เมื่อมิได้อยู่ในตำแหน่งนั้นๆ แล้ว ก็ยังคงปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในทางที่ดีงามมาโดยตลอด ซึ่งการประพฤติปฏิบัติตนด้วยความตั้งมั่นอยู่ในคุณงามความดีดังกล่าวนี้ เป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และความกตัญญูรู้คุณแผ่นดินโดยแท้ สมกับมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ยกย่องไว้ในฐานะ **“รัฐบุรุษ” ตั้งแต่วันที่ ๒๙ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ เพื่อเป็นเกียรติประวัติและตัวอย่างอันดีงามสืบไปจนนิรันดร์**

วชิยทัศน์การบริหารประเทศ

ชีวิตของ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ได้ก้าวขึ้นมาอยู่บนเส้นทางการเมืองอย่างเต็มตัว นับตั้งแต่มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ต่อจาก พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓ โดยยังคงดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมที่ได้ปฏิบัติหน้าที่มาตั้งแต่ พุทธศักราช ๒๕๒๒ อยู่ด้วย และในฐานะข้าราชการประจำ ก็ยังคงดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกเช่นเดิม สำหรับตำแหน่งแรกในทางการเมือง คือ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ในสมัยรัฐบาลนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ซึ่งได้เข้าดำรงตำแหน่งตั้งแต่ พุทธศักราช ๒๕๒๐ ขณะเป็นผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบก

การที่ได้มีโอกาสปฏิบัติงานทั้งในตำแหน่งทางการเมืองและการทหารควบคู่กันไปช่วยให้ พลเอก เปรม เข้าใจสถานการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ทั้งยังมองเห็นปัญหาในช่วงที่บ้านเมืองกำลังประสบกับ**ปัญหาด้านความมั่นคง** อันเกิดจากการเข้ามาขยายแนวร่วมของลัทธิคอมมิวนิสต์ จนคนไทยต้องลุกขึ้นจับอาวุธสู้รบกันเอง เพราะทุกปัญหามีความเกี่ยวเนื่องกัน การแก้ปัญหาไม่ตรงจุดทำให้ประเทศต้องสูญเสียงบประมาณจำนวนมากไปในการป้องกันและปราบปราม ในสงครามที่ยืดเยื้อยาวนานส่งผลให้ราษฎรในพื้นที่ปัญหาซึ่งส่วนใหญ่อยู่ตามแนวชายแดน และในท้องถิ่นห่างไกลความเจริญ

ต้องประสบกับความทุกข์ยากเดือดร้อนจาก**ปัญหาความยากจน**ที่ซ้อนทับลงบน**ปัญหาเศรษฐกิจ**ของประเทศ จนสังคมตกอยู่ในสภาพที่ขาดความสุขสงบ ดังนั้น เมื่อได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ต่อจาก พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๓ พลเอก เปรม จึงให้ออกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๖๖/๒๕๒๓ ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมแก้ปัญหาของประเทศตามวิถีทางที่ใช้ **การเมืองนำการทหาร**

คำสั่งที่ ๖๖/๒๕๒๓ ได้นำไปสู่การยุติสถานการณ์สู้รบภายในประเทศ โดยคนไทย หันกลับมาร่วมกันพัฒนาชาติไทย ร่วมกันแก้ปัญหาจนพ้นจากวิกฤตในด้านต่างๆ มาเป็นลำดับดังกล่าวกว่าไว้ในบทก่อน ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวสถานการณ์รอบประเทศยังมิได้สงบลง โดยเฉพาะในระยะแรกที่ พลเอก เปรม ขึ้นดำรงตำแหน่งผู้บริหารประเทศ ไม่ว่าจะเป็นภายในประเทศหรือในประเทศเพื่อนบ้าน ล้วนกำลังเผชิญกับความพลิกผันของสถานการณ์ทางการเมืองอย่างรุนแรง เนื่องจากฝ่าย เสง สัมริน ได้รับการสนับสนุนจาก

เวียดนามที่เข้ายึดครองประเทศกัมพูชาไว้ได้ ตั้งแต่วันที่ ๗ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๒ และได้ประกาศจัดตั้งรัฐบาล **“สาธารณรัฐประชาชนกัมพูชา”** ขึ้น เป็นเหตุให้เขมรกลุ่มต่อต้านที่มี**เขมรแดง**เป็นกำลังหลักต้องรวมตัวจัดตั้งเป็น**รัฐบาลผสมกัมพูชาประชาธิปไตย** และถึงแม้ว่าเขมรกลุ่มต่อต้านจะเป็นรัฐบาลที่ได้รับการรับรองจากองค์การสหประชาชาติ แต่ในเวลาต่อมาก็ถูกกวาดล้างลง จนไม่อาจชิงการนำในการดำเนินงานทางการเมืองได้ และต้องถอยร่นมาเกาะอยู่ตามแนวตะเข็บชายแดนไทย-กัมพูชา และในที่สุดก็ต้องพ่ายแพ้ต่อการเมืองโลก เมื่อเสียงรับรองในองค์การสหประชาชาติเปลี่ยนจากการให้การรับรองเขมรสามฝ่ายมาเป็นให้การรับรองรัฐบาล เสง สัมริน ซึ่งนำไปสู่จุดจบของเขมรแดงในเวลาต่อมา

สำหรับประเทศไทยอันเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้ชิดกัมพูชามากที่สุด จำเป็นต้องปรับตัวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา แม้กระนั้น ก็ยากที่จะหลีกเลี่ยงมิให้เหตุการณ์ในประเทศเพื่อนบ้านส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของไทยได้ เพราะเกือบทุกครั้งที่เกิดการสู้รบขึ้นในประเทศเพื่อนบ้าน ได้มีกองกำลังไม่ทราบฝ่ายล่องล้าเข้ามาในแผ่นดินไทย ทำให้ต้องคอยผลักดันออกไปอยู่เสมอ และหากนับรวมถึงผู้อพยพพลัดถิ่นจากการสู้รบจำนวนมากที่ไทยต้องรับภาระไว้ด้วยแล้ว จัดเป็นปัญหาที่หนักหน่วง จึงนับเป็นความโชคดีของประเทศที่มีผู้นำซึ่งเข้าใจสถานการณ์และ

มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในการบริหารประเทศทั้งในกิจการภายในประเทศ และภายนอกประเทศ มิเช่นนั้นแล้ว การกระทบกระทั่งระหว่างกันที่เกิดขึ้น อาจกลายเป็นสาเหตุนำประเทศไทยเข้าสู่สถานการณ์สู้รบด้วยก็เป็นได้ และคงยากที่จะนำพาประเทศให้ล่วงพ้นจากปัญหาต่างๆ มาได้

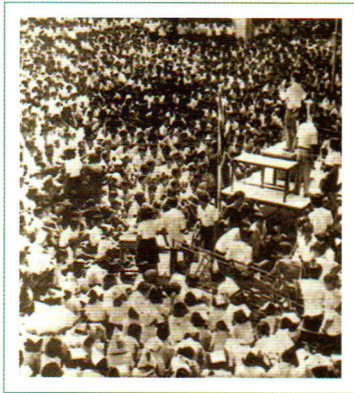
ดังที่ได้กล่าวในข้างต้นแล้วว่า จากปัญหาด้านความมั่นคงได้นำไปสู่ปัญหาความยากจน ปัญหาเศรษฐกิจ และที่ติดตามมาด้วยปัญหาสังคม โดยเฉพาะปัญหาด้านเศรษฐกิจนั้น ได้รุมเร้าเข้ามาจนประเทศไทยในยุคที่ พลเอก เปรม เป็นนายกรัฐมนตรี ต้องยอมได้รับความช่วยเหลือจาก**กองทุนการเงินระหว่างประเทศ** หรือ **ไอเอ็มเอฟ**

สาเหตุสำคัญของปัญหาเศรษฐกิจไทยในขณะนั้น เกิดจากความเติบโตทางเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมา ไม่สมดุลกับขนาดตลาดภายในประเทศ การส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมยังมีน้อย การกระจายการส่งออกยังจำกัด ตัวอยู่กับพืชผลไม่กี่ชนิด ในขณะที่การนำเข้าสินค้าทุนและวัตถุดิบเพื่อการผลิตทดแทนการนำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นเหตุให้ในพุทธศักราช ๒๕๐๒ และพุทธศักราช ๒๕๐๓ ขาดดุลชำระเงิน แม้ว่าจะได้เปลี่ยนนโยบายจากการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้ามาเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๐๒ เป็นต้นมา และต่อมาในพุทธศักราช ๒๕๐๕ ได้มีการแก้ไขกฎหมาย เพื่อเพิ่มแรงจูงใจให้แก่อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกมากขึ้น รวมทั้งได้พยายาม แก้ปัญหาจากการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าเป็นผลิตเพื่อการส่งออกแล้วก็ตาม ไทยก็ยังคงประสบปัญหาด้านราคาสินค้าส่งออกที่ตกต่ำอย่างต่อเนื่อง

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่ลดต่ำลง ในขณะที่เงินเฟ้อสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ประกอบกับได้เกิดวิกฤตการณ์น้ำมันเชื้อเพลิงขาดแคลนทั่วโลก ก่อให้เกิดความชะงักงันทางธุรกิจอุตสาหกรรม ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้นเรื่อยๆ นำไปสู่การกักตุนสินค้า ทำให้ราคาสินค้าแพงขึ้นอย่างมาก ในช่วงจังหวะนี้เอง **ทีโองศ์กรนิสิตนักศึกษาแห่งประเทศไทย** ได้เข้ามามีส่วนในการปลุกจิตสำนึก ให้คนไทยหันมานิยมใช้ของไทย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายการตลาดและการผลิต ทั้งยังเกิดปัญหาด้านการเมืองซ้อนทับปัญหาเศรษฐกิจโดยเฉพาะปัญหาด้านแรงงาน กล่าวคือ ทางด้านการเมืองได้มีการเรียกร้องรัฐธรรมนูญ จนเหตุการณ์บานปลายไปสู่ **“วันมหาวิปโยค” ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖** นายสัญญา ธรรมศักดิ์ จึงได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อจาก จอมพล ถนอม กิตติขจร ที่ถวายบังคมลาออกจากตำแหน่ง

พระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เดินทางออกนอกประเทศเพื่อยุติสถานการณ์การก่อความไม่สงบภายในประเทศ แต่ยังไม่ทันที่รัฐบาลนายสัญญา ธรรมศักดิ์ จะแก้ไขสถานการณ์ต่างๆ ให้คืนสู่ภาวะปกติ ก็เกิดเหตุการณ์ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ ขึ้น และนายธานินทร์ กรัยวิเชียร ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อมา

ปัญหาที่ซ้อนทับเข้ามาเหล่านี้ ทำให้การฟื้นตัวของธุรกิจอุตสาหกรรมเป็นไปอย่างเชื่องช้า จนถึงพุทธศักราช ๒๕๒๑ รัฐบาลพลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ได้นำนโยบาย **“เราไม่มีเวลาทะเลาะกันอีกต่อไปแล้ว”** มาใช้ เพื่อลดความขัดแย้งในสังคม โดยเชิญกลุ่มผลประโยชน์ที่มีความขัดแย้งกันมาพบปะหารือจนสามารถสร้างความปรองดองในชาติขึ้นเป็นผลสำเร็จ ช่วงนี้เศรษฐกิจไทยมีความมั่นคงแข็งแรงขึ้นในระดับที่พร้อมจะก้าวไปสู่ตลาดโลก พลเอก เปรม ผู้ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ เป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อมา จึงได้สานต่อนโยบายทางเศรษฐกิจ ด้วยการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจภาคเอกชนกับภาครัฐบาล ซึ่งนำความสำเร็จอย่างสูงมาสู่การขยายตลาดในต่างประเทศ รวมไปถึงการเพิ่มตลาดสินค้าให้แก่เกษตรกร ด้วยวิถีทางการทูต และด้วยวิธีนี้เองที่พลเอก เปรม นำมาเป็นนโยบายหลักในการบริหารปกครองประเทศตลอดระยะเวลา ๘ ปี ของการดำรงตำแหน่งผู้นำประเทศ คือช่วงพุทธศักราช ๒๕๒๓ - ๒๕๓๑

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าธุรกิจอุตสาหกรรมของไทย จะได้ขยายตลาดในต่างประเทศ แต่ก็ยังประสบปัญหาต้นทุนสูง เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายให้ใช้แรงงานเป็นหลัก เพื่อลดปัญหาคนว่างงาน ประกอบกับก่อนหน้านี้ได้เกิดวิกฤตการณ์น้ำมันรวม ๒ ครั้ง คือ

ในยุครัฐบาลจอมพล ถนอม กิตติขจร เมื่อพุทธศักราช ๒๕๑๖ และยุครัฐบาลพลเอกเกรียงศักดิ์ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๒ ซึ่งส่งผลด้านลบต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างรุนแรง เป็นระยะเวลายาวนาน ทำให้สินค้าที่ส่งออกไม่สามารถสู้ราคากับสินค้าจากประเทศคู่แข่งได้ อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจจึงถดถอยลง ในขณะที่เงินเฟ้อสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้ขาดดุลบัญชีเดินสะพัด ส่งผลกระทบต่อหนี้ต่างประเทศและภาระหนี้สินที่สูงขึ้น แต่ในที่สุดรัฐบาล พลเอก เปรม ก็สามารถแก้ปัญหาได้ตรงประเด็น ช่วยให้สถานการณ์ต่างๆ คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น ดังปรากฏว่าประมาณ ๕ ปีให้หลัง นับจากวันที่ พลเอก เปรม เข้ารับผิดชอบการบริหารประเทศ รัฐบาลก็สามารถจัดเก็บภาษีได้เพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจที่เฟื่องฟูขึ้น อันเป็นผลจากการขยายตัวของการลงทุน ที่ทำให้ปริมาณการนำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนรายได้ที่ได้รับในช่วงนี้สามารถชดเชยกับรายได้ที่สูญเสียไป

ด้วยเหตุนี้ คงไม่เกินจากความเป็นจริง หากจะกล่าวว่า พลเอก เปรม เป็นนักบริหารที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกลในทุกๆ ด้าน ทั้งกิจการภายในประเทศและต่างประเทศ จึงช่วยให้การบริหารประเทศบรรลุเป้าหมาย แม้จะยังไม่สามารถแก้ปัญหาในรายละเอียดได้ทั้งหมด แต่ก็ได้วางฐานรากที่ค่อนข้างมั่นคงไว้ให้รัฐบาลในยุคต่อมาได้สืบสานและขยายงานต่อไปให้เหมาะสมกับสถานการณ์อันเป็นปัจจุบันของแต่ละยุคสมัย ดังที่ พลเอก มงคล อัมพรพิสิฏฐ์ ได้บันทึกไว้ในช่วงอารัมภบทของหนังสือ **“รัฐบุรุษชื่อเปรม”** ความตอนหนึ่งว่า

“ปามีคุณสมบัติเป็นนักบริหารชั้นเลิศ กล่าวคือ ท่านมีความสามารถในการจับประเด็นของปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน ยอมรับฟังความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้อื่นแล้วสามารถนำมากำหนดเป็นทางเลือก หรือนโยบายที่จะใช้ในการแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและชัดเจน มีความสามารถในการที่จะเลือกใช้คนให้เหมาะกับงานต่างๆ ตลอดจนการลงไปตามมติตามประเพณีผลการปฏิบัติตามนโยบายของส่วนราชการต่างๆ ในพื้นที่ด้วยตนเองทุกครั้งที่มีโอกาสทำได้ นั้นเป็นผลที่ทำให้ท่านสามารถลดความขัดแย้ง และแก้ปัญหาความไม่เป็นธรรมในสังคมได้สำเร็จในระดับหนึ่ง โดยพยายามที่จะกระจายรายได้ที่เป็นธรรมให้ประชาชนในชนบทมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

นอกจากนั้นท่านยังสามารถเปลี่ยนความขัดแย้งทางความเชื่อในลัทธิการปกครอง และการต่อสู้ด้วยอาวุธมาเป็นการต่อสู้ในแนวทางสันติและสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยเกิดมีความมั่นคงทางการเมือง และสถานการณ์ของประเทศกลับเข้าสู่สภาวะปกติ ประชาชนคนไทยมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การเศรษฐกิจก็เจริญขึ้นต่างๆ ที่ในขณะนั้นเป็นห้วงระยะเวลาที่ทั่ว

โลกเกิดวิกฤตการณ์ทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจทั่วโลก รวมทั้งของไทยตกต่ำลงด้วย แต่รัฐบาลไทยภายใต้การนำของป๋ากลับสามารถรักษาเสถียรภาพทางการเงิน และการคลังของประเทศไว้ได้อย่างดี ยิ่งไปกว่านั้นในโอกาสต่อมา เมื่อวิกฤตการณ์ดังกล่าวคลายตัวลงเศรษฐกิจของไทยก็สามารถทะยานต่อไปข้างหน้า ก้าวเลยประเทศต่างๆ ในแถบนี้ไปได้ที่น่าภาคภูมิใจ ส่วนบนเวทีการเมืองของโลก ป๋าก็ได้นำชาติไทยให้มาอยู่ ณ จุดที่ชาติต่างๆ รวมทั้งมหาอำนาจของโลกให้การยอมรับในท่าที บทบาทและความสำคัญของไทย ในภูมิภาคนี้อีกด้วย”

ผลงานอันเกิดจากการทำงานอย่างหนักของ พลเอก เปรม ขณะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รวม ๕ สมัย ที่ส่งผลดีอย่างมหาศาลแก่ประเทศชาติและประชาชน ย่อมเป็นประจักษ์พยานเหนือคำกล่าวใดๆ ทั้งสิ้น

วิสัยทัศน์ในการบริหารภายในประเทศ

พลเอก เปรม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในรัฐบาลชุดที่ ๔๓ ของประเทศไทย ซึ่งเป็นรัฐบาลผสม ๕ พรรค ประกอบด้วยพรรคกิจสังคม พรรคชาติไทย พรรคประชาธิปไตย พรรคสยามประชาธิปไตย และพรรคชาติประชาชน

ในการมองการบริหารภายในประเทศของ พลเอก เปรม อาจมองแยกเป็น ๓ ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการเมือง

การบริหารด้านเศรษฐกิจ

ในด้านเศรษฐกิจนั้น รัฐบาลชุดนี้ได้ระดมมือนักบริหารธุรกิจชั้นนำมาช่วยวางนโยบายการบริหารไว้ ๔ ด้าน คือ ด้านการคลัง ด้านการเงิน ด้านการส่งออก และด้านการฟื้นฟูและเร่งรัดการลงทุน โดยรัฐบาลได้เร่งช่วยเหลือแก้ไขสถานะความยากจนของราษฎรโดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในชนบทที่ห่างไกลความเจริญ เป็นลำดับต้นๆ ทั้งนี้เพื่อให้งานด้านการพัฒนาชนบทได้รับการสานต่ออย่างต่อเนื่อง การที่ พลเอก เปรม มีจุดประสงค์อันยิ่งใหญ่ที่จะช่วยเหลือชาวบ้านผู้ยากจนให้มีสภาพดีขึ้น เนื่องจากในระหว่างรับราชการทหารได้คลุกคลีอยู่กับชาวบ้าน ได้สัมผัสและได้รับรู้ปัญหาของ

ประชาชนมาโดยตลอด อีกทั้งการดำเนินงานด้านนี้ยังเป็นการสนองโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้อีกโอกาสเดียวกันด้วย

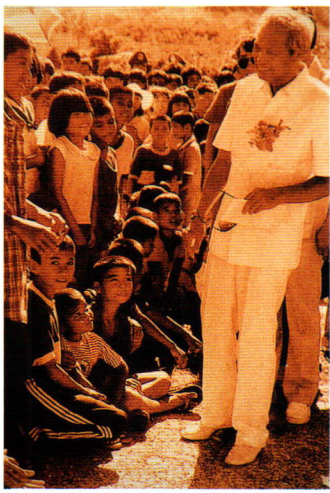
ในการสนองโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้น รัฐบาล พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ว่า โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ทั้งหลาย เป็นโครงการที่มุ่งพัฒนา เพื่อให้ประชาชนในชนบทมีความอยู่ดีกินดี หรือพอกอยู่พอกกินโดยตรง โดยเฉพาะชาวชนบทที่อยู่ห่างไกลความเจริญ อยู่ในถิ่นทุรกันดาร และยากจนอย่างแท้จริง รัฐบาลจึงหามาตรการแก้ไขปัญหานี้ โดยจัดระบบสนองพระราชดำรินี้ขึ้นเมื่อ พุทธศักราช ๒๕๒๔ รัฐบาลจึงเริ่มการจัดระบบงานด้วยการออก **“ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. ๒๕๒๔”** และได้กำหนดให้มีองค์กรระดับชาติ ขึ้น เรียกว่า **“คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ** มีชื่อย่อว่า “กปร.” เพื่อทำหน้าที่ ควบคุม กำกับ ดูแล ติดตามผล และประสานการดำเนินงานของหน่วยราชการ และรัฐวิสาหกิจทั้งปวงที่ดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างรวดเร็ว และตรงตามเป้าหมายของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการ กปร. คนแรก ได้กล่าวถึง พลเอก เปรม กับงานใน กปร. ไว้ ความตอนหนึ่งว่า

“ปาเป็นประธานกรรมการ กปร. คือคณะกรรมการพิเศษประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และมีตัวผมเองเป็นเลขาฯ นอกจากนั้นผมก็เป็นหัวหน้ากองเตรียมพร้อมฯ ของสภาพัฒน์ฯ ด้วย เพราะฉะนั้นช่วงที่สองก็เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๔ มาจนกระทั่งปาออกจากตำแหน่งนายกฯ แทบจะเรียกได้ว่า ตั้งแต่ พ.ศ.

๒๕๑๙ มากี่ทำงานร่วมกับป่าเกือบจะไม่ขาดตอนเลย ทำงานในภารกิจต่างๆ ระหว่างที่ถวายงานโดยมีป่าเป็นประธานฯ ก็ทำงานตามแบบเดิมคือ รวดเร็ว ฉับพลัน” ทั้งได้กล่าวยืนยันว่า “... ป่าเป็นประธาน กปร. คนเดียวที่ทำงานเร็วที่สุดที่จะสนองพระราชดำริ เชื่อไหมครับ ถ้าเสนอเข้า เย็นไปรับได้เลย ป่าจะอนุมัติก่อนเพื่อน ถ้าไปเสนอตอนเย็น พอเช้าไปรับได้ นอกจากป่าไม่อยู่นั่น”

ด้านการพัฒนาชนบท รัฐบาลก็จัดให้มีคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ และระบบพัฒนาชนบทแนวใหม่ หรือระบบ กชช. เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าระบบ กชช. เป็นการพัฒนาชนบทอันมีคุณค่า พลเอก เปรม จึงลงนามในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารการพัฒนาชนบท พ.ศ. ๒๕๒๔ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔ ระเบียบฉบับนี้ เน้นการพินิจกำลังของส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทเข้าด้วยกัน เพื่อดำเนินงานช่วยเหลือประชาชนยากจนในชนบทให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ต่อมาคนทั่วไปรู้จักระเบียบฉบับนี้ในชื่อของ “ระบบพัฒนาชนบทแนวใหม่” หรือ ระเบียบ กชช. ซึ่งช่วยให้คนในชนบท “หายจน หายเจ็บ และมีความรู้ที่จำเป็นแก่การครองชีพ”

หายจน เป็นขั้นแรกที่ พลเอก เปรม มุ่งแก้ไขเพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังจะเห็นได้จากคำที่ท่านกล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า

“จะพยายามพัฒนาโดยมุ่งยึดหลักการเข้าไปยกระดับความสามารถของตัวคน เพื่อให้ชาวชนบทช่วยตัวเองให้มากขึ้น โดยให้ความเข้าใจแก่เขา ดึงเขาให้เข้ามามีส่วนพร้อมและได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างถาวร...เราจะต้องพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้ประชาชน “เข้าใจ เข้าร่วม และเป็นประโยชน์แก่ตัวประชาชนอย่างถาวร”..... เรื่องสำคัญเรื่องแรกที่ทำไปแล้ว ได้แก่การกำหนดโครงการแก้ปัญหาความยากจนในชนบทขึ้นโดยเฉพาะรวม ๑๕ โครงการ โครงการเหล่านี้กำลังดำเนินการอยู่ในพื้นที่ชนบทยากจนด้วยเงินงบประมาณ ๖๒๒ ล้านบาท ใน พ.ศ. ๒๕๒๖ เราได้เตรียมโครงการไว้พร้อมแล้ว โดยกำหนดโครงการเพิ่มเติมเข้าไปอีก รวมเป็นโครงการให้เงินเพิ่มขึ้นเป็น ๑,๑๕๐ ล้านบาท ส่วนใหญ่ของโครงการเหล่านี้เป็นโครงการที่มุ่งจะพัฒนาตัวคน และมุ่งจะแก้ไขปัญหาพื้นฐานที่พี่น้องชาวชนบทเผชิญอยู่ในพื้นที่ต่างๆ เป็นหลัก”

ขั้นที่สอง คือ **หายเจ็บ** อันเป็นโครงการทางด้านการสาธารณสุข เพื่อช่วยเหลือผู้คนในชนบทที่เจ็บป่วยไม่แข็งแรง โดยเฉพาะเด็กๆ ในพื้นที่เหล่านั้นที่ส่วนใหญ่ตกอยู่ในสภาพขาดอาหาร ทำให้เมื่อเติบโตขึ้นจะกลายเป็นทรัพยากรที่ไร้ประโยชน์สำหรับประเทศชาติ รัฐบาล พลเอก เปรม ได้สร้างโรงพยาบาลเพิ่มขึ้นในเขตยากจน

อีก ๙๒ แห่ง และได้แก้ปัญหาเด็กขาดสารอาหารในระดับรุนแรงลดลงได้เป็นจำนวนมาก และในขณะที่รัฐบาลให้ความสนใจเรื่องพื้นฐานด้านสุขภาพอนามัยนั้น ก็ได้ให้ความสนใจด้านผลผลิตทางการเกษตรไปพร้อมกันด้วย เพราะมองเห็นว่าแรงงานของคนชนบท คือทรัพยากรอันมีค่า พลเอก เปรม ได้ชี้ให้เห็นปัญหาของชนบทที่รัฐบาลต้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือ ดังความตอนหนึ่งว่า

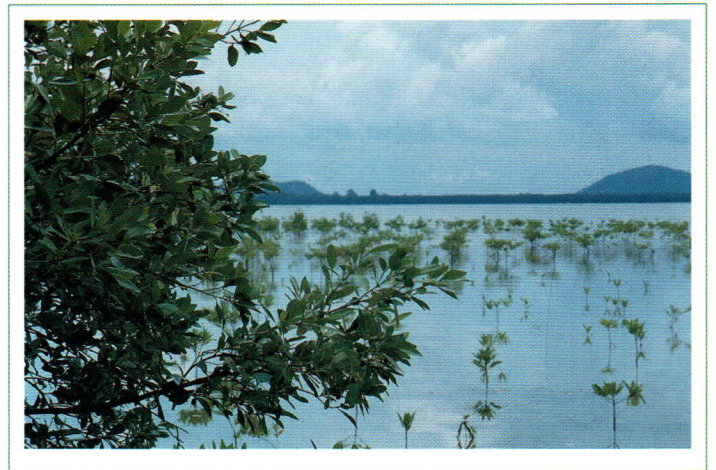
“การเลี้ยงไก่ เป็ด ปลา ปศุสัตว์ หรือการปรับปรุงการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ตลอดจนสร้างเสริมให้ที่ดินของพวกเขามีคุณภาพดีขึ้น โดยแก้ปัญหาที่เขาประสบอยู่ในพื้นที่ เช่น ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ดินเค็ม ดินเปรี้ยว การชะล้างพังทลายของดินเป็นต้น” เพราะแนวทางพัฒนาด้วยระบบ กชช. ก็คือการทำให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นนั่นเอง

นอกจากการดูแลด้านผลผลิตทางการเกษตร และสาธารณสุขแล้ว ยังให้ความเอาใจใส่**ด้านการศึกษา**อย่างจริงจังด้วย ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้ประชาชนมีความรู้เพียงพอแก่ความจำเป็นในการครองชีพ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาที่ยังประโยชน์ให้คนยากจนได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วยเหตุนี้ พลเอก เปรม จึงเห็นความจำเป็นว่า

“...จะต้องมีโครงการพิเศษเพื่อปรับการศึกษาให้ ‘รับใช้คนยากจน’ เหล่านี้ให้ได้มากขึ้น ที่พูดนี้มีใช้เฉพาะแต่ทางด้านเศรษฐกิจ แต่รวมไปถึงด้านสังคมและวัฒนธรรมซึ่งเป็นสมบัติอันดีงามของพวกเขายู่แล้วด้วย” พร้อมกันนั้นก็ได้นั้นถึงวิธีในการแก้ปัญหาว่า **“รัฐบาลนี้ไม่ต้องการแก้ไขปัญหชนบทด้วยการยึดเย็ดความเจริญทางวัตถุ หรือการแก้ปัญหาแบบประสาสงคราม แต่เราจะทำให้ชาวชนบทเหล่านั้นยืนอยู่ได้ด้วยน้ำพักน้ำแรงของเขาเอง”**

พลเอก เปรม ยังคงต่อเนื่องในเรื่องการมอบทุนการศึกษาแก่เยาวชนมาตั้งแต่ระดับประถมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา จนถึงปัจจุบันปีละหลายทุน เพราะตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาอย่างแท้จริง

สำหรับการ**แก้ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ** พลเอก เปรม ได้ให้ความสำคัญต่อปัญหาความยากจนของประชาชนโดยเฉพาะชาวนา ชาวไร่ ในโอกาสอันวายแรกที่สามรถกระทำได้ ดังจะเห็นได้ว่าในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ราคาข้าวตกต่ำขนาดหนัก เมื่อปลายพุทธศักราช ๒๕๒๕ ได้มีการส่งสารไปถึงชาวนาทั่วประเทศ

ผ่านทางผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด เมื่อวันที่ ๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕ ความในสารตอนหนึ่งว่า

“ผมขอยืนยันว่า ทุกข์ของชาวนา คือ ทุกข์ของผม ที่ผมจะต้องพยายามปลดปล่อยอย่างสุดความสามารถ”

และท่านก็สามารถแก้ปัญหาราคาข้าว ตามที่ตั้งใจไว้ได้จริงๆ เริ่มจากการออกประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการแทรกแซงและรักษาระดับราคาข้าวเปลือกประกาศกำหนดอัตราราคาข้าวเปลือกไม่ต่ำกว่า ๓,๓๐๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๕ เป็นต้นมา จนถึงพุทธศักราช ๒๕๒๖ รัฐบาลได้เจรจาทำการค้ากับจีน จนสามารถขายข้าวให้จีนได้ ๑ แสนตัน และข้าวโพดอีก ๑๕ แสนตัน อันเป็น การช่วยชาวไร่ชาวนาให้ลืมตาอ้าปากได้

ราคาน้ำตาลก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่มีปัญหาหนักเช่นกัน เนื่องจากในช่วงพุทธศักราช ๒๕๒๓ ได้เกิดภาวะน้ำตาลขาดแคลนขึ้นทั่วโลก สำหรับประเทศไทยขาดแคลนน้ำตาล มากกว่า ๕ ล้านตัน กล่าวคือ แต่เดิมนั้น โลกต้องการน้ำตาล ๒๖ ล้านตัน แต่ในช่วงปลายพุทธศักราช ๒๕๒๒ ถึงต้นพุทธศักราช ๒๕๒๓ ไทยผลิตน้ำตาลได้เพียง ๑๒.๖ ล้านตัน ทำให้ราคาน้ำตาลสูงขึ้นจากกิโลกรัมละ ๕ - ๖ บาท เป็นมากกว่ากิโลกรัมละ ๒๐ บาท ชาวสมาคมไร่อ้อยจึงเรียกร้องให้รัฐบาลควบคุมราคาน้ำตาลทรายขาวให้เป็นกิโลกรัมละ ๑๒ บาท ในขั้นแรกรัฐบาล พลเอก เปรม ได้แก้ไขด้วยวิธีสั่งให้โรงงานน้ำตาลผลิตน้ำตาลทรายสีร่ำเพิ่มขึ้น ๓ แสนกระสอบ ต่อมาเพิ่มอีก ๕ แสนกระสอบ และได้กั้นน้ำตาลดิบไว้ป้องกันการขาดแคลนน้ำตาล ถึง ๑ ล้านกระสอบ

การแก้ไขปัญหาของคนยากจนเป็นนโยบายหลักของรัฐบาล พลเอก เปรม ซึ่งท่านได้ปรากฏในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีอยู่เสมอ เพื่อขอให้ทุกคนร่วมมือกันทำงานพัฒนาชนบท และช่วยเหลือคนยากจนอย่างจริงจัง ตามปณิธานในการทำงานของรัฐบาลที่กำหนดให้การแก้ไขปัญหาของคนยากจนเป็นเรื่องสำคัญที่สุด

พลเอก เปรม ได้กล่าวถึงคนในชนบทบ่อยครั้ง เช่นความตอนหนึ่งว่า

“ผมให้ความสนใจในชนบทมาก เพราะคนในชนบทเป็นคนยากจน มีความเป็นอยู่ต่ำกว่าความจำเป็นพื้นฐานเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการศึกษา การอาชีพ และ สุขอนามัย ปัญหาความยากจนจึงเป็นปัญหาใหญ่ที่สุด ยากที่สุด และจำเป็นเร่งด่วน ที่สุด ผมเชื่อมั่นเสมอว่า ถ้าเราแก้ปัญหาความยากจนได้ เราจะแก้ปัญหาอื่นได้ทั้งหมด ผมได้พยายามอย่างเต็มความสามารถทุกวิถีทางเพื่อแก้ปัญหานี้ ตั้งแต่เป็นแม่ทัพอยู่ที่ ภาคอีสาน จนกระทั่งเป็นนายกรัฐมนตรี บางท่านอาจจะยังคงจำได้ว่า เมื่อ ๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ หลังจากที่ผมปฏิเสธตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ผมได้ปราศรัยกับพี่น้องประชาชน มีข้อความตอนหนึ่งว่า ‘สิ่งที่ผมยังทำไม่สำเร็จ คือการแก้ปัญหา ความยากจน และขอรับรองให้รัฐบาลช่วยทำต่อไป’ การแก้ปัญหาสำคัญยิ่งของชาติ คือ ความยากจนนี้ ต้องอาศัยผู้ที่รู้ลึกซึ้ง มุ่งมั่นเต็มที่ในการตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน ผมเรียนพวกเราว่า ผมทำไม่สำเร็จ แต่ไม่ได้หมายความว่ายอมแพ้ ถึงแม้ว่าผมไม่ได้อยู่ในฐานะที่มีความรับผิดชอบโดยตรงเหมือนขณะที่ผมอยู่ในตำแหน่ง แต่โดยที่ผมเป็นคนไทย และความห่วงใยต่อชีวิตของคนในชนบทของผมมิได้ลดลงเลย ผมจึงยังคงทำทุกอย่างเท่าที่ผมสามารถทำได้อยู่เสมอตลอดเวลา ทั้งๆ ที่มีข้อจำกัดหลายอย่าง เพื่อตอบแทนบุญคุณแผ่นดินนี้ และให้สัญญาว่าจะกระทำต่อไปไม่มีวันยอมแพ้”

จากปณิธานที่ตั้งไว้ ดังนั้นแม้ พลเอก เปรม จะพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งเป็นองคมนตรี และ ประธานองคมนตรีโดยลำดับ แต่ท่านก็ยังคงยึดนโยบายแก้ไขความยากจนของราษฎร มาโดยตลอด โดยเฉพาะที่จังหวัดสงขลา บ้านเกิดของท่าน ซึ่งท่านเล่าให้ฟังว่า ได้ไป เห็นความยากจนของราษฎรที่ตำบลปากกระ อําเภอลี้หอนคร จังหวัดสงขลา ที่ทำการเพาะปลูกไม่ได้ เพราะดินเค็ม ท่านจึงปรึกษากับนายธนินท์ เจียรวนนท์ ถึงปัญหา การทำกินของราษฎร ซึ่งนายธนินท์ ยินดีให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ โดยได้นำ ผู้เชี่ยวชาญด้านการเกษตร โดยเฉพาะการปลูกข้าวเจ้ามาให้คำแนะนำแก่ราษฎร เพื่อให้ปลูกข้าวนาหว่านแทนนาดำ ปรากฏว่าการทำนา หว่านของราษฎรได้ผลดีมาก จนถึงเวลานี้และได้มีการ ทำนาอีกด้วย ช่วยให้ราษฎรมีความเป็นอยู่ดีขึ้น ทุกวัน นี้ พลเอก เปรม ยังคงติดตามโครงการนี้อย่างต่อเนื่อง

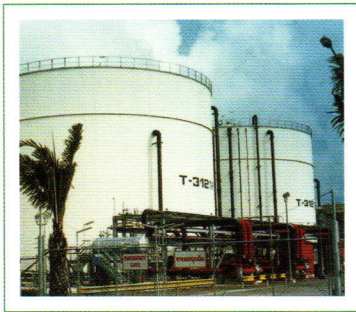
การพัฒนาด้านพลังงาน เป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วย แก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ด้วยเหตุที่ในเวลานั้น มิใช่ เพียงปัญหาเรื่องข้าว และเรื่องน้ำตาลเท่านั้น ที่ส่งผลกระทบต่เศรษฐกิจของประเทศ หากแต่ยังมีปัญหาที่หนักยิ่งกว่า คือ ปัญหาน้ำมันขาดแคลนและน้ำมันแพง

ปัญหานี้มีความสำคัญอยู่ในอันดับต้นๆ เนื่องจากน้ำมันเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิตสินค้าและบริการ

การจะมองปัญหาน้ำมันให้เห็นชัดเจน จำเป็นต้องมองย้อนกลับไปเมื่อพุทธศักราช ๒๔๘๘ อันเป็นช่วงหลังจากมหาสงครามโลกครั้งที่ ๒ สิ้นสุดลง ครั้นนั้น การดำเนินกิจการด้านน้ำมันปิโตรเลียมของประเทศไทยตกอยู่ใต้อิทธิพลของบริษัทค้าน้ำมันต่างชาติ จนถึงพุทธศักราช ๒๕๐๐ หลังจากนั้นรัฐบาลได้อนุมัติให้สร้างโรงกลั่นน้ำมันที่มีกำลังผลิตวันละ ๕,๐๐๐ บาเรล ขึ้นบนที่ดิน ๖๐๐ ไร่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ตำบลบางจาก อำเภอพระโขนง กรุงเทพมหานคร เพื่อจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงให้แก่หน่วยราชการทั้งทหารและพลเรือน

บริษัท ชัมมิต อินดัสเตรียล คอร์ปอเรชั่น (ปานามา) เป็นบริษัทที่เข้ามาประมูลเช่าโรงกลั่นแห่งนี้ แม้ว่ารัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติ จัดตั้ง **“การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย”** หรือ **ปตท.** ขึ้นเป็นนิติบุคคล ตั้งแต่เมื่อปลายพุทธศักราช ๒๕๐๑ แล้ว ส่วนการผลิตน้ำมันนั้น บริษัท ชัมมิต อินดัสเตรียล คอร์ปอเรชั่น (ปานามา) สามารถดำเนินการเมื่อพุทธศักราช ๒๕๐๗ ต่อมาปรากฏว่าบริษัท ชัมมิต อินดัสเตรียล คอร์ปอเรชั่น (ปานามา) ได้ทำผิดสัญญาเช่าหลายครั้ง หลายกรณี ขณะนั้น พลเอก เปรม เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ได้ขอยกเลิกสัญญาที่ทำไว้กับโรงกลั่นน้ำมันบางจาก และต่อมาหลังจากบริษัท ชัมมิต อินดัสเตรียล คอร์ปอเรชั่น (ปานามา) ได้ส่งมอบกิจการคืน เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔ รัฐบาลจึงได้ให้การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการต่อมา

การยกเลิกสัญญาโรงกลั่นน้ำมันบางจากครั้งนั้น นับเป็นการตัดสินใจที่ถูกต้องและถือเป็นผลงานชิ้นสำคัญในช่วงแรกของรัฐบาล พลเอก เปรม เพราะช่วยให้รัฐบาลสามารถรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติไว้ได้จำนวนมหาศาล

นอกจากการให้การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการโรงกลั่นน้ำมันแทนบริษัท ชัมมิต อินดัสเตรียล คอร์ปอเรชั่น (ปานามา) แล้ว ยังได้จัดทำ **“แผนพัฒนาชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก”** ขึ้น มีการกำหนดเขตอุตสาหกรรมหลัก อยู่ที่บ้านหนองแวน อำเภอมายาปุด จังหวัดระยอง ขณะเดียวกันก็ให้พัฒนา **ท่าเรือน้ำลึก สัตหีบ** เพื่อให้บริการสินค้าออกเป็นหลัก รวมทั้งเสริมความสามารถในการให้บริการสินค้าทั่วไปในระยะแรกด้วย ส่วน **ท่าเรือแหลมฉบัง** กำหนดให้เป็น

ท่าเรือสำหรับบริการสินค้าทั่วไปให้สอดคล้องกับการพัฒนาท่าเรือสัตหีบ และเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน พลเอก เปรม ได้เปิดประชุมทางวิชาการเรื่อง **“ความเหมาะสมของฝั่งทะเลด้านตะวันออกเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งอุตสาหกรรมหลักและท่าเรือน้ำลึก”** ขึ้นเมื่อเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔

และที่นับว่าเป็นความโชคดีของประเทศไทยอย่างยิ่ง คือ ในช่วงปลายพุทธศักราช ๒๕๒๔ ได้มีการขุดพบ**ก๊าซธรรมชาติ**จำนวนมหาศาลที่หลุมน้ำพอง ๑ จังหวัดขอนแก่น และในอ่าวไทย ซึ่งสามารถนำขึ้นมาใช้ประโยชน์ได้ในปีต่อมา ช่วยให้ประเทศไทยสามารถลดจำนวนเงินตราที่ต้องใช้ไปในการซื้อพลังงานจากต่างประเทศลงได้เป็นจำนวนมาก หลังจากนั้นได้มีการพัฒนาแหล่งก๊าซธรรมชาติแห่งอื่นเพิ่มขึ้น จนสามารถผลิตได้ถึงวันละ ๒๕๐ ล้านลูกบาศก์ฟุต ต่อมาในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๗ กำลังการผลิตก๊าซธรรมชาติ เพิ่มขึ้นเป็นวันละ ๓๕๐ ลูกบาศก์ฟุต ทั้งยังได้รับผลพลอยได้จากสิ่งปะปนอยู่คือ ก๊าซธรรมชาติเหลว ซึ่งในขณะนั้นสามารถผลิตได้ถึงวันละมากกว่า ๔,๐๐๐ บาเรล ก๊าซธรรมชาติเหลวนี้มีคุณสมบัติเทียบได้กับน้ำมันดิบอย่างดี สามารถนำไปกลั่นเป็นผลิตภัณฑ์น้ำมันเบนซินได้ การผลิตน้ำมันดิบนี้ทำให้ประเทศไทยประหยัดเงินตราที่ไม่ต้องเสียไปในการสั่งซื้อพลังงานจากต่างประเทศเป็นเงินถึง ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท

ความโชคดีของคนไทยมิได้มีเพียงเท่านั้น หากแต่ค่าเงินดอลลาร์ได้ลดลงถึงร้อยละ ๒๐ ยิ่งเมื่อเทียบกับเงินมาร์ก ลดลงถึงร้อยละ ๓๐ เนื่องจากกลุ่มประเทศอุตสาหกรรม ๕ ประเทศ เข้าแทรกแซงตลาดแลกเปลี่ยนเงินตรา ประกอบกับนโยบายที่เปลี่ยนไปของกลุ่มเอเปค ได้ส่งผลให้ราคาน้ำมันจากบาร์เรลละ ๒๔ ดอลลาร์ ในช่วงปลายพุทธศักราช ๒๕๒๔ ลดลงเป็นบาร์เรลละ ๑๐ ดอลลาร์ ในช่วงกลางพุทธศักราช ๒๕๒๙ และอัตราดอกเบี้ยอันเนื่องมาจากอัตราเงินเฟ้อก็ลดลงตามราคาน้ำมันด้วยรายได้จากการส่งออกสินค้าจึงเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิมถึงร้อยละ ๑๕ ซึ่งเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก อย่างไรก็ตาม พลเอก เปรม ก็ยังคงกำหนดทิศทางในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอยู่ที่ชนบทเหมือนเดิม เพราะพิจารณาว่าแม้เศรษฐกิจของประเทศจะกระเตื้องขึ้นแล้ว แต่คนในชนบทยังยากจนอยู่เช่นเดิม

อีกวิธีการหนึ่งในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศ คือ **การแก้ปัญหาการคลังและการเงินของประเทศ** เนื่องจากปัญหาใหญ่ที่แท้จริงในช่วงครึ่งหลังของพุทธศักราช ๒๕๒๗ คือ **“ปัญหาเศรษฐกิจ”** เพราะนักธุรกิจเริ่มเข้ากุมอำนาจและกำหนดทิศทาง

การเมืองมากขึ้น ทำให้เงินเข้ามามีบทบาททางการเมืองสูง แม้ว่าการใช้จ่ายภายในประเทศยังคงอยู่ในสภาพเดิมตลอดเวลา แต่หนี้สินของรัฐบาลกลับเพิ่มพูนขึ้นทุกปี ขณะเดียวกันได้เกิดการขาดดุลการค้าอย่างมหาศาล จนเป็นสาเหตุให้การเงินระหว่างประเทศขาดเสถียรภาพอย่างรุนแรงถึงขั้นวิกฤต มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่รัฐบาล พลเอก เปรม จะต้องกำหนดนโยบายและมาตรการสำคัญทุกวิถีทาง ทั้งในระยะสั้น และระยะยาว เพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของประเทศไว้ให้ได้

การกำหนดใช้นโยบายการคลังที่เข้มงวด เป็นวิธีการหนึ่ง ได้แก่ การกำหนดให้จ่ายงบประมาณเพิ่มขึ้นในอัตราต่ำ เพื่อแก้ไขการขาดดุลการคลัง ทำการปรับปรุงภาษีอากร และเพื่อเพิ่มรายได้ของรัฐบาลเป็นเวลาต่อเนื่องกันหลายปี รวมทั้งมีการบริหารหนี้สินต่างประเทศอย่างระมัดระวังโดยกำหนดเพดานเงินกู้จากต่างประเทศของทางราชการในแต่ละปีไว้ไม่เกินวงเงิน ๑,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ สำหรับหนี้สินที่จะกู้ภายในประเทศกำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ ๒๐ ต่อปีของงบประมาณรายจ่ายบวกกับร้อยละ ๔๐ ของงบชำระคืนเงินต้น

ส่วนปัญหาของสถาบันการเงิน ที่นำไปสู่วิกฤตทางเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากบริษัทเงินทุนหลายบริษัทบริหารงานอย่างขาดประสิทธิภาพ เช่น ผู้บริหารจงใจทุจริตด้วยการหาประโยชน์จากบริษัท จนบางบริษัทไม่สามารถชำระเงินคืนให้แก่ประชาชนที่ฝากเงินไว้กับบริษัทเงินทุนเหล่านั้นได้ เป็นต้น ทำให้สถานการณ์ด้านสถาบันการเงิน บั่นป่วนไปหมด ทั้งมีที่คาดว่าจะลุกลามไปถึงธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ด้วย โดยขณะนั้นมีการตั้งบริษัทเงินทุนกันเป็นจำนวนมากถึง ๑๔๕ บริษัท

ด้วยเหตุนี้ เมื่อวันที่ ๔ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๗ กระทรวงการคลังจึงได้แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า **“คณะทำงานแก้ไขปัญหาสถาบันการเงิน”** เพื่อแก้ปัญหาตาม**โครงการเมษายน ๒๕๒๗** กำหนดให้เจ้าหน้าที่จากกระทรวงการคลัง และธนาคารแห่งประเทศไทย ดูแลและกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้แก่สถาบันการเงิน โดยมีเจ้าหน้าที่จากธนาคารกรุงไทย จำกัด เข้ามาร่วมเป็นกรรมการ รวมทั้งเอกชนที่ทางราชการเลือกสรรเข้าไปร่วมเป็นกรรมการด้วย โดยเจ้าของบริษัทและผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องยินยอมให้ทางราชการมีส่วนเป็นเจ้าของและเข้าไปจัดการได้ ปรากฏว่ามีบริษัทที่มีผลการดำเนินงานเป็นที่น่าพอใจและสามารถฟื้นตัวได้ตามเกณฑ์ ในกรณีเช่นนี้ทางราชการได้ขายกิจการกลับคืนให้แก่ผู้บริหารเดิมบ้าง

ระหว่างที่รัฐบาลกำลังดูแลแก้ไขปัญหของบริษัทเงินทุนอยู่นั้น ปรากฏว่าได้มี**ปัญหาการเงินนอกระบบ**เกิดขึ้นเมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๗ คือได้มีการดำเนินการในรูปของวงแชร์ที่มีลักษณะเป็นการฉ้อโกงประชาชนเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย เมื่อวงแชร์

หลายวงล้มลง ได้ส่งผลกระทบกระเทือนอย่างรุนแรงต่อระบบการเงิน ทั้งในแง่ทำลายความเชื่อมั่น และเป็นการซ้ำเติมปัญหาแก่บริษัทเงินทุนที่กำลังประสบปัญหาอยู่ รัฐบาล พลเอก เปรม จึงได้ประกาศใช้ **“พระราชกำหนดการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๗”** เพื่อป้องกันและปราบปรามกิจการนี้จนเป็นที่ยุติ มีผู้ทำการหลอกลวงฉ้อโกงถูกจับกุมหลายคน

และในช่วงที่บริษัทเงินทุนกำลังประสบปัญหานั้น ธนาคารพาณิชย์หลายแห่งก็ประสบปัญหาที่คล้ายคลึงกันคือ มีฐานะการเงินอ่อนแอลง ซึ่งเป็นผลมาจากการบริหารงานที่ขาดประสิทธิภาพ ประกอบกับได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจซบเซา แต่ก็มีในบางรายเช่นกันที่มีการแสวงหาผลประโยชน์ให้ตนเอง ทำให้ฐานะการเงินทรุดและขาดสภาพคล่อง ทางราชการจึงต้องหาทางแก้ไขเป็นส่วนรวม โดยเร่งรัดให้มีการปรับปรุงการบริหารงาน มีการเพิ่มทุนและกันเงินสำรองเพื่อหนี้ที่สงสัยว่าจะสูญอย่างเพียงพอ

มาตรการสำคัญสุดท้ายที่ พลเอก เปรม ตัดสินใจนำมาใช้เพื่อแก้ปัญหาการเงินระหว่างประเทศ คือ การปรับค่าเงินบาท พร้อมกับปรับปรุงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา หรือเรียกสั้นๆ ว่า **“การลดค่าเงินบาท”** เมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๗ ซึ่งก่อให้เกิดปฏิกิริยาแก่คนหลายวงการ ทั้งทหาร ตำรวจ ประชาชน และสื่อสารมวลชน พลเอก เปรม ได้ร่วมชี้แจงถึงเหตุผลความจำเป็นในการปรับปรุงระบบอัตราแลกเปลี่ยนและลดค่าเงินบาทแก่ที่ประชุมปลัดกระทรวงและอธิบดีทุกกระทรวง รวมทั้งผู้บริหารรัฐวิสาหกิจทุกแห่ง ที่ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล เพื่อขอความร่วมมือจากทุกฝ่ายให้ช่วยกันทำความเข้าใจว่าการลดค่าเงินบาทครั้งนั้น เป็นการดำเนินการหรือการใช้มาตรการที่ถูกต้องเพื่อทำให้ประเทศชาติพ้นจากมรสุมทางเศรษฐกิจ โดยยืนยันอย่างหนักแน่นว่า

“...ผมรู้เรื่องมาโดยตลอด ผมได้รับคำชี้แจง บอกเล่า แล้วผมก็ศึกษาจากผู้ที่รู้รายละเอียดในเรื่องนี้ เข้าใจในเรื่องเศรษฐศาสตร์ดี มาชี้แจงให้ผมฟัง รวมทั้งกระทรวงการคลังเองก็ได้มาชี้แจงให้ผมฟัง เมื่อผมฟังแล้ว ใครครวญดูแล้ว และปรึกษากับพวกผู้รู้แล้ว ก็เห็นว่าเราควรจะทำอย่างที่ได้ทำไปแล้ว...เราเห็นว่าการกระทำครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมือง มิใช่เฉพาะในปัจจุบันนี้ แต่ในอนาคตด้วย สิ่งสำคัญที่เป็นเหตุผลให้เราตกลงใจทำ ก็เพราะว่าเราเห็นเป็นความจำเป็นที่จะต้องทำให้สอดคล้องกับภาวะการเงินของโลก นั้นประการหนึ่ง แล้วอีกประการหนึ่งก็เพื่อที่จะเปลี่ยนระบบการแลกเปลี่ยนเงินตราของเรา ซึ่งเดิมผูกไว้กับสกุลเดียว ต่อไปเราจะไม่ผูกไว้กับสกุลเดียว แต่เราจะผูกไว้กับหลายๆ สกุล การกระทำเช่นนี้ก็จะทำให้เรามีความคล่องตัว และค่าเงินบาทก็จะเป็นมูลค่าที่แท้จริง”

นายสมหมาย ฮุนตระกูล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในขณะนั้น ชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของปัญหาว่ามีมาตั้งแต่พุทธศักราช ๒๕๑๗ โดยมีจุดเริ่มต้นมาจากการที่กลุ่มประเทศสมาชิกโอเปค ขึ้นราคาน้ำมันจากเดิมถึง ๑๕ เท่า ซึ่งการขึ้นราคาน้ำมันครั้งนั้น ส่งผลให้เงินตราต่างประเทศของไทยไหลออกนอกประเทศ ภาวะการเงินการคลังจึงถูกกระทบกระเทือนมาก ทำให้ต้องแก้ไขหลายอย่าง มาตรการลดค่าเงินบาทนับเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ดุลการค้า โดยได้ประเมินผลแล้วว่า เมื่อสินค้าส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๐ และการนำเข้าลดลง จะทำให้ดุลการค้าดีขึ้น และเงินสำรองต่างประเทศเพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม การลดค่าเงินบาท ก็ส่งผลกระทบเช่นกัน เพราะเป็นเหตุให้ค่าใช้จ่ายในการครองชีพสูงขึ้น รัฐบาลจึงต้องปรับอัตราค่าจ้างของกลุ่มผู้ใช้แรงงาน แต่ก็ส่งผลให้โครงสร้างเงินเดือนข้าราชการขึ้นต่ำรวมกับครองชีพ ห่างจากรายรับต่อเดือนของกลุ่มผู้ใช้แรงงานอยู่ถึง ๕๒๕ บาท กล่าวคือในเวลาที่ข้าราชการมีรายรับต่อเดือนเดือนละ ๑,๕๗๕ บาท แต่อัตราค่าแรงงานขั้นต่ำที่ลูกจ้างได้รับคือ ๒,๑๐๐ บาท ทำให้ต้องปรับอัตราเงินเดือนของข้าราชการพลเรือน ทหาร ตำรวจ ครู อาจารย์มหาวิทยาลัย ตลอดจนพนักงานรัฐวิสาหกิจ และอัยการ เพิ่มขึ้น โดยกระทรวงการคลังต้องตัดรายจ่ายส่วนอื่นที่ไม่จำเป็นลง และต้องหารายได้เพิ่มเติม โดยเฉพาะการกวดขันการเก็บภาษี ตลอดจนการปรับปรุงภาษีบางอย่าง เช่น การเก็บภาษีเดินทาง การกู้เงินในประเทศเพิ่มขึ้น และการตัดงบประมาณทหารบางส่วนลงมา เป็นต้น

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ชี้ให้เห็นว่า รัฐบาลยังจะต้องดำเนินการต่อไปใน ๓ เรื่อง คือการประหยัด การใช้ของไทย และเร่งรัดการส่งออกให้มากขึ้น โดยยืนยันว่า

“...ผมจะดูแลเรื่องนี้ด้วยตัวของผมเอง เพราะเห็นว่า เป็นเรื่องสำคัญที่จะรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจของเราให้มั่นคงถาวรต่อไปในอนาคต”

ด้วยการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพของรัฐบาล ทำให้ในที่สุดเศรษฐกิจของไทยก็ฟื้นตัวขึ้นโดยการส่งออกขยายตัวเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๙ โดยเฉพาะในพุทธศักราช ๒๕๒๙ มีการส่งออกสูงถึง ๒๒๐,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าอุตสาหกรรม เช่น อาหารกระป๋อง สิ่งทอ เสื้อผ้าสำเร็จรูป อัญมณี แผงวงจรไฟฟ้า

ผลิตภัณฑ์พลาสติก และของเด็กเล่น เป็นต้น อีกทั้งยังมีการปล่อยสินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ และมีการลงทุนในช่วง ๑๐ เดือนแรกของปี เป็นยอดเงินลงทุนที่สูงกว่าพุทธศักราช ๒๕๒๔ ถึง ๔.๕ เท่า

การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ทำให้ภาวะเศรษฐกิจโดยรวมดีขึ้น ประชาชนจึงมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยทั่วหน้า เพียงแต่ประโยชน์ที่ได้รับคงไม่เท่าเทียมกันทุกกลุ่ม จำเป็นที่ทุกคนจะต้องปรับตัวให้เข้ากับภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนไป เพื่อการดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขตามฐานะของตน

การบริหารด้านสังคม

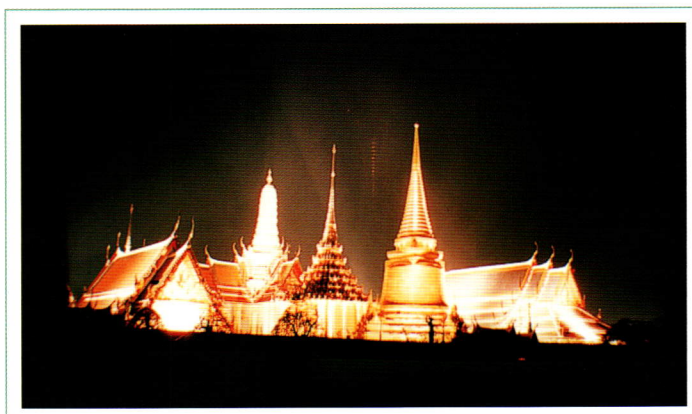
พลเอก เปรม ได้สร้างสรรค์คุณประโยชน์อันยิ่งใหญ่ให้แก่สังคมไทยนานัปการ ดังประมวลสรุปส่วนหนึ่งได้จากคำให้สัมภาษณ์ของนายทหารที่อยู่ใกล้ชิด เช่น คำให้สัมภาษณ์ของ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ความตอนหนึ่งว่า

“...การพบชาวบ้าน เข้าไปเยี่ยมไปถามผู้เฒ่าผู้แก่ว่าปัญหาเป็นอย่างไร ท่านก็พยายามแก้ไข คิดว่าแนวทางที่ได้ดำเนินการกันมา พลเอก หาญ ลีนาพันธ์ มีส่วนใกล้ชิดเป็นฝ่ายยุทธการกองทัพ ที่ให้นักศึกษาที่เข้าป่าแล้วออกมามอบตัว ทำให้เกิดความคิดได้ร่มเย็น ซึ่งเกิดจากการที่ทำงานที่ภาคอีสาน แล้วนำแนวความคิดมาใช้กับภาคใต้เป็นความต่อเนื่องในการทำงาน

ท่านทราบเรื่องปัญหาความยากจน ปัญหาความไม่เป็นธรรม ปัญหาทางสังคม เป็นเรื่องที่มีความยุ่งยากพอสมควร แม้แต่คนในพื้นที่เองก็จะเป็นคนเผ่านั้นเผื่อนี้ ซึ่งในส่วนนี้เผ่านั้นมีความรู้มีสติปัญญา เป็นเรื่องในท้องถิ่นอยู่แล้ว ทำอย่างไรให้ทุกคนมีความรู้สึกใกล้เคียงกัน ข้าราชการของรัฐมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมมากขึ้น เป็นปัญหาที่ท่านเข้าไปช่วยแก้ไข ข้าราชการที่ทำงานไม่ดี ช่วงนั้นแม่ทัพมีอำนาจสามารถย้ายได้ เป็นส่วนที่ทำให้แก้ไขปัญหาในเรื่องเหล่านี้ได้ดี ส่วนใหญ่ ข้าราชการปกครองก็เกรงใจท่าน เพราะท่านเป็นคนเข้าใจปัญหาไม่มีผลประโยชน์ ข้อสัตย์ ตรงไปตรงมา ไม่ต้องการอะไรตอบแทนจากการทำงาน ต้องการที่จะทำงานสำเร็จ ทำให้ข้าราชการส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือ”

ขอยกผลงานด้านสังคมเป็นตัวอย่างเฉพาะงานสำคัญๆ ดังนี้

งานแรก ได้แก่ **การจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ ๒๐๐ ปี** ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพระราชพิธีสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ ๒๐๐ ปี ขึ้นระหว่างวันที่ ๔ - ๒๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๒๕ โดยอนุโลมตามโบราณราชประเพณีที่มีมาแล้วในรัชกาลก่อน

และให้สอดคล้องพอเหมาะ พอควรแก่กาลสมัยในปัจจุบัน ในโอกาสเดียวกัน พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเป็นประธานดำเนินการปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทิวทั้งพระอารามเช่นเดียวกับในอดีต กล่าวคือ ในการสมโภชพระนคร ในโอกาสครบรอบ ๕๐ ปี ๑๐๐ ปี และ ๑๕๐ ปี พระมหากษัตริย์ได้ทรงปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทิวทั้งพระอารามเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองพร้อมกับการสมโภชพระนครด้วยทุกครั้ง

ดังนั้น ในการสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ครบรอบ ๒๐๐ ปี รัฐบาลจึงกำหนดให้มีการบูรณปฏิสังขรณ์วัดพระศรีรัตนศาสดาราม เพื่อความเป็นสิริมงคลยิ่งใหญ่ ดังเช่นที่สมเด็จพระบูรพมหากษัตริยาธิราชมีพระราชดำริไว้ โดยครั้งนี้ได้มีการบูรณะอย่างจริงจังรวมทั้งสิ้นกว่า ๖๐ รายการ ใช้งบประมาณทั้งสิ้น ๓๕๐ ล้านบาท นับเป็นผลงานการอนุรักษ์มรดกไทยครั้งยิ่งใหญ่ในยุครัฐบาล พลเอก เปรม

นอกจากนี้ยังได้จัดให้มีการเฉลิมฉลองสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ ๒๐๐ ปี ตลอดพุทธศักราช ๒๕๒๕ ในทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด วันสำคัญที่สุด คือ วันที่ ๕ เมษายน อันเป็นวันกระทำ **“พระราชพิธีบวงสรวงบูรพมหากษัตริยาธิราชเจ้า”** ณ มณฑลพิธีท้องสนามหลวง

พลเอก เปรม ในฐานะนายกรัฐมนตรี และประธานคณะกรรมการอำนวยการจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ ๒๐๐ ปี ได้กราบบังคมทูลพระกรุณาทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ถึงความพร้อมใจของรัฐบาล และปวงชนชาวไทย ที่ได้ถวายพระราชสมัญญาเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก องค์ปฐมบรมราชจักรีวงศ์เป็นมหาราช พร้อมกับได้ถวายพระพรชัยมงคล ความตอนหนึ่งว่า

“...ในส่วนพระองค์ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจักรีบรมนาถพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกนั้นแล้ว พระองค์ทรงเป็นเอกอัครอัครจริยบุรุษโดยแท้ เพราะนอกจากจะทรงสถาปนาความมั่นคงให้แก่ชาติไทยแล้ว ยังได้ทรงสร้างกรุงเทพมหานครเป็นศูนย์รวมแห่งความเจริญรุ่งเรือง อันได้แผ่ขยายความสุขสราญออกไปสู่พสกนิกรทั่วราชอาณาจักร ทรงจัดระเบียบการปกครองด้วยการชำระพระราชกำหนดกฎหมายให้บริบูรณ์และชอบด้วยยุติธรรม ทรงอาราธนาคณะสงฆ์ร่วมกันสังคายนาพระไตรปิฎก ให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ เป็นหลักตราบเท่าปรตยุบันกาล พร้อมกันนั้นก็ทรงฟื้นฟูวัฒนธรรมของชาติทุกสาขา อาทิ วรรณกรรมและงานศิลปหัตถกรรมอันงดงามเป็นแบบฉบับแก่ชนรุ่นต่อมา ด้วยเหตุนี้เมื่อนักประวัติศาสตร์ได้ศึกษาถึงพระราชกรณียกิจอันเป็นคุณประโยชน์อันเนืองประการแล้ว จึงได้เผยแพร่ให้ทั้งฝ่ายราชการและประชาชนทราบ ซึ่งต่างก็เกิดความเลื่อมใสในพระบรมราชกฤดาภิไธยเป็นล้นพ้น จึงพร้อมใจกันมี

สมานฉันท์ ที่จะถวายพระราชสมัญญาว่า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช” การส่งเสริมการท่องเที่ยวในงาน “สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี”

วัตถุประสงค์สำคัญในการจัดงานครั้งนี้ เพื่อเผยแพร่พระเกียรติประวัติอันงดงามในพระบรมราชจักรีวงศ์ให้ปรากฏไปทั่วสากล ขณะเดียวกันก็เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อนำเงินรายได้เข้ามาแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจของประเทศในการเดินทางไปสหรัฐอเมริกา ของพลเอก เปรม และคณะ เมื่อเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔ ท่านจึงได้ให้สัมภาษณ์กับผู้สื่อข่าวไทยและผู้สื่อข่าวท้องถิ่นอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการเตรียมจัดงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ ๒๐๐ ปี ว่า

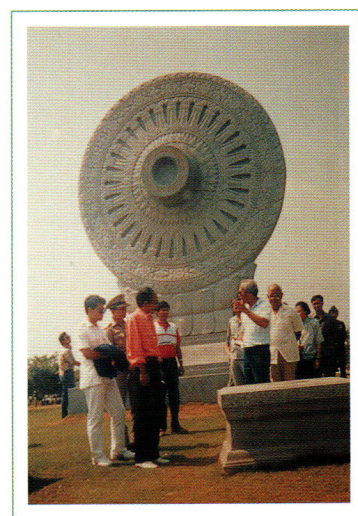
“ปีหน้านี้จะครบ ๒๐๐ ปี ของกรุงเทพฯ เราจะมียานฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี เราอยากเชิญชวนให้เขาไป เพื่อจะได้ทำให้บรรยากาศในการลงทุนดีขึ้น อยากจะขอฝากพสกนิกรที่อยู่สหรัฐอเมริกาว่า ช่วยแจ้งข่าวสารให้เขาทราบกันทั่วๆ และเชิญชวนเขาไปเที่ยวที่บ้านเราบ้าง ก็คงจะเป็นประโยชน์กับบ้านเมืองของเรา...”

การส่งเสริมการท่องเที่ยวงาน “สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ ๒๐๐ ปี” ได้ผลดีเกินคาด เพราะปรากฏว่ามีชาวต่างประเทศเดินทางมาเที่ยวเมืองไทยในช่วงดังกล่าวเป็นจำนวนมาก สิ่งหนึ่งที่จะอยู่ในความทรงจำของชาวต่างประเทศไม่รู้ลืมก็คือ พระราชประเพณีโบราณ โดยเฉพาะการเสด็จพระราชดำเนินโดยกระบวนพยุหยาตรา ชลมารศ ที่งดงามตระการตายิ่งนัก

การปรับปรุงและเร่งรัดโครงการสร้างพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เป็นผลงานชิ้นสำคัญอีกงานหนึ่ง โดยรัฐบาล พลเอก เปรม ได้เร่งรัดดำเนินการสร้าง **พระพุทธรูปพระศรีศากยทศพลญาณประธานพุทธมณฑลสุทนต์** ปรับปรุงโครงสร้างพุทธมณฑล และสิ่งก่อสร้างอื่นๆ เช่น ลังเวชนียสถาน ๔ ตำบล วิหารพุทธมณฑล ตำหนักสมเด็จพระสังฆราช ที่พักสงฆ์อาคันตุกะ หอประชุมสำนักงานพุทธมณฑล ศาลาราย และพุทธอุทยาน เป็นต้น ซึ่งระหว่างการทำงาน พลเอก เปรม ให้ความเอาใจใส่อย่างจริงจัง และได้เดินทางไปดูแลการก่อสร้างด้วยตนเองอยู่ตลอดเวลา ช่วยให้งานรุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว

การช่วยเหลือสนับสนุนการศึกษาของเยาวชน ก็จัดเป็นผลงานสำคัญเช่นกัน พันเอก บริบูรณ์ ไทยสมัคร ให้สัมภาษณ์ว่า

“ท่านไปแจกทุนทุกปี ผู้ไปรับทุน ท่านก็ไปทักทาย ถ้าผู้รับทุนลำบากมาก ท่านก็ช่วยเหลือด้วยทุนส่วนตัว ให้เรียนหนังสือตามสมควร”

โดยส่วนตัวแล้ว พลเอก เปรม เล็งเห็นคุณค่าของการศึกษาเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุที่ท่านมีประสบการณ์ตรงในเรื่องนี้ โดยครอบครัวของท่านให้การสนับสนุนการศึกษาของลูกๆ ทุกคน ด้วยความตระหนักว่า การศึกษาจะช่วยให้เยาวชนสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในอนาคตได้ นำไปสู่การก่อตั้งมูลนิธิ **เปรม ติณสูลานนท์** เพื่อมอบทุนการศึกษาแก่เยาวชนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาจนถึงชั้นอุดมศึกษา ปีละหลายทุน กล่าวได้ว่าเวลานี้มีผู้รับทุนที่สำเร็จการศึกษาและได้สร้างสรรค์คุณประโยชน์แก่บ้านเมืองรวมหลายรุ่นแล้ว

นอกจากนั้น ยัง**จัดสร้างหอสมุดแห่งชาติ** ขึ้นในภาคต่างๆ ของประเทศ เนื่องในพระราชพิธีรัชมังคลาภิเษก อันเป็นวาระที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงครองสิริราชสมบัติ ครบ ๕๒ ปี ๒๒ วัน เสมอด้วยระยะเวลาการครองราชย์สมบัติในสมเด็จพระบรมอัยกาธิราช พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยรัฐบาลได้จัดงานเฉลิมฉลองระหว่างวันที่ ๒ - ๕ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ และ

ในโอกาสเดียวกันรัฐบาลได้ถือเป็นมหามงคลที่จะทำคุณประโยชน์แก่ประเทศชาติและปวงชนชาวไทย ด้วยการสร้างหอสมุดแห่งชาติขึ้นในภาคต่างๆ ของไทย ดังนี้

พุทธศักราช ๒๕๓๐	สร้างหอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร. ๙ นครราชสีมา
พุทธศักราช ๒๕๓๒	สร้างหอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก ที่ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่
พุทธศักราช ๒๕๓๓	สร้างหอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก ที่ภาคตะวันออก จังหวัดจันทบุรี
พุทธศักราช ๒๕๓๔	สร้างหอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก ที่ภาคกลาง จังหวัดกาญจนบุรี
พุทธศักราช ๒๕๓๕	สร้างหอสมุดแห่งชาติกาญจนาภิเษก ที่ภาคใต้ จังหวัดสงขลา

การบริหารด้านการเมือง

พลเอก เปรม ได้มีส่วนร่วมในการบริหารประเทศให้เกิด “ภาวะความมั่นคงภายใน” ตั้งแต่ครั้งที่ยังดำรงตำแหน่งเป็น รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยในสมัยรัฐบาล

นายธานินทร์ กรัยวิเชียร จนเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ในสมัยรัฐบาล พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ท่านได้กล่าวถึงเรื่องความมั่นคงภายในไว้เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๓ ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ความตอนหนึ่งว่า

“ผมเป็นทหาร ผมก็ต้องสร้างศรัทธาสงครามให้เป็นที่ยำเกรง ถ้าเราสร้างพลัง ทั้ง ๔ ให้เข้มแข็งดีพอก็คงจะมั่นใจได้ในความมั่นคงภายในของเรา”

สำหรับปัญหาสำคัญที่เป็นตัวการบ่อนทำลายความมั่นคงภายในประเทศในเวลานั้น พลเอก เปรม แบ่งไว้เป็น ๗ ประการ ได้แก่

๑. **ปัญหาพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย** หรือ พคท. โดยกล่าวว่า

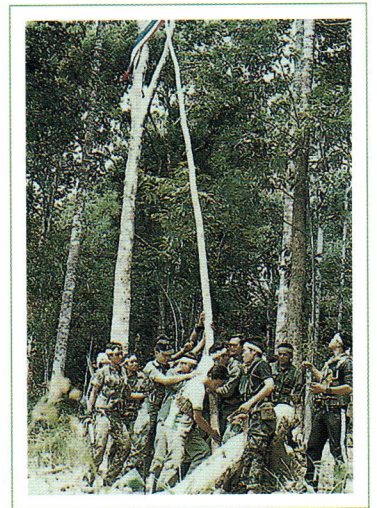
“ผมไม่มีความปรารถนาที่จะไปตำหนิระบอบการปกครองแบบนั้น ว่าดีหรือไม่ดี แต่ผมว่ามันไม่เหมาะสมกับบ้านเมืองของเรา และมั่นใจได้ว่า คนไทยไม่ปรารถนา ลัทธิการปกครองนี้”

พลเอก เปรม ได้แก้ปัญหาค้อนนี้ให้ลุล่วงไปด้วยดี โดยการออกคำสั่ง สำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๖๖/๒๕๒๓ และ ๖๕/๒๕๒๖ เพื่อผ่อนปรน และคลี่คลายสถานการณ์ ในการนี้ได้ประกาศใช้ “นโยบายการเมืองนำการทหาร” เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษา ปัญญาชน ผู้รักชาติรักประชาธิปไตยที่หนีภัยมืด “๖ ตุลาคม ๑๙” ไปร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย กลับจากป่าคืนสู่ครอบครัวอย่างมีหลักประกัน และมีเกียรติในสถานะ **“ผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย”** เป็นนโยบายจุดบิดาให้อภัยบุตร นักศึกษา และปัญญาชน จึงทยอยกันออกจากป่า ทำให้สถานการณ์สู้รบระหว่างชนในชาติบรรเทาเบาบางลง

นอกจากนั้น การใช้ **“ยุทธการได้ร่มเย็น”** ก็ทำให้สามารถยึดฐานที่มั่นของ พรรคคอมมิวนิสต์ในภาคใต้ได้สำเร็จ และมีผู้เข้ามามอบตัวร่วมเป็นผู้พัฒนาชาติไทย เป็นจำนวนมาก

ในคำให้สัมภาษณ์ของพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้แสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ด้านความมั่นคงของชาติของ พลเอก เปรม เมื่อครั้งที่เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งส่งผลดี ต่อการบริหารประเทศมาจนถึงปัจจุบันไว้อย่างน่าสนใจว่า

“ในแง่ของวิสัยทัศน์ของ ฯพณฯ พลเอก เปรม ในช่วงที่เป็นผู้บัญชาการทหารบก และนายกรัฐมนตรี เป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อทางด้านความมั่นคงทั้งภายใน และภายนอก ภายในเป็นช่วงที่พยายามที่จะยุติปัญหา ความขัดแย้งภายในชาติบ้านเมือง ปัญหาความมั่นคง

ภายนอกในช่วงนั้นเป็นช่วงที่มีปัญหาในประเทศกัมพูชา โดยที่ทางเวียดนามได้ใช้กำลังเข้ามาแก้ไขปัญหในประเทศกัมพูชา ความจำเป็นที่จะต้องดูแลปัญหาทั้งสองเรื่องก็ถือได้ว่าเป็นช่วงของการปรับเปลี่ยนแนวความคิดที่สำคัญภายใน แนวความคิดที่ใช้วิธีการแก้ไขปัญหโดยสันติวิธีที่เรียกว่า การเมืองนำการทหารภายในประเทศ แล้วก็กลับมาสู่ขั้นตอนที่จะเป็นคำสั่ง ๖๖/๒๓ เป็นจุดที่ถือได้ว่าเป็นความต่อเนื่องที่ท่านทำหน้าที่จากแม่ทัพภาคที่ ๒ มาเป็นผู้ช่วยผู้บัญชาการทหารบกแล้วมาเป็นผู้บัญชาการทหารบกก็ได้นำความคิดนั้นมาแก้ไขปัญหาย่อยอย่างต่อเนื่อง

ในเรื่องของสถานการณ์ภายนอกประเทศ จะเห็นได้จากการที่ประเทศเวียดนามหรือรัฐบาลเวียดนามได้ตัดสินใจใช้กำลังเพื่อแก้ไขปัญหประเทศกัมพูชาทำให้เกิดความขัดแย้งกับประเทศจีนในขณะนั้นด้วย จากความขัดแย้งระหว่างจีนกับเวียดนามนี้เอง เป็นอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยที่ค่อนข้างสำคัญภายนอก ช่วยทำให้ลดการสนับสนุนจากพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยลงไป เป็นจุดที่ถือได้ว่าเป็นงานที่ค่อนข้างจะวิกฤตในด้านความมั่นคงในยุคนั้น ท่านสามารถแก้ไขปัญหาด้วยดี ถ้าจะพูดว่าส่งผลมาถึงปัจจุบันหรือไม่ แน่นอนส่งผลเพราะว่าปัญหาความขัดแย้งภายในบ้านเมืองของเรา เป็นเรื่องที่สำคัญ ถ้าเราแก้ไขปัญหในบ้านของตัวเองได้ก่อนแล้วปัญหภายนอกก็จะเป็นเรื่องธรรมดา เราคงหาทางแก้ไขกันไป

ผมมีโอกาสได้หารือหรือว่าขออนุญาตกับท่านในช่วงนั้นไปพบคุณพ่อของผมเอง เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๓ แล้วกลับมาผมก็มารายงานให้ท่านทราบว่าไปคุยอะไรบ้างในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบ้านเมืองก็ได้มากราบเรียนท่านว่า คุณพ่อก็ถามถึงความคิดเห็นของผมเอง ปัญหาบ้านเมืองจะแก้ไขอย่างไร ผมก็ตอบคุณพ่อไปว่าบ้านเมืองของเราจะต้องแก้ไขด้วยการปิดกวาดบ้านของเราให้สะอาดก่อน แล้วค่อยไปดูเรื่องต่างๆที่อยู่ภายนอก ผมก็ได้้นำมากราบเรียนท่าน ท่านก็บอกว่าดีแล้วที่ได้ตอบไปอย่างนั้นก็สะท้อนให้เห็นว่าแนวทางที่ พลเอก เปรม ได้ใช้แก้ไขปัญหในบ้านเมืองขณะนั้นได้มุ่งเน้นภายในของเราก่อน ถึงจะไปแก้ไขปัญหที่มีผลกระทบต่อบ้านเมือง”

อีกท่านหนึ่งคือ พลเอก สนั่น มะเร็งสิทธิ์ ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ด้านความมั่นคงของชาติของพลเอก เปรม เมื่อครั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งส่งผลดีต่อการบริหารประเทศมาจนถึงปัจจุบันไว้ ว่า

“พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งแม่ทัพภาคที่ ๒ ตั้งแต่ปลาย พุทธศักราช ๒๕๐๗ ได้ปฏิบัติงานแก้ไขปัญหความมั่นคงของชาติในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งเป็นห้วงเวลาวิกฤตการณ์การต่อสู้ด้วยอาวุธที่รุนแรงที่สุดของชาติ โดยอัญเชิญพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้

พระราชทานแก่คณะนายทหารชั้นผู้ใหญ่ของกองทัพภาคที่ ๒ ในพระราชวโรกาสเสด็จฯ เยี่ยมทหารที่ปฏิบัติกรอยู่ในพื้นที่ปฏิบัติการเป็นครั้งแรกในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ฐานปฏิบัติการภูพานน้อย อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เมื่อ ๓๐ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๑๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระบรมราโชบายให้แก่ปัญหาภัยซึ่งกันและกัน ซึ่งหมายถึงพระบรมราโชบาย “รู้จักสามัคคี” นั่นเอง” จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นของการต่อสู้ในแนวทางสันติ ให้ภัยแก่ผู้หลงผิด ให้โอกาสกลับมา ร่วมกันพัฒนาชาติบ้านเมือง จนสามารถยุติการต่อสู้ด้วยอาวุธโดยสิ้นเชิงได้ใน ๖ ปี ต่อมา การปฏิบัติตามนโยบายนี้ ต่อมาได้เขียนขึ้นใช้เป็นบทเรียนและเป็นแนวทางปฏิบัติ เมื่อ ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี คือ คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ ๖๖/๒๓ นั่นเอง

ห้วงเวลาซึ่ง พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ดำรงตำแหน่งแม่ทัพภาคที่ ๒ ตั้งแต่ปลายพุทธศักราช ๒๕๑๗ นั้นเป็นห้วงเวลาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้รับสั่งให้สร้างพระตำหนักที่ประทับแรมที่ภูพาน จังหวัดสกลนคร ให้เสร็จภายในปีเดียว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จฯ ประทับแรมพร้อมสมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอและสมเด็จพระเจ้าลูกเธอทุกพระองค์ ตั้งแต่ปลายพุทธศักราช ๒๕๑๘ ต่อเนื่องตลอดมา ในพระราชวโรกาสที่เสด็จประทับแรมระยะเวลาประมาณ ๑ เดือนทุกปี ในเดือนพฤศจิกายนนั้น ทุกพระองค์จะเสด็จเยี่ยมเยียนประชาชนผู้ยากไร้และประสบภัยในพื้นที่ต่างๆ โดยไม่ทรงเลือกว่าพื้นที่นั้นจะมีอันตรายมากน้อยเพียงใด พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ในฐานะแม่ทัพภาคที่ ๒ จะต้องติดตามเสด็จฯ ถวายความปลอดภัยโดยใกล้ชิดพระองค์ทุกพื้นที่ ประกอบกับ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นั้น เป็นผู้ที่มีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างแน่วแน่ การได้ตามเสด็จฯ โดยใกล้ชิดต่อเนื่องตลอดเวลา จึงได้เห็นความทุกข์ยากของราษฎร ทำให้ทราบความห่วงใยของพระองค์ท่านที่พระราชทานความช่วยเหลือตลอดเวลา

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ จึงได้อัญเชิญพระเมตตา พระมหากรุณาธิคุณของทุกพระองค์ ที่พระราชทานความช่วยเหลือพสกนิกรมาเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของชาติ นั่นก็คือ การมองปัญหาความยากจนเป็นปัญหาของคนในชาติ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ มักจะพูดเสมอว่า ‘หากแก้ปัญหาความยากจนของคนในชาติได้ จะเป็นการแก้ปัญหาทั้งสิ้นทั้งปวงของชาติได้ทั้งหมด’ ดังนั้น การมองปัญหาความ

ยากจนเป็นปัญหาของชาติ จึงเป็นวิสัยทัศน์ที่ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นำมาใช้แก้
ปัญหาความมั่นคงจนได้ผลดีตลอดมา”

๒. **ปัญหาตามแนวชายแดน** คือบริเวณ
ชายแดนไทย - กัมพูชา ซึ่งทำให้เกิดปัญหาผู้อพยพตามมา
ทั้งในอดีตและปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๒๓)

๓. **ปัญหาการคอร์รัปชันและปัญหาผู้ทรง
อิทธิพล** พลเอก เปรม ได้ปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างของผู้มี
ความสัตย์ซื่อสุจริต โดยได้กล่าวถึงเรื่องนี้อยู่เสมอว่า

“ถ้าเราสามารถทำให้ข้าราชการเข้าใจว่า การ
คอร์รัปชันสกปรก น่ารังเกียจ ไม่มีเกียรติ คนที่ดื่ก็เห็น
แก่ส่วนรวม ไม่น่ากระทำการ มีบทลงโทษที่เฉียบขาด
จริงจัง ผมคิดว่าแก้ได้”

๔. **ปัญหายาเสพติด** รัฐบาล พลเอก เปรม ถือเป็นนโยบายหลักที่จะต้อง
“...ดำเนินการกวาดล้างแหล่งผลิตและจำหน่ายยาเสพติดให้โทษโดยเด็ดขาด ฌบพลัน
ส่วนทางด้านผู้ติดยาเสพติดจะให้การบำบัดรักษา และอบรมให้ตระหนักถึงภัยอันเกิด
จากยาเสพติด”

๕. **ปัญหาข้าราชการ** ในเรื่องนี้ พลเอก เปรม มองว่า

“สถานการณ์บ้านเมืองทุกวันนี้ ข้าราชการต้องทำงานด้วยความจริงจังและมี
ระเบียบวินัย ผมคิดว่า ๔ ชั่วโมงไม่พอเพียง ต้องทำตลอดเวลาโดยไม่คำนึงถึงวันหยุด
แต่มีบางหน่วยราชการทำไปวันหนึ่งๆ เราต้องทำงานให้เสร็จเพื่อจะได้ทำงานใหม่
เกิดขึ้นให้ได้”

๖. **ปัญหาความยากจนของราษฎร** พลเอก เปรม มองเห็นถึงความต้องการ
ของประชาชนในเรื่องที่ทำกิน และความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน จึงเน้นในเรื่องการ
ลดการใช้จ่ายในสิ่งฟุ่มเฟือยลง เช่น พิธีแต่งงานที่หรูหรา และการเชื่อถือในเรื่องโศกลาง
เป็นต้น

๗. **ปัญหาการว่างงาน และการได้รับค่าจ้างไม่เหมาะสม** ซึ่งรัฐบาลตระหนัก
ว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องช่วยเหลือ และให้ความเป็นธรรมแก่ราษฎรประสบปัญหาดังกล่าว

ดังที่ได้กล่าวมาโดยสรุปนี้ เป็นปัญหาที่ พลเอก เปรม มองถึงแนวทางในการ
แก้ปัญหาไว้ ตั้งแต่ก่อนขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว ครั้นเข้ารับตำแหน่งนายก-
รัฐมนตรี ก็ยิ่งพยายามหาทางแก้ปัญหาเหล่านี้จนลุล่วงไปด้วยดีเป็นส่วนใหญ่

วิสัยทัศน์ในการบริหารด้านต่างประเทศ

ช่วงเวลาที่ พลเอก เปรม เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เป็นช่วงเดียวกับที่รัฐบาลไทยกำลังได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สู้รบอันเนื่องมาจากสงครามในเวียดนาม กัมพูชา และลาว ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีเขตแดนติดต่อกับไทย โดยเหตุการณ์ดังกล่าวได้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาหลายปีจากผลกระทบที่ประเทศไทยได้รับจำเป็นที่ พลเอก เปรม ในฐานะนายกรัฐมนตรีจะต้องเร่งแก้ปัญหาอย่างเร่งด่วน ด้วยการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ทั้งกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน และภูมิภาคอื่นๆ ซึ่งโดยธรรมเนียมทางการทูตนั้น หลังการเข้ารับตำแหน่งและจัดการบ้านเรือนของตนเองให้เข้าที่เข้าทางดีแล้ว นายกรัฐมนตรีจะเริ่มกำหนดการเยือนประเทศเพื่อนบ้านอย่างเป็นทางการ

พลเอก เปรม เริ่มต้นด้วยการเยือน**ประเทศมาเลเซีย** เพื่อเจรจาทหารีกับนายกรัฐมนตรี ดาโต๊ะ ฮุสเซน ออน เกี่ยวกับปัญหาเวียดนาม และอินโดจีน ในการพบกันของนายกรัฐมนตรีทั้งสอง ได้มีการลงนามในความตกลงว่าด้วยการขนส่งสินค้าโดยมาเลเซียตกลงจะส่งน้ำมันให้ไทยประมาณเดือนละ ๗ หมื่นบาร์เรล หรือ ๑ หมื่นตัน

สิงคโปร์ คือประเทศต่อไปในกลุ่มประเทศอาเซียนที่พลเอก เปรม เดินทางไปเยือน จากนั้นเป็น**ประเทศอินโดนีเซีย** ในการเดินทางไปเยือนอินโดนีเซีย พลเอก เปรม ประสบความสำเร็จในการเจรจาทั้งการเมืองและการค้า โดยอินโดนีเซียยืนยันที่จะช่วยเหลือไทย และไม่ยุ่งเกี่ยวกับปัญหามุสลิมในประเทศไทยด้วย สำหรับด้านเศรษฐกิจ อินโดนีเซียสัญญาว่าจะส่งปูนซีเมนต์ให้ไทย ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓ เป็นต้นไป เป็นจำนวน ๕ หมื่นตัน และจะส่งต่อไปอีก ส่วนน้ำมันก็ยินดีเพิ่มให้ไทยอย่างน้อย ๑ หมื่นบาร์เรลต่อวัน โดยไทยจะส่งข้าวให้ตามสัญญา

ประเทศสุดท้ายในกลุ่มประเทศอาเซียนที่พลเอก เปรม เดินทางไปเยือนคือฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นอีกประเทศหนึ่งที่พลเอก เปรม รู้สึกประทับใจในความสำเร็จอย่างมาก

หลังจากนั้น ได้เดินทางไปเยือน**ประเทศพม่า** พร้อมคณะรัฐมนตรีเป็นครั้งแรกเมื่อเดือนกรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓ โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ การเจรจาขอความร่วมมือจากพม่า ในการปราบปรามผู้ผลิตและผู้ค้ายาเสพติด

ต่อมา เมื่อปลายเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๒๓ พลเอก เปรม ได้เดินทางไปเยือน**ประเทศจีน** เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาด้านความมั่นคงอันเกิดจากการที่

เวียดนามได้รุกรานเข้ายึดครองกัมพูชาซึ่งมีพรมแดนติดต่อกับไทยและได้จัดตั้งระบอบเฮง สัมรินขึ้นที่พนมเปญ เนื่องจากในเวลานั้น เขมรแดงที่จีนให้การสนับสนุนอยู่ตกเป็นฝ่ายเพลี่ยงพล้ำ ต้องร่นถอยมายึดแนวชายแดนไทย-กัมพูชา เป็นที่มั่น ทำให้ประเทศไทยต้องเผชิญกับภัยคุกคามด้านความมั่นคงจากการที่เวียดนามคงทหารจำนวนมากไว้ในกัมพูชาตั้งแต่เดือนมกราคม พุทธศักราช ๒๕๒๒ ทั้งได้ทำการกวาดล้างกองกำลังต่อต้านของรัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตย จนเกิดการรุกรานอธิปไตยเหนือแผ่นดินไทยโดยกองกำลังไม่ทราบฝ่ายหลายครั้งหลายหน และในส่วนของสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ในไทย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายที่สนับสนุนโดยเวียดนามหรือจีน ต่างก็ได้รับการสนับสนุนจากนอกประเทศเป็นหลัก

ดังกรณีเหตุการณ์ที่ทหารเวียดนามล้วงล้ำพรมแดนไทยและปะทะกับทหารไทยอย่างรุนแรง ที่บริเวณบ้านโนนหมากมูน อำเภอตาพระยา จังหวัดปราจีนบุรี ระหว่างวันที่ ๒๓ - ๒๔ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๒๓ อันเป็นเหตุให้ทหารไทยเสียชีวิตหลายสิบคน เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้

มองได้ว่าในขณะนั้น เวียดนามเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของไทย และพร้อมจะรุกรานประเทศไทยได้ หากเวียดนามยังคงยึดครองและมีทหารอยู่ในกัมพูชา

นโยบายต่างประเทศของไทยในช่วงเวลาดังกล่าว เน้นที่ด้าน “ความมั่นคง” (SECURITY - ORIENTED) ซึ่งดำเนินไปในลักษณะ “รอบด้าน” (OMNI - DIRECTIONS) เพื่อแสวงหามิตรประเทศในการต่อต้านการขยายอิทธิพลของเวียดนาม ที่ได้รับการสนับสนุนจากสหภาพโซเวียต การได้พบกับ **นายกรัฐมนตรี จ้าว จื่อ หยาง** ทำให้ได้รับการยืนยันว่าจีนพร้อมที่จะช่วยไทยหากถูกเวียดนามบุกรุก และยังคงสนับสนุนกลุ่มประเทศอาเซียนในการแก้ปัญหาที่กัมพูชาอย่างเต็มที่

คำให้สัมภาษณ์ของ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ช่วยเสริมความเข้าใจในเรื่องนี้ให้ชัดเจนขึ้น

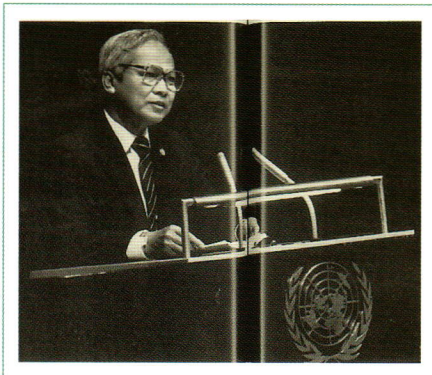
“...ปัญหาระหว่างกัมพูชากับเวียดนาม เริ่มตั้งแต่ประมาณ ๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๒๑ เป็นวันที่เวียดนามได้ใช้กำลังเข้ามา ใช้ยุทธการแบบบัวบาน

เข้ามาไม่เกิน ๒ สัปดาห์ นั้น เป็นส่วนที่เขายึดครองและเคลื่อนกำลังเข้าสู่ชายแดน ท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องนี้มากคือ องคมนตรี พลอากาศเอก สิทธิ เสวตศิลา ตอนนั้นเป็นเลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ แล้วขึ้นมาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ท่านเกี่ยวข้องในเรื่องนี้ ในรายละเอียดค่อนข้างมาก

การเจรจากับจีนนั้นไม่ใช่เรื่องปัญหาจีน เวียดนาม กัมพูชา แต่การเจรจากับจีนเป็นในเรื่องการสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย ซึ่งจีนได้ตัดการสนับสนุนในช่วงนั้น ในด้านอื่นเป็นเรื่องของความร่วมมือทางการค้า ในช่วงนั้นเป็นเรื่องของข้าวและน้ำมันที่เราได้เจรจากับจีน ปัญหาระหว่างจีนกับเวียดนาม เป็นปัญหามาถึงปัจจุบันก็ยังไม่ยุติลงไปในลักษณะที่เรียกว่าโดยสิ้นเชิง ทั้ง ๒ ฝ่ายยังคงสวาททำทีกันอยู่ ถึงแม้ว่าจะเจรจากันนานแล้ว ช่วงปีคริสต์ศักราช ๑๙๗๙ เป็นปีทีเดียว เลี้ยว ผิง ได้ประกาศว่าจะส่งสอนเวียดนาม โดยการส่งกำลังมาทางภาคเหนือของเวียดนาม ปี ๑๙๗๙ มีการปฏิบัติงานประมาณ ๓ เดือน จีนก็ถอนกำลังไป ก็ได้รับการสูญเสียมากพอสมควร เวียดนามก็ได้รับการสูญเสีย”

การแก้ปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศในเวลานั้น พลเอก สุรยุทธ์ ชี้ให้เห็นว่า ได้มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการเมืองระหว่างประเทศ สำหรับการทำงานโดยการสนับสนุนกลุ่มต่อต้านต่างๆ เป็นส่วนหนึ่งที่ประกอบกัน

“...การเมืองต่างประเทศมี ๒ ระดับ คือ ระดับองค์การสหประชาชาติ และระดับกลุ่มประเทศอาเซียน ที่ร่วมมือกันอย่างเต็มที่ โดยที่กลุ่มประเทศอาเซียนก็ร่วมมือกันช่วยกันหาเสียงสนับสนุนที่ยูเอ็นให้ออกเป็นมติของสหประชาชาติ บอกว่า กัมพูชาฝ่าฝืนกฎของสหประชาชาติ ซึ่งได้ทำในช่วงระยะเวลาที่ได้เกิดปัญหา กว่าจะมาถึงขั้นตอนของการเจรจาที่ปารีส เริ่มเจรจา ปี ๒๕๒๙ สำเร็จ ปี ๒๕๓๐ ปี ๒๕๓๑ เริ่มมีการหยุดยิง เวียดนามเริ่มถอนทหารออกจากกัมพูชา ก็เป็นช่วงระยะเวลาสั้นๆ ประมาณ ๔ - ๑๐ ปี ที่เขาเข้ามายึดครองกัมพูชา

เมื่อจัดตั้งรัฐบาลที่เรียกว่ารัฐบาลเฮง สัมรินขณะนั้น ต่อเมื่อมาถึงพรรคประชาชนกัมพูชาคือพรรคของรัฐบาลกัมพูชาที่ปกครองประเทศอยู่ในปัจจุบัน”

ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๕ พลเอก เปรม ได้เดินทางไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการอีกครั้ง เพื่อกระชับสัมพันธไมตรีระหว่าง ๒ ประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ในครั้งหลังนี้ พลเอก เปรม ได้ให้สัมภาษณ์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจีน ทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม เทคโนโลยี และอื่นๆ ในอนาคตว่า

“มีเส้นทางแจ่มใสมาก สามารถขยายการติดต่อกันได้ทั้งในระดับรัฐบาลและประชาชน ทางด้านการค้าคาดว่าพุทธศักราช ๒๕๒๕ นี้ จะมีมูลค่าเพิ่มขึ้นถึง ๒๔ เท่า จาก ๗ ปีที่แล้ว ปัจจัยสำคัญในเรื่องนี้ก็คือ ประเภทสินค้าที่อำนวยความสะดวกซึ่งกันและกัน จีนส่งน้ำมันดิบและเครื่องจักรให้ไทย เพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าเกษตรของไทย และคาดว่าจะการแลกเปลี่ยนสินค้านี้จะเพิ่มประเภทและชนิดมากขึ้น”

ทางด้านเศรษฐกิจและการค้า จีนซื้อข้าวจำนวน ๑ แสนตัน และข้าวโพด ๑.๕ แสนตัน ในต้นพุทธศักราช ๒๕๒๖ ทั้งยังให้เครดิตการซื้อน้ำมันแทนการจ่ายเงินสดเป็นเวลา ๓๐ วัน ในด้านการบิน จีนพร้อมอำนวยความสะดวกแก่การบินไทย ซึ่งขยายเส้นทางบินไปยังกรุงปักกิ่งด้วย

จากการที่ผู้นำประเทศเดินทางไปเยือนจีน ส่งผลให้ผู้นำจีนหลายคน ได้แลกเปลี่ยนด้วยการเดินทางมาเยือนไทยหลายครั้ง ความใกล้ชิดและผลประโยชน์ที่สอดคล้องกันนี้เองทำให้จีนลดการให้ความช่วยเหลือแก่พรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศไทย เป็นการเปิดโอกาสให้ไทยสามารถปราบปรามพรรคคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยได้เป็นผลสำเร็จ จนยากจะฟื้นตัวได้อีก

มิใช่เฉพาะในภูมิภาคเอเชียเท่านั้น หากแต่ พลเอก เปรม ยังได้เดินทางไปเยือนสหรัฐอเมริกา และประเทศในยุโรปด้วย โดยเมื่อต้นเดือนตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔ พลเอก เปรม พร้อมคณะผู้แทนนักธุรกิจจากสามสถาบันธุรกิจเอกชน ได้แก่ สมาคมหอการค้าไทย สมาคมอุตสาหกรรมไทย และสมาคมธนาคารไทย อีก ๑๐ คน ได้ร่วมเดินทางไปด้วย ในการนี้นักธุรกิจแต่ละคนเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเอง

การไปเยือนสหรัฐอเมริกาครั้งนี้ นายกรัฐมนตรีแถลงว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อพบปะผู้นำทางธุรกิจและชักชวนให้มาลงทุนในไทย และเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวงาน

“สมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ ๒๐๐ ปี” รวมทั้งมีการเจรจาความเรื่องข้อจำกัดทางการค้าระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาด้วย จุดหมายของการเดินทางอยู่ที่นครนิวยอร์ก กรุงวอชิงตัน และเมืองดัลลัส มลรัฐเท็กซัส

คณะของ พลเอก เปรม เดินทางถึงกรุงโรม ประเทศอิตาลี เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔ เครื่องบินได้แวะจอดที่สนามบินเป็นเวลาชั่วโมงเศษ แล้วเดินทางต่อไปยังกรุงโคเปนเฮเกน ประเทศเดนมาร์ก ซึ่งมีบรรดาเอกอัครราชทูตไทยประจำประเทศทางยุโรปตะวันตก รวม ๑๓ ประเทศ มาประชุมที่สถานทูตไทยประจำกรุงโคเปนเฮเกน

จากกรุงโคเปนเฮเกน ในวันที่ ๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๒๔ พลเอก เปรม และคณะนักธุรกิจไทย ได้เดินทางไปพบปะบรรดาผู้แทนการค้าอุตสาหกรรม และนายธนาคารอเมริกัน เพื่อพูดคุยเกี่ยวกับสถานการณ์เศรษฐกิจในประเทศไทย

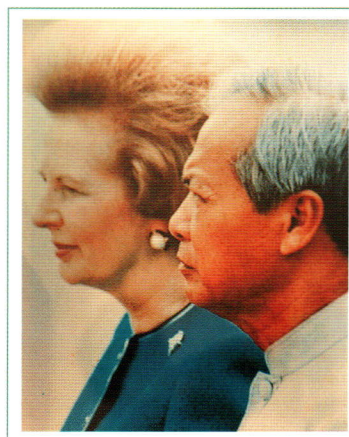
ในการนี้ พลเอก เปรม ได้กล่าวปราศรัยกับคนไทย ซึ่งไปทำงานอยู่ในสหรัฐอเมริกาว่า

“ปัญหาใหญ่ของรัฐบาลที่อยากบอกคนไทยในต่างประเทศคือ ทำอย่างไรจึงจะสามารถช่วยเหลือประเทศชาติได้ เมื่อทำมาหากินตามเป้าหมายแล้ว ขอให้กลับไปช่วยชาติบ้านเมืองด้วย”

ประการสำคัญที่สุดคือ เมื่อ พลเอก เปรม เดินทางไปเยือนสำนักงานใหญ่องค์การสหประชาชาติ ท่านได้มีโอกาสดำเนินการปราศรัยต่อที่ประชุมสหประชาชาติ ด้วยนับว่าเป็นนายกรัฐมนตรีไทยคนแรกที่ได้รับเกียรติเช่นนี้ และมีใช้เพียงเท่านั้น พลเอก เปรม ยังได้เข้าพบประธานาธิบดีโรนัลด์ เรแกน และรองประธานาธิบดีจอร์จ บุช และได้ปรึกษาหารือกันในเรื่องเจ้าหน้าที่ชั้นสูงใน ๔ เรื่อง ได้แก่ เรื่องความมั่นคงของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เรื่องปัญหาผู้ลี้ภัย เรื่องยาเสพติด และเรื่องขอความร่วมมือทวิภาคีระหว่างประเทศของไทยกับสหรัฐอเมริกา

จากกรุงวอชิงตัน พลเอก เปรม และคณะ ได้เดินทางไปเมืองดัลลัส มลรัฐเท็กซัส และได้พบกับนักธุรกิจของสหรัฐอเมริกา จำนวน ๓๐๐ คน นายกรัฐมนตรีไทยจึงได้ชักชวนให้นักธุรกิจเหล่านั้นมาลงทุนในไทย พร้อมกับเชิญชวนไปเที่ยวประเทศไทยในงาน “ฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี” ด้วย

สำหรับผลของการเดินทางไปเยือนสหรัฐอเมริกา พลเอก เปรม กล่าวว่า

“ผมมั่นใจว่าการมาเยือนของเราครั้งนี้ จะได้รับประโยชน์มากทั้งในด้านเศรษฐกิจและการลงทุน”

พลเอก เปรม ได้ช่วยทำให้สหรัฐอเมริกากับไทยหันกลับมามีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดต่อกันอีกครั้ง โดยสหรัฐอเมริกาได้ให้ความช่วยเหลือไทยทางด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ต่างๆ ด้วยการจัดส่งอาวุธมาให้ไทยทางอากาศอย่างรวดเร็ว (AIRLIFT) คือ เพียงไม่กี่วันหลังจากเกิดเหตุการณ์กรณี “โนนหมากมูน” และจากพุทธศักราช ๒๕๒๕ เป็นต้นมา สหรัฐอเมริกากับไทยก็เริ่มมีการซ้อมรบร่วมกันทุกปี ภายใต้รหัส COBRA GOLD อีกทั้งสหรัฐอเมริกา ยังยอมขายเครื่องบิน F-๑๖ ที่มีคุณภาพสูงให้ไทยเป็นชาติแรกในอาเซียน ยิ่งไปกว่านั้น คือการเพิ่มความช่วยเหลือทางทหารให้ไทย จากที่เคยได้รับเพียง ๔๔ ล้านดอลลาร์สหรัฐ เมื่อพุทธศักราช ๒๕๒๓ เป็น ๑๐๗ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในพุทธศักราช ๒๕๒๔

หลังจากประสบความสำเร็จอย่างดียิ่งจากการเดินทางไปเยือนสหรัฐอเมริกา พลเอก เปรม ได้เดินทางไปเยือน**ประเทศญี่ปุ่นและสาธารณรัฐเกาหลี** ระหว่างวันที่ ๔ - ๑๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๒๔ โดย พลเอก เปรม ได้นำนักธุรกิจเอกชนเดินทางไปด้วย การไปเยือนสองประเทศนี้ รัฐบาลได้เน้นในเรื่องการค้า เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และการลงทุน โดยไม่มีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่นเดียวกับฝ่ายนักธุรกิจไทย ที่ได้เน้นเรื่องการชักชวนชาวต่างชาติมาเที่ยวเมืองไทย ในงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ครบ ๒๐๐ ปี

เอเชียใต้ เป็นอีกภูมิภาคหนึ่งที่ พลเอก เปรม เดินทางไปเยือนอย่างเป็นทางการ ระหว่างวันที่ ๔ - ๑๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๒๖ ประเทศที่ไปเยือนคือ ราชอาณาจักรเนปาล สาธารณรัฐอิสลามแห่งปากีสถาน และสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ การไปเยือนครั้งนี้นอกจากการกระชับความสัมพันธ์กับทั้ง ๓ ประเทศดังกล่าวแล้ว พลเอก เปรม ยังได้มีโอกาสกล่าวขึ้นชมการประชุมก่อตั้งองค์การร่วมมือระหว่างประเทศในเอเชียใต้ ทั้ง ๗ ประเทศ ได้แก่ อินเดีย ศรีลังกา ภูฏาน มัลดีฟ เนปาล ปากีสถาน และบังกลาเทศ ที่ประสงค์จะให้ภูมิภาคนี้เป็นเขตสันติภาพ เป็นปึกแผ่นเป็นอิสรภาพ และเป็นเขตที่เป็นกลางจากทางการเมืองอย่างแท้จริงอีกด้วย

ผลการเจรจาระหว่างประเทศ ปรากฏว่า **ราชอาณาจักรเนปาล**ต้องการชักชวนคนไทยไปร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมสำเร็จรูปเครื่องหนังและด้านอื่นๆ ในโอกาสเดียวกัน บริษัท การบินไทยจะเปิดเที่ยวบินไปยังกรุงกาฐมาณฑุ เพื่อแลกเปลี่ยนสินค้าและผู้โดยสารระหว่างกัน ด้าน**สาธารณรัฐอิสลามแห่งปากีสถาน**ได้ตกลงกับไทยที่จะแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านตลาดข้าว และเห็นสมควรสนับสนุนการร่วมลงทุนทำประมงใน

เขตปากีสถาน รวมทั้งส่งเสริมการร่วมเดินเรือ และจะพิจารณาเรื่องเส้นทางบินของไทยที่ประหยัดกว่าเดิม ทั้งตกลงจะมีการแลกเปลี่ยนด้านวิชาการกับไทยในเรื่องการเกษตร ป่าไม้ ประมง และปศุสัตว์ ตลอดจนให้การสนับสนุนแก่เอกชนทั้งสองประเทศให้มีการติดต่อกันมากขึ้น

สำหรับ**สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ** ได้ชักชวนให้ไทยไปร่วมลงทุนในการผลิต ซึ่งคนไทยทำอยู่บ้างแล้วในบางธุรกิจ เช่น อุตสาหกรรมเครื่องไฟฟ้าและอะลูมิเนียม เป็นต้น

อีกประเทศหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับไทยมาเป็นเวลายาวนาน และมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน โดยเฉพาะในช่วงรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว คือสหภาพโซเวียต ซึ่งหลังการประกาศยุบสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๑ รัฐบาลของ พลเอก เปรม ได้กลายเป็นรัฐบาลรักษาการ แต่ก็ยังมีการกิจสำคัญด้านการต่างประเทศที่ต่อเนื่องและเกี่ยวพันกับเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศในภูมิภาคนี้อยู่อีก พลเอก เปรม จึงได้ไปเยือนประเทศสหภาพโซเวียต เพื่อพบปะเจรจากับนายกอร์บาชอฟ เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์โซเวียต ซึ่งปรากฏว่าได้ผลสำเร็จดีมาก โดยนายกอร์บาชอฟ ได้พูดถึงการลดอาวุธนิวเคลียร์ อาวุธเคมีและอาวุธธรรมดา ไม่เฉพาะแต่เพียงกับสหรัฐอเมริกาเท่านั้น หากแต่มีนโยบายลดอาวุธไปถึงยุโรป เอเชีย แอฟริกา และลาตินอเมริกาด้วย ในโอกาสเดียวกัน พลเอก เปรม ได้ขอความร่วมมือจากนายกอร์บาชอฟ เกี่ยวกับกรณีปัญหาแก้มปูชาซึ่งยืดเยื้อยาวนาน และทุกปีที่มีการสู้รบ จะมีการปะทะกันระหว่างทหารไทยกับทหารเวียดนามอยู่เสมอ จนต่างฝ่ายต่างบาดเจ็บล้มตาย และราษฎรตามแนวชายแดนไทยก็ต้องพลอยได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตไปด้วย การเจรจาครั้งนี้ มุ่งผลให้เวียดนามประกาศถอนทหารจากแก้มปูชาอย่างเป็นทางการ

การพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของ พลเอก เปรม นอกจากจะช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศแล้ว ยังช่วยแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชาติด้วยเพราะมีการสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศ และมีการขยายกิจการด้านตลาดการค้า และการท่องเที่ยวไทยให้กว้างขวางขึ้น ทำให้ไทยได้เงินตราจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น

എൻ

๒๐,๐๐๐ ล้านบาท เพื่อให้ไทยมีโอกาสขายสินค้าให้แก่ญี่ปุ่นได้มากขึ้น นอกจากนั้น ญี่ปุ่นยังได้ช่วยเหลือไทยในรูปการให้เปล่า ในโครงการต่างๆ ๔ โครงการ คิดเป็นมูลค่า ๕๓ ล้านบาท ได้แก่

โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำบ้านห้วยแล้งใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ของสำนักงานศูนย์ดำเนินการเกี่ยวกับผู้อพยพกระทรวงมหาดไทย เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำตามหมู่บ้าน ในเขตอำเภอเมืองและในศูนย์อพยพนครพนม เป็นเงิน ๔๓ ล้านบาท

โครงการหน่วยเคลื่อนที่เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มูลค่า ๔.๔ ล้านบาท

โครงการจัดหาอุปกรณ์สำหรับงานพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรมศิลปากร มูลค่า ๔ ล้านบาท

โครงการจัดหาอุปกรณ์การศึกษา สำหรับศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานครไทย - ญี่ปุ่น มูลค่า ๑.๔ ล้านบาท

ในด้านการค้าขาย ญี่ปุ่นจะ**ทบทวนเรื่องระบบสิทธิพิเศษทางด้านภาษีศุลกากร** เพื่อเพิ่มโควตาให้แก่ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ทั้งยังได้เสนอโครงการความร่วมมือทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้วย

ในโอกาสเดียวกัน ญี่ปุ่นได้ยืนยันว่าจะไม่เป็นมหาอำนาจทางการทหารและจะไม่มีการผลิตอาวุธนิวเคลียร์

ทางด้านภูมิภาคตะวันออกกลาง พลเอก เปรม ก็ได้พัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศจอร์แดน ในโอกาสที่สมเด็จพระราชาธิบดีฮุสเซน บิน ทาลาล เสด็จพระราชดำเนินเยือนประเทศไทยอย่างเป็นทางการ ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๗ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๒๖ โดย พลเอก เปรม ได้กราบบังคมทูลถึงทัศนะของประเทศไทยต่อปัญหาตะวันออกกลางว่า

“ไทยยึดมั่นตามข้อมติขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งก็คล้ายคลึงกับท่าทีของจอร์แดน สำหรับปัญหาปาเลสไตน์ ปัญหาเลบานอน หรือปัญหาการสู้รบระหว่างอิหร่านและอิรักนั้น ไทยก็ได้แสดงท่าทีของไทยในองค์การสหประชาชาติแล้ว โดยเฉพาะปัญหาระหว่างอิหร่านและอิรักนั้น ไทยได้ดำเนินนโยบายที่ไม่เข้าไปเกี่ยวข้อง และต้องการให้มีการสงบศึกโดยองค์การสหประชาชาติเข้าไปมีบทบาทเป็นคนกลาง”

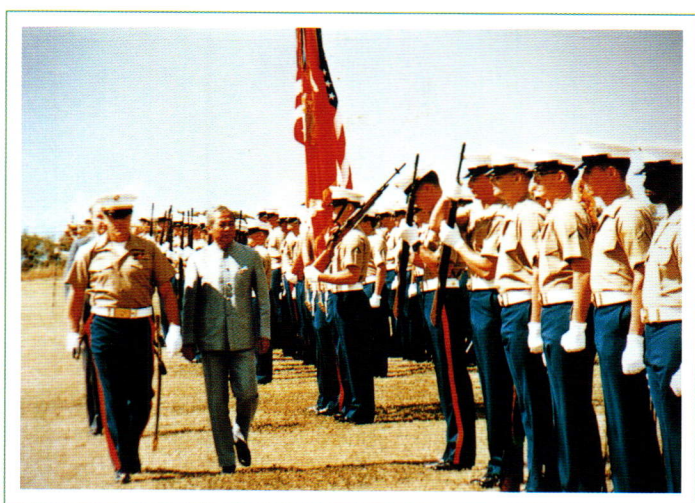
สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างไทยและจอร์แดนนั้น ไทยได้เสนอให้มีการทำสัญญาทางการค้าระหว่างกัน โดยให้จอร์แดนส่งคณะผู้แทนทางการค้าทั้งภาคเอกชน

และภาครัฐบาลมาเยือนไทย และไทยก็จะส่งคณะผู้แทนการค้าไปจอร์แดน นอกจากนี้ ไทยยังมีฝีมือแรงงานอีกมากพอที่จะสนองความต้องการของจอร์แดนด้วย เกี่ยวกับเรื่องนี้สมเด็จพระราชาธิบดีฮุสเซน ทรงรับว่าจะทรงแนะนำประเทศใกล้เคียงอื่นให้พิจารณาใช้แรงงานจากไทย

ส่วนการแลกเปลี่ยนนักโทษ สมเด็จพระราชาธิบดีฮุสเซน ทรงรับไปพิจารณาหารือกับรัฐบาล เพื่อให้คนไทยที่กระทำความผิดกลับมารับโทษในประเทศไทย นับว่าจอร์แดนเป็นประเทศแรกที่ได้รับพิจารณาข้อเสนอของไทยในเรื่องนี้

จากนโยบายและการดำเนินงานด้านต่างประเทศของรัฐบาล ท่ามกลางการแข่งขันกับประเทศต่างๆ ที่กำลังเผชิญกับปัญหาภายในประเทศของตนเอง เนื่องมาจากเรื่องหนี้สิน ความยากจน ความเหลื่อมล้ำระหว่างประเทศที่พัฒนาแล้วกับประเทศที่กำลังพัฒนา และราคาสินค้าโภคภัณฑ์ที่ตกต่ำ ตลอดจนมีการปกป้องและกีดกันทางการค้านั้น ประเทศไทยโดยการดำเนินงานของรัฐบาล พลเอก เปรม ได้ฟันฝ่าอุปสรรคและแก้ปัญหามาได้จนอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

บทบาททางการเมืองระหว่างประเทศของไทย รวมทั้งชื่อเสียง เกียรติภูมิของประเทศได้เป็นที่รู้จักของนานาประเทศเพิ่มมากขึ้น และผลจากการที่มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศต่างๆ เพิ่มมากขึ้นนี้เอง ทำให้ประเทศไทยได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนในการแก้ไขปัญหาต่างๆ เพิ่มมากขึ้นด้วย โดยเฉพาะทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมที่เกี่ยวกับการลงทุนจากต่างประเทศ ในด้านธุรกิจและอุตสาหกรรมแขนงต่างๆ รวมไปถึงการขยายตัวของการส่งออกและการท่องเที่ยว ส่งผลให้ทุนสำรองเงินตราต่างประเทศเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจาก ๓,๗๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปลายพุทธศักราช ๒๕๒๔ เพิ่มขึ้นเป็น ๓,๙๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปลายพุทธศักราช ๒๕๒๕ และเพิ่มขึ้นเป็น ๕,๐๐๐ ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปลายพุทธศักราช ๒๕๓๐

ทั้งหมดนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลมาจากความร่วมมือในการทำงานอย่างหนัก ร่วมกันระหว่างรัฐบาล พลเอก เปรม กับภาคเอกชน โดยมีผลงานเป็นเครื่องพิสูจน์ถึงผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี

เอกลักษณ์ไทยและคุณค่าความเป็นไทย

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นอกจากจะถือกำเนิดมาเป็นคนไทยทั้งโดยเชื้อชาติ และสัญชาติแล้ว ยังเป็นผู้ที่มีสำนึกในความรักชาติ รักแผ่นดินเกิดสูงยิ่ง ดังจะเห็นได้จากการที่ท่านได้ลงมือปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีงาม พร้อมกันไปกับความพยายามที่จะปลูกฝังให้คนอื่นมีสำนึกร่วมกันด้วยการเตือนสติทุกคนอยู่เสมอว่า **“เราต้องตอบแทนบุญคุณของแผ่นดิน”**

การตอบแทนบุญคุณของแผ่นดิน ตามแนวคิดของ พลเอก เปรม นั้น เป็นเรื่องที่ยังประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองโดยตรง และไม่ยากต่อการประพฤติปฏิบัติ สำคัญที่ผู้บริหารระดับสูงของประเทศควรต้องกระทำเป็นอย่างให้ได้ ในส่วนของผู้บริหารภาคเอกชน ก็ต้องไม่เอาเปรียบผู้บริโภค และให้มีการแข่งขันกันอย่างเสรี ขณะเดียวกัน

ก็ช่วยป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำอันเป็นการส่งเสริมการติดสินบนข้าราชการด้วย สำหรับประชาชนทุกกลุ่มอาชีพ ควรสร้างสำนึกที่ถูกต้องด้วยการยกย่องคนดีแทนการยกย่องคนมีเงิน มีอำนาจ ทั้งต้องพยายามทำให้เป็นคนประหยัด เรียบง่าย รู้จักความพอเพียง และยึดมั่นในความรักสามัคคี เพื่อเป็นพลังสำคัญของประเทศในการรักษาและสืบสานวัฒนธรรมอันเป็นสมบัติล้ำค่าของชาติไว้สืบไป เพราะ **“การรักษาวัฒนธรรมอันเป็นสมบัติล้ำค่าของเรานั้น คือการรักษาชาตินั่นเอง”** และ **“...การดำรง พิทักษ์ และสืบสานวัฒนธรรมของชาติของท้องถิ่น ภูมิปัญญาชาวบ้าน นับเป็นการตอบแทนบุญคุณแผ่นดินที่ยิ่งใหญ่...”**

พลเอก เปรม มีปณิธานในเรื่องการตอบแทนบุญคุณแผ่นดินมั่นคงมาก ดังจะเห็นได้ว่าไม่ว่าจะไปบรรยายที่ใด พลเอก เปรม จะกล่าวย้ำอยู่เสมอว่า เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน โดยได้ให้คำนิยามในเรื่องนี้ไว้ว่า

“การตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน คือการประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี เป็นสถาบันที่ดี เป็นองค์กรที่ดี เป็นตัวอย่างที่ดี มุ่งกระทำแต่ความดีเพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน”

สำหรับคำนิยามนี้ครอบคลุมคนทุกคนไม่เลือกว่าเป็นเด็ก ผู้ใหญ่ ผู้หญิง หรือผู้ชาย รวมไปถึงกลุ่มบุคคลทุกสาขาอาชีพ ทุกองค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน

“ผู้บริหารระดับสูงของประเทศ ไม่ว่า นักการเมือง ข้าราชการประจำทุกฝ่าย พนักงานรัฐวิสาหกิจ ล้วนแต่เป็นกุญแจสำคัญในการบริหารและพัฒนาชาติบ้านเมือง ท่านเหล่านั้นจำต้องเข้าใจการตอบแทนบุญคุณของแผ่นดิน ประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดียิ่งในการตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน เพื่อประโยชน์ของชาติบ้านเมืองและประชาชน ในทางตรงกันข้าม หากผู้บริหารระดับสูงรู้จักการตอบแทนบุญคุณแผ่นดินน้อย กระทำในสิ่งที่ไม่ดีอยู่เสมอๆ จะเป็นผลกระทบกับการเมือง การเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของชาติที่จะลดน้อยถอยลงตามไปด้วย อันจะนำไปสู่ความไม่เป็นธรรม และการบั่นทอนพลังของชาติในที่สุด ปัจจุบันนี้ก็พอมีตัวอย่างให้เห็นกันอยู่

ผู้บริหารระดับสูงของภาคเอกชนก็ต้องเข้าใจว่า การตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน เช่นเดียวกับการดำเนินธุรกิจจึงจะมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ผู้บริหารภาคเอกชนควรจะตอบแทนบุญคุณแผ่นดินด้วยการไม่เอาเปรียบผู้บริโภค แข่งขันกันอย่างเสรีและฉันทมิตร ไม่ติดสินบนข้าราชการ และไม่หวั่นเกรงอิทธิพล กล้าหาญที่จะปฏิเสธคำขอที่จะนำไปสู่การทำลายระบบต่างๆ ของสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง”

พลเอก เปรม ยังได้ขอร้องนักธุรกิจที่ร่ำรวย มีฐานะดีมากๆ ว่า

“...ได้โปรดเข้าใจ และเห็นใจความลำบากแค้นของคนจน ควรจะยอมรับ กันว่า คนจนคือผู้บริโภครายใหญ่ คนจนคือส่วนแบ่งตลาดที่ใหญ่ที่สุด จึงกล่าวได้ว่า ยิ่งทำให้คนจนหายจนมากเท่าใด นักธุรกิจก็จะได้รับประโยชน์มากเท่านั้น ฉะนั้น การดำเนินธุรกิจอย่างเป็นธรรม จึงเป็นสิ่งที่ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคได้รับความเสมอภาค ด้วยกัน...”

แรงบันดาลใจที่ทำให้เกิดสำนึกที่ดีเช่นนี้ คือ พระราชจริยวัตรอันงดงามด้วยน้ำพระราชหฤทัยที่ทรง เปี่ยมไปด้วยพระเมตตาของพระบาทสมเด็จพระเจ้า- อยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ที่ทรง เสียสละความสุขส่วนพระองค์ เสด็จพระราชดำเนินไป ทรงปลดเปลื้องความทุกข์ยากของราษฎร เพื่อยกระดับ ความเป็นอยู่ของราษฎร เป็นเวลายาวนานและต่อ เนื่องกว่า ๕๐ ปี โดยมีได้ทรงเห็นแก่ความเหนื่อยยาก พระวรกายเลย ภาพแห่งความเสียสละขององค์ พระประมุขของประเทศ ทำให้พลเอก เปรม มองเห็นว่า ถ้าทุกคน ทุกองค์กร ร่วมมือ ร่วมใจกันกระทำความดีอันเป็นประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองแล้ว ชาติบ้านเมืองก็จะมีแต่ ความเจริญ ความก้าวหน้า และความสงบสุข ส่งผลให้คนในชาติมีความรักสามัคคี มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง และมีการศึกษาที่ดีพอที่จะประกอบอาชีพ อันยังยืน ทั้งจะ ช่วยให้คนไม่ต้อลดน้อยลงด้วย

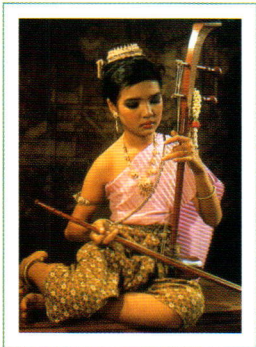
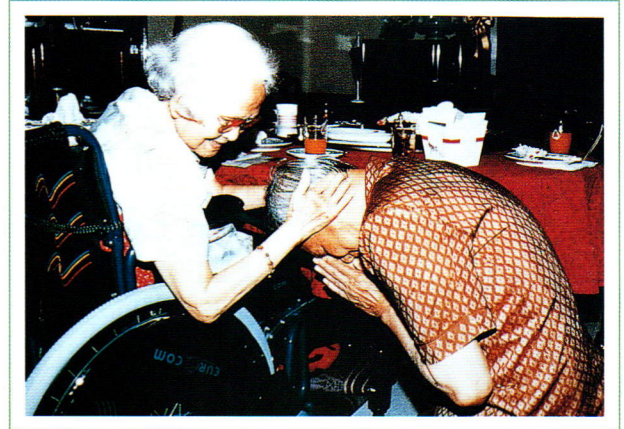

ด้วยเหตุนี้ พลเอก เปรม จึงพยายามสร้างจิตสำนึกของการตอบแทนบุญคุณ แผ่นดิน ด้วยการชี้ให้ทุกคนตระหนักรู้เสมอว่า **ชาติจะดำรงอยู่ได้ต้องมีเอกลักษณ์ที่ บ่งบอกให้รู้ถึงความเป็นชาติ** สามารถสืบสานกันได้ด้วยขนบธรรมเนียม ประเพณีและ วัฒนธรรม โดย**บุคคลในชาติ** เป็นส่วนสำคัญของการธำรงรักษาเอกลักษณ์ไว้ ดังนั้น ถ้าเมื่อใดบุคคลในชาติขาดสำนึกของ**ความเป็นไทย** ความเป็นชาติของคนไทยย่อม นับวันจะเสื่อมสูญ

เกี่ยวกับเรื่องความเป็นไทยนั้น พลเอก เปรม ได้ชี้ให้เห็นความหมายอันสำคัญของวลีนี้ไว้ในการแสดงปาฐกถาพิเศษเรื่อง *คุณค่าของความเป็นไทย* เมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕ ที่โรงแรมพลาซ่าแอทธินี ความตอนหนึ่งว่า

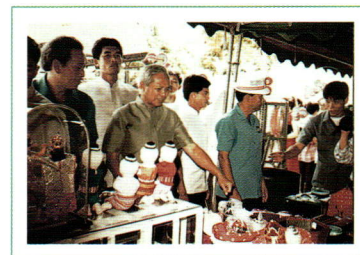

“คำว่า คุณค่า เป็นการนำเอาภาษาไทยสองคำ คือคำว่า คุณ กับ คำว่า ค่า มารวมกัน คุณ หมายถึงความดีที่มีประจำอยู่ในสิ่งนั้นๆ ค่า หมายถึงประโยชน์ในตัวของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งคิดเป็นเงินไม่ได้ เมื่อนำสองคำมารวมกัน ย่อมหมายความว่า ความดีอันเป็นประโยชน์ของสิ่งนั้นๆ ที่คิดเป็นเงินไม่ได้ สิ่งนั้นๆ ในที่นี้จึงหมายถึง ความเป็นไทย และหรือความเป็นคนไทย ส่วนความเป็นไทย และหรือ ความเป็นคนไทย หมายความว่าอย่างไรนั้น ที่จริงไม่ต้องการคำอธิบาย

คนไทยย่อมตระหนักดีอยู่แล้ว แต่เพื่อความชัดเจนขอเรียนว่า คนไทย คือผู้ถือสัญชาติไทย ด้วยการเกิดหรือได้สัญชาติมาจากวิธีที่ถูกต้องตามกฎหมายไทย คนไทยเชื้อชาติไทยก็มี คนไทยเชื้อสายจีนก็มี เชื้อสายมาเลย์ก็มี เชื้อสายอินเดียก็มี เชื้อสายอื่นๆ ก็มี ที่ต่างเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร คนไทยเชื้อสายต่างๆ เหล่านั้นเป็นคนไทยโดยแท้ มิได้ผิดแผก แตกต่างไปจากคนไทยเชื้อชาติไทย คนไทยเหล่านั้นอยู่ภายใต้กฎหมายไทย รักและเทิดทูนพระมหากษัตริย์ รักชาติไทยอย่างยิ่งเหมือนกัน ผิดกันแต่การนับถือศาสนา แต่การนับถือศาสนาต่างกันไม่ได้ชี้ว่าเป็นคนไทยต่างกัน การเป็นคนไทยย่อมเท่าเทียมกัน มีความรัก มีจิตใจ มีจิตวิญญาณเป็นคนไทยแท้เท่าเทียมกัน ห่วงแหนชาติบ้านเมืองเท่าเทียมกัน จะพูด จะคิด จะทำสิ่งใดก็ด้วยความรู้สึกนึกคิดที่เป็นคนไทย พูด คิด ทำ ในฐานะที่เป็นคนไทย มิได้พูด คิด ทำ ในฐานะคนเชื้อสายเดิม และเป็นคนไทยที่มีหน้าที่ในการตอบแทนบุญคุณแผ่นดินเสมอเหมือนกัน....”

จะเห็นได้ว่าการมอง **“คนไทย”** ของ พลเอก เปรม มิใช่ติดอยู่เพียงเรื่องของเชื้อชาติ หากแต่ได้ครอบคลุมไปถึงทุกคน ทุกชีวิต ที่ถือสัญชาติไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพราะคนที่ถือกำเนิดบนผืนแผ่นดินไทย อาศัยอยู่บนแผ่นดินไทย ต่างมีหน้าที่ที่จะต้องสร้างจิตสำนึกให้รู้ซึ่งถึงคุณค่าของวัฒนธรรมไทย เพื่อก่อให้เกิดความรักและหวงแหนวัฒนธรรมอย่างเข้าถึงเนื้อหา สาร และความสำคัญ ว่า **“การรักษาวัฒนธรรมคือการรักษาชาติ”**

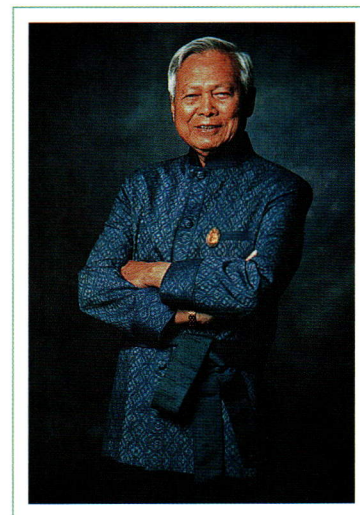
ส่วนการที่จะรักษาวัฒนธรรมที่ดีของไทยให้เป็นมรดกตกทอดถึงรุ่นลูกหลานสืบไปนั้น พลเอก เปรม ได้แนะนำวิธีปฏิบัติไว้อย่างน่าสนใจ กล่าวคือ

ประการที่ ๑ คนไทยควรเรียนรู้การใช้**ภาษาไทย**ให้ถูกต้อง ทั้งในการพูด การอ่าน และการเขียน รวมทั้งต้องช่วยกันดำรงรักษาและสืบสานภาษาถิ่นไว้

ประการที่ ๒ ให้รักษาการดำเนินชีวิตตาม**วิถีไทย** ด้วยการอนุรักษ์สถาบันครอบครัวของไทยให้คงอยู่ มีความรัก ความอบอุ่น ความเอื้ออาทร และความเคารพกันในหมู่ญาติพี่น้อง

ประการที่ ๓ ให้**ดำเนินชีวิตภายใต้ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม** และรู้จักเลือกรับประเพณีของชาติอื่นเฉพาะในส่วนที่ดี มาประยุกต์เข้ากับวิถีชีวิตไทย เช่น การมีระเบียบวินัย เป็นต้น

ประการที่ ๔ ให้**คงการแต่งกายแบบไทยไว้ในวาระและโอกาสอันควร**

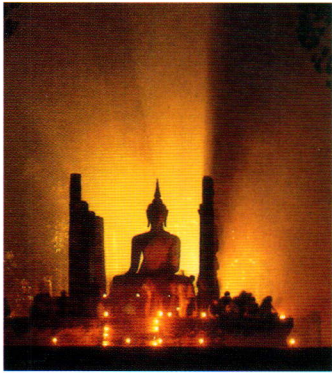
ประการที่ ๕ ให้ใช้**ชีวิตที่เรียบง่าย** ไม่ฟุ้งเฟ้อ ใช้สินค้าไทยและของที่ผลิตได้เองในประเทศ ในประเด็นนี้ นอกจากจะเป็นการประหยัดเงินตราต่างประเทศแล้วยังช่วยสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

การประพฤติปฏิบัติในเรื่องของการธำรงรักษาความเป็นไทย ที่พลเอก เปรมเน้นอย่างมากคือการที่ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง และผู้ใหญ่ในประเทศต้องทำตนให้เห็นเป็นตัวอย่าง ประการสำคัญยิ่งกว่านั้น ก็คือการที่ต้องสร้างจิตสำนึกแห่งความเป็นไทยให้เกิดขึ้นโดยท่านได้ชี้ให้เห็นว่า

“ความรักเป็นสิ่งที่มาสำคัญของจิตสำนึก ความรักเป็นสิ่งจูงใจอันยิ่งใหญ่ที่จะให้คนมีจิตสำนึกสูงหรือต่ำ สามัคคีภรรยา ภรรยารักสามีย่อมปรารถนาที่จะมีความสุข ความอบอุ่น เอื้ออาทรต่อกัน บิดามารดารักบุตร บุตรรักบิดามารดา ก็ทำนองเดียวกัน เรารักสถาบัน รักสังคมไทย รักชาติไทย เราจะทุ่มเท

ให้กับสถาบัน กับสังคม และกับชาติ จิตสำนึกจึงเกิดมาจากความรัก ความปรารถนาดี เป็นคนไทยไม่รักชาติไทยก็ป่วยการ”

ในเรื่องของความรักต่อประเทศชาติและสถาบันหลักอันเป็นเอกลักษณ์ของชาตินั้น พลเอก เปรม นอกจากจะปฏิบัติด้วยตนเองให้เห็นเป็นตัวอย่างที่ชัดเจนที่สุดแล้ว ยังได้เผยแพร่ แนะนำ ให้ความรู้ แก่บุคคลกลุ่มต่างๆ อย่างกว้างขวาง ดังตัวอย่างที่ขอนำมาบันทึกไว้เป็นหลักฐานต่อไปนี้

ด้านภาษาไทย

วัฒนธรรมไทยที่เป็นหลักซึ่ง พลเอก เปรม กล่าวถึงเสมอ คือ **ภาษาไทย** เพราะตระหนักถึงคุณค่าอันสูงยิ่ง ทั้งได้เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในการอนุรักษ์และเชิดชูชนให้คนไทยเห็นคุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย นอกเหนือไปจากการที่ได้ทำตนให้เป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้องงดงาม

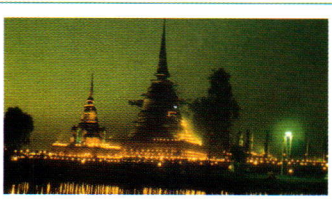

คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ อธิบดีอธิบดีกรมศิลปากรและราชบัณฑิต ได้กล่าวยกย่อง พลเอก เปรม ว่า ท่านเป็นรัฐบุรุษผู้เป็นแบบฉบับในการใช้ภาษาไทย ดังจะเห็นได้จากการแสดงปาฐกถาพิเศษแต่ละครั้ง นอกจากให้เนื้อหาสาระที่มีคุณค่า มีประโยชน์อย่างยิ่งแล้ว ยังใช้ภาษาไทยได้อย่างงดงาม สื่อความได้ชัดเจน และมีพลัง เช่น ตัวอย่างจากปาฐกถาพิเศษ เรื่องภาษาไทยภาษาแม่ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๓๗ ณ ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ความตอนหนึ่งว่า

“คนไทยที่เกิดและอาศัยอยู่ในแผ่นดินนี้ ย่อมรักและหวงแหนแผ่นดินเกิดของตน มีหน้าที่ทำความดีเพื่อทดแทนบุญคุณของแผ่นดิน การหวงแหนรักษาภาษาไทย ก็ เป็นหน้าที่และเป็นการทดแทนบุญคุณอันยิ่งใหญ่ของแผ่นดิน”

และจากปาฐกถาพิเศษ เรื่องวัฒนธรรมไทย สมบัติไทย เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗ ณ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับภาษาไว้ว่า

“นักภาษาประมาณว่าในโลกนี้มีภาษาที่ใช้พูดกันประมาณสามพันภาษา แต่ไม่ถึงร้อยภาษาที่มีภาษาเขียนของตนเอง ภาษาไทยเป็นภาษาหนึ่งในไม่ถึงร้อยภาษานั้น ภาษาไทยเป็นภาษาที่ไพเราะงดงาม และเป็นเอกลักษณ์ของไทยโดยแท้จริง ภาษาไทยมีอายุกว่า ๗๐๐ ปี และเป็นภาษาที่มีพยัญชนะเป็นของตนเอง มีสระ วรรณยุกต์เป็นของตนเอง ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีภาษาเขียนและหรือภาษาพูดเป็นของตนเอง ประเทศในโลกมีหลายประเทศที่ไม่มีภาษาเขียนและหรือภาษาพูดเป็นของตนเอง

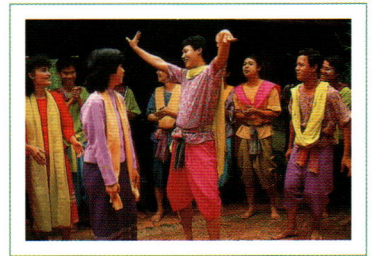
เช่น ประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เป็นต้น ของดีของเราอีกอย่างหนึ่งก็คือ เรามีเลขไทยใช้ ผมคิดว่าเลขไทยเป็นเอกลักษณ์อีกอย่างหนึ่งของภาษาของเรา มีน้อยประเทศมากที่มีเลขใช้เอง อาจจะไม่มียกก็ได้ เพราะว่าประเทศอื่นๆ หลายประเทศที่ไม่มีเลขของตนเองใช้...”

มิใช่เพียงภาษาราชการหรือภาษากลางเท่านั้น ที่พลเอก เปรม ให้คุณค่าและความสำคัญ หากแต่ภาษาถิ่นและประเพณีของภาคต่างๆ พลเอก เปรม ก็ให้คุณค่าและความสำคัญมิได้น้อยไปกว่ากัน ดังปรากฏแนวคิดที่สื่อออกมาเป็นภาษาพูดในการปาฐกถาพิเศษ เรื่องวัฒนธรรมไทย สมบัติไทย เมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๓๗ ณ ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ความตอนหนึ่งว่า

“บ้านเรากล่าวได้ว่า ภาษาถิ่นบ้านเรามีอยู่สามภาษาด้วยกัน คือภาษาเหนือ ภาษาอีสาน และภาษาใต้ ภาษาถิ่นเป็นเรื่องที่บ่งบอกถึงสภาพสังคม ลักษณะนิสัย ตลอดจนประเพณีการเล่นของถิ่นนั้นๆ ได้ชัดเจน ภาษาถิ่นเป็นภาษาที่น่าสนใจมาก ควรแก่การศึกษาอย่างยิ่ง เพราะเป็นภาษาที่เราน่าจะอนุรักษ์และดำรงไว้ให้ยั่งยืนควบคู่กับภาษากลาง ซึ่งใช้เป็นภาษาราชการ...”

การที่ พลเอก เปรม ให้ความสำคัญแก่ภาษาถิ่นเทียบเท่าภาษากลาง เนื่องจากท่านมองว่าภาษาถิ่นต่างๆ ทั้งทางภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคใต้ นั้น นอกจากจะเป็นภาษาที่มีความไพเราะในตัวเองแล้ว ยังแสดงถึงเอกลักษณ์ของคนในท้องถิ่นนั้นๆ ด้วย เช่น ภาษาเหนือ จะนุ่มนวลละมุนละไม เหมือนกับคนเหนือที่เรียบร้อย ทำอะไรช้าๆ แต่ดูสวยงาม ส่วน ภาษาอีสาน ค่อนข้างเร็ว คำพูดค่อนข้างเข้มแข็งกว่าภาคเหนือ ซึ่งสะท้อนภาพคนอีสานที่ชอบสนุกสนานร่าเริง ทำร่าต่างๆ ก็จะเร็วและครึกครื้นกว่าทางเหนือ ในขณะที่ภาษาใต้ มีลักษณะพิเศษของตัวเองที่คนภาคกลางจะไม่สามารถพูดได้ชัดเจนเช่นเดียวกับคนใต้ ลักษณะพิเศษของภาษาใต้คือ พูดสั้น คำที่มีสองพยางค์ของภาษากลาง ภาษาใต้จะเหลือเพียงคำเดียว ช่วยประหยัดเวลาในการสื่อความเข้าใจ อันแสดงลักษณะของคนใต้ว่าเป็นคนคล่องแคล่ว รวดเร็ว กระฉับกระเฉง ว่องไว การเล่นก็จะไปในลักษณะเดียวกัน คือส่วนใหญ่จะเป็นจังหวะรวดเร็ว ลั่นๆ ลั่นเหล่านี้เป็นสื่อแสดงถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่คนในแต่ละท้องถิ่นสมควรอนุรักษ์ไว้ หากไม่สืบภาษา ก็จะไม่สืบวัฒนธรรมของตนด้วย

เมื่อภาษาไทยมีความสำคัญมากถึงขนาดนี้ จึงต้องช่วยกันอนุรักษ์ เผยแพร่ และสืบสาน รวมทั้งพยายามรณรงค์ให้คนไทยใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องด้วย จะได้สามารถสื่อสารให้เข้าใจได้ตรงตามความคิดของคนไทย และเพื่อให้ภาษาไทยซึ่งเป็นภาษาประจำชาติที่ทุกคนจะต้องเรียนรู้และใช้เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการดำรงตน

เป็นคนไทยต่อไป พลเอก เปรม ได้เสนอแนะให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันอย่างจริงจัง แบ่งได้เป็น ๓ ฝ่าย ดังนี้

๑. ฝ่ายการศึกษา

ต้องพัฒนาครูให้มีความรู้ภาษาไทยอย่างถ่องแท้ เพื่อครูจะได้ใช้ภาษาไทยได้ถูกต้อง พูดภาษาไทยได้ชัดเจน จะได้เป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน นักศึกษา และสังคม

ควรพัฒนาราชบัณฑิตยสถานให้เป็นหน่วยงานหลักทางภาษาของชาติ โดยให้ดำเนินงานประสานกับหน่วยงานอื่นที่ทำงานด้านภาษา เช่น สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักพระราชวัง สถาบันอุดมศึกษาที่สอนและวิจัยเรื่องภาษาไทย คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ และสถาบันภาษาไทย เป็นต้น เพื่อกำหนดรูปแบบการใช้ภาษาที่ถูกต้องให้เป็นแนวเดียวกัน และพิจารณาปัญหาของภาษา ตลอดจนกำหนดนโยบายเกี่ยวกับภาษาของชาติ

ควรส่งเสริมให้มีการแต่งหนังสือสำหรับเด็กทุกวัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมความรู้ทางวิชาการสาขาต่างๆ สร้างคุณธรรม จริยธรรม สอนให้รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคม รวมทั้งพัฒนาความเป็นไทยที่สังคมพึงปรารถนา หนังสือเหล่านี้นอกจากจะต้องเป็นหนังสือที่อ่านง่าย สนุกสนาน พิมพ์และจัดรูปเล่มงดงามแล้ว ประการสำคัญจะต้องใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องและกะทัดรัดด้วย

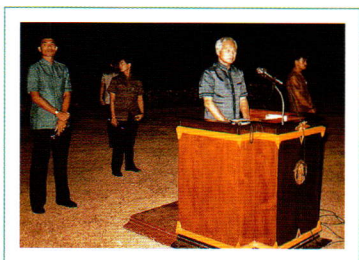

๒. ฝ่ายสื่อมวลชน

ควรเร่งรัดให้สถานีวิทยุและโทรทัศน์ทุกแห่งมีผู้รู้ทางภาษาอยู่ประจำเพื่อตรวจตราการใช้ภาษาของผู้สื่อข่าว ผู้จัดรายการ และผู้แสดงทุกคน

ควรให้ทุกสถานีจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ และอบรมผู้เขียนข่าว ผู้ประกาศข่าว นักแสดงในด้านการพูดและการเขียนเสมอๆ รวมทั้งให้มีการสัมมนาผู้บริหารสถานี ผู้จัดรายการ และผู้กำกับการแสดงในเรื่องการใช้ภาษาไทยเป็นระยะๆ

ควรมีการติดตามและตรวจสอบการอ่าน การพูด การเขียน และการใช้คำย่อในสื่อมวลชน เพื่อให้ผู้ประกาศ พิธีกร สนใจและเข้าใจการอ่านที่ถูกต้อง จะได้เป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ผู้ฟัง และมีการระมัดระวังตนเองอยู่เสมอ

๓. ฝ่ายผู้บริหารบ้านเมือง

ควรกำหนดนโยบายและกำชับให้หน่วยงานราชการทุกหน่วยใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องตามแบบแผนที่สถาบันทางภาษาได้กำหนดขึ้นอย่างเคร่งครัด

ควรส่งเสริมให้มีสำนักสอบภาษาไทยมาตรฐาน เพื่อสอบวัดความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยระดับต่างๆของผู้ที่จะเข้าทำงานในหน่วยงานของรัฐและเอกชน สอบคนไทยที่อยู่ในต่างประเทศซึ่งต้องการมาทำงานหรือมาเป็นดารานักแสดงในประเทศไทย และอาจสอบชาวต่างประเทศที่ทำงานในประเทศไทยด้วย

ควรชักชวนให้ทำงานในฝ่ายการเมืองทุกระดับสนใจการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้อง

ด้านวัฒนธรรมการแต่งกาย

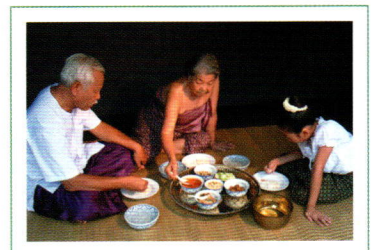
วัฒนธรรมการแต่งกาย เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ทำให้ความสนใจอนุรักษ์ และสืบสาน ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกายของบุรุษ หรือสตรี ในฝ่ายสตรีนั้น ได้รับพระมหากรุณาอย่างใหญ่หลวงจาก**สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ** ที่ทรงนำผู้หญิงแต่งกายชุดไทยในวาระต่างๆ หลังจากนั้นไม่นาน พลเอก เปรม ก็ได้รับสนองพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเกี่ยวกับเรื่องการแต่งกายของบุรุษ ชุดเครื่องแต่งกายของผู้ชายไทย ประกอบด้วยเสื้อคอปิด ผ่าหน้า มีทั้งแบบลำลองแขนสั้น และแบบแขนยาว เป็นทางการ ตัดเย็บด้วยผ้าฝ้ายไทยหรือผ้าไหม สวมใส่กับกางเกงแบบสากล เมื่อจะออกงานราตรีจึงจะมีผ้าคาดเอวเสริม ชุดเครื่องแต่งกายแบบนี้ เรียกว่า **ชุดพระราชทาน** พลเอก เปรม เป็นผู้ริเริ่มนำการสวมใส่ ในช่วงที่ท่านดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ได้มีการสวมใส่ชุดพระราชทานกันอย่างแพร่หลาย

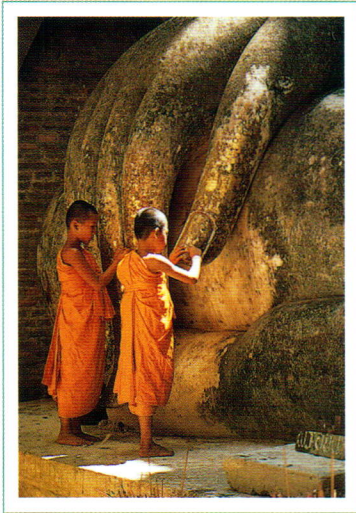
ในการแสดงปาฐกถาพิเศษเรื่อง คุณค่าของความเป็นไทย เมื่อวันที่ ๑ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ณ โรงแรมพลาซ่าแอทธินี พลเอก เปรม ได้กล่าวถึงชุดพระราชทานไว้ว่า

“...เรามีชุดประจำชาติทั้งผู้หญิงผู้ชาย บางทีเราเรียกชุดของผู้ชายว่า ชุดพระราชทาน ขณะนี้เราไม่ค่อยจะเห็นผู้ชายแต่งชุดไทยกันสักเท่าใด แม้ในวงราชการเอง ไม่ทราบสาเหตุ การแต่งกายชุดประจำชาติมิได้หมายความว่าต้องแต่งทุกวัน แต่ควรที่จะแต่งในโอกาสและกาละที่สมควร ที่จะแสดงออกถึงความเป็นไทยและความเป็นคนไทย...”

วัฒนธรรมการรับประทานอาหารของคนไทย

วัฒนธรรมการรับประทานอาหารของคนไทย ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจ มีใช้น้อย ซึ่งในปัจจุบันได้วิวัฒนาการจากการนั่งล้อมวงบนพื้น โดยมีอาหารอยู่ตรงกลาง และใช้มือหยิบรับประทาน มาเป็นการใช้ช้อนส้อม และนั่งบนเก้าอี้ กระนั้นก็ยังมีส่วนที่ยังคงรักษารูปแบบเดิมไว้ ได้แก่ การนั่งเป็นวงรอบโต๊ะ มีอาหารหลายชนิดวางตรงกลาง ใช้ช้อนกลางตัก นำมาใส่ในจานข้าวของตน และรับประทานร่วมกัน

พลเอก เปรม ได้แสดงความห่วงใยเกี่ยวกับร้านที่ให้บริการอาหารไทยหลายแห่งซึ่งนำวิธีการจัดวางแบบต่างชาติมาใช้ โดยยกมาให้บริการครั้งละ ๑ อย่าง และรสชาติอาหารก็ได้มีการดัดแปลงให้เหมาะกับค่านิยมของชาวต่างประเทศ ทำให้บุคคลเหล่านั้นมีความเข้าใจเรื่องอาหารไทยคลาดเคลื่อนไป ท่านได้ให้ความคิดว่าน่าจะมีผู้คิดหาวิธีการบริการอาหารไทยที่ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของอาหารไทยไว้ให้ถูกต้องเหมาะสม ทั้งเรื่องวิธีการรับประทาน ชนิดอาหาร และรสชาติของอาหาร

ด้านการดำเนินชีวิตตามวิถีไทย

วิถีไทยเป็นคุณค่าของความเป็นไทยที่ควรได้รับการอนุรักษ์ เพราะในอดีตนั้นคนไทยเคยมีวิถีชีวิตที่อยู่ร่วมกันอย่างอบอุ่นเป็นครอบครัวใหญ่ มีปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลูก หลาน เหลน ส่งผลให้ครอบครัวไทยสามารถสร้างความรัก ความอบอุ่น ความเอื้ออาทร และความเคารพต่อกันในหมู่ญาติพี่น้องได้อย่างเป็นธรรมชาติ ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่แตกต่างจากการดำเนินชีวิตแบบตะวันตกอย่างสิ้นเชิง

แต่ในปัจจุบัน ผลจากกระแสโลกาภิวัตน์ที่ไหลบ่าเข้ามาอย่างรวดเร็วตามความเจริญของเทคโนโลยี รวมทั้งสภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนไทยรุ่นใหม่ ทำให้ครอบครัวใหญ่เริ่มแตกตัวออกเป็นครอบครัวเล็กๆ หลายครอบครัว ปู่ย่าตายายจึงถูกทอดทิ้งให้โดดเดี่ยว พ่อแม่เริ่มไม่มีเวลาให้ลูก ประกอบกับวัฒนธรรมต่างชาติที่หลังไหลเข้ามาในรูปของสื่อต่างๆ ทำให้คนรุ่นใหม่หลงใหลว่า การรับวัฒนธรรมต่างชาติเป็นเรื่องของความทันสมัย เช่น การให้ความสำคัญกับวันวาเลนไทน์ว่าเป็นวันแห่งความรัก เป็นต้น จึงเสียเงินให้กับการเฉลิมฉลอง จนละเลยวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาของเราเอง ได้แก่ วันวิสาขบูชา วันมาฆบูชา และวันอาสาฬหบูชา เป็นต้น

พลเอก เปรม ได้แสดงความคาดหวังเกี่ยวกับสังคมไทยไว้ ในการแสดงปาฐกถาพิเศษ เรื่อง **ความคาดหวังของสังคมไทยในทศวรรษหน้า** เมื่อวันที่ ๒๒ เมษายน พุทธศักราช ๒๕๓๔ ณ ห้องประชุมใหญ่ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ความตอนหนึ่งว่า

“...ผมหวังว่าสังคมไทยจะเป็นสังคมที่จะรักษาวัฒนธรรมไทยไว้ได้อย่างเหนียวแน่น โดยเฉพาะวัฒนธรรมที่เป็นหลักของชาติของเรา เช่น การเคารพผู้ใหญ่ การให้ความเอื้ออาทรต่อผู้สูงอายุ ผู้ใหญ่จะประพาศิตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้น้อย ครูจะเป็นครูที่ดีของเด็ก เป็นครูที่เป็นตัวอย่างที่ดีของลูกศิษย์ คนรุ่นใหม่จะสำนึกและเห็นความสำคัญของสิ่งเหล่านี้ จะช่วยกันดำรงรักษาและพัฒนาสิ่งเหล่านี้ให้ก้าวหน้า

ไปอย่างมีระเบียบ ยึดประเพณีอย่างมีเหตุผล และคนไทยในสังคมต่างๆ จะสำนึกในความเป็นไทยตลอดไป...”

นอกจากการปฏิบัติตนอยู่ภายใต้กรอบแห่งขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแล้ว พลเอก เปรม ยังมองเห็นว่า คนไทยควรจะดำรงชีวิตด้วยความประหยัดเรียบง่าย โดยยึดตามแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสริมด้วยการสนับสนุนให้คนไทยซื้อและใช้สินค้าที่ผลิตโดยคนไทย และท่องเที่ยวในเมืองไทย เป็นต้น ซึ่งในประการหลังนี้จัดอยู่ในเรื่องของ การนิยมไทย

ในเรื่องของการนิยมไทย หรือนิยมความเป็นไทย ตามแนวคิดของ พลเอก เปรม นั้น จะต้องเป็นการปฏิบัติที่สามารถธำรงรักษาคุณค่าของความเป็นไทย และคุณค่าของความเป็นคนไทยไว้ได้อย่างยั่งยืน คือมิใช่ทำแล้วหยุด หยุดแล้วทำ เพราะความยั่งยืนเป็นตัวกำหนดความสำเร็จหรือความล้มเหลว พลเอก เปรม จึงได้ให้แนวทางในการสร้างความยั่งยืนให้เกิดขึ้นไว้ ดังนี้

มีความต่อเนื่องและความสม่ำเสมอในการปฏิบัติ

การส่งเสริมให้ใช้สินค้าไทยก็ดี การให้ความเข้าใจในการรักษาสืบสานวัฒนธรรมไทยก็ดีเหล่านี้ต้องกระทำโดยสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ภาคเอกชน ภาคธุรกิจ ภาคประชาชน จะต้องเป็นแนวทาง ต้องเป็นผู้นำโดยองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรกีฬา สมาคมภาษาและวัฒนธรรม และสมาคมนิยมไทย เป็นต้น เป็นผู้รับไปพลัดกันปฏิบัติให้เกิด “นิยมไทยได้ทุกเดือน” ทั้งนี้ ภาครัฐต้องเอาใจใส่ ดูแล และให้การสนับสนุน

มีการปฏิบัติเป็นตัวอย่าง

ผู้ใหญ่ในชาติบ้านเมือง ผู้ใหญ่ในวงธุรกิจ ผู้นำนักศึกษา ผู้นำทางศาสนา ผู้นำเยาวชน ผู้นำท้องถิ่น พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูบาอาจารย์ เป็นต้น ต้องประพฤติปฏิบัติเป็นแม่แบบ เป็นตัวอย่างตามกาลและโอกาสต่างๆ ด้วยความภาคภูมิใจ ด้วยความเต็มใจ มิใช่เพื่อให้รอดพ้นจากการตำหนิ

มีความสำนึก

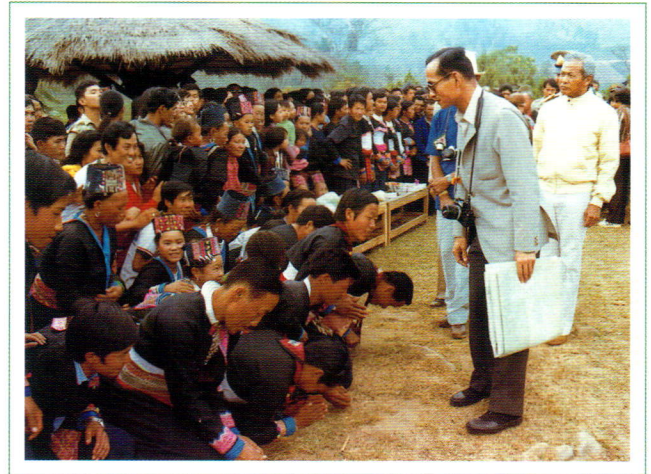
ในเรื่องของความสำนึกนี้ ต้องมีความเข้าใจชัดเจนว่า การรักษาวัฒนธรรม คือ การรักษาชาติ และมีความรู้สึกชัดเจนเกี่ยวกับคุณค่าแห่งความเป็นไทย คุณค่าแห่งความเป็นคนไทย เพราะความสำนึกเช่นนี้เป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อการดำรงความเป็นชาติ ดำรงความมั่นคงของชาติ และดำรงความเป็นไทยที่สมบูรณ์

มีความเชื่อและยึดมั่นว่า “เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน”

วลีนี้เข้าใจง่าย แต่ปฏิบัติไม่ง่าย กล่าวคือ แผ่นดินไทยคือที่เกิด ที่อาศัย และที่ตาย (อาจจะไม่ทุกคน) ของเรา ไม่มีแผ่นดินนี้ เราก็ก็นอนที่นี่ เราไม่อยู่แผ่นดินนี้ก็ต้องไปอยู่ที่อื่น เขาจะให้เรายู่หรือไม่ก็ยังคงเป็นคำถาม อยู่เป็นสุขสบายหรือไม่ ก็ยังคงเป็นคำถาม การตอบแทนบุญคุณแผ่นดินทำได้มากมายหลายวิธี พลเอก เปรม จึงให้คำตอบที่สั้นที่สุดคือ *ประพฤติตนเป็นคนดี* เพราะคนดีเท่านั้นที่จะสำนึกถึงการตอบแทนบุญคุณของแผ่นดิน ฉะนั้นคุณค่าของความเป็นไทย คุณค่าของความเป็นคนไทย ส่วนหนึ่งที่สำคัญยิ่งคือการตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน

พลเอก เปรม เป็นหนึ่งตัวอย่างของผู้ที่ทุ่มเททำงานเพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ไทยและคุณค่าของความเป็นไทย ซึ่งเป็นเครื่องหมายที่สื่อแสดงถึงการดำรงอยู่ของความเป็นชาติ ด้วยความสำนึกอยู่เสมอว่า เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณของแผ่นดิน

“ข้าคือชายชาญทหารไทย

ในหัวใจมีในหลวงเป็นมิ่งขวัญ
ชีวิตนี้ยอมถวายองค์ราชันย์
สองแขนนั้นพิทักษ์ชาติให้วัฒนา
จิตสำนึกข้าเน้นความเป็นไทย
เพราะคือสิ่งสร้างให้ชาติแกร่งกล้า
แผ่นดินนี้ก่อกำเนิดเกิดข้ามา
ตราบชีวิตรยังไม่วางไปให้แทนคุณ”

(ม.ร.ว. รมณียจักร แก้วกิริยา ประพันธ์)

บทที่ ๖

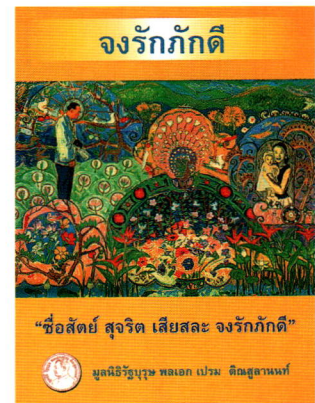
คุณธรรมด้านความเสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต และความมีระเบียบวินัย

คุณธรรมมีสิ่งที่จะเกิดขึ้นกับใครได้ง่ายๆ เพราะผู้ที่มีคุณธรรมนั้น จะต้องได้รับการปลูกฝัง อบรม บ่มนิสัย จนซึมซับอยู่ในจิตใต้สำนึก สามารถนำมาสู่การประพฤติปฏิบัติ และการแยกแยะความดี ความชั่วด้วยตัวเองได้ จึงมีน้อยคนนักที่จะมีคุณธรรมหลายๆ ประการพร้อมอยู่ในตนเป็นระยะเวลายาวนาน

“...เราจะต้องซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อเพื่อน ต่อส่วนรวม ถ้าเราอยากเป็นคนดี เราก็ต้องซื่อสัตย์ สุจริต และมีคุณธรรม ไม่เห็นแก่สินจ้างรางวัล ไม่เช่นนั้นเราก็ไม่สามารถเป็นคนดี คือ คนที่สุจริต มีคุณภาพ คุณธรรม มีความยุติธรรม ได้...”

ถ้อยคำข้างต้นนี้ คือความตอนหนึ่งที่พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ผู้มีคุณธรรมด้านความเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต และความมีระเบียบวินัย เป็นคุณสมบัติประจำตัวได้ให้แง่คิดเกี่ยวกับการเป็นคนดีไว้ในหนังสือ “สมานมิตร” เพื่อเป็นข้อเตือนใจนักเรียนสวนกุหลาบรุ่นน้อง

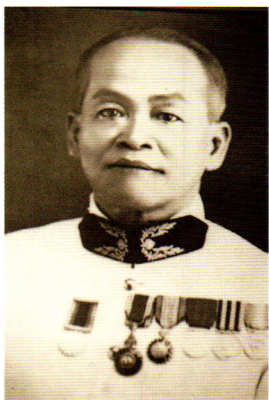
การปลูกฝังคุณธรรม จะต้องได้รับการสะสมซึมซับจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ล้อมรอบตัวบุคคล โดยเฉพาะขั้นตอนของชีวิตในวัยเด็ก ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวครอบครัวมีส่วนสำคัญที่สุด เพราะความใกล้ชิด ความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว มีบทบาทต่อการหล่อหลอมให้เกิดการเรียนรู้ ที่สั่งสมเป็นความรู้ ความคิด และความสำนึก ซึ่งทุกคนจะได้รับการปลูกฝังมากขึ้นตามวัย พลเอก เปรม สุภาพบุรุษนายทหารผู้ มีบทบาทสูงสุดทางทหารและการบริหารประเทศคือบุคคลหนึ่ง ที่เป็นบทพิสูจน์อย่างดี ยิ่งในเรื่องดังกล่าวซึ่งสมควรได้รับการยกย่องให้เป็นแบบอย่างแก่เยาวชนไทยและคนทั่วไป

คุณธรรมที่ได้จากครอบครัวและสถาบันการศึกษา

จากสภาพครอบครัวที่มีพี่น้องหลายคน และบิดามีอาชีพรับราชการ โดยตลอดชีวิตได้ประกอบอาชีพด้วยคุณธรรม ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักเก็บหอมรอมริบเงินทองไว้ส่งเสียลูกๆ ให้ได้รับการศึกษาชั้นสูงสุด ทั้งยังเก็บออมเงินเดือนไว้สร้างบ้านให้ภริยาและลูกๆ ได้อยู่อาศัยกันอย่างสมควรแก่ฐานะ ส่วนมารดาเป็นแม่บ้านที่มีวิธีการอบรมเลี้ยงดูลูกๆ บนฐานของความรัก ความเมตตา มีการให้เรียนรู้ในหน้าที่อันพึงปฏิบัติของแต่ละคนอย่างเหมาะสมตามวัย ประการสำคัญ คือ ให้การส่งเสริมเรื่องการเรียนของลูกๆ ทุกคน ด้วยเหตุนี้ แม้ครอบครัวจะมีหลายปากหลายท้อง ลูกๆ แต่ละคนจึงมีความรับผิดชอบต่อการกระทำที่ในบ้านที่มารดาได้มอบหมาย โดยเฉพาะด้านการศึกษาเล่าเรียนซึ่งเป็นหน้าที่หลักของลูกทุกคน อีกทั้งยังมีการส่งเสริมให้รู้จักการช่วยเหลือตนเองด้วย

เมื่อย้อนถึงความเป็นอยู่ในวัยเด็ก ทำให้มองเห็นถึงความรัก ความเข้าใจ ความเอื้ออาทร และความผูกพันระหว่างคนในครอบครัว “ติณสูลานนท์” ที่มีหลวงวิจิตรทัตธรรม เป็นพ่อบ้าน โดยเฉพาะระหว่างแม่กับลูก ส่งผลให้มีใจเพียงคำสั่งสอน และการฝึกอบรมในด้านต่างๆ เท่านั้นที่หล่อหลอมเด็กชายเปรมให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมตามบิดามารดา หากแต่การประพฤติปฏิบัติตนอันงดงามของบิดามารดา ก็ได้เป็นแบบอย่างที่ยึดถือมาสู่ลูกด้วยโดยมิต้องมีใครบอกหรือแนะนำ

ความรับผิดชอบที่แม่อดได้ปลูกฝังให้แต่วัยเยาว์ประการหนึ่งที่พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ชี้ คือ การนอน ซึ่งสมัยก่อนต้องกางมุ้งนอน สำหรับสภาพบ้านของท่านนั้น จะนอนตรงไหนก็ได้ สำคัญที่ตอนตื่นนอนจะต้องเก็บมุ้งเก็บที่นอนให้อยู่ในสภาพที่เรียบร้อยด้วยตนเอง จุดนี้อาจเป็นการฝึกวินัยโดยไม่รู้ตัว และจากการที่เป็นลูกคนที่ ๖ เกือบจะกลายเป็นคนสุดท้ายในจำนวนลูก ๘ คน เนื่องจากลูกคนที่เจ็ดเสียชีวิตไปตั้งแต่เยาว์วัย เด็กชายเปรมจึงสนิทกับแม่มาก เวลาไปโรงเรียน แม่ก็จะคอยจัดปิ่นโตให้ พร้อมกับเงิน ๒ - ๓ สตางค์ สำหรับนำไปซื้อน้ำแข็งกดใส่น้ำเชื่อม หรือ “ยัดดูด” (ภาษาถิ่นของภาคใต้) ซึ่งเป็นของโปรดของเด็กๆ ในสมัยนั้น เมื่อกลับบ้านและว่างจากการกิจอื่นแล้ว แม่มักจะให้อ่านหนังสือเรื่องต่างๆ ให้ฟังเสมอ เช่น เรื่องรามเกียรติ์ เป็นต้น ซึ่งด้วยวิธีการเช่นนี้ แท้จริงแล้วเป็นการส่งเสริมเด็กให้รักการอ่านอันส่งผลถึงการเรียนเป็นอย่างดี นับเป็นกำไรชีวิตของเด็กในยุคนั้นเพราะนอกจากจะช่วยให้ผู้อ่านแตกฉานในเรื่องภาษาแล้วขณะเดียวกันยังได้เรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมจากเรื่องราวต่างๆ

ในวรรณคดี และหนังสือที่นำมาอ่านด้วย ส่งผลให้กลายเป็นคนรัก สนใจ และใฝ่เรียน ทั้งยังเป็นการฝึกให้มีความรับผิดชอบหน้าที่ และให้รู้จักเสียสละเวลาของตนเพื่อผู้อื่น แม้บางครั้งอาจรู้สึกเบื่อหน่ายที่ต้องทำเช่นนั้นตามวิสัยเด็กก็ตาม

มีข้อน่าสังเกตอีกประการหนึ่งว่า เพื่อประโยชน์ในด้านการศึกษาลูกแล้ว แม่อดจะไม่ขัดข้องเลย ดังกรณีที่เด็กชายเปรม แสดงความจำนงขอเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมกับ**ครูเกล้า คชาฉัตร** ในเวลากลางคืน แม่อดจึงสนับสนุน ซึ่งปรากฏว่าการเรียนในครั้งนั้นได้ส่งผลดีต่อการเรียนในเวลาต่อมา โดยเฉพาะที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เพราะยุคนั้นตำราเรียนส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ

ความรักความผูกพันอย่างลึกซึ้งเช่นนี้เอง ได้เป็นพื้นฐานที่หล่อหลอมให้เด็กชายเปรม กลายเป็นผู้รักการอ่าน รักการเรียน ขณะเดียวกันก็ได้ซึมซับความโอบอ้อมอารี ความเอื้ออาทรของมารดาไว้ด้วย

“ท่านมีวิธีการอบรมลูกให้เป็นคนดี ทั้งพ่อและแม่เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา มาก จะตักบาตรทุกเช้า ทุกวันพระท่านทั้งสองจะไปฟังเทศน์และเอาลูกไปด้วย ซึ่งมักจะเล่นในลานวัด ท่านจะเอาคำเทศน์นั้นมาเล่าให้ฟังเสมอ ชี้ให้เห็นความดีและความชั่ว”

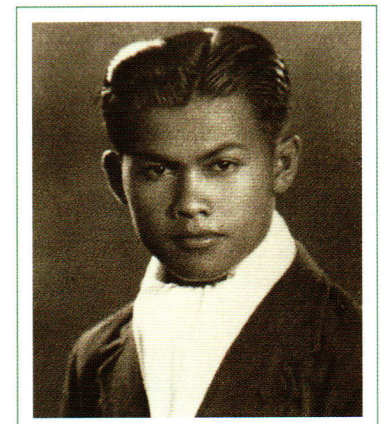
ความหลังที่พลเอก เปรม เล่าให้ฟัง ทำให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนรุ่นก่อนที่ได้รับการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นคนที่ยึดมั่นในความดีงามตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการเสริมสร้างคุณธรรมให้แก่ชาวพุทธ

แท้จริงแล้ว ชีวิตในวัยเด็กของพลเอก เปรม เป็นชีวิตที่สนุกสนานเหมือนเด็กทั่วๆ ไป ชอบเล่นฟุตบอลกับเพื่อนๆ เล่นลูกข่าง ฟัดราว ฟัดยาร่วง ทอยกอง กัดจิ้งหรีด ดูการละเล่น และวู้วชน เป็นต้น สำหรับกิจกรรมที่สนุกที่สุดเพราะได้พจญภัยด้วยเห็นจะเป็นการได้ “ดูหนังฟรี” ซึ่งได้กล่าวไว้ในบทแรกๆ แล้ว

มิใช่เพียงภาพของมารดาเท่านั้นที่พลเอก เปรม พินิจไว้ในใจและในความทรงจำของตน หากแต่ภาพของบิดาผู้ทุ่มเทเสียสละทำงานให้แก่ทางราชการ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ยังพินิจอยู่ในใจ ในความทรงจำ และในมโนสำนึก อย่างไม่มีวันที่จะลบล้างออกไปได้เช่นกัน เพราะสิ่งเหล่านี้คือเบ้าหล่อหลอมเด็กชายคนหนึ่งขณะกำลังเจริญวัย ให้เติบโตเป็นคนดีมีคุณภาพ พอใจต่อความสมถะเรียบง่าย พลเอก เปรม มีความภูมิใจอย่างมากทุกครั้งที่ได้พูดถึงบิดา

ลุงช่วย เพื่อนสนิทสมัยเป็นเด็ก

“...พ่อเมื่อรับราชการก็มีฐานะปานกลาง แต่ท่านร่ำรวยด้วยจิตเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์และทางศาสนา ครั้นเกษียณอายุราชการ ปี ๒๔๗๗ ชีวิตครอบครัวต้องเปลี่ยนแปลงยากจนลง ในขณะที่ลูกๆ เติบโตเป็นหนุ่มสาวขึ้น ต้องเรียนหนังสือ หนังสือแพง รายจ่ายเพิ่มขึ้น แต่ไม่มีรายได้มาจุนเจือพ่อจึงต้องขายทุกอย่างที่มีอยู่”

ความขัดสนทางเศรษฐกิจในบางครั้ง เกิดจากการที่เป็นครอบครัวใหญ่ แต่บิดาก็มีความรับผิดชอบต่อทุกชีวิตของลูกๆ ทุกคนที่กำลังเติบโตและอยู่ในวัยเรียน ดังนั้นความไม่มีทางด้านวัตถุ หาได้ทำให้น้ำใจนั้นเหือดแห้งไปด้วยไม่ และเพื่อส่งเสริมการศึกษาของลูก พลเอก เปรม เล่าว่า

“...พ่อผมขายทุกอย่างทุกอย่างแม้กระทั่งบ้านที่พ่อออกแบบเอง และสร้างด้วยตนเอง ขายจนหมดสิ้นไม่มีเหลือ แม้แต่ที่ดินตารางนิ้วเดียว ทรัพย์สินต่างๆ เหล่านี้พ่อกับแม่อุตส่าห์เก็บหอมรอมริบไว้ตั้งแต่สมัยเป็นหนุ่มสาว สิ่งหนึ่งที่พ่อไม่ขาย คือการศึกษา เพื่ออนาคตของลูก...”

ผู้นำแห่งตระกูล “ติณสูลานนท์” หาได้หวั่นไหวไม่กับการที่ต้องมีฐานะยากจนลง อันเนื่องมาจากการส่งเสริมให้ลูกๆ ได้รับความรักจาก พ่อแม่ยอมเสียสละความสุขส่วนตัวได้ ซึ่งความเสียสละของพ่อแม่เช่นนี้ ในวัยเด็ก เด็กชายเปรมได้รับรู้ แต่ยังไม่เข้าใจอะไรได้ไม่ลึกซึ้งนัก ครั้นเติบโตใหญ่ จึงเริ่มเข้าใจแจ่มชัดถึงคุณธรรมดังกล่าว ที่กลายเป็นแบบอย่างแก่ชีวิตของตนเองมาจนถึงทุกวันนี้

ความเป็นคนโศกดีของ พลเอก เปรม นั้น มิใช่เพียงการที่ได้ถือกำเนิดมาในตระกูล “ติณสูลานนท์” ที่มีบิดามารดาเป็นผู้มีคุณธรรมอันสูงส่งเท่านั้น หากแต่ยังโศกดีที่มีโอกาสได้เข้ารับการศึกษาในสถาบันที่เพียบพร้อมไปด้วยบุคลากรผู้เข้าใจหน้าที่ของ “ครู” อย่างแท้จริงอีกด้วย ซึ่งส่งผลต่อการสร้างบุคลิกภาพในวัยเด็ก วัยรุ่น อันเป็นช่วงของวัยเรียน ที่เวลาส่วนหนึ่งของชีวิตอยู่ในสถานบันการศึกษา แหล่งหล่อหลอมวิทยาการเพื่อสร้างภูมิปัญญา ก่อนจะออกไปดำเนินชีวิตที่เป็นประโยชน์ต่อบ้านเมืองต่อไป

โรงเรียนมหาวชิราวุธ สงขลา สถานศึกษาแห่งแรกของ พลเอก เปรม เป็นโรงเรียนที่มีชื่อเสียงมากแห่งหนึ่ง มีครูอาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถ พร้อมทั้งจะทำหน้าที่เป็นเบ้าหล่อหลอมคุณงามความดีให้แก่ศิษย์ ดังเช่น **ครูเคล้า คชาฉัตร** ซึ่งสอนเด็กชายเปรมอยู่หลายปี ทั้งยังได้สอนพิเศษภาษาอังกฤษในภาคค่ำ ด้วยความรัก ความเอาใจใส่ และความอบอุ่นที่ได้รับจากครูเคล้า ได้ก่อความศรัทธาให้เกิดขึ้นในใจเด็กชายเปรมอย่างมาก จนมีความเป็นไปได้ที่บุคลิกภาพของครูเคล้าจะมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมกลมกล่อมเกลาอุปนิสัยของเด็กชายเปรม จนถึงช่วงที่ก้าวเข้าสู่วัยรุ่น เพราะครูเคล้ามี

ความสามารถในการสอนทุกวิชา โดยสอนได้สนุก มีอารมณ์ขัน ทำให้เข้าใจได้ง่าย ทั้งยังเป็นนักกีฬาทุกประเภท เป็นผู้กำกับลูกเสือ เป็นนักแสดงโนรา นักโด้วาทิ และ นักประพันธ์โคลงกลอนต่างๆ ด้วยความสามารถรอบด้านเช่นนี้เองนักเรียนทุกคน จึงรักและศรัทธา ส่งผลให้ครูเคล้ากลายเป็นแบบอย่างของศิษย์ มิใช่เพียงการประพฤติ ปฏิบัติตนที่เห็นได้จากภายนอกเท่านั้น หากแต่ยังรวมไปถึงคุณธรรมต่างๆ โดยเฉพาะ ความกตัญญูทวดเวทีที่ครูเคล้ามีต่อสถาบันการศึกษาและครูอาจารย์ที่ได้สั่งสอนครูมาด้วย

หลังจากสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๖ ที่โรงเรียนมหาวชิราวุธ สงขลา แล้ว เด็กหนุ่มชื่อ “เปรม” จากตระกูล “ติณสูลานนท์” ได้รับการส่งเสริมจากพี่ชายคนโต ซึ่งศึกษาอยู่ที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยให้เข้ารับการศึกษาต่อที่กรุงเทพฯ ในที่สุด สามารถสอบเข้าเรียนที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยได้

“...ผมสอบได้ ผมได้เป็นนักเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยแล้ว โรงเรียนที่มีชื่อเสียงที่สุดในการเรียนและการมีระเบียบวินัย...”

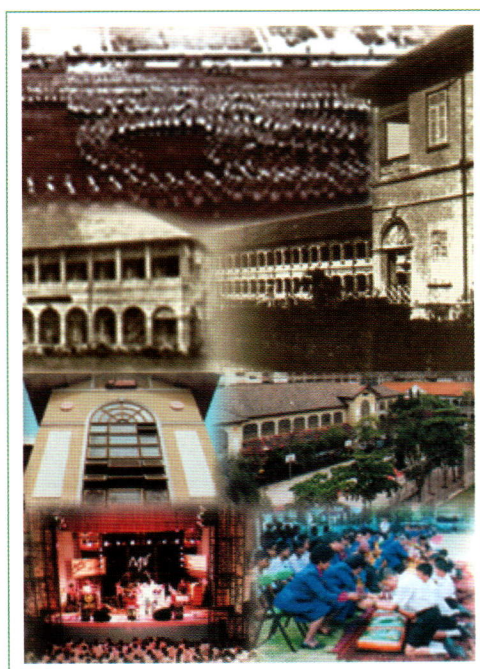
“...สมัยก่อน คนต่างจังหวัดกับคนในกรุงเทพฯ มีช่องว่างมาก การที่มาเรียน ที่นี้ก็พอใจ ภูมิใจ ที่ได้เรียนในที่ที่ดีที่สุดของประเทศไทย”

“...โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เป็นพ่อแม่วิชาการแห่งที่ ๒ ของผม ผมพบ เพื่อนเก่งการเรียนที่สวนกุหลาบฯ เรียนกันอย่างคร่ำเคร่ง ครูที่นี่ล้วนแต่มีคุณภาพสูง มีความสามารถมาก มีครูฝรั่งสอนหลายคน ตั้งแต่อาจารย์ใหญ่ ครูสอนวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย ท่านจริงจังที่จะสอนให้พวกเราเป็นคนดี และให้ความรู้ แท้จริง...”

การเข้าสู่เมืองหลวงครั้งแรกทำให้ชีวิตในวัย ๑๕ ปีที่ต้องจากอ้อมอกอันอบอุ่นของพ่อแม่ไปอยู่ห่างไกล หักเห ไปบ้าง เพราะสิ่งแวดล้อมทางสังคมแตกต่างกันมาก และ แม้จะไปอยู่ไกลบ้าน แต่ภาพของพ่อแม่ โดยเฉพาะภาพ ของแม่ที่ผูกพันด้วยความรักอันบริสุทธิ์ อบอุ่นและเต็มไปด้วยความห่วงใยอย่างมากมายนั้น ยังอยู่ในความทรงจำ เสมอ ท่านทบทวนความทรงจำ ตอนนั้นว่า

“แม่มาส่ง แม่ร้องไห้ ผมก็ร้องไห้ ร้องไห้ ด้วยกันทั้งคู่ ขณะนั้นผมมีอายุ ๑๕ ปี เข้ากรุงเทพฯ มี กระเป๋าเสื้อผ้าใบเดียว”

ภาพในวันนั้นยังคงติดตา แม้ว่าแม่อดได้จาก ไปแล้วอย่างไม่มีวันกลับ หลังจากลูกชายคนที่ ๖ เข้า

กรุงเทพฯ ได้เพียง ๒ ปี ซึ่งการสูญเสียครั้งนั้นเป็นการสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่ในชีวิต เสมือนหนึ่งสูญเสียนายท้ายเรือที่คอยถือหางเสือประคองนาวาชีวิตให้แล่นไปได้โดยไม่ต้องหวั่นเกรงมรสุมที่จะโถมกระหน่ำเข้ามา

ความแตกต่างกันอย่างมากระหว่างสังคมกรุงเทพฯ กับสงขลา ทำให้เด็กหนุ่ม “เปรม” เหมามาก คิดถึงบ้าน คิดถึงพ่อแม่ และเพื่อนๆ ทางสงขลา เพราะที่กรุงเทพฯ ทุกอย่างต้องพึ่งพาผู้อื่นแม้กระทั่งค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพ อย่างไรก็ตาม แม้จะขาดความอบอุ่นจากสังคมครอบครัวเช่นที่เคยเป็นมา แต่หัวใจก็เต็มไปด้วยหวังในความสำเร็จ จึงตั้งใจ มุ่งมานะในการเล่าเรียน อาศัยที่ได้รับการอบรมบ่มนิสัยมาในทางที่ดีงาม ประกอบกับความภาคภูมิใจในสถาบันสวนกุหลาบ ที่หล่อหลอม ชัดเกล้า บ่มเพาะความมีคุณธรรม พร้อมกันไปกับการให้วิชาความรู้ด้านต่างๆ รวมทั้งด้านระเบียบวินัย ความรักเกียรติ รักศักดิ์ศรีของโรงเรียน ความรักสถาบัน ความสามัคคี ความรักหมู่คณะ และความเคารพ รักครูอาจารย์ เป็นต้น จึงช่วยให้ชีวิตผ่านพ้นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อในวัยรุ่น จนก้าวเข้าไปรับการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาได้อย่างสมเกียรติ สมศักดิ์ศรีของสถาบันที่ให้การอบรมสั่งสอนมา

คนซ้ายสุดแถวบน ๗พวก พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

ถึงแม้การใช้ชีวิตอยู่ในกรุงเทพฯ จะแตกต่างจากเดิมก็ตาม แต่การให้การศึกษาอบรมด้วยความรัก ความหวังดีของครูอาจารย์ มิได้แตกต่างไปจากกัน ความรู้ ความคิด คุณธรรมด้านต่างๆ ที่แวดล้อมอยู่รอบตัวจึงสอดแทรกเข้าสู่วิถีชีวิตของเด็กหนุ่มจากสงขลา จนกลายเป็นความกลมกลืนในที่สุด โดยเฉพาะจากมิตรภาพที่ “เพื่อน” ให้แก่ “เพื่อน” ทำให้มีโอกาสได้เรียนรู้ ได้ทำงานร่วมกัน เพื่อประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ จนอาจกล่าวได้ว่า ความเอื้ออาทร ความรักระหว่างพี่น้อง เพื่อนพ้อง ขวสวนกุหลาบ เป็นสภาพแวดล้อมทางสังคมอีกระดับหนึ่งที่หล่อหลอมเด็กหนุ่มจากตระกูล “ติณสูลานนท์” คนนี้ให้เป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างขวางขึ้น

มีการเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับสังคมใหม่เข้ากับระเบียบวินัยกฎเกณฑ์ต่างๆ ของโรงเรียน ทั้งยังได้รับการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการที่ก่อปรด้วยคุณธรรม จากครูที่มีบุคลิกภาพแบบผู้ดีอังกฤษ ซึ่งเรียกกันว่า สุภาพบุรุษสวนกุหลาบ รวมไปถึงการบ่มเพาะคุณธรรมด้านความกตัญญูกตเวทิต่อผู้มีพระคุณและต่อสถาบัน ที่ทุกคนต้องช่วยกันรักษาชื่อเสียงทุกด้านไว้ ดังที่พลเอก เปรม ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“โรงเรียนมีครูดีหลายคน ครูฝรั่งหลายคนที่เข้ามาสอน เราก็รู้สึก ว่า ท่านเรียบร้อยและมีความสนุกสนาน ได้รับสิ่งดี ๆ หลายอย่าง นอกจากวิชาความรู้ที่เรา

ศึกษาเล่าเรียนกับอาจารย์ ก็ได้ให้ความรัก ความสามัคคี สอนให้รู้จักการรักหมู่คณะ รักเกียรติ รักศักดิ์ศรีของโรงเรียน.... เราได้รู้จักเพื่อนฝูง รู้จักการช่วยเหลือกันและกัน รู้จักว่าการรักโรงเรียนเป็นอย่างไร การรักษาชื่อเสียงของโรงเรียนเป็นอย่างไร เพราะโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยมีชื่อเสียงมากจริงๆ”

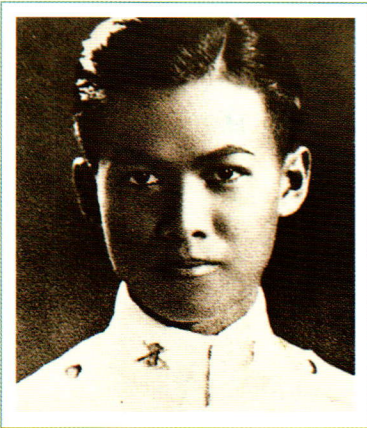
คณะครู อาจารย์ นักเรียน โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ปี พ.ศ. ๒๔๔๐ เป็นปีที่จบการศึกษา

เมื่อต้องคิดถึงจังหวะชีวิตที่จะก้าวเดินต่อไปในอนาคต พลเอก เปรม จำได้เสมอถึงความปรารถนาที่จะเป็น “หมอ” ด้วยเหตุผลที่ว่า

“...เพราะหมอจะช่วยคนอื่นได้ นั่นคือความประสงค์ที่อยากเป็นหมอ เพราะเมื่อตอนผมเด็กๆ ที่สงขลา หมอที่จบปริญญาเรียกว่าแทบจะไม่มีเลย พวกผมครอบครัวผม เวลาเจ็บป่วยก็มีสถานพยาบาลของเรือนจำซึ่งใช้นักโทษที่ดีๆ ทำแผล ผมก็เคยโดนนักโทษทำแผล ผมถึงคิดว่าโตขึ้นเราน่าจะเป็นหมอ จะได้ช่วยเหลือคนได้ ความคิดตอนนั้น ม. ๑ ม. ๒ อายุประมาณ ๑๑ - ๑๒ ปี ได้ ก็ตั้งใจผมตลอดว่าโตขึ้นมาผมจะต้องเป็นหมอเพื่อช่วยเหลือคน...”

ความมุ่งมั่นที่จะเรียนแพทย์ที่มีมาแต่วัยเด็ก แท้จริงก็เกิดจากแรงบันดาลใจที่จะช่วยเหลือคนที่ทุกข์ยากโดยแท้ แสดงให้เห็นถึงเมตตาธรรมที่มีมาแต่เยาว์วัย และความเมตตาในตัวเองที่เป็นฐานสำคัญที่ทำให้คนยินดีเสียสละ ยินดีช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน แต่การเรียนแพทย์ในสมัยนั้น จำเป็นต้องใช้ทุนทรัพย์มาก ซึ่งเวลานั้นทางครอบครัวกำลังอยู่ในภาวะที่ยากลำบาก จึงเป็นเหตุชักนำไปเข้าเรียนในโรงเรียนทหาร โดยการแนะนำของเพื่อนสวนกุหลาบนั่นเอง เพราะลำพังตนเองในขณะนั้นไม่มีความรู้เรื่องโรงเรียนนายร้อยเลย วิถีชีวิตจึงเปลี่ยนไปสู่เส้นทางสายใหม่ ที่เจ้าของชีวิตเองก็เพิ่งประจักษ์ในเวลาต่อมาว่าเป็นเส้นทางที่เป็นประโยชน์ทั้งต่อตัวเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม และต่อประเทศชาติอย่างมาก

ช่วงสำคัญของชีวิตอีกช่วงหนึ่งที่ตอกย้ำความเป็นนักสู้ ได้แก่ ช่วงที่เข้าเรียนในโรงเรียนนายร้อย หลักสูตรโรงเรียนเทคนิทหารบก จากเด็กต่างจังหวัดที่สภาพทางเศรษฐกิจไม่เอื้ออำนวยเท่าที่ควร ทั้งยังต้องต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตจากความเรียบง่าย อบอุน ในสังคมชนบทมาสู่สังคมเมืองที่เต็มไปด้วยการแข่งขัน รวมไปถึงการที่ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่ายซึ่งมิใช่ญาติพี่น้องแท้ๆ ทำให้ต้องอาศัยความมั่นคงด้านคุณธรรมในจิตใจ และความกล้าหาญที่จะยึดมั่นอยู่ในความดีงาม ความซื่อสัตย์ต่อตนเองอย่างชนิดที่ไม่มีอะไรมาเปลี่ยนแปลงได้

ดังข้อความที่ให้สัมภาษณ์ไว้ ตอนหนึ่งว่า

“ตอนเป็นนักเรียนนายร้อย โรงเรียนจะมีรายการให้เราว่าจะต้องนำเอาอะไรไปบ้าง เช่น กางเกงก็ตัว เสื้อก็ตัว สocks ไรบ้าง รวมทั้งรถจักรยานหนึ่งคัน ตอนนั้นพ่อแม่ยากจน ไม่สามารถที่จะหาของจนครบได้ ก็เอาไปแต่เพียงครึ่งเดียว แล้วไปบอกกับผู้บังคับบัญชาว่า ผมหามาได้แค่นี้ ยังไม่มีเงินซื้อ ผู้หมวดท่านก็ไม่ว่าอะไร ก็มีความรู้สึกตื่นเต้นมาก เพราะนับเป็นการเปลี่ยนชีวิตใหม่ แต่บังเอิญนักเรียนสวนกุหลาบสอบเข้าได้เยอะ มีคนรู้จักดูเหมือนกว่าครึ่ง...”

ความขาดแคลน นอกจากจะมีใช้เป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้แล้ว ยังกลายเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้เกิดความมานะพยายาม ที่จะอดทนต่อความยากลำบากทั้งปวง ทำให้มีการปรับตัว ปรับความนึกคิด ปรับสภาพจิตใจ ให้ยอมรับและเข้าใจถึงปัญหาเศรษฐกิจในครอบครัว แรงผลักดันดังกล่าวจึงส่งผลในด้านดีต่อการเรียน ทำให้สามารถเรียนได้ดี มีผลการเรียนอยู่ในแนวหน้า จนได้รับการคัดเลือกให้ไปศึกษาต่อในต่างประเทศ

อาจกล่าวได้ว่า ความยากลำบากมิใช่เป็นอุปสรรคของคนดี แต่จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดความมานะ ความพยายามที่จะก้าวไปในทิศทางที่ดั่งมดตลอดเวลา หากบุคคลผู้นั้นได้รับการปูพื้นฐานที่ดั่งมดจากครอบครัว จากสถาบันการศึกษา จากครูอาจารย์ จากเพื่อนๆ และจากบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดในสังคม ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมสำคัญ ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ เพื่อการก้าวสู่การเป็นบุคลากรคุณภาพ ดังเช่น พลเอก เปรม เป็นตัวอย่าง

นายทหารนักรบ ผู้เสียสละตนเองต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนของประชาชน

สงครามอินโดจีน-ฝรั่งเศส เป็นเหตุให้นักเรียนเทคนิทหารบก รุ่นที่ ๕ ต้องสำเร็จการศึกษา ก่อนเรียนครบหลักสูตร เพื่อไปทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชาระดับหมวดในสมรภูมิ ซึ่งในสนามรบนั้น ทหารทุกคนต้องต่อสู้กับความลำบากนานัปการ ยิ่งสำหรับผู้ที่ต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำด้วยแล้ว มีภาระหนักกว่าเป็นหลายเท่า โดยเฉพาะความหนักใจ ที่จะต้องบังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชาให้อยู่ในระเบียบวินัย ให้เคารพเชื่อ

ฟังคำสั่งผู้บังคับบัญชา ให้รักหมู่คณะ ให้รักในเกียรติ รักศักดิ์ศรี และหยิ่งในเลือดทหาร ซึ่งการทำเช่นนั้นได้จะต้องสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นก่อนแม้อาจจะมองดูไม่ถนัดนัก สำหรับนายทหารที่สำเร็จการศึกษามาใหม่ๆ อย่างร้อยตรี เปรม แต่ด้วยความที่ได้รับการอบรมนิสสัยด้วยหลักแห่งคุณธรรม ทั้งจากสถาบันครอบครัวและสถาบันการศึกษา โดยมีบิดามารดา ครูอาจารย์ เป็นแบบอย่างที่ดี สำคัญที่สุดก็คือการอบรมจากสถาบันทางทหารนั่นเอง

“...โรงเรียนนายร้อยมีการหล่อหลอมคนให้เป็นทหารดีมาก ทำให้เรามีความรู้สึกขึ้นมาว่า การเป็นทหารก็ตอบแทนคนได้เหมือนกัน ทำให้ไม่รู้สึกน้อยใจ กลับรู้สึกโชคดีที่เรามาเป็นทหาร ครั้นนี้เป็นเรื่องที่ทำให้ผมคิดว่ามันเป็นเรื่องซึ่งเกิดจากการปฏิบัติของเรา อย่างเราจบจากโรงเรียนนายร้อย เราก็มียศ ๒๐ - ๓๐ คน ที่เราจะต้องดูแลเขาเราก็ต้องดูแลเขา อันนี้ก็เป็นเรื่องตรงกับใจผมว่าได้ช่วยเหลือคนอื่น ถึงแม้ไม่ได้เป็นหมอแต่เป็นทหารก็ช่วยได้ ช่วยดูแลคนที่เป็นผู้ใต้บังคับบัญชาของเรา...”

ทุกคำสอนที่ได้รับ ทายาทจากตระกูล “ติณสูลานนท์” คนนี้ ไม่ละเลยที่จะนำมาเป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติ จนมีพื้นฐานจิตใจที่งดงามเปี่ยมไปด้วยความเมตตา เอื้ออาทร ความเสียสละ ความซื่อสัตย์สุจริต และเคารพในความถูกต้อง ความมีระเบียบวินัย พลเอก เปรม จึงเป็นผู้นำที่ได้รับการศรัทธายอมรับ ตั้งแต่การออกปฏิบัติราชการสนามครั้งแรก และความศรัทธานั้นได้ทวีขึ้นเป็นลำดับตามวันเวลาที่ล่วงไป

ด้วยคุณธรรมที่มีอยู่ผนวกกับความจริงใจ ความตั้งใจ ความเอาใจใส่ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และเพื่อนร่วมงานอย่างเสมอต้นเสมอปลายตลอดมา พลเอก เปรม ได้กลายเป็นแบบอย่างของทหารรุ่นใหม่ซึ่งเป็นที่ยอมรับของประชาชน โดยเฉพาะคนทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่พลเอก เปรม มีโอกาสได้ใกล้ชิดในช่วงที่ดำรงตำแหน่งรองแม่ทัพและแม่ทัพภาคที่ ๒ ซึ่งเวลานั้นกำลังมีปัญหาเรื่องผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์

ภาพความยากจนข้นแค้นของประชาชนในภาค “อีสาน” บางพื้นที่ ถึงขนาดไม่มีทั้งเงินและข้าวกินนั้น ทำให้ พลเอก เปรม เกิดความสงสารและห่วงใยมาก ทั้งเห็นว่าไม่ยุติธรรมเลยสำหรับพี่น้องชาวไทยอีกมุมหนึ่งของประเทศ ที่ต้องเผชิญกับชะตากรรมเช่นนั้น โดยเฉพาะเด็กๆ ที่ขาดแคลนอาหาร เสื้อผ้า และไม่มีโอกาสได้เรียนหนังสือ เกี่ยวกับเรื่องนี้ พลเอก เปรม ได้เล่าย้อนกลับไปในช่วงเวลาที่เป็นรองแม่ทัพภาคที่ ๒ ว่า

“...ผมไม่คิดว่าจะมีคนไทยจนแบบที่ผมไปพบเลย ไม่มีเงินสักบาท แปลกไหม ไม่น่าเชื่อว่าจะมีจริงๆ เข้าขึ้นมาเขาก็เก็บผักเก็บหญ้ากิน เงินทองก็ไม่มี เสื้อผ้าก็แสน

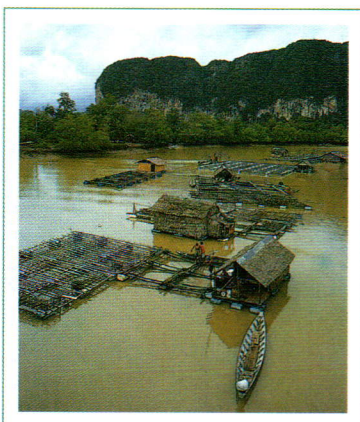
จะแย่ ผมถึงคิดว่า ผมไม่นึกว่าบ้านเมืองจะมีคนจนถึงขนาดนี้ แต่เดี๋ยวนี้ผมคิดว่าไม่มีแล้ว ดีขึ้นเยอะ...”

ด้วยเหตุนี้ เมื่อได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ท่านจึงมุ่งแก้ปัญหาความยากจน โดยให้ความช่วยเหลือแก่ชนบททั่วประเทศเป็นหลัก ทำให้งานที่ได้ดำเนินการไว้ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือในช่วงที่เป็นแม่ทัพภาคที่ ๒ ได้รับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

“...ผมพูดไว้หลายแห่งว่า ปัญหาความยากจนนี้ใครแก้ได้ก็แก้ปัญหายอื่นได้ทั้งหมด ไม่ว่ายาเสพติด หรืออะไร ถ้าเราไม่จนนี้ ปัญหาต่างๆ มันจะหมดไป... ผมเสนอตั้งแต่ผมเป็นนายกฯ บอกกับพรรคพวกว่าเราต้องทำ ๓ อย่าง หนึ่ง ให้เขามีการศึกษาที่ดี เอาการศึกษาไปให้...ต้องไปถามนักการศึกษาว่าจะทำอย่างไร สอง ต้องเอาอาชีพไปให้เขา ทำนองเดียวกัน การให้ชาวบ้านมีอาชีพนี้ ทำอย่างไรต้องไปปรึกษาระทรวงเกษตรฯ กระทรวงอุตสาหกรรม สาม ต้องเอาอนามัยที่ดีไปให้เขา ให้เขามีความแข็งแรง มีสุขภาพที่ดี ผมคิดว่าถ้าสามอย่างนี้มี ความจนก็จะไม่มีอีกต่อไป...”

สำหรับทางภาคใต้ นั้น พลเอก เปรม ได้ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา เลือกตำบลที่ยากจนที่สุดของจังหวัดมาเพื่อจัดเป็นพื้นที่นำร่องในการให้ความช่วยเหลือก่อนจะไปช่วยเหลือที่อื่นต่อไป ซึ่งทุกวันนี้ท่านก็ยังคงติดตามดูแลอยู่ ดังที่ได้เล่าให้คณะอนุกรรมการจัดทำหนังสือประวัติและผลงานของ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ฟังว่า

“...ชาวบ้านที่นั่นยากจนจริงๆ อยู่ริมทะเลสาบ ทำนาก็ลำบาก หาปลาก็ลำบาก ผมนำหลักการของโครงการพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปปรับใช้ เช่น เรื่องของเศรษฐกิจพอเพียง และขอให้คุณธนิต เจียรนนท์ ซึ่งเป็นคนดีมาก...ส่งเจ้าหน้าที่ไปช่วยสอนชาวบ้าน คนที่ส่งไปก็เป็นคนดีมาก ชื่อนายเอี้ยง ชื่อจริง ๆ ไม่รู้ เป็นคนสงขลาเหมือนกัน จบจากวิทยาลัยประมงติณสูลานนท์ ที่สงขลา เชี่ยวชาญเรื่องปลา ก็ไปสอนชาวบ้านว่าที่เลี้ยงผิดตรงไหน ควรจะแก้ปัญหายังไง เพื่อให้ชาวบ้านมีความเชื่อมั่นว่าที่พวกเขาทำนั้นผิดจริงๆ นะ ทำให้เขาดูว่าทำอย่างนี้จะดีกว่าเดิม ปลุกข้าวก็เหมือนกัน เขาปลูกกันแต่คานา บีโหนดน้ำไม่ดีก็ดำไม่ได้ น้ำมากไปก็เสีย คุณธนิตก็ส่งผู้เชี่ยวชาญเรื่องข้าวไป แก่เห็นว่าที่นั่นน้ำจะหวานข้าว แก่ไปทำสาธิตให้ดูว่า ๓ - ๔ เดือน ก็เก็บผลได้มากกว่าที่คุณทำอยู่ และก็ดีจริงๆ...”

โครงการนำร่องที่ พลเอก เปรม ให้ทดลองปฏิบัติปรากฏว่าได้ผลดีมาก จึงขยายไปอีกหลายแห่ง

**“...ชาวบ้านเดี๋ยวนี้ก็ยิ้มแย้มแจ่มใส มีเงินทองขึ้นเยอะ....เดี๋ยวนี้แผ่ขยายไป
หลายๆ ตำบลของจังหวัดสงขลาและจังหวัดอื่นๆ ก็มืออย่างเช่น หัวไทร นครศรีธรรมราช
ก็เป็นความสุขของผมอย่างหนึ่งที่ได้ช่วยชาวบ้าน...”**

การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงชีวิต ช่วยให้ท่านประสบความสำเร็จด้วยดี
ซึ่งบนเส้นทางแห่งความสำเร็จนั้น การปฏิบัติที่น่าสนใจอย่างยิ่ง คือ ความเสียสละ
หรือ “การให้” ท่านได้กล่าวเป็นปรัชญาในช่วงที่ดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีไว้อย่าง
น่าสนใจที่ว่า

**“โปรดรำลึกและจดจำไว้เสมอว่า หน้าที่ของข้าราชการนั้น คือ “การให้”
เราจะรับได้อย่างเดียวเท่านั้น คือ รับ “ความทุกข์ยาก” ของราษฎร แล้วนำมาคิด
ปรับปรุงแก้ไข”**

การบริหารงานของรัฐบาลในยุคที่พลเอก เปรม เป็นนายกรัฐมนตรีนั้นเป็นเรื่อง
ของการแก้ปัญหาความยากจนเป็นสำคัญ ความเสียสละของผู้นำจึงมีความหมายมาก

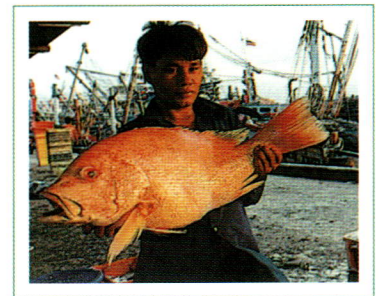
การที่พลเอก เปรม สามารถใช้คุณธรรมหลากหลายประการมาบริหารประเทศ
ให้ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเรื่องของการ “ให้” ความช่วยเหลือ “คนที่
ยากไร้” นั้น ประการสำคัญที่สุด เกิดจากการที่ท่านได้รับแนวคิดและแรงบันดาลใจจาก
พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรม-
ราชินีนาถ ทั้งสองพระองค์ทรงพระวิริยะอุตสาหะโดยมิได้ทรงเห็นแก่ความเหนื่อยยาก
ในอันที่จะทรงนำความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ไปพระราชทานแก่ราษฎรของพระองค์
ในทุกพื้นที่ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่บนแผ่นดินผืนนี้

พลเอก เปรม มีโอกาสได้สนองพระราชดำริ และพระราชประสงค์ในพระราช-
กรณียกิจในด้านต่างๆ มาเป็นเวลายาวนาน ได้ประจักษ์ด้วยตนเองถึงน้ำพระราชหฤทัย
ที่ทรงรักและทรงห่วงใยประชาชน โดยทรงริเริ่มโครงการหลากหลายที่ช่วยให้ราษฎร
ในถิ่นทุรกันดารได้มีวิถีชีวิตที่ดีขึ้นเป็นลำดับมา ทั้งสองพระองค์จึงทรงเป็นแบบอย่างที่ดี
โดยเฉพาะสำหรับข้าราชการไทยทุกคน ที่ควรต้องประพฤติปฏิบัติตามรอยพระยุคลบาท

อุดมการณ์ที่ พลเอก เปรม ยึดมั่นอย่างแน่วแน่อยู่ตราบนานเท่านานนี้ และจะ
ไม่มีวันเปลี่ยนแปลง คือ

**“ปัญหาของชาติบ้านเมืองของเราที่สำคัญที่สุด ต้องแก้ไขอย่างจริงจัง และ
โดยด่วนที่สุดคือความยากจน ถ้าเราแก้ปัญหาคความยากจนได้ เราจะแก้
ปัญหาอื่นๆ ได้ทั้งหมด”**

อุดมการณ์ที่ท่านยึดถือเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อนักการเมืองในยุคต่อๆ มา
เพราะรากฐานของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโลกนี้คือ ปัญหาปากท้องของประชาชน ความ

สุขสงบของบ้านเมือง คือ สันติภาพที่เกิดจากความสุขสงบภายในชาติ เมื่อทุกคนมีความพอเพียงปราศจากความแตกต่างกันอย่างมากมาย เช่นที่เป็นอยู่ในเวลานี้ ประเทศชาติก็จะพัฒนาไปในทิศทางที่เหมาะสมถูกต้องดีงาม แต่การจะเป็นเช่นนั้นได้ ผู้บริหารประเทศต้องมีความซื่อสัตย์และเสียสละทำงานเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

ความเมตตากรุณาต่อเยาวชน ผู้น้อย ผู้ด้อยโอกาส และผู้ได้บังคับบัญชา

ด้วยวิสัยทัศน์ของผู้นำ พลเอก เปรม มิได้มองเพียงการแก้ปัญหาให้ผ่านไปในแต่ละวันเท่านั้น หากแต่ท่านยังได้มองไปถึงอนาคตของชาติในวันข้างหน้าที่มีเด็กและเยาวชนในวันนี้เป็นกำลังสำคัญด้วย ท่านจึงมุ่งส่งเสริมคุณธรรมในหมู่เยาวชน เพราะเชื่อว่าการสร้างลักษณะนิสัยของเยาวชนรุ่นใหม่ให้มีคุณธรรม คือปัจจัยสำคัญในการสร้างชาติไทยให้พัฒนาถาวรในอนาคต ดังโอวาทที่ได้ให้แก่เยาวชน ความตอนหนึ่งว่า

“คุณสมบัติที่เด็กไทยควรประพฤติปฏิบัติก็คือ ความเคร่งครัดในคุณธรรม คุณธรรมหรือจริยธรรมอันดีงามนั้น มีปรากฏอยู่ในคำสั่งสอนของ พระพุทธศาสนา ได้แก่ ความกลัวและความละอายต่อบาป ความมีสติสัมปชัญญะ ความอดทน ความเมตตากรุณา ความเสียสละ ความโอบอ้อมอารี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความกตัญญู กตเวที ความซื่อสัตย์ สุจริต ความสามัคคี ความไม่ประมาท และความจงรักภักดี ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นต้น ผมคิดว่าเด็กไทยทุกคนไม่ว่าจะนับถือศาสนาใด ย่อมมีความรู้ ความเข้าใจอยู่แล้ว ขอเพียงแต่ให้มีการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดจริงจังเท่านั้น ก็จะทำให้ประเทศของเรา รุดหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง แต่ถ้าสังคมใดหรือชาติใดมีแต่บุคคลที่ไร้คุณธรรม สังคมนั้นหรือชาตินั้นย่อม ตั้งมันอยู่ไม่ได้”

ในการปกครองบ้านเมือง พลเอก เปรม ได้เน้นเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมเป็นสำคัญ ดังนั้น คำขวัญสำหรับเยาวชนในสมัยที่ท่านดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี จึงมีว่า

“มีวินัย ใจซื่อสัตย์ รู้ประหยัด เคร่งครัด คุณธรรม”

นอกจากนั้นท่านยังได้เสียสละทุนทรัพย์ส่วนหนึ่งก่อตั้ง **มูลนิธิพลเอก เปรม ติณสูลานนท์** เพื่อให้สามารถช่วยเหลือเด็กและเยาวชนได้กว้างขวางยิ่งขึ้นด้วย

หากจะเปรียบพลเอก เปรม ว่าเป็นเสมือนพรหมของผู้น้อย ก็คงจะไม่ผิด เพราะท่านเป็นผู้มีพรหมวิหาร ๔ ตามหลักพระพุทธศาสนาอันประกอบด้วย เมตตา

กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ซึ่งเป็นธรรมบริสุทธิที่ผู้ใหญ่พึงปฏิบัติต่อข้าราชการชั้นผู้น้อยประชาชน ผู้ด้อยโอกาสและโดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อเยาวชน

การ “ให้” ด้วยความเมตตา โดยการมอบทุนการศึกษา ตามที่พลเอก เปรม ได้ให้ความช่วยเหลือเพื่อยังประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ผู้ยากไร้ มาเป็นเวลาหลายสิบปี แล้วนั้น มีพื้นฐานมาจากความเข้าใจถึงสภาพปัญหาของความยากไร้ ความขาดแคลน ที่จะส่งผลกระทบต่อการศึกษา และการดำเนินชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคตของผู้ประสบปัญหาอย่างแท้จริง โดยเฉพาะต่อเยาวชนในท้องถิ่นทุรกันดาร

การแสดงออกซึ่งความรู้สึกของผู้ได้รับทุน จะสามารถสื่อให้เห็นประโยชน์ของทุนการศึกษาที่พวกเขาได้รับจาก พลเอก เปรม ได้ดีที่สุด

พันเอก วิชัย แซจอหอ คือนายทหารผู้หนึ่ง ที่ประสบความสำเร็จทางการศึกษา จนสามารถนำความรู้มาประกอบอาชีพให้เจริญก้าวหน้าได้ด้วยเงินทุนการศึกษาที่ได้รับจาก พลเอก เปรม ตั้งแต่ครั้งที่ท่านเป็นแม่ทัพภาคที่ ๒

“...ฯพณฯ พลเอก เปรม เป็นผู้อุ้มชู ดูแลเรื่องทุนการศึกษาแก่ผมตลอดมา นับตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งสำเร็จโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า นับได้ว่า ฯพณฯ เป็นผู้สร้าง ผู้ชุบ ผู้ให้โอกาสและให้อนาคตแก่ผมจากเด็กชายวิชัย แซจอหอ จนมาเป็น พันเอก วิชัย แซจอหอ ทุกวันนี้ และด้วยสำนึกที่ว่า ฯพณฯ พลเอก เปรม เป็นผู้ผู้มีพระคุณอย่างใหญ่หลวง จนไม่สามารถใช้หมดสิ้นในชาติเดียวภพเดียวได้ ดังนั้น ในทุกครั้งเมื่อมีโอกาสที่เหมาะสม ผมจะเข้าไปบรรจงกราบแทบเท้าท่านด้วยความตั้งใจและเต็มใจ โดยไม่ลังเล ด้วยคิดว่าเป็นการกราบบูคคลที่มีพระคุณ บุคคลที่ผมรัก ผมเคารพและจะเทิดทูนบูชาไว้เหนือหัว และจะขอจงรักภักดีต่อ ฯพณฯ พลเอก เปรม จนตลอดชีวิต”

การตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน ตามปณิธานของ พลเอก เปรม นั้น พันเอก วิชัย แซจอหอ ได้กล่าวว่า

“...จะตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน โดยการเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศไทย ท่านได้หยิบยกคำพูดของอดีตประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาให้ฟังเป็นคติเตือนใจเสมอว่า ไม่ต้องถามหรอกว่า ประเทศไทยให้อะไรแก่เราบ้าง แต่จงถามตัวเองว่า ได้ทำอะไรให้กับประเทศไทยบ้าง ดังนั้น ในปัจจุบันผมเป็นทหาร ผมจะเป็นทหารที่ดี ทำหน้าที่ปกป้องประเทศชาติ ตามภารกิจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สมบูรณ์แบบที่สุด จะเป็นทหารของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถอย่างแท้จริง จะเทิดทูนราชบัลลังก์ไว้เหนือสิ่งอื่นใด จะปฏิบัติหน้าที่ตามรอยพระ-

ยุคบาท ที่ได้ทรงชี้แนะไว้ เช่น งานโครงการพระราชดำริของทุกพระองค์ ให้สมกับที่ ฯพณฯ พลเอก เปรม ได้เคยสั่งสอน เคยยกตัวอย่างให้เห็นจริงว่า หากเราคิดไม่ออกว่าจะตอบแทน หรือทำคุณประโยชน์ให้แผ่นดินได้อย่างไร ก็ให้ดูพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เป็นตัวอย่าง พระองค์ได้ทรงทำคุณประโยชน์ ต่อประเทศชาติโดยมิทรงย่อท้อหรือเห็นแก่เหน็ดเหนื่อย ทรงได้ทุ่มเทพระวรกายและพระสติปัญญา เพื่อให้ประชาชนของพระองค์พ้นทุกข์ พ้นโศก พ้นจากโรคภัยทั้งปวง เพื่อให้เกิดความกินดีอยู่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้นไป”

นางสาววนใจ ศรีไชยวงศ์ นางพยาบาล เป็นอีกคนหนึ่งที่ได้รับทุนการศึกษา เธอมองว่า

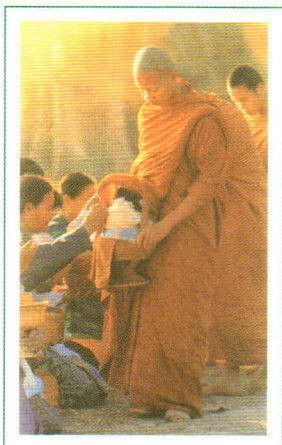
“...ความเมตตาของท่านเปรียบเสมือนบຸ້ຍ เหมือนน้ำให้เยาวชนที่ยากจน มีโอกาสมีอนาคตที่สดใส เจริญเติบโตเป็นกำลังสำคัญที่ดีของชาติต่อไป จากทุนการศึกษาที่ได้รับทำให้เราทำงานที่เสียสละทั้งกำลังกาย กำลังใจ ทำให้เรามีความภาคภูมิใจในชีวิต

เราไม่ใช่คนร่ำรวย หากไม่ได้ความช่วยเหลือจากมูลนิธิฯ เราคิดว่าอาจถึงจุดจุดนี้ค่อนข้างยาก อีกนานแค่ไหนที่เราจะได้ทำงานที่เรารัก ช่วยเหลือผู้กำลังรอคอยความช่วยเหลือจากเราอยู่”

พระมหาอุทัย ญาณวิโร ตัวแทนในฝ่ายภิกษุ ที่ได้รับทุนการศึกษาจาก พลเอก เปรม ได้ให้ความเห็นว่า

“ฯพณฯ มีความคิดกว้างไกล มองด้านการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญของชาติ ห่วงใยในอนาคตของเยาวชน ไม่ว่าจะเป็นทางฆราวาสหรือบรรพชิตก็ตาม ซึ่งการศึกษาของไทยในปัจจุบันนี้ มีปัญหาอยู่หลายๆ อย่าง เช่น ปัญหาความยากจน การขาดแคลนอุปกรณ์การเรียน และงบประมาณไม่เพียงพอ การอยู่ห่างไกลถิ่นทุรกันดาร เป็นต้น นับว่าท่านเป็นผู้เสียสละเพื่อสังคมโดยรวมอย่างแท้จริง การเสียสละนั้นเป็นเครื่องสมานสังคัม เยียวยาสังคัมไม่ให้เกิดช่องว่าง การเสียสละนั้นเป็นสิ่งที่สังคมต้องการมากทุกยุค ทุกสมัย ยามใดคนในสังคมไม่เสียสละ ยามนั้นสังคมจะมีความแตกร้าง”

สามเณรสัญญา งามยะราช จากโรงเรียนพระปริยัติธรรม จังหวัดนครพนม ได้กล่าวถึงด้วยความประทับใจว่า

“รู้สึกยินดี และตื่นเต้นใจที่ได้รับทุน เงินที่ได้รับมีจำนวนมาก จะใช้เงินให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาให้มากที่สุด และใช้อย่างคุ้มค่า ...ตื่นเต้นเมื่อรู้ว่า ยังมีผู้ที่ให้การศึกษาและเข้าใจการศึกษาของคนชนบท บ้านนอก ที่ห่างไกลจากความเจริญ...”

“...เงินทุนที่ได้รับเป็นเงินแห่งความหวังดี ความเมตตากรุณาของ ฯพณฯ ที่มอบให้เหมือนกับว่ามีการยืยนาคตมาให้ ทำให้มีกำลังใจต่อสู้อุปสรรคต่างๆ ต่อสู้ชีวิตในวันข้างหน้า

ข้าพเจ้าได้รู้ว่าน้ำใจของ ฯพณฯ ที่มอบให้คือ ความปรารถนาให้ผู้อื่นได้มีความรู้ความสามารถที่ไม่แตกต่างจากคนทั่วไป มีความเจริญก้าวหน้าตามยุคสมัย ให้คนบ้านนอกได้พัฒนาชนบท ให้มีความเจริญก้าวหน้า รู้เท่าทันคนที่มีการศึกษาในตัวเมือง ในโรงเรียนใหญ่ที่ทันสมัย”

เด็กหญิงกิ่งแก้ว ตะวังทัน เป็นอีกคนหนึ่งที่ได้รับ ความเมตตาจาก พลเอก เปรม บิดาของเธอเสียชีวิตแล้ว มารดาให้เงินเธอไปโรงเรียนวันละ ๒ บาท เพื่อเก็บเงินที่มีอยู่ไว้เป็นทุนในการศึกษา

“แม่ข้าพเจ้าเล่าให้ฟังว่า ฯพณฯ พลเอก เปรม เคยเป็นนายกรัฐมนตรีของประเทศไทยมาก่อนหลายปี และท่านเคยเป็นทหารที่ไปสู้รบเข้าศึกในสงครามต่างประเทศมาก่อน ท่านเป็นผู้ชายที่กล้าหาญ และเก่งมาก ทาคนที่เก่งเหมือนกับท่านมีน้อยคนนัก ท่านทำแต่ความดี ไม่เคยปรากฏว่าท่านมีประวัติในการทำชั่วเลย ข้าพเจ้าอยากให้คนไทยทุกคนเป็นคนดีและเก่งเหมือนท่าน มาช่วยกันพัฒนาประเทศของเราให้เจริญก้าวหน้าสืบไป ประเทศไทยของเราจะไม่มีโจร ไม่มีขโมย ไม่มีคนชั่ว ทุกคนดีต่อกัน บ้านเมืองสงบสุข ทุกคนมีความสุข”

นางสาววไลพร ไพคำนาม นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จังหวัดสกลนคร ได้กล่าวถึงความรู้สึกเมื่อ “ฝันเป็นจริง” ว่า

“...แต่เดิมข้าพเจ้าคิดว่าจะไม่ได้ศึกษาต่อเพราะฐานะทางบ้านยากจนมาก ความรู้สึกตอนนั้นเสียใจมากเหมือนกับว่าความหวัง ความฝันได้จบลงแล้ว ความรู้สึกที่ได้เห็นคนอื่น ๆ ได้เรียนสูงๆ เห็นเขาแต่งชุดนักเรียนแล้ว ก็อยากแต่งเหมือนกับเขา บ้างนั้น ทรมาณใจมาก แต่เมื่อได้รับทุนการศึกษาจากมูลนิธิของท่านเข้ามาโอบอุ้มช่วยเหลือข้าพเจ้า ทำให้เกิดความหวัง ความฝันที่เป็นจริง ข้าพเจ้าจะตั้งใจศึกษาเล่าเรียน เป็นคนดีของสังคมให้สมกับที่ท่านได้กรุณาให้ความช่วยเหลือ”

ทั้งหมดนี้ เป็นเพียงตัวอย่างจำนวนหนึ่งของผู้ที่ได้รับทุนการศึกษาอันเกิดจากความเมตตาของ พลเอก เปรม อย่างต่อเนื่อง ทุกคนต่างได้แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะทำตนเป็นคนดี ไม่ทำให้สังคมเดือดร้อน และจะรับใช้ชาติเหมือนกับที่พลเอก เปรม ได้ปฏิบัติเป็นแบบอย่างที่ดีไว้ สิ่งเหล่านี้เป็นการสะท้อนความรู้สึกนึกคิดที่ดีงาม รวมไปถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ประเทศชาติในที่สุด เพราะเมื่อประชาชนมีการศึกษาที่ดี มีความตระหนักสำนึกที่ดี ย่อมนำมาซึ่งความมั่นคงของประเทศอย่างแน่นอน

การสนับสนุนเงินทุนการศึกษา ก็คือการให้การศึกษาตนเอง และการให้การศึกษา ก็คือการให้ปัญญาซึ่งเป็นทรัพย์สินประเสริฐที่สุดสำหรับทุกชีวิต นับเป็นการสร้างคนที่ตรงทางที่สุด เพราะหากประเทศมีบุคคลที่มีคุณภาพเนื่องจากการศึกษาเล่าเรียน และมีปัญญาไตร่ตรองถึงความดี ความชั่ว ได้อย่างถูกต้อง ย่อมส่งผลให้ประเทศชาติมีความเจริญอันมั่นคงสืบไป ด้วยเหตุนี้ พลเอก เปรม จึงให้ความสำคัญแก่เยาวชนเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากความบางตอนที่ท่านกล่าวถึงเยาวชน ว่า

“เยาวชนปัจจุบันเรียนรู้ได้เร็ว มีความคิดเป็นของตัวเอง ใช้สมองเป็น คิดอะไรได้มากกว่าเมื่อก่อน ซึ่งสมัยก่อนไม่ได้ทำอย่างนั้น มีอะไรก็ถามพ่อแม่ และครู เรียกได้ว่าฉลาดกว่าสมัยก่อนก็ได้ แต่เยาวชนปัจจุบันค่อนข้างให้ความสำคัญต่อวัฒนธรรมตะวันตกมาก อาจจะเรียกได้ว่ามากเกินไป เคยคิดบ้างไหมว่าควรแต่งกายอย่างไร โดยไม่ต้องเลียนแบบตะวันตก รู้สึกไม่เคย เราน่าจะคิดบ้างว่าเรามีวัฒนธรรมของเราเอง เราจะพัฒนาของเราเองหรือไม่ นี่คือสภาพของเยาวชนไทย ที่พูดนี้ไม่ใช่ตำหนิ พูดให้ฟังว่าคนอายุระดับนี้เขามองเยาวชนไทยอย่างไร ก็อย่าไปโกรธเขาก็แล้วกัน”

ในเรื่องปัญหาที่เกิดจากวัฒนธรรมตะวันตกนี้ พลเอก เปรม มองว่ายังน่ากลัวน้อยกว่าปัญหายาเสพติด โดยได้กล่าวถึงเรื่องนี้ไว้ว่า

“....ที่น่ากลัวที่สุด คือ ปัญหายาเสพติดในเด็กและเยาวชน ยาเสพติดจะทำลายคนเสพ เมื่อเสพแล้วคนดีก็กลายเป็นคนไม่ดี คนที่เคยทำประโยชน์แก่บ้านเมืองก็หมดประสิทธิภาพ ทำให้คนคนนั้นเสียไปเลย และยากที่จะเยียวยาได้...”

สิ่งที่พลเอก เปรม แนะนำให้เด็กและเยาวชนยึดไว้เป็นหลักในชีวิต คือ

“...ต้องยึดมั่นในคำสอนของพระพุทธเจ้า หลักพื้นฐาน ๓ อย่าง คือ ทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำจิตใจให้บริสุทธิ์ ต้องระลึกเสมอว่า พ่อ แม่ ครู เป็นผู้ให้กำเนิดเรา ให้ความรู้เรา สิ่งที่ต้องทำก็คือ การทดแทนบุญคุณพ่อ แม่ ครู อาจารย์ ยิ่งกว่านั้นที่เราเกิดมาได้ เพราะมีชาติ มีแผ่นดินให้เราอาศัยเกิดมา ดังนั้น เราโตขึ้นเราต้องนึกว่าทำอะไรจึงทดแทนแผ่นดินนี้ได้บ้าง คำตอบนั้นก็คือ ความดี แล้วทำความดีอย่างใดก็ต้องนั่งคิดเอาเอง...”

แนวทางที่พลเอก เปรม ชี้ให้ปฏิบัติได้แก่

“...เมื่อเราเป็นนักเรียน ก็ครูเป็นแม่แบบ ครูผู้ใหญ่คนไหนเป็นเยี่ยงอย่าง ซึ่งสิ่งนี้เราต้องจำไว้ว่าอีกหน่อยเราต้องโตขึ้นไปแล้ว เด็กจะดูว่าเราทำอะไรบ้าง และสิ่งนี้เราต้องฝึกฝนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับคนรุ่นต่อไป และมันก็เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการสอนคนอื่น และการเป็นแบบอย่างที่ดีนั้น ต้องดีพร้อมทั้งกาย วาจา ใจ

ภาพประกวดชนะเลิศการต่อต้านยาเสพติดของสำนักงานการศึกษาป้องกันยาเสพติดในอดีต

ซึ่งอาจจะไม่มีหรอกที่มีคนดีร้อยเปอร์เซ็นต์ หรืออาจจะหายาก แค่ว่าสิบเก้าเปอร์เซ็นต์ก็ทำได้ และก็มีให้ดูแล้ว”

พลเอก เปรม มีแนวคิดที่ดีว่า ก่อนที่ผู้ใหญ่จะตัดสินใจทำอะไรควรต้องคิดถึงเด็กและเยาวชนให้มาก เพราะการตัดสินใจของผู้ใหญ่มีผลกระทบต่อเยาวชนอย่างยิ่งเนื่องจาก...

“เด็กเป็นจุดสำคัญ ถ้าเด็กเสียก็เสียทุกอย่าง ถ้าให้เด็กดี ทุกคนก็ไม่ต้องเป็นห่วงเรื่องเกรง ยาเสพติด ทำอะไรก็ทำ แต่ต้องเกิดประโยชน์ที่เด็กมากที่สุด” สำหรับครู ซึ่งเป็นผู้อบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนนั้น พลเอก เปรม ให้ความเห็นว่า

“ครูอาชีพ หมายถึง ครูที่ดูแลนักเรียนเหมือนลูก เป็นห่วงเป็นใยลูกศิษย์ ติดตามตลอดตั้งแต่เข้าจนเย็น ต้นเดือนถึงปลายเดือน ต้นปีถึงปลายปี ให้ความเป็นห่วงเอาใจใส่ดูแลนักเรียน สิ่งสำคัญที่สุด คือ นักเรียน ต้องมุ่งให้เขาเป็นเด็กดีรู้จักคิด รู้จักค้นคว้า สร้างเด็กให้เป็นประโยชน์แก่บ้านเมือง”

ความเอาใจใส่ต่อเด็กและเยาวชนของชาติ ปรากฏชัดเจนมาโดยตลอด โดยเฉพาะในคราวที่นักเรียนตัวแทนของประเทศไทยไปแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ เมื่อปีการศึกษา ๒๕๔๕ และได้นำชื่อเสียงมาสู่ประเทศชาติจากการที่นายธนสิน นำไพศาล และนายณที ปิติวรรณ ได้ชัยชนะในสาขาคณิตศาสตร์ ระดับเหรียญทอง ครั้งนั้น พลเอก เปรม ได้ให้กำลังใจแก่นักเรียนที่ได้เข้าพบว่า

“ทุกคนดีใจ หมายถึง คนไทยทุกคน ที่ประเทศไทยมีนักเรียนที่มีความสามารถนำเหรียญทองแรกในรอบคอบมา ๑๕ ปี ครูผู้สอนก็ดีใจ ภูมิใจ สิ่งที่ได้รับคือคนไทยดีใจ แต่สิ่งที่เพิ่มขึ้นมาจากความภูมิใจ คือ นำมาเพื่อชาติบ้านเมืองของเราให้ได้ รับเกียรติว่าเด็กไทยสามารถเรียนหนังสือได้ดี เหมือนกับเด็กที่ประเทศอื่นๆ เท่ากับมาตรฐานโลกได้ อันนี้เราควรจดจำ ความดีใจ ภูมิใจ เป็นสิ่งที่ต้องรักษาไว้ให้ได้ ไม่ให้ความเก่งของเราสูญหายไป ถ้าเราตั้งใจรักษา เราไม่ควรละเลยความเก่ง เพราะจะไม่เกิดประโยชน์ ต้องรักษาไว้ให้ดี คือ ด้วยความรัก ความศรัทธาในการรักษา ระดับความเก่งตลอดไป...”

นายธนสิน นำไพศาล
นักเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
ที่ได้รับเหรียญทอง การแข่งขันโอลิมปิก
คณิตศาสตร์ เป็นเหรียญแรกของไทย
เข้าคารวะ ฯพณฯ พลเอก เปรม
ติณสูลานนท์

เด็กและเยาวชนที่ดี ที่เก่ง เป็นส่วนหนึ่งของความภูมิใจ แต่เด็กและเยาวชนที่ประสบปัญหา ทั้งในด้านของความยากจน และการถูกทอดทิ้งให้ต้องกลายเป็นเด็กเร่ร่อน ควรที่จะต้องได้รับความเมตตา และให้โอกาสเพื่อให้พวกเขาได้รับการพัฒนาให้เป็นการสำคัญของประเทศชาติในอนาคต พลเอก เปรม มองว่า

“เยาวชน คือ อนาคตของชาติ เด็กเร่ร่อน คือ เยาวชน ก็คือ อนาคตของชาติ เช่นกัน”

ด้วยเหตุนี้ จึงมีการจัดประชุมปรึกษาหารือเพื่อช่วยเหลือแก้ปัญหาเด็กเร่ร่อนขึ้น และในที่สุด ได้มีการจัดประชุมทางวิชาการ เรื่อง “พัฒนาเด็ก พัฒนาสังคม” ขึ้น เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๔๖ ณ สโมสรกองทัพบก โดยศาสตราจารย์ นายแพทย์ประสพ รัตนากร ประธานมูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นประธานจัดงาน และพลเอก เปรม ในฐานะประธานกิตติมศักดิ์มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ได้มีดำริให้การช่วยเหลือ และแก้ปัญหาเด็กเร่ร่อนทั้งใน กรุงเทพฯ และต่างจังหวัด โดยมีหน่วยงานต่างๆ ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี นับตั้งแต่การประชุมซึ่งจัดขึ้นที่จังหวัดต่างๆ ได้แก่ จังหวัดเชียงราย เชียงใหม่ นราธิวาส ปัตตานี สุราษฎร์ธานี ขอนแก่น และลพบุรี

ปัจจุบัน มูลนิธิรัฐบุรุษ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ได้ร่วมกับ**กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ** จัดตั้งคลินิกวัยรุ่น ขึ้นตามโรงพยาบาลต่างๆ เพื่อแนะนำและให้คำปรึกษากับผู้ปกครอง และวัยรุ่น ในการแก้ปัญหาสุขภาพจิต ยาเสพติด การกระทำรุนแรงต่อเด็ก ปัญหาทางเพศ ปัญหาวัยรุ่น และปัญหาโรคเอดส์ เป็นต้น โดยมีคณะกรรมการผู้มีความรู้ความสามารถร่วมดำเนินงาน อาทิ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประสพ รัตนากร พลเอก มงคล อัมพรพิสิฏฐ์ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ พลเอก พงษ์เทพ เทศประทีป ท่านผู้หญิงชนัตย์ ปิยะอุย และนางกัลยาณี พรหมเชษฐ อีกทั้งได้ร่วมบริจาคเงินเป็นจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นกองทุนก้อนแรกในการสร้างบ้านหลังสวนและโรงเรียนเสริมทักษะชีวิต บนเนื้อที่ ๕ ไร่ ของวัดสวนแก้ว จังหวัดนนทบุรี มีพระพิศาลธรรมพาที หรือพระพยอม กัลยาโณ เป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินงานครั้งนี้ ด้วยวัตถุประสงค์ที่จะช่วยเด็กเร่ร่อนอย่างน้อย ๔๐ คน ให้มีที่พักอาศัย และได้เข้าฝึกอบรมทักษะชีวิต เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและเพิ่มประสบการณ์ที่ดีสำหรับชีวิตใหม่ต่อไป

ระหว่างการก่อสร้างบ้านหลังสวนและโรงเรียนเสริมทักษะชีวิตอยู่นี้ พลเอก เปรม ได้คิดที่จะบันทึกเพลง เพื่อหารายได้เข้ากองทุนช่วยเด็กเร่ร่อน โดยให้บริษัทแกรมมี่ เอนเตอร์เทนเมนท์ แต่งเนื้อร้องและทำนอง และท่านจะเป็นผู้ร้องเพลงเหล่านั้นเอง

นอกจากความรักความห่วงใยที่มีต่อเด็กและเยาวชนของชาติดังที่ได้กล่าวมาแล้ว พลเอก เปรม ยังให้ความรัก ความเอื้ออาทร และความเอาใจใส่ ต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนครอบครัวของกำลังพลในบังคับบัญชาอย่างดียิ่ง ท่านมีความอímเอมใจและ ภูมิใจมาก ที่มีโอกาสได้ช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา นับเริ่มตั้งแต่สำเร็จการศึกษาจาก โรงเรียนนายร้อย หลักสูตรโรงเรียนเทคนิควิศวกรบก เป็นความปลาบปลื้มที่ได้ “ให้” แก่คนอื่น จากความเมตตาของท่านที่ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความเอื้ออา รร ุจ “ลูก” นั่นเอง ผู้ใต้บังคับบัญชาจึงขานเรียกท่านว่า “ป้า” ด้วยความเคารพบูชาอย่าง สนิทใจ

และมีใช่เพียงในหมู่ทหารเท่านั้น หากแต่คนทั่วไปก็เรียกขานเช่นนั้นด้วย อันเป็น การยกย่องในการเป็นผู้ให้และในการวางตัวเป็นผู้ใหญ่ที่ถึงพร้อมด้วยความเมตตา กรุณาต่อผู้น้อย ไม่ว่าจะเป็นเด็ก ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือประชาชนทั่วไป จนได้รับการ ยอมรับอย่างแท้จริงทั้งในฐานะนักปกครอง นักการเมือง ข้าราชการ และนักวิชาการ ผู้สร้างประโยชน์สูงสุดแก่สังคม โดยเฉพาะในความพยายามที่จะแก้ปัญหาความยากจน พลเอก เปรม ยังมองเห็นความจำเป็นที่จะต้องให้ความช่วยเหลือผู้ที่ด้อยโอกาสอยู่ ตลอดเวลา

“ผู้ที่อยู่ในฐานะที่เกือบจะเรียกได้ว่า ช่วยตัวเองไม่ได้ มีรายได้ต่ำ มีผลผลิตต่ำ ขาดโอกาสในการศึกษา หรือได้รับการศึกษาไม่พอ สุขภาพไม่สมบูรณ์ พี่น้องเหล่านี้ คือ ผู้ที่เราจะต้องให้ความสนใจแก่เขาเป็นพิเศษอย่างเร่งด่วน... ช่วยให้พวกเขา หายจน หายเจ็บ และมีความรู้ที่จำเป็นแก่การครองชีพ ให้จงได้....”

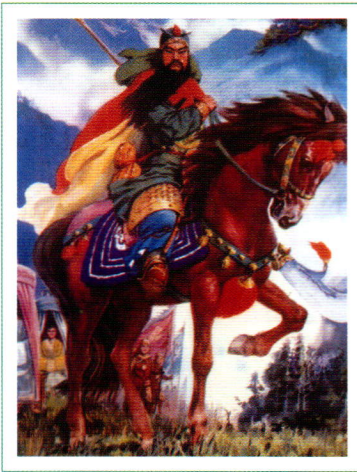
นอกจากนั้น พลเอก เปรม ยังพยายามทำให้ประชาชนเข้าใจ เข้าร่วมเพื่อเป็น ประโยชน์แก่ตัวประชาชนเองอย่างถาวร ไม่ว่าจะเป็นเหน็ดเหนื่อย ไม่ว่าจะเป็นลำบากเพียงใด ที่น่าสนใจอย่างยิ่งก็คือ พลเอก เปรม พยายามชี้ให้เห็นว่า ถ้าเพียงชาวพุทธเข้าใจ หลักธรรมคำสอนของศาสนาอย่างแท้จริง แล้วนำมาปฏิบัติตาม ไม่ว่าจะเป็นกระทำการใดๆ ย่อมประสบผลสำเร็จด้วยดีอย่างแน่นอน

“...เมื่อผมเรียนรู้ด้านพระพุทธศาสนา ผมเห็นว่าคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ครอบคลุมสมบูรณ์มาก ผมถึงชอบอ้างคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าให้คนเข้าใจว่า สิ่ง ที่พระพุทธเจ้าสั่งสอนไว้แก่นแท้คืออะไร เขาถึงชอบพูดกันว่าคนไทยเป็นพุทธ แต่ เข้าใจเรื่องพระพุทธศาสนามองข้ามจะตื่นไม่ลึกมากพอ บางครั้งก็เข้าใจไขว่เขวว่าสิ่งที่ ทำคือคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่แท้ไม่ใช่...ผมก็เลยอยากให้คนไทยเข้าใจว่าแก่นแท้ ของพุทธศาสนาที่พระพุทธเจ้าสั่งสอนจริงๆ คืออะไรทุกท่านก็รู้ว่า มี ๓ ข้อเท่านั้น คือ ทำความดี ละเว้นความชั่ว ทำใจให้บริสุทธิ์ ถ้าเรารู้ถึง ๓ ข้อนี้ และยึดปฏิบัติตนใน การทำงาน ในการดำเนินชีวิตทุกอย่าง ได้ดี...”

การปฏิบัติภารกิจในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยยึดคุณธรรมเป็นหลักมาตลอด เวลา ๔ ปี ๕ เดือน นั้น ส่งผลให้ พลเอก เปรม ได้รับการยกย่องจากประชาชนทุกสาขาอาชีพ โดยเฉพาะสื่อมวลชนที่ได้ทำข่าวอย่างใกล้ชิด เนื่องจากพลเอก เปรม มีวิธีการที่นุ่มนวลในการตอบคำถาม และใช้วิธีการที่สุภาพเป็นกันเองกับนักข่าว ทำให้สื่อมวลชนรัก ศรัทธา ยกย่องในความซื่อสัตย์สุจริต และความสามารถในการบริหารประเทศ ซึ่งโดยปกติแล้วยากนักที่นักข่าวจะยอมรับนับถือนักการเมือง

ด้วยเหตุนี้ เมื่อถึงวาระที่จะพ้นจากการเป็นนายกรัฐมนตรี นักข่าวประจำทำเนียบรัฐบาลทั้งหลาย จึงได้รวมตัวกันมอบของที่ระลึกที่มีคุณค่าทางจิตใจ และมีความหมายลึกซึ้งยิ่งแด่พลเอก เปรม นั่นคือ รูปปั้น **กวนอู เทพเจ้าแห่งความซื่อสัตย์**

ชาวจีนถือว่า กวนอู เป็นเสมือนสัญลักษณ์ของความซื่อสัตย์ เนื่องจากกวนอูเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์กตัญญูแก่เวทีต่อเล่าปี่ผู้เป็นนาย และได้ต่อสู้เพื่อบัลลังก์ของเล่าปี่มาตลอดชีวิต

การที่นักข่าวและสื่อมวลชนยกย่องท่านเช่นนี้ นับเป็นเกียรติอย่างยิ่ง เพราะเป็นการแสดงให้เห็นสังคมประจักษ์ว่าตลอดระยะเวลา ๔ ปี ๕ เดือน ที่พลเอก เปรม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี อยู่ นั้น ไม่มีเรื่องการประพดติมิชอบเลย มีแต่ความพยายามที่จะแก้ไขวิกฤตการณ์ต่างๆ ของประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และด้วยวิสัยทัศน์กว้างไกล อย่างจริงจัง ดังข้อความในคำกล่าวอำลาประชาชนชาวไทย เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ ตอนหนึ่งว่า

“...พี่น้องทั้งหลายครับ ตลอดระยะเวลา ๔ ปี ๕ เดือน ที่ผมได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เข้ามารับผิดชอบในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น ผมขอเรียนกับพี่น้องด้วยความบริสุทธิ์ใจว่า ผมมีปณิธานแน่วแน่ที่จะทำการบริหารราชการแผ่นดิน ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต บริสุทธิ ยุติธรรม โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ...ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของพรรค ของพวกพ้อง หรือกลุ่มผลประโยชน์ใดทั้งสิ้น โดยส่วนตัวแล้วผมเจียมตัวและเจียมใจอยู่เสมอ ไม่เคยมีความทะเยอทะยานทางการเมือง และไม่เคยมักใหญ่ใฝ่สูงที่จะเป็นนายกรัฐมนตรี...ผมพร้อมที่จะเหนื่อยและทำงานอย่างเต็มที่ พร้อมที่จะเผชิญปัญหาต่างๆ ทุกอย่างด้วยความกล้าหาญและอดทน...”

จากข้อความที่ พลเอก เปรม กล่าวกับประชาชนดั่งนำมานับนี้ เป็น การสะท้อนแนวคิด และปณิธานในการทำงานด้านการเมืองได้เป็นอย่างดี ทั้งมีความชัดเจนว่าท่านไม่เคยมีผลประโยชน์ใดๆ ในทางการเมืองเป็นการส่วนตัว นักข่าว

ซึ่งส่วนใหญ่จะรู้ปัญหาของนักการเมืองมาทุกยุคทุกสมัยอยู่แล้ว จึงเข้าใจและมองเห็น คุณงามความดีของท่านที่ได้ทำงานเพื่อประเทศชาติและประชาชน มาด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต และด้วยความกตัญญูต่อแผ่นดินมาโดยตลอด

เกี่ยวกับเรื่องของความซื่อสัตย์ นี้ **พลเรือโท พระจุนธร** ตามประทีป ซึ่งเป็น ผู้ใกล้ชิด ได้เล่าถึงเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงความซื่อสัตย์ของ พลเอก เปรม ไว้เช่นกัน ซึ่งจะขอยกมาเป็นตัวอย่างเรื่องหนึ่ง

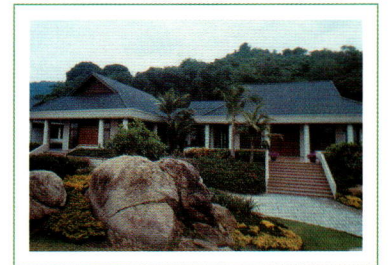
“...เมื่อใดที่ ฯพณฯ เห็นพวกผมพูดคุยกับพวกพ่อค้าอาวุธสงคราม ท่านจะ กล่าวตำหนิเมื่อเสร็จภารกิจ ทำให้เรารู้ว่าท่านไม่ชอบให้พวกเราไปพูดคุยกับพวกที่ อาจจะขอให้ช่วยเพื่อผลประโยชน์ประการใดประการหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ผู้พบเห็นเข้าใจ ในทางไม่ชอบได้”

นอกจากนั้นในการรับของจากผู้มาขอเข้าพบจะต้องรอบคอบ มิฉะนั้นจะถูก ตำหนิได้ และแม้แต่ของขวัญ ของที่ระลึกที่ท่านได้รับมอบจากประเทศต่างๆ ในการ เดินทางไปเยือนขณะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ท่านจะมอบไว้เป็นส่วนกลางไม่นำ กลับบ้าน ซึ่งการกระทำดังกล่าวแสดงถึงเจตนารมณ์ที่ดี เป็นการแสดงถึงความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่โลภต่อทรัพย์สินสิ่งของ และซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ต่อตนเองอย่างยิ่ง สมควรให้ ผู้ที่เกี่ยวข้องได้เรียนรู้เป็นแบบอย่าง

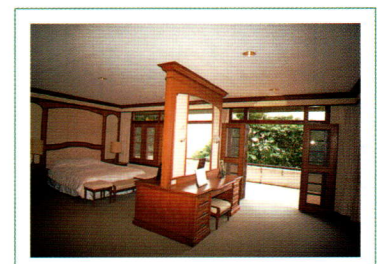
พลตอบแทน ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ และคุณธรรมต่างๆ ที่มีอยู่ในตัว ใน หัวใจ พลเอก เปรม นั้น มีปรากฏให้เห็นเป็นรูปธรรมมากมาย ดังเช่น บ้านศรัทธาเป็น ตัวอย่างหนึ่ง

บ้านศรัทธา เกิดจากแรงศรัทธาและความภาคภูมิใจที่ชาวจังหวัดสงขลามิ ต่อ พลเอก เปรม ซึ่งเป็นชาวสงขลาคนหนึ่ง ได้ทำคุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ ราช- บัลลังก์อย่างมาก จนเป็นแรงบันดาลใจให้ชาวสงขลาพร้อมใจกันมอบทุนทรัพย์ และลงแรง สร้างบ้านศรัทธามอบให้เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๓๔ **บ้านศรัทธา**แห่งนี้ จึงเป็นสัญลักษณ์ของการทำคุณงามความดี ความซื่อสัตย์ บริสุทธิ์ และการสร้างสรรค์ คุณประโยชน์ต่อประเทศชาติ เป็นการประกาศให้โลกรับรู้ว่า คนที่ทำความดีย่อมได้ รับรางวัลชีวิตตอบแทน

หลังจากการรับมอบบ้าน “ศรัทธา” ซึ่งแสดงถึงน้ำใจของชาวสงขลา พลเอก เปรม ได้มอบให้แก่จังหวัดสงขลาจัดเป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อเป็นประโยชน์ของส่วนรวมสืบไป ต่อมาทางจังหวัดสงขลาได้จัดทำเพื่อเป็นอนุสรณ์แด่ พลเอก เปรม โดยจัดแสดงเกี่ยวกับ ประวัติและผลงานของท่าน เพื่อให้ประชาชนได้ศึกษาหาความรู้ ทั้งเป็นการปลูกฝังค่านิยมนในเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ความเป็นอยู่ที่สมณะเรียบง่าย ความสันโดษและ

บ้านศรัทธา

เพียงพอ ความมีระเบียบวินัย ความรักเกียรติรักศักดิ์ศรี ความรักในเพื่อนมนุษย์ และคุณธรรมด้านอื่นๆ

การมองเห็นถึงคุณค่าของการทำความดีและให้การยกย่องสรรเสริญนั้น จัดเป็นการกระทำของผู้เจริญ และถ้าได้นำการประพฤติปฏิบัติของผู้ที่ตนยกย่องสรรเสริญมาเป็นแบบอย่างในวิถีชีวิตของตนเองด้วยแล้ว จะได้ประจักษ์ถึงความเจริญยิ่งกว่า พลเอก เปรม เป็นตัวอย่างที่ดี ท่านไม่เคยลืมนำคำสอนของบิดามารดา ครูอาจารย์ และผู้มีพระคุณเลย แสดงให้เห็นถึงความเป็นผู้มี ความกตัญญูและละเอียดอ่อนลึกซึ้งในคุณค่าของการทำความดี สามารถแยกแยะคำสอนได้ว่าส่วนใดมีคุณประโยชน์ต่อวิธี

ภาพ ฯพณฯ พลเอกเปรม และศิษย์เก่าสวนกุหลาบวิทยาลัย

ประธานองคมนตรี กับศิษย์เก่าที่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อสถาบันสวนกุหลาบวิทยาลัย

การดำเนินชีวิตในลักษณะใด ทำให้มีผลต่อการประพฤติปฏิบัติตนในขณะที่รับราชการทหาร ซึ่งต้องการทั้งความละเอียดอ่อนทางความคิด และความเข้มแข็งกล้าหาญทางการปฏิบัติ ตลอดจนในขณะเป็นผู้นำรัฐบาล ที่ต้องรอบรู้ในด้านยุทธศาสตร์ ยุทธวิธี และกลยุทธ์ต่างๆ ของงานด้านเศรษฐกิจ การเมือง การทหาร สังคมจิตวิทยา และการต่างประเทศ เป็นต้น ซึ่งการหล่อหลอมที่ได้รับในวัยเยาว์ยังประโยชน์อย่างมาก นอกจากด้านวิทยาการต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานขั้นต้นแล้วยังทำให้สามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม ทั้งต่อผู้ที่สูงกว่าและผู้ที่ย่อกว่าด้วย

ถ้อยคำที่ยืนยันความคิดเหล่านี้ปรากฏอยู่ในข้อความที่ว่า

“...สำหรับพวกเราสวนกุหลาบ มีวัยได้เข้าสู่การมีความรับผิดชอบ เพื่อเป็นผู้ใหญ่เต็มตัวแล้ว ไม่ว่าประกอบอาชีพใด...หากเราได้ปฏิบัติตามท่านอาจารย์ หลวงเศขสุนทร ท่านได้อบรมสั่งสอนพวกเราอย่าง

จริงจัง คุณงามความดีที่นักเรียนสวนกุหลาบทุกคนได้รับมาจากโรงเรียนเปรียบเสมือนพระคุณอันยิ่งใหญ่ที่ประมาณค่ามิได้และไม่สามารถที่จะตอบแทนให้หมดสิ้นไปได้ นอกจากนั้นยังเชื่อว่าการดำเนินชีวิตของคนเราจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม หากประพฤติปฏิบัติตรงตามที อาจารย์ได้พร่ำกวดขันกับพวกเราในตอนที่เด็ก คือ ความซื่อสัตย์ สุจริต เพียงข้อเดียวเท่านั้นก็จะเป็นการช่วยตนเอง และช่วยประเทศชาติให้อยู่รอดได้” (จากหนังสือสมานมิตร)

ปัจจุบันมีใครสักกี่คนที่ตระหนักในเรื่องเหล่านี้ และยังพร้อมที่จะจดจำความดีงามของผู้อื่นมาใช้เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ ทั้งๆ ที่ยอมรับกันว่าครอบครัวเป็นพื้นฐานในการหล่อหลอมเกลาทางสังคม สถาบันการศึกษาเป็นเข้าหลอมคุณธรรม ความรู้ ความรับผิดชอบ และระเบียบวินัย ดังจะเห็นได้ว่าสถาบันการศึกษาในอดีต ล้วนได้สร้างผู้มีคุณธรรม ผู้ทรงภูมิรู้ ภูมิปัญญา รวมทั้งนักคิด นักปฏิบัติให้แก่ประเทศไทยมา มากต่อมาก ทั้งได้สืบทอดรักษามภาพลักษณ์ของบ้านเมืองไว้จนถึงทุกวันนี้

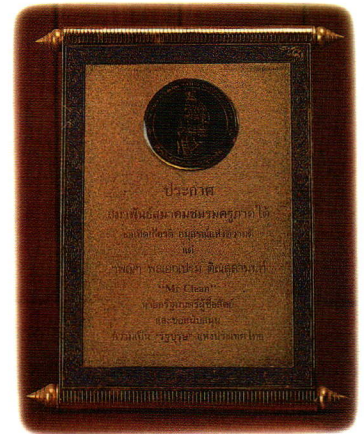
คุณธรรมที่สมควรยกย่องเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติงานในฐานะผู้นำหน่วย และผู้นำองค์กรอีกประการหนึ่ง ซึ่งพลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับการเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตยของพลเอก เปรม คือ **การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น** โดยเฉพาะผู้ใต้บังคับบัญชา ดังจะเห็นได้จากการประชุม ไม่ว่าจะอย่างเป็นทางการ หรือเพียงเป็นการปรึกษาหารือ พลเอก เปรม จะเปิดโอกาสให้ผู้เข้าประชุมหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้แสดงความคิดเห็นทีละคน จนถึงช่วงสุดท้ายท่านจึงจะใช้วิจาณญาณประมวลความคิดเห็นต่างๆ เพื่อนำไปสู่หนทางปฏิบัติที่จะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และถูกต้องเหมาะสม ก่อนสั่งการใดๆ ให้ผู้รับผิดชอบนำไปปฏิบัติอันจะยังประโยชน์ต่อการบริหารราชการแผ่นดินต่อไป ด้วยวิธีการเช่นนี้ นอกจากจะทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นแล้ว ผู้ใกล้ชิดหรือผู้ร่วมงานก็เกิดความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วม ทั้งต้องเตรียมตัวเองให้พร้อมในด้านข้อมูลข่าวสารที่ต้องชัดเจนเพื่อการนำเสนอในที่ประชุมด้วย

นอกจากนี้ ในการแก้ไขปัญหาดังๆ นั้น ท่านจะซักถามในประเด็นสำคัญต่างๆ จนเกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องถ่องแท้ ความละเอียดรอบคอบจึงเป็นคุณสมบัติที่สำคัญอีกประการหนึ่งของผู้นำในระบอบประชาธิปไตย ตามวิถีทางของการเมืองไทย

จากตัวอย่างในการปฏิบัติงานที่ได้นำมากล่าวนี้ คงเห็นได้ชัดถึงความเป็นประชาธิปไตยของนายทหารผู้นี้ จึงเป็นความโชคดีของประเทศที่ พลเอก เปรม ได้รับพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในยุคที่ประเทศชาติ กำลังต้องการการพัฒนาไปสู่ความเป็นสากล ซึ่งจำเป็นต้องหลีกเลี่ยงการใช้อำนาจเผด็จการทหารในการปกครองประเทศ

ความเป็นผู้มีระเบียบวินัย และสมณะ

ความโชคดีประการหนึ่งของ พลเอก เปรม คือ การที่ได้มีโอกาสศึกษาในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงในด้านที่เป็นแบบอย่างในการสั่งสอนอบรมศิษย์ให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย เข้มแข็ง เด็ดขาด แต่สุภาพนุ่มนวล อ่อนโยน ซึ่งประจักษ์

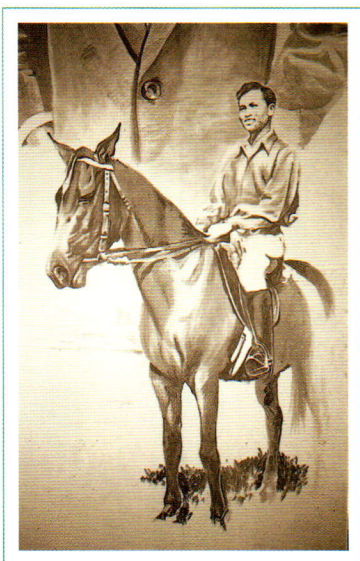

ได้จากบุคลิกภาพอันโดดเด่นของ พลเอก เปรม ที่ส่วนหนึ่งได้แบบอย่างมาจากอาจารย์ หลวงเศซสุนทร แห่งโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

ความตอนหนึ่ง จากหนังสือ “เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณต่อแผ่นดิน” ซึ่งจัดพิมพ์เนื่องในโอกาสที่ พลเอก เปรม มีอายุครบ ๖ รอบ บันทึกร่วมกับ**อาจารย์ หลวงเศซสุนทร** ไว้ว่า

“**อาจารย์หลวงเศซสุนทร เป็นอาจารย์ที่นักเรียนเล็กและโตกลัวเกรงกันมาก ทำให้นักเรียนสวนกุหลาบฯ สมัยนั้นเป็นที่ยอมรับกันว่ามีความวินัยดีที่สุด** ในตอนเช้าจะมายืนอยู่ที่หน้าประตูทางเข้าโรงเรียนหากเห็นนักเรียนคนใดแต่งกายไม่เรียบร้อย จะทำโทษเขียน สอบสวน ในตอนเย็นเวลาเลิกเรียนก็จะมายืนที่หน้าประตูอีก ถ้าคนใดแต่งกายไม่เรียบร้อยไม่สวมถุงเท้ารองเท้ากลับบ้าน หรือเสื้อผ่าเลอะเทอะด้วยน้ำหมึก ท่านก็จะทำโทษให้แต่งกายเสียใหม่ถึงจะกลับบ้านได้ ท่านมีส่วนสำคัญอย่างมาก ทำให้เด็กสวนกุหลาบฯ สมัยนั้นมีวินัย เป็นคนตรงต่อเวลา และมีความซื่อสัตย์”

ด้านความมานะ อดทน ความพยายาม ความขยันอันเป็นพื้นฐานสำหรับชีวิตราชการทหาร ก็คงปฏิเสธไม่ได้ว่าท่านได้รับการหล่อหลอม ชัดเกล้า มาจากครอบครัว และสถาบันการศึกษาดังที่ พลเอก เปรม กล่าวอยู่เสมอเมื่อมีผู้สัมภาษณ์เกี่ยวกับชีวิตในวัยเยาว์ของท่านว่า

“**ผมเป็นเด็กบ้านนอก ต้องสอบแข่งขันกับเด็กเก่งๆ เพื่อเข้าสวนกุหลาบ ถึงจะดีอย ผมต้องสู้ ไม่มีใครหรอกที่จะชนะถ้าหากไม่ต่อสู้ ถ้าหากไม่ขยัน ถ้าหากไม่มานะอดทน**”

สำหรับทหารด้วยกันแล้ว พลเอก เปรม เป็นที่ยอมรับในการเป็นแบบอย่างของ ความมีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์สุจริต และความสมถะเรียบง่าย อันเป็นคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้ทหารในยุคที่ท่านมีบทบาทนำในฐานะผู้บังคับบัญชา สามารถเปลี่ยนภาพพจน์

ทหารในสายตาของประชาชนชาวไทยได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะเหล่า**ทหารม้า** ท่านเป็นผู้ริเริ่มในการวางตน การทำงาน และการปลูกจิตสำนึกของการเป็นทหารม้าที่มีความหยิ่งในเกียรติ ในศักดิ์ศรี ทั้งสามารถสร้างบุคลิกภาพของทหารในเหล่าให้มีความสง่างามทั้งในด้านการแต่งกายและการดำรงชีวิตที่เรียบง่าย สมถะและมีความซื่อสัตย์เป็นสำคัญ

นายทหารที่อยู่ใกล้ชิดพลเอก เปรม เล่าว่า

“ท่านไม่ยอมให้เสียเวลาราชการเลย ท่านไม่ยอมเอาเวลาราชการมาใช้ในทางประโยชน์ส่วนตัว เมื่อท่านเคร่งครัดแบบนี้ จึงทำให้ลูกน้องต้องปฏิบัติตาม”

“ท่านได้เริ่มแบบฉบับว่า ถ้าเป็นเรื่องราชการก็ต้องเป็นเรื่องราวราชการ ต้องว่ากันตรงไปตรงมา ไม่มีครหา อะไรที่เป็นผลประโยชน์ต่อราชการก็ต้องเข้ากับราชการ การก่อสร้างต้องถูกต้อง ซึ่งทำให้ลูกน้องยกย่อง นับถือ และเกรงใจท่าน ท่านเป็นตัวอย่างที่ดีว่าท่านไม่ยอมเบียดเบียนเอาผลประโยชน์ที่สมควรจะเข้ามาอยู่กับหน่วยงานมาอยู่กับส่วนตัว ในเรื่องส่วนตัวท่านมีสติปัญญาที่จะทำของท่านเองได้ จึงเป็นที่เลื่องลือกันว่าท่านตรงไปตรงมา”

เรื่องของระเบียบวินัยนั้น พลเอก เปรม ยึดถือวินัยตามแบบธรรมเนียมทหาร ซึ่งช่วยให้การทำงานทุกครั้งถูกต้องไม่ผิดพลาด รวมไปถึงในเรื่องของเอกสารและหนังสือทางธุรการต่างๆ ด้วย ซึ่งจะมีความละเอียด ถูกต้องตามแบบฟอร์มของการเขียน และเนื้อหาเรียบร้อย ตัวสะกดการันต์ไม่ผิดพลาด

พลเอก เปรม เป็นคนมีระเบียบแบบแผนในการดำเนินชีวิต จนกลายเป็นสัญลักษณ์ประจำตัว แม้ในเรื่องของเสื้อผ้า การแต่งกาย ซึ่งท่านจะแต่งกายอย่างประณีต เหมาะกับกาลเทศะและรูปแบบของงาน

สำหรับผู้ที่อยู่ในฐานะผู้นำเรื่องของการตรงต่อเวลา พลเอก เปรม ก็ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการทำงานต่างๆ ต้องรักษาเวลา เห็นเวลาเป็นเรื่องมีคุณค่า ต้องใช้เวลาให้เกิดประโยชน์แก่ชีวิต ท่านจึงมีตารางเวลา ตั้งแต่ตื่นนอน รับประทานอาหารเช้า ออกกำลังกาย จะเป็นไปตามกำหนดเวลา ด้วยเหตุนี้ ผู้ที่จะเข้าสัมภาษณ์ท่านจึงต้องตรงเวลา และสำหรับตัว

ท่านเอง หากจะต้องเดินทางไปที่ไหน ท่านก็จะให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบการใช้เวลาในการเดินทางไปร่วมกิจกรรมให้แน่ชัดก่อน เพื่อจะได้ไม่ผิดพลาดเรื่องเวลา สำหรับเรื่องการตรงต่อเวลานี้ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประสพ รัตนากร ได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“ตอนที่ไปเรียน วปอ. รุ่นเดียวกัน คือรุ่นที่ ๙ เข้าเรียนปี ๒๕๐๘ เป็นคนที่มีวินัย ตรงเวลามาก คอยบอกเพื่อนฝูงให้ช่วยกันรักษาเวลาเพราะคนหลายสิบคนเดินทางไปไหนทำอะไรจะมีเสมอที่คนตามสบาย แต่ในกรณีที่เราที่กำหนดการต้องทำตามกำหนดเวลา มีวินัย” ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถ้าใครปฏิบัติได้ย่อมยังผลดีทั้งต่อตนเองและหน่วยงาน

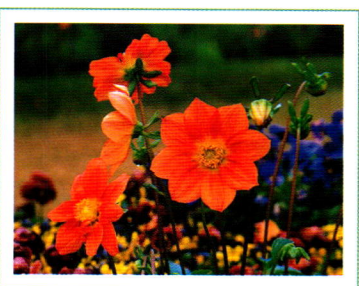
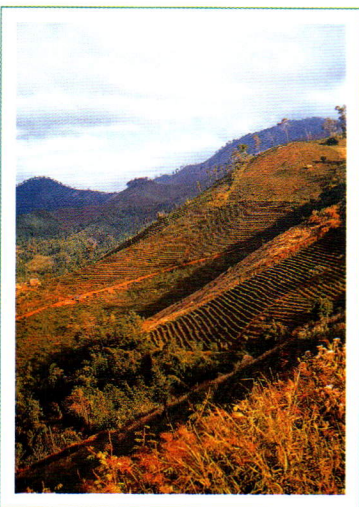
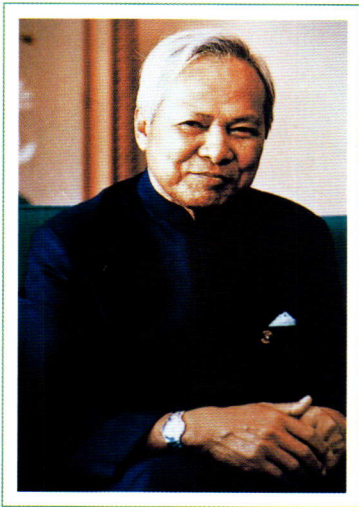
ความเป็นผู้มีระเบียบ มีกฎเกณฑ์จนเป็นนิสัยนั้น ได้สะท้อนให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่องานที่ทำงานด้วย ดังความตอนหนึ่งที่ท่านได้ให้โอวาทแก่นักเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยที่เข้าพบเพื่อสัมภาษณ์ ครั้งหนึ่งว่า

“...จะต้องเข้าใจหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด ว่าเรามีหน้าที่ทำอะไร เมื่อเรารู้จักหน้าที่แล้วก็ต้องมีจุดประสงค์ มีความมุ่งมั่นในการทำงาน เพื่อให้บรรลุหน้าที่เหล่านั้น และก็ต้องทุ่มเทจริงๆ กับงานนั้น เพราะฉะนั้น จะต้องเอาเรื่องส่วนตัวออกไปจากงานให้ได้ อย่าเอาไปเกี่ยวข้อง และทุ่มเทงานให้สำเร็จ และต้องนึกว่าความสำเร็จคือความภูมิใจ ความสุขอย่างหนึ่ง การช่วยเหลือให้ผู้อื่นพ้นทุกข์เป็นหน้าที่ของเรา เหมือนอย่างเราเป็นรัฐบาล เราต้องมีหน้าที่ดูแลประชาชน ก็ถือว่ามันเป็นหน้าที่ของเรา เราจะทำแต่เฉพาะเพื่อให้สำเร็จไปวันหนึ่งๆ ไม่ได้ ต้องให้สำเร็จตามความมุ่งหมายที่วางไว้...”

การไม่ยึดติดกับตำแหน่ง และการถือสันโดษ เป็นคุณธรรมอีกประการหนึ่งของผู้ที่รู้จัก “พอ” ของผู้ไม่ปรารถนาจะอยู่กับอำนาจในระยะที่นานเกินไป ท่านได้แสดงให้เห็นประจักษ์ เมื่อบรรดาหัวหน้านักการเมือง ๕ พรรค ได้เข้าพบในค่ำวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๓๑ เพื่อเชิญท่านเป็นนายกรัฐมนตรีอีกสมัยหนึ่ง ซึ่งในเวลานั้นท่านพิจารณาเห็นว่าท่านได้ปูฐานการบริหารประเทศและได้แก้ปัญหาต่างๆ จนสามารถที่จะให้นักการเมืองบริหารกันต่อไปได้แล้ว ท่านจึงปฏิเสธด้วยคำว่า “ผมขอพอ” โดยฝากให้พรรคการเมืองต่างๆ ช่วยกันระดมระดมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยไว้ต่อไป

การปฏิเสธตำแหน่งแห่งอำนาจครั้งนี้ ถ้ามองตามแนวคิดของลัทธิเต๋า คงจะตรงกับคำกล่าวที่ว่า “เสร็จแล้ววางมือ คือ ปรารักษ์”

ดังนั้น คงไม่ไกลจากความเป็นจริง หากจะกล่าวว่าพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ คือปรารักษ์คนหนึ่งของประเทศไทย เพราะนอกจากมีความรู้ความสามารถในวิทยาการทุกด้าน ที่ส่งผลดีต่อการปกครองทหาร และการบริหารประเทศให้ประสบผลดียิ่งแล้ว ยังก่อปรด้วยคุณธรรมนานัปการ สมควรแก่การยกย่องให้ปรากฏเป็นเกียรติยศแก่วงศ์ตระกูลและประเทศชาติสืบไป

อนุสรณ์สถาน

เรื่อง : ดร. ฉวีวรรณ จันทรัตน์

บทกวี : พลตรีหญิง อุษณีย์ เกษมสันต์ ณ อยุธยา

หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติในโอกาสต่างๆ

“หอสมุด แห่งชาติ” ประกาศชัด
รวมมรดก วัฒนธรรม นำภูมิปัญญา
สร้างเฉลิม พระเกียรติ **“พระเจ้าอยู่หัว”**
บริจาค ทุนใน มงคลवार
ติณสูลานนท์ ชนเลื่อมใส
ห้าวรอบพระชนมพรรษา พาอ้อมเอม
หอสมุดฯ เฉลิมพระเกียรติฯ นครราชสีมา
รัชมิ่งคลาภิเษก เอกฤกษ์ยาม
ตะวันออก “จันทบุรี” เหนือ “เชียงใหม่”
เพิ่ม **“สงขลา” ภาคใต้** ให้เลื่องลือ
อนุสรณ์ สำคัญ สถานที
แหล่งบ่มเพาะ ภูมิปัญญา ค่าเลิศนัก

เลิศสมบัติ จัดแสดงแหล่งศึกษา
สืบสานความ ก้าวหน้า วิชาการ
พลกนิกร ไทยทั่ว ทุกถิ่นฐาน
นำโดย ฯพณฯ **“พลเอก เปรม**
ต่างร่วมมือ ร่วมใจ ให้เกษม
ภักดีเข้ม ก่อเป็นฐาน อาคารงาม
เด่นสง่า บนถิ่น แผ่นดินสยาม
มีอีกสาม แห่งสร้าง ต่างภาค...คือ
ตะวันตกได้ “กาญจนบุรี” ถิ่นมีชื่อ
คราว**กาญจนภิเษก**สื่อ ความจงรัก
ประโยชน์มี ทุกเพศวัย ได้ประจักษ์
ความรู้หลัก รวบรวมไว้ ให้พร้อมมูล

หอเกียรติยศรัฐบุรุษ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์
กองพันทหารม้าที่ ๑๔ ในสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชชนนี
ค่ายเปรมติณสูลานนท์ อำเภอไผ่พอง จังหวัดขอนแก่น

“หอเกียรติยศ รัฐบุรุษ”

รวมประวัติ งานสืบค้น คนสำคัญ
ประชาชน ที่รับรู้ ทุกหมู่เหล่า
แปดสิบปี รอบวันเกิด ประเสริฐคุณ
ร่วมสร้างอนุสรณ์สถาน อันยิ่งใหญ่
เพื่อยกย่อง เชิดชู ปุชนิย์บุคคล

งามพิสุทธิ์ ด้วยผลงาน การสร้างสรรค์
“ชาวอีสาน” พร้อมใจกัน บริจาคทุน
ศรัทธาเข้า ร่วมกิจ มิตรเนื่องหนุน
จึงอบอูน ณ **ค่ายเปรม ติณสูลานนท์**
แสดงประวัติ **พลเอก เปรมฯ** ไว้ ได้สืบผล
เป็นแบบอย่าง แก่หมู่ชน จนปัจจุบัน

อนุสาวรีย์รัฐบุรุษ ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

และ

พิพิธภัณฑ์ทหารกองทัพบกที่ ๒

ค่ายสุรนารี อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

ยังอีกแห่ง “อนุสาวรีย์ รัฐบุรุษ”
ด้วยสำนึก คุณูปการ ทุกด้านไป
“นโยบาย การเมือง นำการทหาร”
จัดแสดง ณ “พิพิธภัณฑ์ทหาร” ในปริ-
อนุสรณ์ เทิดเกียรติ ดังปรากฏ
หนึ่งแบบอย่าง ผู้นำ ความเจริญ

กองทัพบก ที่ ๒ จุด ประกายให้
โดยเฉพาะ การแก้ไข ภัยลัทธิ
คือผลงาน อันยิ่งใหญ่ ไร้ตำหนิ
มณฑลเดียวกันมิ ห่างไกลเกิน
รวมความงดงามพร้อม น้อมสรรเสริญ
ขอชวนเชิญ ประพัตตาม เพื่อความดี

พิพิธภัณฑ์พธำมะรงค์ จังหวัดสงขลา

“พิพิธภัณฑ์ พธำมะรงค์” แห่งสงขลา
อนุสรณ์ วงศ์ตระกูล พูนความดี
จึงจำลอง แบบเรือน ให้เหมือนเก่า
“เทศบาลนครสงขลา” นาม
ปัจจุบัน พัฒนา มาเป็น **“ศูนย์**
เกียรติประวัติ สืบสาน กาลยาวไกล

งามสง่า เกียรติอามร คงศักดิ์ศรี
เพราะ “ติณสูลานนท์” มี ประวัตงาม
เครื่องใช้เอา แสดงไว้ ให้ชกถาม
เป็นผู้รับ- ผิดชอบตาม กำหนดไว้
ข้อมูลการท่องเที่ยว หัวเมืองใต้
คงชื่อใน แผ่นดิน มีล้นเลย

หอจดหมายเหตุนายกรัฐมนตรี พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ตำบลคลัง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

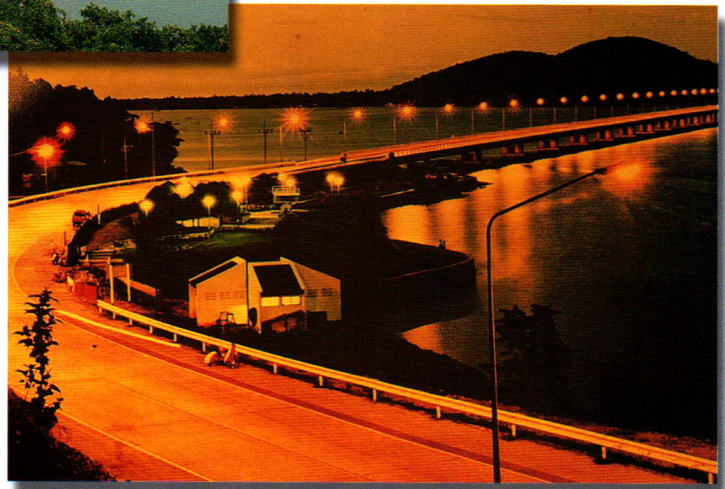

“หอจดหมายเหตุนายกรัฐมนตรี
รวมข้อมูล สำคัญ อันมากมาย
ยังประโยชน์ แก่ทุกส่วน ราชการ
โดย **“มูลนิธิ บึง-ฮอด ติณสูลานนท์”** นั้น
สร้าง ณ สนาม หน้าเมือง นครศรี-
แดนกำเนิด ต้นตระกูล พุนพระคุณ
จดหมายเหตุ หลายประเภท ใช้ศึกษา
งานบริการ มีไว้ ให้ชุมชน

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ มี จุดมุ่งหมาย
และหลักฐาน หลากหลาย ไว้ด้วยกัน
เป็นผลงาน **กระทรวงศึกษาฯ** นั้น
ช่วยจัดสรร งบประมาณ เต็มกองบุญ
ธรรมราช แหล่งที่ ธรรมเกื้อหนุน
เอกอัครราชทูต **“ติณสูลานนท์”**
ทั้งเป็นหน่วย ทางวิชา- การก่อผล
เทียบสากล มาตรฐาน ทุกด้านพร้อม

สะพานติณสูลานนท์

“สะพานติณสูลานนท์” ผลงานเด่น
กรมทางหลวง รับผิดชอบ กรอบความคิด
และส่งผล โดยรวม ร่วมทั้งประเทศ
การท่องเที่ยว การขนส่ง สินค้าไป
จากฝั่งน้ำกระจาย อำเภอเมือง
ไปเกาะยอ เขาเขี้ยว ตามเลี้ยวสะพาน
นำสกุล **“ติณสูลานนท์”**
อนุสรณ์ ให้รำลึก นึกถึงกัน

มุ่งเน้น ประโยชน์ประชาชน ด้านเศรษฐกิจ
เพื่อมาตรฐาน ชีวิต ชาวบ้านไทย
การเกษตร อุตสาหกรรม นำหน้าได้
มีท่าเรือ น้ำลึกให้ ประกอบการ
ความรุ่งเรือง ขยายสู่ หลายหมู่บ้าน
ข้ามทะเล- สะพาน ย่านสำคัญ
เป็นชื่อสะพาน สื่อผล ทางสร้างสรรค์
หนึ่งบุคคล ผู้ยึดมั่น ในความดี

โครงการสวนประวัติศาสตร์ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ตำบลพะวง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

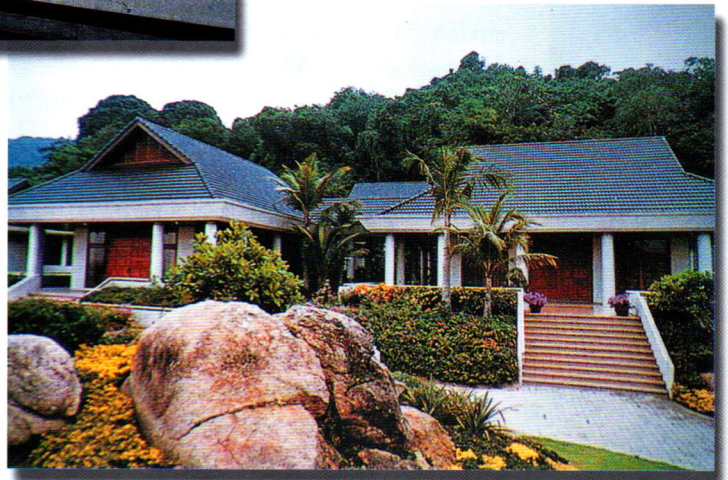
“โครงการสวนประวัติศาสตร์ พลเอก เปรม
มุลนิธิ อุทยาน ประวัติศาสตร์ นั้น
จึงจัดสร้าง และบำรุงรักษา
ที่พักผ่อน หย่อนใจ ได้รื่นรมย์
ปฐนียบุคคล ผลงานเลิศ
โปรดเกล้าฯ เป็น **รัฐบุรุษ** จุดอันควร
ผู้เดินตาม รอยพระ- ยุคลบาท
ผู้ยึดมั่น กตัญญู กตเวทิตา

ติณสูลานนท์” เกษม เอ็มสุขสันต์
มองเห็นความ สำคัญ อันอุดม
เสริมกิจกรรม คุณค่า อย่างเหมาะสม
พร้อมชื่นชม เกียรติประวัติ จัดประมว
เกียรติบังเกิด จากความดี มีครบถ้วน
ประธานองคมนตรีล้วน พระกรุณา
ผู้ประกาศ ความดีนำ ความก้าวหน้า
จึงควรค่า คู่ถิ่น แผ่นดินไทย

บ้านศรัทธา จังหวัดสงขลา

“บ้านศรัทธา” ราวนิมิต จิตศรัทธา
มวลประชา ต่างร่วม รวมน้ำใจ
เพื่อตอบแทน คุณความดี ที่สั่งสม
“พลเอก เปรม ติณสูลานนท์”
จนโปรดเกล้าฯ เครื่องราชย์ ชั้น**นพรัตน์**
แห่งสามัญชนนับ รับเกียรตินี้
และ**รัฐบุรุษ** สู้จุด สูงสุดนั้น
รับ “บ้านศรัทธา” แล้วยังมอบ ตอบแทนคุณ
เพื่อให้เป็น แหล่งท่องเที่ยว “หลังเดียว” ที่
สัญลักษณ์ แหล่ง**ความรู้ คู่คุณธรรม**

เพียงหลังเดียว ในหล้า ที่หาได้
สร้างมอบให้ แต่ปูชนียบุคคล
ดั่งสังคม เชิดชู อยู่ทุกหน
แม้สากล รับรู้ ผู้ทำดี
ราชวราภรณ์ จัด เป็นคนที่สี่
อีก**ประธานองคมนตรี** สงศรีสกุล
เพราะสร้างสรรค์ จริ่งจิต กิจเนื่องหนุน
แผ่นดินอัน อบอุ่น แรงบุญนำ
ประโยชน์มี สืบกาล นานฉนำ
น้อมเหนี่ยวยำ ศรัทธา คู่ฟ้าไทย

วัดเปรมศรัทธา และโรงเรียนวัดเปรมศรัทธา

อำเภอลำสนธิ จังหวัดสงขลา

“วัดเปรมศรัทธา” ประชาตั้ง
ยกที่ดิน สิงหนคร ลิบไร่ไว้
“รัตนประชาราม” คือนามแรก
พลเอก เปรมฯ ทราบความ ตามเรื่องชัด
จึงเป็นวัด ตามศรัทธา ผู้ริเริ่ม
แหล่งศึกษา พุทธประวัติ จัดประมวล
โรงเรียนนี้ ฯพณฯ ประสานด้วย
เยาวชน ผู้ปกครอง และคุณครู

เริ่มแต่ครั้ง **นายเจียร หนูสุคนธ์** ได้
เพื่อสร้างที่- พักให้ สงฆ์จำวัด
แต่ความแปลก ตรงกรรมสิทธิ์ ที่ติดขัด
มอบกรมการ- ศาสนาจัด ถูกกาลควร
ฯพณฯ สมทบเสริม แสนบาทถ้วน
“โรงเรียนวัดเปรมศรัทธา” ชวน มาเรียนรู้
นำบริจาคช่วย ปรับปรุง มุ่งผลสู่
ไม่เลิศจิต แต่สรรค์สร้าง อย่างมั่นคง

หอสมุดติณสูลานนท์
โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ จังหวัดสงขลา

“หอสมุดติณสูลานนท์”

หอสมุด นักเรียนเก่า ที่เฝ้าคิด
ณ โรงเรียนมหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระคุณเลิศ เกินนำ คำประมวล
เงิน **“ห้าแสน”** นามตระกูล ต้นทุนมอบ
สร้างเสร็จยก ให้กระทรวง- ศึกษา มาดู

เกิดจากผล ตามปณิธาน ในฐานศิษย์
เป็นภารกิจ สำคัญ อันสมควร
เปรียบประดุจ บ้านที่สอง ครอบถ้วณ
ยิ่งทบทวน จิตมั่น กตัญญู
ศรัทธารอบ เนื่องหนุน น้อมบุญสู่
ได้ประโยชน์ ทั้งศิษย์-ครู รู้คุณเอย

หอประชุม เปรม ๑๐๐ ปี มหาชิราวุธ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

“หอประชุม เปรม ๑๐๐ ปี มหาชิราวุธ”
เพื่อรำลึก ถึงพระกรุณา
และพระบาท สมเด็จพระมงกุฎเกล้าฯ
จึงศิษย์หนึ่ง ผู้ซึ่ง น้ำพระทัย
จัดเป็น อนุสรณ์ สถานหลัก
ประสพการณ์ กิจกรรม นำหมื่นเวียน
เงิน “ห้าแสน” เบื้องต้น “พลเอก เปรมฯ”
จัดกิจกรรม กุศลด้วย ช่วยงบประมาณ
“หอประชุม เปรม ๑๐๐ ปีฯ” มีพลัง
โดยนายกิตติมศักดิ์ เป็นหลักเอย

โอกาสร้อยปีจุดประกายกล้า
สมเด็จพระปิยมหาราชของนำชัย
พระราชทาน พระนาม “เจ้าแผ่นดิน” ให้
ดำริสร้างหอประชุมไว้ ในโรงเรียน
โรงเรียนและ ชุมชนจัก ได้แลกเปลี่ยน
หน่วยราษฎร-รัฐ เยี่ยมเยียน เข้าใช้งาน
ชนอิมเอม ร่วมบริจาค หลากนามชาน
โดยราชการ มิต้องเอื้อ เกื้อหนุนเลย
น้ำเงิน-ขาว ร่วมจัดตั้ง ดังถ้อยเพย
อักษรเฉลย บันทึกลงถึง หนึ่ง “คนดี”

ก่อนปิดปก

ทุกคนที่ถือกำเนิดมาในโลกนี้ย่อมมีคุณค่าในตัวเอง แม้จะมีวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันไปตามสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดูในวัยเยาว์ของผู้ให้กำเนิดหรือผู้ปกครอง ตลอดจนจากญาติผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด รวมไปถึงการสั่งสอนดูแลของครูอาจารย์ และประสบการณ์ที่ได้รับเมื่อก้าวออกไปเผชิญชีวิตในวัยทำงาน จนก้าวสู่ความเป็นผู้ใหญ่ที่ต้องรับผิดชอบตนเองและครอบครัว บทเรียนชีวิตที่แต่ละคนได้รับเป็นประสบการณ์ตรงและเป็นเรื่องจริงที่ปฏิเสธไม่ได้ จึงเป็นข้อมูลที่น่าศึกษาอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะเป็นชีวิตของผู้ที่ประสบความสำเร็จหรือผู้ที่ล้มเหลว เพราะทั้งความสำเร็จและความล้มเหลวนั้น มีคำตอบให้ผู้ศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ถึง “เหตุ” ที่นำไปสู่ “ผล” อันแตกต่าง

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ เป็นหนึ่งชีวิตที่ควรค่าแก่การศึกษา เพราะเป็นแบบอย่างของบุคคลผู้ยึดมั่นในการสร้างสรรค์คุณงามความดี บนฐานแห่งคุณธรรมที่มีฐานมาจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ซึ่งสืบทอดกันมาแต่ครั้งบรรพบุรุษ ทั้งยังเป็นผู้โชคดีที่ในวัยเรียนมีโอกาสได้ศึกษาเล่าเรียนกับครูอาจารย์ที่เป็นแบบอย่างอันงดงาม เป็นผู้ดีทั้งกายและใจ เป็นผู้ให้ที่ไม่หวังผลตอบแทน เป็นผู้เสียสละที่ไม่เคยเสียตายแม้แต่ชีวิต ส่งผลให้ผู้ที่ได้ผ่านการอบรมบ่มสอน และการหล่อหลอมจากครอบครัวที่เป็นต้นสกุล “ติณสูลานนท์” เช่น พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ได้สั่งสมความดีที่ถึงพร้อมทั้งทางกาย วาจา และใจ ในแต่ละสถานะที่ดำรงอยู่ ด้งเป็นที่ประจักษ์แก่คนทั้งหลาย

ในชีวิตของ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ นั้น สิ่งทีภาคภูมิใจที่สุด คือการเป็นทหารอาชีพ เพราะเป็นชีวิตที่เสียสละทำงานเพื่อประเทศชาติ ราชบัลลังก์ และแผ่นดิน

ที่ทำให้กำเนิดโดยตรง ดังความที่พลเอก เปรม ได้บันทึก ไว้ในช่วงคำปรารภของหนังสือ “กองทัพบกในรอบ สี่สิบปี” ความตอนหนึ่งว่า

“ผมขอบันทึกไว้ให้เป็นที่ประจักษ์ในที่นี้ว่า พวกเราเป็นทหารของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีหน้าที่สำคัญที่สุดคือ ถวายชีวิตเป็นชาติพลี เราไม่ใช่ทหารของรัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่ง แต่เราจะดำเนินตามนโยบายของรัฐบาล (ที่ผลัดเปลี่ยนกันเข้ามา) ภายใต้กฎหมาย ข้อบังคับ และแบบธรรมเนียมของทหาร”

และด้วยสำนึกดังกล่าวนี้เอง พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ จึงประพฤติตนให้เห็นเป็นตัวอย่าง เพื่อเตือนเพื่อนทหารให้ตระหนักอยู่เสมอว่า **“เราต้องอยู่อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ มีพลัง และมีความสง่างามงาม”**

ตลอดเวลาของชีวิตในช่วงที่ผ่านมา พลเอก เปรม ได้ปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายด้วยความจริงจัง จริงใจ และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ทั้งได้พยายามเผยแพร่แนวคิดไปสู่บุคคลกลุ่มอาชีพต่างๆ ทั่วประเทศ เพื่อที่จะปลูกฝังให้คนไทยได้ตระหนักสำนึกว่า

“เราทุกคนมีหน้าที่และความรับผิดชอบที่จะต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดินที่เราอาศัยเกิดมา และเติบโตจนเป็นตัวเราในขณะนี้ ด้วยความสำนึกที่แน่นแฟ้นว่าเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่ต้องทำหลีกเลี่ยงไม่ได้”

“แม้มิได้บัญญัติ เรื่องการแทนคุณแผ่นดินไว้เป็นการเฉพาะในรัฐธรรมนูญ แต่ผมใคร่ขอให้ทุกท่านทั้งหลาย โปรดไตร่ตรองดูว่า การตอบแทนบุญคุณต่อผู้คนหรือสิ่งที่มีบุญคุณต่อเรา เช่น พ่อแม่ ครู สถาบัน และองค์กรต่างๆ ฯลฯ เป็นวัฒนธรรมไทยที่เราพิทักษ์และสืบสานกันมาตั้งแต่สมัย ปู่ ย่า ตา ยาย จนถึงปัจจุบัน”

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ได้เน้นย้ำเกี่ยวกับการปฏิบัติในส่วนของตนเองไว้ด้วย โดยกล่าวว่า

“สำหรับตัวผม นั้น ยึดมั่นอยู่เสมอและตลอดไปว่า การตอบแทนบุญคุณแผ่นดินนั้นสำคัญและยิ่งใหญ่กว่ามากนัก ไม่อาจนำมาเปรียบเทียบกันได้ หลายท่านได้ทำสิ่งต่างๆ ให้แก่ชาติบ้านเมือง โดยไม่รู้ว่สิ่งที่คุณทำไปนั้น เป็นการตอบแทนบุญคุณแผ่นดินที่น่าภูมิใจ และน่าจดจำอย่างยิ่ง”

ทั้งนี้ให้นิยาม การตอบแทนบุญคุณแผ่นดินไว้ว่า หมายถึง **“การประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี เป็นสถาบันที่ดี เป็นองค์กรที่ดี เป็นตัวอย่างที่ดี มุ่งกระทำความดี เพื่อประโยชน์ของแผ่นดิน”**

อีกประเด็นที่น่าสนใจมากคือ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ได้เชิญชวนผู้คนทั้งหลายให้ตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน โดยการยกย่องคนดี แทนการยกย่องคนมีเงิน มีอำนาจแต่เป็นคนไม่ดี โดยให้เลิกกราบไหว้ เลิกคบค้าโดยไม่ต้องเกรงกลัวอิทธิพลใดทั้งสิ้น จะได้เป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมคนดีให้มีกำลังใจในการทำความดี ให้เป็นตัวอย่างแก่รุ่นลูกหลานต่อไป ดังพระบรมราโชวาทที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานในพิธีเปิดงานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ ครั้งที่ ๘ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๒ ณ ค่ายลูกเสือวชิราวุธ อำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี ความว่า

“ในบ้านเมืองนั้นมีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมืองมีความปกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้”

และไม่ลืมที่จะย้ำถึงแนวพระราชดำริในการสร้างสรรค์ความเจริญอันยั่งยืนว่า

“เป้าหมายของการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ คือ การพัฒนาเพื่อให้บรรลุถึงความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้าของประเทศ กล่าวคือ เมื่อประเทศมีความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้า ประชาชนในชาติก็จะมี ความมั่นคงปลอดภัย มีความเจริญและความสุขตามไปด้วย ...ทรงแสดงหลักเกณฑ์ว่า การพัฒนาทั้งสองด้านนี้จะต้องเกี่ยวเกาะเกี่ยวพัน อาศัยซึ่งกันและกันไม่สามารถแยกออกจากกันได้ ...จุดสำคัญที่ควรจะได้สังเกตศึกษา ก็คือ การที่ทรงอธิบายเน้นว่า วิทยาศาสตร์กับศีลธรรมหรือจิตใจกับวัตถุนั้นแท้จริงแล้วล้วนมีจุดร่วมที่เหมือนกัน นั่นคือ “ความจริงแท้” ...การกำหนดให้ “ความจริงแท้” เป็นปัจจัยเครื่องวินิจฉัยตัดสินความถูกผิดนี้ เป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงแนวพระราชดำริที่เป็นวิทยาศาสตร์...”

ประวัติชีวิต แนวคิด อุดมการณ์ วิธีการดำเนินชีวิต ทั้งชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงาน ตลอดจนผลงานสร้างสรรค์ต่างๆ ของพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ประธานองคมนตรีและรัฐบุรุษ ดังที่กล่าวในข้างต้นนั้น ได้มีการนำมารวบรวมและสรุปผลการวิเคราะห์บันทึกไว้เป็นข้อมูลสำคัญในหนังสือเล่มนี้แล้ว ทุกท่านที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้คงมองเห็นคุณค่าอันมากไปด้วยความหมายที่มุ่งให้เป็นเครื่องเตือนใจ เตือนสติ ในแต่ละจังหวะของชีวิต เพื่อจะได้ไม่ก้าวพลาด และเพื่อให้หนึ่งชีวิตที่เกิดมามีคุณค่า ทั้งต่อตนเอง ต่อครอบครัว ต่อสังคม และต่อประเทศชาติอย่างแท้จริง

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี
ที่ ๓๔๑/๒๕๔๕
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

ตามที่ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๗๐/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ แต่งตั้งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ แล้วนั้น

เพื่อความเหมาะสมและเพื่อให้การดำเนินงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ เป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีผลดีต่อความมั่นคงของชาติ เสริมสร้างเกียรติภูมิ ตลอดจน ภาพลักษณ์ของคนไทย รัฐบาลไทย และประเทศไทยต่อสังคมโลก อาศัยอำนาจตาม ความในมาตรา ๑๑ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงให้ยกเลิกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๗๐/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๔ และแต่งตั้งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม)	ประธานกรรมการ
๑.๒	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	รองประธานกรรมการ
๑.๓	ปลัดกระทรวงกลาโหม หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๔	ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๕	ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๖	ปลัดกระทรวงมหาดไทย หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๗	ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๘	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๙	ราชเลขาธิการ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๐	เลขาธิการพระราชวัง หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๑	เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๒	เลขาธิการนายกรัฐมนตรี หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๓	เลขาธิการคณะรัฐมนตรี หรือผู้แทน	กรรมการ

๑.๑๔	อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๕	อธิบดีกรมศิลปากร หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๖	เลขาธิการคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๗	ผู้อำนวยการสำนักพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	กรรมการ
๑.๑๘	เลขาธิการราชบัณฑิตยสถาน หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๑๙	ผู้อำนวยการองค์การสื่อสารมวลชน แห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒๐	ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย หรือผู้แทน	กรรมการ
๑.๒๑	นายขวัญแก้ว วัชโรทัย	กรรมการ
๑.๒๒	พลเอก จรัล กุลละวณิชย์	กรรมการ
๑.๒๓	นายเอนก สิทธิประศาสน์	กรรมการ
๑.๒๔	คุณหญิงสุชาดา ศรีเพ็ญ	กรรมการ
๑.๒๕	พลเอก วิชิต บุญยวัฒน์	กรรมการ
๑.๒๖	ร้อยโท สุวิทย์ ยอดมณี	กรรมการ
๑.๒๗	นายทองต่อ กล้ายไม้ ณ อยุรยา	กรรมการ
๑.๒๘	นายเย็นใจ เลหาวนิช	กรรมการ
๑.๒๙	นางรัชกร เหมะจันทร์	กรรมการ
๑.๓๐	คุณหญิงกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ	กรรมการ
๑.๓๑	นายประเสริฐ ณ นคร	กรรมการ
๑.๓๒	คุณหญิงเต็มสิริ บุญยสิงห์	กรรมการ
๑.๓๓	นายแมนรัตน์ ศรีกรานนท์	กรรมการ
๑.๓๔	นายสมพร เทพสิทธา	กรรมการ
๑.๓๕	นายประพัฒน์ แสงวณิช	กรรมการ
๑.๓๖	นายวิจิตร อาวะกุล	กรรมการ
๑.๓๗	ผู้อำนวยการสำนักงาน เสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ	กรรมการและเลขานุการ
๑.๓๘	ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๓๙	ผู้อำนวยการส่วนวิชาการ สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๔๐	หัวหน้าฝ่ายเลขานุการและประสานงาน สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ พิจารณากำหนดนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวกับการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ และการเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่สถาบันหลักของประเทศ

๒.๒ ให้คำปรึกษา ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนงานที่วางไว้

๒.๓ ดำเนินการเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ และการให้ความรู้แก่ประชาชน ในเรื่องเอกลักษณ์ของชาติ ตลอดจนเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับสถาบันของประเทศแก่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ

๒.๔ ดำเนินการประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติแก่หน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน

๒.๕ เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติได้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพและได้ผลสมตามความมุ่งหมาย ให้ประธานกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานได้ตามความจำเป็น

๒.๖ ดำเนินการติดตามการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น

๒.๗ ดำเนินการอื่นๆ ตามที่นายกรัฐมนตรี หรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

สำหรับการเบิกเบี้ยประชุมให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. ๒๕๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓ และ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยให้เบิกจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

พันตำรวจโท

(ทักษิณ ชินวัตร)

นายกรัฐมนตรี

**คำสั่งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ
ที่ ๑๖/๒๕๕๕
เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือประวัติและผลงาน
ของ ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์**

เพื่อให้การปฏิบัติงานของคณะกรรมการจัดทำหนังสือประวัติและผลงานของ ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ตามคำสั่งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติที่ ๔๘/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔ และคำสั่งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ ที่ ๑๖/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและต่อเนื่อง

อาศัยอำนาจตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๔๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือประวัติและผลงานของ ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑ นายประสพ รัตนากร	อนุกรรมการที่ปรึกษา
๑.๒ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์	อนุกรรมการที่ปรึกษา
๑.๓ พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ	อนุกรรมการที่ปรึกษา
๑.๔ พลเอก นพ พิณสายแก้ว	อนุกรรมการที่ปรึกษา
๑.๕ พลเรือโท พะจุนธุ์ ตามประทีป	อนุกรรมการที่ปรึกษา
๑.๖ พลเอก พงษ์เทพ เทศประทีป	ประธานอนุกรรมการ
๑.๗ นางรัชกร เหมะจันทร์	รองประธานอนุกรรมการ
๑.๘ นางเนาวรัตน์ ทองรมย์	อนุกรรมการ
๑.๙ นางประกอบ ลาภเกษร	อนุกรรมการ
๑.๑๐ นางสาววนิดา สัติตานนท์	อนุกรรมการ
๑.๑๑ นางพันธุ์พิงค์ ธรรมธัช	อนุกรรมการ

๑.๑๒	หม่อมราชวงศ์รมณียฉัตร แก้วกิริยา	อนุกรรมการ
๑.๑๓	นายสมชาย ชูประดิษฐ์	อนุกรรมการ
๑.๑๔	นางสาววันเพ็ญ เข็นตระกูล	อนุกรรมการ
๑.๑๕	นางสาวสมลักษณ์ วงศ์งามขำ	อนุกรรมการ
๑.๑๖	นายทินกร ภูวะปัจฉิม	อนุกรรมการ
๑.๑๗	นางสิริพร ทองคำวงศ์	อนุกรรมการ
๑.๑๘	นางจรรยารัตน์ สุวรรณภูสิทธิ์	อนุกรรมการ
๑.๑๙	พลตรีหญิง อุษณีย์ เกษมสันต์ ณ อยุธยา	อนุกรรมการ
๑.๒๐	พันโท คงชีพ ตันตระวาณิชย์	อนุกรรมการ
๑.๒๑	นางฉวีวรรณ จันทรัตน์	อนุกรรมการ
๑.๒๒	นางสุริพร เกียรตินาวิน	อนุกรรมการและเลขานุการ
๑.๒๓	นางสาวรัชนี พองศักดิ์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑.๒๔	นางสาวมณฑาวลี หมื่นอนันต์	อนุกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่ของคณะอนุกรรมการ

๒.๑ ศึกษารวบรวมและเรียบเรียงข้อมูล จัดทำต้นฉบับ กำหนดรูปเล่ม และค้นหาภาพประกอบ ในการจัดทำหนังสือประวัติและผลงานของ ฯพณฯ พลเอก เปรม ติณสูลานนท์

๒.๒ กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการเผยแพร่ไปยังกลุ่มเยาวชนตามสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐบาลและภาคเอกชน และอื่นๆ ตามที่เห็นควร

๒.๓ ดำเนินการอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๕

สั่ง ณ วันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๕

(นายวิษณุ เครืองาม)

รองนายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ

คณะผู้จัดทำหนังสือ

“เกิดมาต้องตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน : พลเอก เปรม ติณสูลานนท์”

ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ นายแพทย์ประสพ รัตนากร
พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์
พลเอก นพ พิณสายแก้ว
พลเอก พงษ์เทพ เทศประทีป
พลเรือโท พระจุนด์ร ตามประทีป

บรรณาธิการ

นางเนาวรัตน์ ทองรัมย์

กองบรรณาธิการ

นางประกอบ ลาภเกษร
นางรัชกร เหมะจันทร์
นางสาวสมลักษณ์ วงศ์งามขำ
พลตรีหญิง อุษณีย์ เกษมสันต์ ณ อยุธยา
นายสมชาย ชูประดิษฐ์
หม่อมราชวงศ์กรมณียฉัตร แก้วกิริยา
นางฉวีวรรณ จันทรัตน์
นางจรรยารัตน์ สุวรรณภูสิทธิ์

ช่างภาพ

นายธีรวัฒน์ กิตติชัยณรงค์

ภาพประกอบ

หอจดหมายเหตุนายกรัฐมนตรี พลเอก เปรม ติณสูลานนท์
นครศรีธรรมราช
หอสมุดแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติ ร. ๙ นครราชสีมา
หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก เชียงใหม่
หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก จันทบุรี
หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก กาญจนบุรี
หอสมุดแห่งชาติกาญจนาภิเษก สงขลา
อนุสาร อสท.
กรมประชาสัมพันธ์

ประสานงาน

นางสุรีพร เกียรตินาวิน
นางสาวรัชนี ฟองศักดิ์
นางสาวมณฑาวลี หมื่นอนันต์

ศิลปกรรม

นางสาวกุลนารี สุวุฒโท

พิมพ์ที่

บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

